

Kysymyksiä saarnateksteihin

1. vuosikerta

Mailis Janatuinen

Päivitetty 21.11.2021

Sisältö

1	KUNINKAASI TULEE NÖYRÄNÄ 1. adventtisunnuntai (1. vsk.): Matt. 21:1–9 (tässä 1–11)	4
2	KUNINKAASI TULEE KUNNIASSA 2. adventtisunnuntai (1. vsk.): Luuk. 21:25–33	5
3	TEHKÄÄ TIE KUNINKAALLE 3. adventtisunnuntai (1. vsk.): Matt. 11:2–10	6
4	HERRAN SYNTYMÄ ON LÄHELLÄ 4. adventtisunnuntai (kaikki vuosikerrat): Matt. 1:18–25	7
5	LUPAUKSET TÄYTTYVÄT Jouluaatto (kaikki vuosikerrat): Luuk. 2:1–14	8
6	TEILLE ON SYNTYNYT VAPAHTAJA Jouluaamu (kaikki vuosikerrat): Luuk. 2:1–20	9
7	SANA TULI LIHAKSI Joulupäivä (kaikki vuosikerrat): Joh. 1:1–14	10
8	KRISTUKSEN TODISTAJAT Tapaninpäivä (1. vsk.): Matt. 10:16–22	11
9	JUMALA ON RAKKAUS Apostoli Johanneksen päivä (3. joulupäivä, kaikki vuosikerrat): Joh. 21:18–25 (käsikirjassa 21:18–24)	12
10	JEESUS PAKOLAISENA Viattomien lasten päivä (kaikki vuosikerrat): Matt. 2:13–23	13
11	PYHÄ PERHE 1. sunnuntai joulusta (kaikki vuosikerrat): Luuk. 2:33–40	14
12	AIKAMME ON JUMALAN KÄDESSÄ Uudenvuodenaatto (kaikki vuosikerrat): Luuk. 13:6–9	15
13	HERRAN HUONEESSA 2. sunnuntai joulusta (1. vsk.): Luuk. 2:40–52 (käsikirja 41–52)	16
14	JEESUS, MAAILMAN VALO Loppiainen (kaikki vuosikerrat): Matt. 2:1–12	17
15	KASTEEN LAHJA 1. sunnuntai loppiaisesta (1. vsk.): Matt. 3:13–17	18
16	JEESUS ILMAISEE JUMALALLISEN VOIMANSA 2. sunnuntai loppiaisesta (1. vsk.): Joh. 2:1–11	19
17	JEESUS HERÄTTÄÄ USKON 3. sunnuntai loppiaisesta (1. vsk.): Matt. 8:5–13	20
18	JEESUS AUTTAA HÄDÄSSÄ 4. sunnuntai loppiaisesta (1. vsk.): Mark. 4:35–41 (käsikirja: Matt. 8:23–27)	21
19	KAHDENLAINEN KYLVÖ 5. sunnuntai loppiaisesta (1. vsk.): Matt. 13:24–30 (ja 36–43)	22
20	ANSAITSEMATON ARMO 3. sunnuntai ennen paaston aikaa, Septuagesima (1. vsk.): Matt. 20:1–16	23

21	JUMALAN SANAN KYLVÖ 2. sunnuntai ennen paaston aikaa (1. vsk.): Luuk. 8:4–15	24
22	KRISTUS, JUMALAN KIRKKAUDEN SÄTEILY Kynttilänpäivä (kaikki vuosikerrat): Luuk. 2:22–35 (käsikirja 22–33)	25
23	JUMALAN RAKKAUDEN UHRITIE Laskiaissunnuntai (1. vsk.): Luuk. 18:31–43	26
24	KATUMUS JA PAASTO Tuhkakeskiviikko (1. vsk.): Luuk. 13:22–30	27
25	JEESUS, KIUSAUSTEN VOITTAJA 1. paastonajan sunnuntai (1. vsk.): Matt. 4:1–11	28
26	RUKOUS JA USKO 2. paastonajan sunnuntai (1. vsk.): Matt. 15:21–28	29
27	JEESUS, PAHAN VALLAN VOITTAJA 3. paastonajan sunnuntai (1. vsk.): Luuk. 11:14–26	30
28	ELÄMÄN LEIPÄ 4. paastonajan sunnuntai (1. vsk.): Joh. 6:1–15	31
29	KÄRSIMYKSEN SUNNUNTAI 5. paastonajan sunnuntai (1. vsk.): Joh. 11:45–54 (käsikirja: 47–53)	32
30	HERRAN PALVELIJATAR Marian ilmestyspäivä (1. vsk.): Luuk. 1:26–38	33
31	KUNNIAN KUNINKAAN ALENNUSTIE Palmusunnuntai (1. vsk.): Joh. 12:12–24 (myös 11:55–57)	34
32	JUMALAN KARITSA Pitkäperjantai (1. vsk.): Luuk. 23:32–43 (käsikirja: 32–47)	35
33	KRISTUS ON VOITTANUT KUOLEMAN! Pääsiäisyö (1. vsk.): Mark. 16:1–14 (käsikirjassa 1–8)	36
34	KRISTUS ON YLÖSNOUSSUT! Pääsiäispäivä (1. vsk.): Luuk. 24:1–12	37
35	YLÖSNOUSSEEN KOHTAAMINEN 2. Pääsiäispäivä (1. vsk.): Luuk. 24:13–35	38
36	YLÖSNOUSSEEN TODISTAJIA 1. sunnuntai pääsiäisestä (1. vsk.): Joh. 20:19–31	39
37	HYVÄ PAIMEN 2. sunnuntai pääsiäisestä (1. vsk.): Joh. 10:11–16	40
38	JUMALAN KANSAN KOTI-IKÄVÄ 3. sunnuntai pääsiäisestä (1. vsk.): Joh. 16:16–23a	41
39	TAIVAAN KANSALAISENA MAAILMASSA 4. sunnuntai pääsiäisestä (1. vsk.): Joh. 16:1–15 (käsikirja: 4–15)	42
40	SYDÄMEN PUHETTA JUMALAN KANSSA 5. sunnuntai pääsiäisestä, rukoussunnuntai (1. vsk.): Joh. 16:23b–33	43
41	PYHÄN HENGEN ODOTUS 6. sunnuntai pääsiäisestä (1. vsk.): Joh. 15:18–16:4 (käsikirja: 15:26–16:4)	44
42	PYHÄN HENGEN VUODATTAMINEN Helluntai (1. vsk.): Joh. 14:21–29 (käsikirja: 23–29)	45
43	SALATTU JUMALA Pyhän kolminaisuuden päivä (1. vsk.): Joh. 3:1–16 (käsikirja: 1–15)	46
44	KATOAVAT JA KATOAMATTOMAT AARTEET 2. sunnuntai helluntaista (1. vsk.): Luuk. 16:19–31	47
45	KUTSU JUMALAN VALTAKUNTAAN 3. sunnuntai helluntaista (1. vsk.): Luuk. 14:12–24 (käsikirja 16–24)	48
46	KADONNUT JA JÄLLEEN LÖYTÖNYT 4. sunnuntai helluntaista (1. vsk.): Luuk. 15:1–10	49
47	ARMAHTAKAA! 5. sunnuntai helluntaista (1. vsk.): Luuk. 6:36–42	50

48	TIEN RAIVAAJA Juhannuspäivä (kaikki vuosikerrat): Luuk. 1:57–66	51
49	HERRAN PALVELUKSESSA Apostolien päivä (1. vsk.): Luuk. 5:1–11	52
50	RAKKAUDEN LAKI 7. sunnuntai helluntaista (1. vsk.): Matt. 5:20–32 (käsikirja: 20–30)	53
51	KIRKASTETTU KRISTUS Kirkastussunnuntai (1. vsk.): Matt. 17:1–9 ja 2. Piet. 1:16–19	54
52	TOTUUS JA HARHA 9. sunnuntai helluntaista (1. vsk.): Matt. 7:15–23	55
53	USKOLLISUUS JUMALAN LAHJOJEN HOITAMISESSA 10. sunnuntai helluntaista (1. vsk.): Luuk. 16:1–12 (käsikirja: 1–9)	56
54	ETSIKKOAIKOJA 11. sunnuntai helluntaista (1. vsk.): Luuk. 19:41–48	57
55	ITSENSÄ TUTKIMINEN 12. sunnuntai helluntaista (1. vsk.): Luuk. 18:9–14	58
56	JEESUS, PARANTAJAMME 13. sunnuntai helluntaista (1. vsk.): Markus 7:31–37	59
57	LÄHIMMÄINEN 14. sunnuntai helluntaista (1. vsk.): Luuk. 10:25–37	61
58	KIITOLLISUUS 15. sunnuntai helluntaista (1. vsk.): Luuk. 17:11–19	63
59	JUMALAN HUOLENPITO 16. sunnuntai helluntaista (1. vsk.): Matt. 6:25–34	64
60	JEESUS ANTAA ELÄMÄN 17. sunnuntai helluntaista (1. vsk.): Luuk. 7:11–16	65
61	KRISTITYN VAPAUS 18. sunnuntai helluntaista (1. vsk.): Luuk. 14:1–6	66
62	RAKKAUDEN KAKSOISKÄSKY 19. sunnuntai helluntaista (1. vsk.): Matt. 22:34–40	67
63	JUMALAN SANANSAATTAJAT Mikkelinpäivä (kaikki vuosikerrat): Matt. 18:1–6 ja 10	68
64	JUMALAN SANANSAATTAJAT Mikkelinpäivä (1. vsk.): 1. Moos. 28:1–22	69
65	USKO JA EPÄUSKO 20. sunnuntai helluntaista (1. vsk.): Markus 2:1–12	70
66	JEESUKSEN LÄHETILÄÄT 21. sunnuntai helluntaista (1. vsk.): Matt. 22:1–14	71
67	PYHIEN YHTEYS Pyhäinpäivä (kaikki vuosikerrat): Matt. 5:1–12	72
68	USKON PERUSTUS Uskonpuhdistuksen muistopäivä (1. vsk.): Joh. 4:46–54	73
69	ANTAKAA TOISILLENNE ANTEEKSI 23. sunnuntai helluntaista (1. vsk.): Matt. 18:21–35 (Käsikirja: 23–35)	74
70	KAHDEN VALTAKUNNAN KANSALAISENA 24. sunnuntai helluntaista (1. vsk.): Matt. 22:15–22	75
71	KUOLEMASTA ELÄMÄÄN 25. sunnuntai helluntaista (1. vsk.): Matt. 9:18–26	76
72	VALVOKAA! Valvomisen sunnuntai (1. vsk.): Matt. 25:1–13	77
73	KRISTUS, KAIKKEUDEN HERRA Tuomiosunnuntai (kaikki vuosikerrat): Matt. 25:31–46	78

1 KUNINKAASI TULEE NÖYRÄNÄ

1. adventtisunnuntai (1. vsk.): Matt. 21:1–9 (tässä 1–11)

Taustaa: Viimeinen Juudan kuningas oli viety Jerusalemiin pakkosiirtoon vuonna 586 eKr. Nyt kansa odotti merkkiä siitä, oliko Jeesus todella odotettu Daavidin poika, Messias-kuningas. Jeesus oli Daavidin poika noin 30. polvessa, mutta tämä seikka ei ollut kaikkien tiedossa. Aasi oli Sakarjan kirjassa annettu merkki siitä, että kuningas on nyt tullut: ”Iloitse suuresti, tytär Siion, riemuitse, tytär Jerusalemi, sillä sinun kuninkaasi tulee sinulle! Vanhurskas ja auttaja hän on, on nöyrä ja ratsastaa aasilla, aasintamman varsalla.” (Sak. 9:9*) Betfage on kylä Öljymäen takana, noin kolmen kilometrin päässä kaupungista.

Jakeet 1–3

- Mitä nämä Jeesuksen järjestelyt hänestä osoittavat? (Kuka tuon riemusaaton oli suunnitellut?)
- Miettikää, miksi Jeesus ei maininnut aasin omistajan nimeä vaikka varmasti tiesi sen? Miksi hän antoi muita merkkejä eläimen tunnistamiseksi? (Mikä oli mahdollisesti Jeesuksen ja aasin omistajan suhde?)
- Missä tilanteessa on kuviteltavissa, ettei kukaan kysyisi mitään, vaikka jonkun aasi vietäisiin talon edestä?
- Miksi Jeesus käski ottaa molemmat: sekä aasin että sen varsan? (Mitä olisi tapahtunut, jos varsa yksin olisi viety?)

Jakeet 4–5. ”Tytär Siion” tarkoittaa Raamatussa ensin Jerusalemiä ja lopulta koko Jumalan kansaa.

- Miksi profeetta Sakarja puhuu tässä tilanteessa juuri tytär Siionista, ei esimerkiksi Israelista?
- Jos olette nähneet aasilla ratsastusta, kertokaa, mikä ero on aasin ja hevosen selässä ratsastamisella?
- Mitä Jeesus olisi viestittänyt jos hän olisi ratsastanut Jerusalemiin hevosella? Mitä hän viestitti aasilla ratsastaessaan (omasta tehtävästään ja suhteestaan kansaansa)?

Jakeet 6–8

- Kummalla Jeesus ratsasti, aasilla vai varsalla? Katsokaa myös jaetta 5. (Jos varsalla, miksei syntynyt rodeota?)
- Mikä oli vaatteiden ja palmunokkien tehtävä kulkueessa?
- Aasi oli Mooseksen lain mukaan saastainen eläin. Miettikää siinä valossa, mikä oli vaatteiden tehtävä aasin selässä ja maantiellä?

Jae 9. Pyhiinvaeltajia oli tulossa Jerusalemiin eri puolelta maata. Tämä oli ainoa kerta, kun kansa tunnusti Jeesuksen kuninkaaksi. Psalmissa 118 hoosianna-huutoa käytetään siunauksen toivotuksena kuningasta vastaanottaessa. Hoosianna = Oi Herra auta/pelasta!

- Mitä ihmiset yleensä odottavat kuninkaalta, joka ratsastaa riemusaatossa pääkaupunkiinsa; verratkaa siihen, mitä Juudan kansa odotti kuninkaaltaan tuossa tilanteessa.
- Mitä kaikkia merkityksiä jakeen 9 pyyntöön sisältyy? (Luuletteko että siihen sisältyi myös pyyntö syntien anteeksisaamisesta? Perustelkaa vastauksenne.)
- Miksi avunhuuto sopii paremmin Jeesus-kuninkaan tervetuloivotukseksi kuin eläköön-huuto?
- Jeesus oli jo kerran menettänyt kansansuosionsa. Miten hänestä oli yhtäkkiä tullut taas näin suosittu?
- Kuinka monen hoosiannan huutajan luulette ymmärtäneen, ettei Jeesus ollut tavallinen kuningas, sellainen kuin Daavid?
- Mitä tarkoittaa ”hoosianna korkeuksissa”?
- Miksi kansa uskalsi huutaa Daavidin poikaa, vaikka se oli roomalaisten mielestä kapinan lietsomista?
- Miten Jeesus otti vastaan sen, että häntä kohdeltiin kuninkaana?
- Tähän asti Jeesus oli salannut kuninkuutensa. Miksi hän nyt piti itsestään selvänä, että häntä kohdeltiin kuninkaana?
- Miksi Jeesuksen piti kuollakin kuninkaana, kruunu päässä?
- Mitä sinulle merkitsee, että Jeesus on kuninkaasi, jonka palvelemiseen saat käyttää elämäsi?
- Luuletteko, että Jeesus iloitsi kansan mielenilmauksista? Perustelkaa vastauksenne.
- Monenko prosentoin näistä ihmisistä arvellette huutaneen ristiinnaulitse-huutoa viiden vuorokauden kuluttua?

Jakeet 10–11

- Mitä huomaamme juhlikansan määrästä ja koostumuksesta?
- Mikä jakeessa 11 on hämmästyttävää?
- Mikä isokenkäisten mielestä oli Jeesuksen pahin synti tässä tilanteessa?
- Miten Jerusalemiin ratsastus ja sitä seuraavat tapahtumat vaikuttivat siihen, että Jeesus tapettiin seuraavalla viikolla tapahtui? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Miksi moni hoosiannan huutaja pettyi Jeesukseen seuraavan viikon aikana? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)

Kokoavat kysymykset. Miettikää ensin mielessänne, mihin te tarvitsette Jeesusta kaikkein kipeimmin tämän joulun alla.

- Miten ja missä mekin voisimme huutaa hoosiannaa Jeesukselle tämän joulun alla?
- Miksi juuri avunhuuto Jeesukselle on parasta jouluvalmistelua?

Ilosanoma: Voit vaihtaa Sakarjan ennustuksen sanan ”tytär Siion” omaan nimeesi: ”Iloitse suuresti, tytär Siion, sillä sinun kuninkaasi tulee sinulle! Vanhurskas ja auttaja hän on...” (Sak. 9:9*) Sinäkin saat siis iloita tänä adventtina siitä, että Jeesus on tulossa auttamaan sinua nöyränä kuninkaana ja antamaan sinulle kaikki syntisi anteeksi.

2 KUNINKAASI TULEE KUNNIASSA

2. adventtisunnuntai (1. vsk.): Luuk. 21:25–33

Taustaa: Nämä Jeesuksen ennustukset kansojen ahdistuksesta ovat hyvin ajankohtaisia viimeaikaisten tapahtumien valossa. Jeesuksen tulon päivä on se ”Herran päivä”, josta jo VT:n profeetat ennustivat. Se on jumalattomille kauhun, mutta Jumalan lapsille pelastuksen päivä. Huomatkaa, että alkukristityt odottivat paitsi Herran päivää, myös sen jälkeen luotavia ”uusia taivaita ja uutta maata” (2. Piet. 3:13).

Jae 25. Lukekaa jae molemmista käännöksistä.

- Mikä on ihmiskunnan suurin yhteinen pelko tällä hetkellä?
- Mitä voisivat tarkoittaa merkit auringossa, kuussa ja tähdissä? Miettikää eri mahdollisuuksia.
- Miksi ahdistus ja epätoivo lisääntyvät koko ajan kansojen keskuudessa?
- Meri ja aallot tarkoittavat tietenkin myrskyjä ja tsunamia, mutta usein ne viittaavat Raamatussa myös kansojen liikkeisiin. Millaisiin mullistuksiin tämä jae voi siis viitata?

Jae 26

- Kuvitelkaa, millainen maailman tilanne saa ihmiset reagoimaan kuten jae 26 kuvaa?
- Yleensä ihmiset kieltävät sellaisen tulevaisuudenkuvan johon eivät halua uskoa. Mikä saa koko maailman pelkäämään tässä tilanteessa katastrofia?
- Miten taivaiden voimat voivat järkyä; miettikää eri mahdollisuuksia.
- Miten luulet itse reagoivasi, jos elät sinä aikana, jota nämä jakeet kuvaavat?

Jae 27. Jeesus viittaa tässä Danielin kirjaan, jossa ennustetaan Ihmisen Pojan tulo pilven päällä. Myös ”kirkkaus” on tärkeä käsite Vanhassa testamentissa. Pyhäköteltassa ja tempelissä se osoitti Herran läsnäoloa.

- Kuvitelkaa hetkeä, kun Jeesus tulee takaisin. Mitä ihmiset ehkä sanovat nähdessään hänet pilvissä? Mitä sinä itse sanot?
- Mitä tarkoittaa, että Jeesus tulee takaisin kirkkaudessa / kunniassa?
- Kumpaa sinun on helpompi kuvitella, omaa tai läheistesi kuolemaa vai Jeesuksen paluuta? Miksi?

Jae 28

- Tekstimme kuvaa kahdenlaisia odottajia. Verratkaa jakeen 26 odottajia jakeen 28 odottajiin.
- Mihin Jeesus viittaa puhuessaan vapautuksesta – mistä meidät vapautetaan? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Mistä yleensä viestii se, jos joku ihminen kulkee pää pystyssä?
- Miten Jeesuksen tulon odotus voisi muuttua meille itse kullekin vapautuksen päivän odotukseksi?

Jakeet 29–31

- Mitä kesän odotus merkitsee sinulle joka vuosi?
- Miksi Jeesus vertaa Jumalan valtakunnan tuloa juuri kesän tuloon?
- Mitä Jeesus tahtoo meille sanoa tämän pienen vertauksen kautta?
- Jotkut ajattelevat, että viikunapuu tarkoittaa Israelia. Miten tämä jae siinä tapauksessa pitäisi tulkita?
- Mitä ”muut puut” voisivat tarkoittaa?

Jae 32

- Miten on selitettävissä se, että Jeesuksen sukupolvi katosi, eikä maailman loppu tullutkaan?
- Mitä ajattelette selityksestä, että se sukupolvi, joka näki Israelin valtion synnyin, ei katoa ennen Jeesuksen paluuta?

Jae 33

- Miksi Jeesus lisää juuri nämä sanat tulemuksensa yhteyteen?
- Miten jakeen 26 ”odottajat” ja jakeen 28 ”odottajat” suhtautuvat Jeesuksen sanoihin?
- Miten Jumalan valtakunta on lähellä meitä jo nyt Jeesuksen sanoissa, vaikka vasta odotamme hänen paluutaan?

Ilosanoma: Myös pitkäperjantai oli Herran päivä. Aurinko pimeni, maa järisi. Koko maailman ahdistus ja epätoivo oli silloin Jeesuksen päällä. Herran päivää odottaessamme meidän kristittyjen ei tarvitse kantaa ahdistusta syntiemme tähden, koska Jeesus on sen jo kantanut. Siksi voimme rohkaista itsemme ja odottaa hänen tuomaansa vapautusta pää pystyssä. On tulossa ihana kesä, ei jääkausi!

3 TEHKÄÄ TIE KUNINKAALLE

3. adventtisunnuntai (1. vsk.): Matt. 11:2–10

Taustaa: Johannes Kastaja oli elänyt yksinäisen lapsuuden ja nuoruuden, mutta sitten hänestä oli tullut todella suosittu. Tuhannet ja kymmenet tuhannet ihmiset olivat tulleet kuulemaan hänen saarnaansa ja ottaneet häneltä kasteen. Johannes oli kastanut jopa Jeesuksen ja nähnyt Pyhän Hengen laskeutuvan taivaasta tämän päälle. Hänet oli kuitenkin pidätetty kesken kukoistavan evankelioimistyönsä, koska hän oli arvostellut kuningas Herodeksen seksielämää: ”Sinun ei ole lupa pitää veljesi vaimoa.” Johannesta säilytettiin Makarioksen linnassa Kuolleen meren takana. Sinne oli Galileasta 150 kilometrin matka.

Alustava kysymys

- Miettikää, millaisia ehdistuksia joutuu kuka tahansa kuolemansellissä istuva kolmikymppinen mies kokemaan.

Jakeet 2–3

- Mitä luulette: jos Johannes olisi tiennyt joutuvansa vankilaan kuningas Herodeksen arvostelemisesta, olisiko hän silti sanonut mitä sanoi? Perustelkaa vastauksenne.
- Kun Johannes oli tavannut ensimmäisen kerran Jeesuksen, hän oli sanonut: ”Katsokaa, Jumalan Karitsa, joka ottaa pois maailman synnin” (Joh. 1:29). Mitä hän nyt tarkoitti Jeesukselle lähettämällään kysymyksellä? (Mikä Johanneksen lähettämässä kysymyksessä on yllättävää?)
- Mikä oli ajanut Johanneksen epäilyksiin?
- Mikä johtopäätös Johanneksen olisi pitänyt tehdä omasta elämästään, jos olisi käynyt ilmi, ettei Jeesus ollutkaan Kristus / Messias?
- Missä tilanteessa sinä olet (mahdollisesti) epäillyt Jeesuksen jumaluutta tai hänen rakkauttaan?
- Mitä Johannes ehkä ajatteli siitä, ettei Jeesus tullut vapauttamaan häntä vankilasta ihmeen avulla?

Jakeet 4–5. Jeesus lainaa Johannekselle lähettämässään vastauksessa profeetta Jesajaa, joka puhuu messiaanisen ajan merkeistä (Jes. 35:4–6). Jesaja puhuu myös Herran palvelijasta, joka tulee tekemään näitä merkkejä (Jes. 61:1). Johannes oli opiskellut kirjoituksia koko ikänsä ja varmasti osasi ulkoa nämä Jesajan kohdat.

- Miettikää, miksi Jeesus ei käynyt katsomassa Johannesta vankilassa?
- Miksi Jeesus ei vastannut Johanneksen kysymykseen yksinkertaisesti näin: ”Kyllä minä olen Messias. Teidän ei tarvitse odottaa ketään muuta”?
- Miksi Jeesus tahtoi vastata Johannekselle juuri noilla kahdella Jesajan sitaatilla?
- Miten sinä olet kokenut sen, jos sinulle on tarjottu surujesi keskellä jotain raamatunlausetta lohdutukseksi?
- Mitkä Jeesuksen sanoista Johannes voi soveltaa itseensä (3–4)?
- Miksi Jeesus jätti Jesajan lainauksesta pois sen lupauksen, että tuleva Messias myös vapauttaisi vangitut (vrt. Jes. 61:1)?
- Sana ”evankeliumi” tai ”ilosanoma” merkitse ennen kaikkea syntien anteeksiantamista. Minkä syntien tähden Johannes tarvitsi Jumalan anteeksiantoa tässä tilanteessa?
- Miksi Jumalan täytyy joskus tehdä lapsensa yhtä ”köyhiksi” kuin mitä Johannes oli vankilassa?

Jae 6. Lukekaa tämä jae molemmista käännöksistä. Kreikan sana tarkoittaa ”pahentumista johonkin”.

- Mitä nämä Jeesuksen sanat tarkoittivat Johanneksen tilanteessa?
- Miten meidän pitäisi toimia, jos loukkaannumme siihen tapaan, millä Jeesus kohtelee meitä ja meidän rakkaitamme?
- Mitä luulette Johanneksen ajatelleen Jeesuksen vastauksesta? (Saiko hän rauhan ennen kuolemaansa?)
- Johannes oli ollut uskova koko ikänsä. Miten hänen uskonsa muuttui Jeesuksen viimeisen viestin vaikutuksesta?
- Mitä Johannes ehkä ajatteli elämästään ja kuolemastaan sillä hetkellä, kun Herodeksen pyövelit tulivat katkaisemaan hänen kaulansa?
- Mitä Johanneksen opetuslapset oppivat vankilavierailustaan ja Jeesuksen luona käynnistään?

Jakeet 7–9. Profeettojahan oli ollut paljon vanhassa liitossa.

- Johannes oli ollut suosittu kuin Jeesus. Miksi nyt ei syntynyt kansanliikettä hänen vapauttamisekseen?
- Mitä Jeesus tarkoittaa verratessaan Johannes Kastajaa a) ruokoon, b) tyylikkäästi pukeutuvaan ihmiseen ja c) profeettaan?
- Missä mielessä Johannes Kastaja oli enemmän kuin kaikki häntä edeltäneet profeetat, myös Jesaja ja Jeremia?

Jae 10

- Miksi Jeesus tarvitsi tien valmistajaa?
- Mitä Jeesus ehkä tahtoi sanoa itsestään jakeen 10 kautta? Se on muuten lainaus Malakian kirjasta ja Vanhan testamentin viimeisestä luvusta.

Ilosanoma: Messiaan tehtävänä oli ”ilmoittaa köyhille hyvä sanoma, parantaa ne, joiden mieli on murtunut, julistaa vangituille vapautusta... lohduttaa kaikkia murheellisia” (Jes. 61:1–3). Tätä kaikkea Jeesus tahtoi tehdä Johannekselle ja sitä hän tahtoo tehdä sinullekin tänä adventtina. Siksi sinulle on surusi annettu, ja siksi sinusta on tehty yhtä köyhä kuin Johanneksesta vankilassa, että Jeesuksen tuoma ilosanoma sinulle kelpaisi.

4 HERRAN SYNTYMÄ ON LÄHELLÄ

4. adventtisunnuntai (kaikki vuosikerrat): Matt. 1:18–25

Aluksi: Luukas kertoo evankeliuminsa alussa, miten enkeli ilmestyi Marialle, joka oli kihloissa Joosefin kanssa. Enkeli ilmoitti Marian tulevan raskaaksi Pyhästä Hengestä (Lk. 1:26–38). Mooseksen lain mukaan kihlaus oli yhtä sitova kuin avioliittokin, ja **uskottomuus kihlauksen aikana** rangaistiin samalla tavalla kuin aviorikos: kivittämällä. Seksuaalielämä oli lupa aloittaa vasta avioliiton solmimisen jälkeen (5. Moos. 22). Sellaista miestä pidettiin heittiönä, joka vietti morsiamensa ennen häyötyä. Myöhemmin kirjanoppineet vihjailivat, että Jeesus oli syntynyt syntisestä suhteesta (Joh. 8:41).

Jakeet 18–19

- Mikä siinä on erityisen traagista, jos ihminen tulee kihlattunsa pettämäksi?
- Mistä huomamme, että Joosef todella epäili Marian pettäneen häntä?
- Minkä luulette olleen Joosefille kaikkein vaikeinta tässä tilanteessa?
- Mitä arvelette: puhuiko Maria Joosefille enkelin vierailusta? Jos ei, niin miksi ei? Jos puhui, niin miksei Joosef uskonut häntä?
- Mitä osoittaa Joosefista, ettei hän tahtonut kostaa vääryyttä eikä vetää Marian perhettä oikeuteen, minkä hän Mooseksen lain mukaan olisi voinut tehdä?
- Miksi meidän ihmisten on yleensä vaikeaa olla kostamatta silloin, kun meidät on petetty?
- Mitä Joosef ehkä tunsu Mariaa kohtaan siinä tilanteessa, jota jakeet 18–19 kuvaavat?

Jakeet 20–21

- Miksei Jumala lähettänyt enkeliä Joosefin luo samana päivänä, kun hän lähetti hänet Marian luo? Miksi Joosefin rakkautta piti koetella näin rankalla tavalla?
- Mitä Joosef oppi joutuessaan epäilemään Marian rakkautta? Mitä me opimme silloin, kun joudumme epäilemään läheistemme rakkautta?
- Muistuta mieleesi ne synnit, joilla rikoit menneenä vuonna läheistesi elämää. Lue sitten jae 21 siten, että asetat oman nimesi kansa-sanana tilalle. Mitä tämä jae sinulle sanoo tällä tavalla luettuna?

Jakeet 22–23. Ks. myös jae 20b. Neitseestäsyntyminen tarkoittaa sitä, että siittiösolu tuli Marian kohtuun tämän maailmankaikkeuden ulkopuolelta.

- Millä perusteella Joosef pystyi uskomaan neitseestäsyntymiseen, vaikkei mitään vastaavaa ollut tapahtunut koskaan ennen maailmassa?
- Mitkä seikat tekstissämme osoittavat, ettei neitseestäsyntyminen ole keksitty juttu?
- Miettikää, miksi juuri neitseestäsyntyminen on monille ihmisille, erityisesti teologeille, kaikkein vaikein kristinopin kohta uskottavaksi, vaikeampi kuin muut Raamatun ihmeet?
- Miten neitseestäsyntyminen ja Jumala-kuva kuuluvat yhteen? (Miksi Jeesus ei olisi voinut pelastaa kansaansa sen synneistä, jos hän olisi ollut vain Marian ja Joosefin poika?)

Jakeet 24–25

- Mitä nasaretilaiset ajattelivat, kun Maria muutti Joosefin kotiin asumaan? Entä Marian perhe?
- Miksi Joosef päätti olla koskematta rakkaaseen kihlattuunsa, vaikka he asuivat nyt saman katon alla?
- Miksi itsensä hillitsemisen opetteleminen on tärkeää jokaiselle ihmiselle, erityisesti miehelle?
- Luultavasti kaikki nasaretilaiset pitivät Joosefia Marian lapsen isänä. Mikä tässä tilanteessa oli ehkä pahinta Joosefille, jota oli siihen asti pidetty vanhurskaana miehenä? Ks. kohtaa ”Aluksi”.
- Luuletteko, että Joosef koetti puhdistaa mainettaan omiensa ja Marian sukulaisten edessä? Miksi, miksi ei?
- Miksi Jumala halusi Poikansa syntyvän juuri kihlaparille, ei sellaiselle tytölle, jolla ei vielä ollut miestä katsottuna?
- Mikä oli Joosefin suuri elämäntehtävä?
- Miettikää, miksi Jumala valitsi juuri Joosefin oman Poikansa kasvatusisäksi?

Ilosanoma: Ilmeisesti Joosef ehti kuolla, ennen kuin Jeesus aloitti julkisen toimintansa. Hän tiesi kuitenkin pääasian: että Jeesus oli tullut pelastamaan kansaansa (myös kasvatusisäänsä) heidän synneistään. Niin hän on tullut pelastamaan myös sinua ja rakkaitasi. Siinä sinunkin jouluilosi.

5 LUPAUKSET TÄYTTÄVÄT

Jouluaatto (kaikki vuosikerrat): Luuk. 2:1–14

Taustaa: Luukas ankkuroi Jeesuksen syntymän maalliseen historiaan. Augustus oli Rooman keisari vuosina 27 eKr.-14 jKr. Koska Rooman valtakuntaan kuului lähes koko tunnettu maailma, voitiin sanoa, että ”koko maailma” joutui verotettavaksi. Quirinius mainitaan tässä siksi, että Syyria oli se Rooman maakunta, johon Israelkin kuului.

Jakeet 1–3. Israel oli miehitetty maa, jossa verot kerättiin Roomalle.

- Millaisia tunteita Augustuksen käsky ehkä herätti juutalaisten keskuudessa?
- Miettikää, mistä syystä jokaisesta perheestä piti jonkun mennä ilmoittautumaan verotettavaksi suvun pääpaikkaan? Miksei silloinen asuinpaikka kelvannut?

Jakeet 4–5. Daavid oli elänyt tuhat vuotta ennen näitä tapahtumia. VT sisältää monia messias-ennustuksia Daavidin suvun uudesta tulemisestä. Joosefin suku oli ilmeisesti jäänyt Galileaan palattuun Babylonian pakkosiirrosta 400–500 vuotta aikaisemmin. Joosef oli siis suoraan alenevassa polvessa kuningassuvun jälkeläinen.

- Miten on mahdollista, että kuningassuvun jälkeläisestä oli tullut pelkkä vaatimaton puuseppä?
- Miten on mahdollista, että jokainen juutalainen tunsu sukujuurensa tuhannen vuoden taakse ja ylikin, vaikka välillä kansa oli viety pakkosiirtoon Babyloniaan?
- Oli olemassa kaksi Daavidin kaupunkia. Daavid oli kyllä syntynyt Betlehemiissä, mutta myös Jerusalemiä nimitettiin hänen kaupungikseen, koska hän oli valloittanut sen jebusilaisilta. Miettikää, miksi Jumala valitsi Poikansa syntymäpaikaksi Betlehemin, ei Jerusalemiä?
- Nasaretista Betlehemiin on tietä pitkin yli 200 km matka. Kuvitelkaa, mitä hankaluuksia matkaan sisältyi etenkin odottavan äidin kannalta. (Montako päivää matkaan meni, miten matkattiin, missä yövyttiin jne.?)
- Veroluetteloon ilmoittautumiseen ei Mariaa olisi tarvittu. Mistä se mielestänne on osoitusta, että Joosef otti viimeisillään raskaana olevan kihlattunsa tälle pitkälle ja hankalalle matkalle?
- Mooseksen laki määräsi, ettei seksisuhdetta saanut aloittaa ennen häyötyä. Yleensä kihlapari ei saanut olla yhdessä ilman esiliinaa. Miten Marian perhe antoi tyttären lähteä tälle matkalle?
- Millainen maine Joosefilla ja Marialla oli ehkä Nasaretissa?
- Joosef ja Maria eivät aloittaneet seksisuhdetta ennen Jeesuksen syntymää (Matt. 1:25). Miksi he eivät puolustautuneet Nasaretin juoruja vastaan kertomalla lapsen neitseellisestä alkuperästä?

Jakeet 6–7. Betlehemiissä asui oletettavasti Joosefin kaukaisia sukulaisia. Kapalat olivat tuohon aikaan pitkiä kangassuikaleita, jotka käärittiin moneen kertaan vauvan ympäri. Ne Marialla täytyi olla mukanaan. Yleensä hän kättilö pesee ja kapaloi lapsen, ei vastasyntynyttä äitiä.

- Vanhan käännöksen ”majatalo” on virheellinen käännös. Oikea käännös on ”vierashuone”. Miksi mikään betlehemiläisperhe ei ottanut nuorta paria kattonsa alle? Miettikää eri mahdollisuuksia.
- Miksi Maria ja Joosef eivät jatkaneet etsimistä, kunnes tyhjä huone olisi löytynyt?
- Mistä se on osoitusta, että Maria kapaloi lapsensa itse?
- Mitkä seikat ehkä vaikuttivat siihen, ettei kukaan tullut synnytykseen avuksi?
- Mitä ongelmia ensisynnyttäjä kohtasi, kun kättilö ei ollut paikalla?
- Kumpi kommentaarien esittämistä vaihtoehtoista tuntuu sinusta uskottavimmalta ja miksi: a) seimi oli talon sisällä, koska eläimet ja ihmiset asuivat saman katon alla, b) seimi oli navetassa tai luolassa. Perustele vastauksesi.
- Miettikää, millaisena Joosef myöhemmin muisti tuon yön? Entä Maria?

Jakeet 8–9. Betlehemiissä kasvatettavat lampaat olivat Jerusalemin temppeliin tarkoitettuja uhrilampaita. Paimenilla oli tuohon aikaan huono maine, koska he eivät pyhittäneet sapattia ja saattoivat syyllistyä valehtelemiseen ja varastamiseen. VT:ssa enkeli oli ilmestynyt vain patriarkeille ja parille profeetalta.

- Miten paimenten elämä erosi tavallisten betlehemiläisten elämästä?
- Mitä paimenille ehkä merkitsi se, että he paimensivat juuri uhrilampaita?
- Miksi Herra lähetti enkelinsä tiedottamaan Poikansa syntymää ensiksi huonomaineisille ja epäluotettavana pidetyille ihmisille?
- Miksi paimenet pelästyivät enkelin nähdessään?
- ”Herran kirkkaus” on Raamatussa tekninen termi, joka ilmaisee Herran läsnäolon paikan. VT:ssa kirkkaus oli ilmestynyt ilmestysmajassa ja temppelissä. Miksi se ilmestyi jouluyönä paimenten kedolla?

Jakeet 10–12. Raamatussa käytetään usein ilmausta Herran Voideltu (Messias, Kristus), mutta ei koskaan muulloin Voideltu Herra (=Voideltu Jahve). Vapahtaja-nimityskin esiintyy evankeliumeissa vain kolmesti.

- Mitkä kaikki seikat enkelin ilmoittamassa sanomassa merkitsivät paimenille ”suurta iloa”?
- Mikä enkelin viestissä ehkä hämmästytti paimenia kaikkien eniten?
- Mitä paimenille merkitsi se, että vastasyntynyt vauva oli Vapahtaja?
- Mitä paimenille merkitsi se, että vauva oli ”Voideltu Jahve”?
- Mitä sinulle merkitsee tänä jouluna, että sinulle ja rakkaillesi on syntynyt Vapahtaja, Kristus Herra?
- Miten Jeesus voi olla pieni vauva ja kaikkivaltias Jumala samalla kertaa?

Jakeet 13–14

- Mitä ajattelet siitä, että Jumalalla on taivaassa sotajoukko? Mihin hän sitä tarvitsee?
- Miten Jeesuksen syntymä antoi Jumalalle kunnian?
- Miten Jeesuksen syntymä antoi ihmisille rauhan?
- Miten jouluevankeliumi osoittaa sen, että Jeesus rakastaa juuri sinua?

Ilosanoma: ”*Oi Jeesus tänne maailmaan / et tullut itses tähden. / Minua saavuit auttamaan / kurjuuden kaiken nähden. / Ja raskaan ristin kärsien / armahdit minut, syyllisen. / Voisinko kyllin kiittää!*” (VK 25:5. Paul Gerhardtin virsi.)

6 TEILLE ON SYNTYNYT VAPAHTAJA

Jouluaamu (kaikki vuosikerrat): Luuk. 2:1–20

Aluksi: Luukkaan 1. luvussa on kerrottu, miten Maria tuli **raskaaksi Pyhästä Hengestä**. Sukulaiset ja naapurit tietenkin luulivat, että lapsi oli Joosefin. Juudeassa **paimenia syrjittiin** tuohon aikaan, koska he eivät kyenneet pitämään sapattia. Heitä ei hyväksytty oikeuteen todistajiksi väitetyn epäluotettavuutensa takia. Vanhassa testamentissa **enkelit** olivat ilmestyneet vain suurille Jumalan miehille.

Jakeet 1–3

- Miettikää, millaiset tunnelmat vallitsevat maassa, jossa miehitysvalta suunnittelee yleistä verotusta ja määrää kaikki ihmiset ilmoittautumaan veroluetteloon syntymäkaupungissaan?

Jakeet 4–5

- Matka Nasaretista Betlehemiin on noin 130 km. Montako päivää suunnilleen tuollainen matka kestää, jos kuljetaan aasilla tai jalkaisin?
- Roomalaisille riitti, kunhan yksi mieshenkilö kustakin perheestä kävi ilmoittautumassa veroluetteloon. Miksi 9. kuukaudella oleva Maria halusi välttämättä lähteä mukaan noin hankalalle matkalle (5)? (Mistä syystä hän ei halunnut jäädä Nasaretiin ilman Joosefia?)
- Mitä vaaroja sisältyy synnytykseen, joka tapahtuu karjasuojassa tai vaikkapa taivasalla?

Jakeet 6–7

- Kuvitelkaa sitä tilannetta, kun kihlapari etsi Betlehemistä kattoa päänsä päälle synnytyspoltojen alettua. Luuletko että Marian usko kesti horjumatta tämän koettelemuksen? Perustelkaa vastauksenne.
- Miettikää eri syitä, miksi Josefin sukulaisetkaan eivät ottaneet kihlaparia katonsa alle?
- Millaisia hankaluuksia sisältyi karjasuojassa tapahtuneeseen synnytykseen?
- Miksi maailman Vapahtajan piti syntyä tuollaisissa olosuhteissa?

Jakeet 8–9

- Mietitään seuraavaksi paimenten elämää. Mitkä olivat heidän ilonaiheensa, entä murheensa?
- Mikä oli paimenten suhde Jumalaan, jonka käskyjä he eivät pystyneet täyttämään? Miettikää eri mahdollisuuksia.
- Jakeessa 9 sanotaan, että ”suuri pelko” valtasi paimenet. Mitä nämä miehet oikein pelkäsivät?
- Mikä on se asia, jonka tapahtumista sinä pelkää eniten tänä jouluna? (Voit vastata joko ääneen tai hiljaa.)

Jakeet 10–12

- Mikä enkelin sanoissa teki paimenet erityisen iloisiksi?
- Mitä paimenet ehkä ajattelivat kuullessaan, että kauan kaivattu Vapahtaja nukkuu eläinten syöttökaukalossa?
- Miksi Jumala tahtoi näyttää Poikansa paimenille heti samana yönä, kun tämä oli syntynyt?
- Mikä olisi suuri ilo sinulle tänä jouluna, jos se tapahtuisi?
- Muistuta mieleesi sen ihmisen kasvot, jonka puolesta eniten hätäilet tänä jouluna. Minkä joululahjan hän on saanut Jumalalta, uskoipa hän itse tuohon lahjaan tai ei?
- Jumalasta oli käytetty nimeä ”Vapahtaja” vain neljä kertaa koko Vanhassa testamentissa. Mitä sinulle merkitsee se, että yksi Jeesuksen nimistä on ”Vapahtaja”?

Jakeet 13–14

- Mitä syytä enkeleillä oli iloita siinä tilanteessa, kun Jumala oli juuri syntynyt lian, kylmyyden, vihollisten ja bakteerien keskelle?
- Miten Jumalan kunnia tulee näkyviin jouluyön tapahtumissa?

Jakeet 15–20

- Miettikää, miten paimenet onnistuivat löytämään oikean navetan keskellä yötä; heillehän ei ollut kerrottu osoitetta eikä vanhempien nimeä?
- Mikä paimenten kertomuksessa lohdutti ehkä eniten Mariaa ja Joosefia, joilla oli takanaan rankka vuorokausi?
- Miksi Jumala ei lähettänyt enkeleitään Marian ja Joosefin luo talliin, vaan sen sijaan paimenten luo?
- Paimenet kertoivat näkemästään ja kuulemastaan monille ihmisille. Miettikää, miksi Jeesuksesta ei kuitenkaan tullut kuuluisaa ennen kuin vasta 30 vuoden kuluttua?
- Useimmat paimenista olivat ehkä jo kuolleet ennen Jeesuksen julkisen toiminnan alkamista. Mikä paimenten elämässä muuttui tämän yhden ainoan kohtaamisen perusteella? Mitkä asiat taas pysyivät samana?

Ilosanoma: Jeesus tahtoo antaa sinullekin tänä jouluna suuren ilon. Hän on kutsunut sinut tänään tähän ilosanomapiiriin, jotta kuulisit Vapahtajan syntyneen sinuakin varten. Suurella ilolla oli kuitenkin hintansa, joka Jeesuksen täytyi maksaa. Hän aloitti maksamisen seimessä ja päätti sen ristillä.

7 SANA TULI LIHAKSI

Joulupäivä (kaikki vuosikerrat): Joh. 1:1–14

Taustaa: Johanneksen evankeliumin alku muistuttaa koko Raamatun alkua: ”*Alussa Jumala loi taivaan ja maan*” (1. Ms. 1:2). Kreikankielinen ilmaus ”logos” (= sana) tarkoittaa järkeä ja koko luomakuntaa hallitsevaa periaatetta. Juutalaisille taas ”sana” merkitsi Jumalaa ja hänen ääntään.

1. Sana (1–3, 14)

- Selitä omin sanoin näiden neljän jakeen sisältö.
- Mitä ”sana” ja ”puhe” merkitsevät kahden persoonan väliselle yhteydelle?
- Miksi ”sana” on kristillisessä uskossa tärkeämpi kuin mikään muu asia, esimerkiksi kokemus?
- Jos meillä ei olisi Jumalan sanaa, miten voisimme tuntea Jumalan?
- Miksi Jeesusta kutsutaan Jumalan Sanaksi?

2. Valo (4–5, 9–10)

- Mitä jakeet 4–5 tarkoittavat?
- Mitä yhteistä Jeesuksella on valon kanssa?
- Mitä tässä yhteydessä tarkoitetaan, ettei pimeys ”voita valoa” (uusi käännös) tai ettei se ”käsitä valoa” (vanha käännös, jae 5)?

3. Johannes Kastaja (6–8)

- Mikä oli Johannes Kastajan tehtävä tämän tekstin mukaan?
- Vertaa Johanneksen tehtävää siihen tehtävään, jonka olet itse Jumalalta saanut.

4. Maailma (9–11)

- Millainen paikka tämä maailma on näiden jakeiden mukaan?
- Miksi maailma ei tunne Jeesusta tänäkään päivänä?

5. Miten tullaan Jumalan lapseksi (12–13)

- Miten tekstimme mukaan tullaan Jumalan lapseksi?
- Miksi kukaan ei tule Jumalan lapseksi luonnollisen syntymän kautta?
- Milloin sinusta on tullut Jumalan lapsi?

6. Sanan kirkkaus (14)

- Millaista oli se kirkkaus, joka loisti Jeesuksesta sinä aikana, kun hän eli ihmisenä tässä maailmassa?
- Miksi useimmat ihmiset eivät nähneet Jeesuksessa kirkkautta?
- Mitä me olemme oppineet Jumalasta sen kautta, että hän tuli lihaksi eli ihmiseksi?

Ilosanoma: Jeesus ja Sana ovat sama asia. Joka ottaa vastaan Raamatun Sanan, se ottaa vastaan Jeesuksen. Joka hylkää Raamatun, se hylkää Jeesuksen. Jeesuksen sana on se valo, joka tänäkin päivänä loistaa elämäsi pimeyteen. Vain siitä voit kuulla, että syntisi annetaan anteeksi ja saat Jeesukselta ”armon armon päälle”.

8 KRISTUKSEN TODISTAajat

Tapaninpäivä (1. vsk.): Matt. 10:16–22

Taustaa: Tämä on osa puhetta, jonka Jeesus piti opetuslapsilleen lähettäessään heidät ensimmäistä kertaa evankeliumin työhön. Miehet lähtivät liikkeelle pareittain, ja heidän oli määrä parantaa sairauksia ja ajaa ulos riivaajia (10:1). Jeesus varoitti ennen lähtöä vaikeuksista, jotka tulisivat heitä kohtaamaan. Voimme soveltaa hänen sanansa myös tänä lopun aikana tapahtuvaan opetuslasten lähettämiseen.

Jae 16

- Mitä ajattelisitte lammaspaimenesta, joka ajamalla ajaisi laumansa susien sekaan?
- Mitä Jeesus tahtoo sanoa verratessaan evankeliumin vihollisia susiin?
- Miten Jeesus voi lähettää opetuslapsensa ”susilauman” sekaan?
- Jeesus kutsui itseään hyväksi paimeneksi. Mitä valoa tämä seikka tuo siihen tilanteeseen, kun kristityt lähetetään kuin lampaat susien keskelle?
- Millaista älykkyyttä opetuslasten pitää oppia käärmeiltä?
- Jotkut ovat sitä mieltä, että Jeesus viittaa tässä paratiisiin käärmeeseen eli paholaiseen. Mitä mieltä olette tästä tulkinnasta?
- Kyyhkynen oli ainoa lintu, joka kelpasi Mooseksen lain mukaan uhrieläimeksi. Siksi sitä pidettiin viattomana. Millaista viattomuutta opetuslasten piti oppia kyyhkyseltä?
- Vertaa jae 16 Jeesuksen elämään. Missä suhteessa hän oli älykäs kuin käärme ja viaton kuin kyyhkynen. (Vastaukset tämän tekstin ulkopuolelta.)

Jakeet 17–18. Jeesuksen ennustus toteutui pian tämän jälkeen, kun alkukirkon kristittyjä vedettiin oikeuteen ja ruoskittiin synagogissa. Sitähän teki myös Paavali ollessaan seurakunnan vainooja.

- Alkukristittyjä ruoskittiin synagogissa, siis jumalanpalveluspaikoissa. Onko mielestänne ajateltavissa, että kristittyjä tullaan joskus ”ruoskimaan” kirkkojen sisäpuolella? Miksi, miksi ei?
- Mitä tarkoittaa käytännössä, että Jeesuksen opetuslasten on kavahdettava ihmisiä ja pidettävä varansa heidän suhteensa?
- Miettikää, mistä ”rikoksista” lopun ajan ihmiset vetävät kristittyjä oikeuden eteen ja ruoskivat heitä?
- Oikeuteen joutuminen tuottaa yleensä häpeää sille ideologialle, jota syytetty tunnustaa. Miksi Jeesuksen opetuslasten oikeudenkäynnit muuttuvat kuitenkin todistuskokoukseksi?
- Mistä nämä oikeudenkäynnit ovat todistuksena pakanoille (uusi käännös: kansoille)?
- Miten nämä jakeet toteutuivat Jeesuksen elämässä? (Vastaukset tämän tekstin ulkopuolelta.)

Jakeet 19–20

- Mikä on tämän Jeesuksen lupauksen merkitys vainotuille kristityille?
- Mitä jae 20 tarkoittaa?
- Miksi Jeesus nimittää Pyhää Henkeä tässä kohtaa ”teidän Isänne Hengeksi”?

Jae 21

- Millä keinolla perhesiteet saadaan siinä määrin tuhotuksi, että tällaista voi tapahtua?
- Miksi Jeesus jättää sisaret ja äidit pois tästä lauseesta? Onko se mielestänne pelkkä yksinkertaistus vai tahallinen poisjätö?

Jae 22

- Miettikää, mikä on tämän valtavan ja maailman laajuisen kristittyihin kohdistuvan vihan syy?
- Millaista kristittyjen elämä on siinä vaiheessa, kun koko muu maailma vihaa heitä?
- Millä eri tavoilla viha kristittyjä kohtaan ehkä ilmenee?
- Mistä Jeesuksen opetuslapsi saa voiman pysyä vahvana tuollaisen vihan keskellä?
- Mitä tapahtuu niiden ihmisten sydämessä, jotka luopuvat uskosta vainon keskellä?
- Mitä Jeesus tarkoittaa sanalla loppu?
- Miltä opetuslapsista ehkä tuntui kuulla nämä varoitukset ennen ensimmäiselle evankelioimismatkalle lähtöään?
- Miltä sinusta tuntuu kuulla nämä Jeesuksen sanat, kun ajattelet omaasi ja lastesi tulevaisuutta?

Posanoma: Jeesus kulkee vainon tien alusta loppuun opetuslastensa edellä. Hän seisoo rinnallamme oikeudenkäyntien ja kidutustenkin keskellä. Me emme joudu kokemaan mitään, mitä hän ei olisi itse jo kokenut. Toisin kuin hänen ristiinsä, ei meidän ristiimme sisälly mitään syyllisyyden taakkaa, sillä sen hän on jo kantanut puolestamme ristinpuulle.

9 JUMALA ON RAKKAUS

Apostoli Johanneksen päivä (3. joulupäivä, kaikki vuosikerrat): Joh. 21:18–25 (käsikirjassa 21:18–24)

Taustaa: Johannes oli Jaakobin veli ja kalastusfirman omistaja Sebedeuksen poika Kapernaumista. Ilmeisesti veljekset Pietari ja Andreas kuuluivat jäseninä heidän kalastusosuuskuntaansa. Jeesus oli kutsunut kaikki neljä samana päivänä opetuslapsikseen. Kerran hän oli nimittänyt Sebedeuksen poikia Ukkosenjylinän pojiksi (Mark. 3:17). Poikien äiti oli pyytänyt Jeesukselta heille kunniapaikkoja hänen valtakunnastaan. Sitten tuli Jeesuksen viimeinen ilta, jolloin Johannes sai nojata aterialla Jeesuksen rintaa vasten. Jeesuksen pidätyksen jälkeen vain Johannes ja Pietari seurasivat Herraansa ylipapin palatsiin. Heidät päästettiin sisälle, koska Johannes oli ylipapin tuttava; mahdollisesti hän oli myynyt kalaa tämän perheelle.

Alustavat kysymykset (vastaukset tämän tekstin ulkopuolelta)

- Mitä se Pietarista ja Johanneksesta osoittaa, että he seurasivat Jeesusta ylipapin palatsiin pidätyksen jälkeen?
- Miksi Johannesta ei tentattu ylimmäisen papin pihalla, vaikka Pietaria tentattiin?
- Mitä Johannes ehkä ajatteli kuullessaan Pietarin kieltävän Herransa kirousten säästyksellä? (Miksei Johannes itse mennyt puolustamaan Jeesusta, jota oltiin juuri tuomitsemassa ylipapin palatsissa?)
- Mikä sai Johanneksen menemään seuraavana päivänä ristin juurelle, vaikka Pietari pysyi poissa?
- Mitä se noista kahdesta osoittaa, että he juoksivat yhdessä pääsiäisaamuna haudalle, kun Magdalan Maria oli kertonut sen olevan tyhjä?
- Pääsiäispäivänä Jeesus ilmestyi Pietarille kahden kesken. Mitä Johannes ehkä noista treffeistä ajatteli?
- Mitkä olivat ehkä Johanneksen ja Pietarin suhteen kipukohdat?

Jakeet 18–19. Nyt oltiin siis Galilean järven rannalla, missä ylösnoussut Jeesus oli juuri kysynyt Pietarilta kolmeen kertaan, rakastiko tämä häntä.

- Millaista Pietarin oli elää seuraavat 35 vuotta tietäen, että hän tulisi kärsimään marttyyrikuoleman?
- Mitä Johannes ehkä ajatteli kuullessaan Jeesuksen ennustavan Pietarille marttyyrikuolemaa?

Jae 20. Ruokapöydässä istuttiin tuohon aikaan puolittain makuuasennossa, kyynärpäähän nojaten.

- Miettikää, miksi Johannes läksi kulkemaan Jeesuksen ja Pietarin perässä?
- Mitä Johannes tarkoitti nimittäessään itseään ”Jeesuksen rakkaimmaksi opetuslapsiksi”? (Eikö Jeesus siis rakastanut hänen mielestään kaikkia opetuslapsiaan? Mistä Johannes oli saanut sen varmuuden, että Jeesus rakasti juuri häntä?)
- Miettikää, kuka oli päättänyt istumajärjestyksestä viimeisellä ehtoollisella?
- Voisitko sinä ajatella kutsuvasi itseäsi ”siksi opetuslapsiksi, jota Jeesus rakastaa”? Miksi voisit, miksi et voisi?
- Miten me voisimme saada sen uskon, että olemme juuri niitä opetuslapsia, jota Jeesus rakastaa ”eniten”?

Jakeet 21–22

- Mitä Pietari tarkoitti kysymyksellään?
- Mitä Jeesus tarkoitti Pietarille antamallaan vastauksella?
- Miten voisimme soveltaa tämän keskustelun oman seurakuntamme elämään?
- Mitä tapahtuu, jos kristityt vertailevat omia vaikeuksiaan tai omia tehtäviään seurakunnassa toisten kristittyjen vaikeuksiin ja tehtäviin?

Jakeet 23–24. Mahdollisesti kirjuri oli kirjoittanut sanelun mukaan Johanneksen evankeliumin ja liitti jakeeseen 24 oman puumerkinsä.

- Miksi Johannes käyttää itsestään kiertoilmaisuja, ei siis sano ”minä”?
- Mistä kirjuri voi tietää, että Johanneksen evankeliumi puhuu totta (24)?
- Mitä Jeesuksen väärin ymmärretty ennustus vaikutti ehkä Johanneksen loppuelämään?
- Miettikää, miten ukkosenjylinän pojasta tuli loppujen lopuksi rakkauden apostoli?
- Jeesus oli testamentannut äitinsä Johannekselle ristin juurella. Mitä se ehkä vaikutti Johanneksen elämään?
- Johanneksen veli Jaakob kuoli ensimmäisenä marttyyrina jo runsas vuosikymmen näiden tapahtumien jälkeen. Miten Johannes ehkä koki veljensä kuoleman?
- Johannes kirjoitti Ilmestyskirjan vanhalla iälläan vankina Patmoksen saarella. Mitä se ehkä vaikutti hänen loppuelämänsä, että hän tiesi, millaiset katastrofit maailmaa odottivat?
- Kaikki muut opetuslapset kärsivät marttyyrikuoleman paitsi Johannes. Miettikää, miksi juuri hän siltä säästy ja mitä se häneen vaikutti?

Jae 25 (jos on aikaa)

- Mitä tämä jae kertoo meille Jeesuksesta?
- Mitä tämä jae kertoo meille Johanneksen evankeliumista?

Ilosanoma: Johannes oli varma siitä, että Jeesus rakasti häntä. Mekin voimme olla siitä varmoja, kun katsomme ristiä. Johannes, ukkosenjylinän poika, tuli myöhemmin tunnetuksi rakkauden apostolina. Juuri hän kirjoitti nämä sanat: ”*Siinä on rakkaus – ei siinä, että me olemme rakastaneet Jumalaa, vaan siinä, että hän on rakastanut meitä ja lähettänyt Poikansa meidän syntiemme sovituksiksi.*” (1. Joh. 4:10.)

10 JEESUS PAKOLAISENA

Viattomien lasten päivä (kaikki vuosikerrat): Matt. 2:13–23

Taustaa: Herodes Suuri oli niin vainoharhainen hallitsija, että hän että tappoi jopa omia sukulaisiaan pelätessään asemansa puolesta. Herodes kuoli vuonna 4 eKr., mikä tarkoittaa, että Jeesus on syntynyt noin 6 eKr. Jeesus oli siis tässä vaiheessa yhden tai kahden vuoden vanha. Varmuuden vuoksi vetäjän on hyvä kertoa lyhyesti tietäjien vierailusta Betlehemiin jakeiden 2:1–12 mukaan.

Jakeet 13–14

- Maria ja Joosef olivat tulleet vain käymään Betlehemiissä verollepanon aikana, mutta eivät olleet palanneet kotikaupunkiinsa Nasaretiin. Miettikää, miksi he päättivät jäädä Betlehemiin?
- Miksi Herra näytti unen nimenomaan Joosefille eikä Marialle?
- Joosef oli Jeesuksen kasvatusisä, ei biologinen isä, koska Jeesus oli syntynyt neitseestä. Mikä oli hänen merkityksensä Marian ja pikku Jeesuksen elämässä?
- Pimeässä liikkuminen oli tuohon aikaan vaarallista. Mitä osoittaa se, ettei Joosef odottanut aamua, vaan läksi perheensä kanssa pako-matkalle öiseen aikaan?
- Millaisia valmisteluja Maria ja Joosef ehkä ehtivät tehdä ennen lähtöään?
- Mitä naapurit ja tuttavat ajattelivat huomattessaan Joosefin perheen hävinneen yön aikana?
- Katsokaa kartalta, miten pitkä matka Betlehemiästä on Kairoon. Miten kauan tuon matkan kulkemiseen kului perheeltä, jolla oli aasi kulkuneuvonaan tai ei ehkä sitäkään?

Jae 15

- Profeetta Hoosean sanat ”Egyptistä minä kutsuin poikani” viittaavat Israelin kansan paluuseen Egyptistä. Mitä Matteus tahtoi osoittaa lukijoilleen soveltaessaan nämä sanat Jeesukseen?
- Miten Joosef ehkä elätti perheensä Egyptissä? Millaista Marian elämä oli pakolaisuudessa?
- Jeesus oli Egyptissä parivuotiaasta lähtien muutaman vuoden ajan. Mitä pakolaisen osa vaikuttaa pienen lapsen elämään verrattuna siihen tilanteeseen, että hän asuisi omassa kotimaassaan ja sukunsa parissa?
- Miksi oli tärkeää, että Jeesus joutui kokemaan pakolaisen kohtalon?

Jae 16

- Miten Herodes sai juutalaiset sotilaat motivoitua tällaiseen kauheaan tekoon?
- Betlehemiästä oli tuolloin vain muutama sata asukasta. Alle kaksivuotiaita poikia heistä oli varmaan parikymmentä. Kuvitelkaa, mitä kylässä tapahtui, kun sotilaat tulivat paikalle ja alkoivat etsiä ja tappa poikavauvoja talo talolta?
- Mitä ajattelette siitä, että Jeesuksen ikätoverit Betlehemiästä joutuivat eräässä mielessä kuolemaan hänen tähtensä?
- Mitä tämä tapaus ehkä vaikutti betlehemiläisten ja Joosefin perheen väleihin?

Jakeet 17–18

- Jae 18 on lainaus Jeremian profetiasta, jossa hän ennustaa Raakelin jälkeläisten joutuvan Babylonian pakkosiirtoon. Mitä Matteus tahtoi sanoa soveltaessaan Raakelin itkun Betlehemin lastenmurhaan?
- Jos Raakel itki lapsiaan, niin mitä arvellette Jumalan taivaassa tunteneen Betlehemin lastenmurhan kestäessä?
- Miksi Jumala salli tämän veriteon tapahtua?

Jakeet 19–20

- Jumala johdatti Joosefia yhteensä kolmen unen kautta. Mistä voimme tietää, onko jokin uni Jumalan antama vai oman alitajuntamme tuotetta?

Jakeet 22–23

- Maria ja Joosef olivat lähteneet Nasaretista kihlaparina, mistä oli kulunut jo 4–5 vuotta. Miten heidät ehkä otettiin vastaan, kun he palasivat kotikaupunkiinsa pikku Jeesuksen kanssa?
- Miksi Jumala lähetti Jeesuksen Nasaretiin eikä antanut hänen pysyä Betlehemiästä tai Jerusalemissa?
- Mikä lohdutus tästä tekstistä löytyy sinun elämäntilanteeseesi tänään?

Ilosanoma: Jumala lähetti Poikansa tähän maailmaan ottamaan Israelin historian uusiksi. Hän joutui Egyptiin pakkosiirtoon, kuten Israel. Hänet kutsuttiin sieltä, kuten Israel, hän koki erämaassa samat kiusaukset kuin Israel. Jeesus eli sen elämän joka meidän olisi pitänyt elää ja kuoli sen kuoleman, joka meidän olisi pitänyt kuolla syntiemme tähden. Tämä koskee myös niitä pikkulapsia, jotka Herodes surmasi Betlehemiästä.

11 PYHÄ PERHE

1. sunnuntai joulusta (kaikki vuosikerrat): Luuk. 2:33–40

Taustaa: Vanhemmat toivat Jeesus-vauvan Mooseksen lain määräyksen mukaan temppeliin, kun tämä oli 40 päivän vanha. Siellä he kohtasivat kaksi vanhusta, jotka olivat jo osanneet odottaa Messiaan ilmestymistä. Edellä on kerrottu Simeonista. Tämän tekstin pääasia on Jeesus-lapsen ja vanhan naisprofeetta Hannan kohtaaminen. Naisprofeettoja tunnetaan Vanhasta testamentista vain muutama (Mirjam, Debora, Hulda ja Jesajan vaimo). Kristillisissä seurakunnissa naisprofeettoja esiintyi alusta asti (esim. Apt. 21:9 ja 1. Kor. 11:5.). (Käsittelemme tekstiä vähän eri järjestyksessä, kuin mitä se on evankeliumiin kirjoitettu.)

Jae 36. Hanna kuului Asserin heimoon. Tämä on yllättävä tieto, sillä Asserin heimo oli hävinnyt jo 700 vuotta aikaisemmin Assyrian pakko-siirtolaisuuteen.

- Miettikää Hannan pitkää elämänpolkuja naiseuden näkökulmasta. Mikä siinä kiinnittää erityisesti huomiotanne?
- Miten Hannan perhe oli ehkä päätyntä Jerusalemiin, vaikka se kuului kymmenen kadonneeseen heimoon? Miettikää eri mahdollisuuksia.
- Jos Hanna oli ollut 17-vuotias mennessään naimisiin, hän oli ollut vain 24 vuotta vanha, kun mies kuoli. Mitkä seikat tekstissämme näyttäisivät viittaavan siihen suuntaan, että hänen avioliittonsa oli ollut onnellinen?
- Millaiseen uskonkriisiin Hanna ehkä joutui silloin, kun hänen aviomiehensä kuoli joko sairauteen tai tapaturmaisesti?

Jae 37. Vanhan käännöksen mukaan Hanna oli Jeesuksen kohdatessaan 84 vuoden vanha. Uuden mukaan hän oli ollut 84 vuotta leskenä.

- Kuinka vanha suunnilleen Hanna oli Jeesuksen kohdatessaan, jos uusi käännös pitää paikkansa?
- Kumpikin käännös on mahdollinen, mutta kumpaa sinä pidät uskottavampana ja miksi?
- Voimmeko mielestänne olettaa tämän tekstin perusteella, että Hanna oli lapseton? Miksi voimme, miksi emme voi?
- Mitä eri vaihtoehtoja Hannalla oli ollut järjestää elämänsä miehensä kuoltua? (Miksi Hanna ei turvautunut vanhempiinsa?)
- Miettikää eri syitä, miksi Hanna ei tahtonut mennä uudelleen naimisiin, vaikka se tuohon aikaan oli ainoa selviytymiskeino ainakin lapsettomille leskille?
- Mikä sai Hannan muuttamaan pysyvästi temppelialueelle?
- Mitä ajattelette sellaisesta elämästä, jossa vain rukoillaan ja paastotaan yötä päivää kuusikymmentä vuotta? (Miksi Hanna valitsi itselleen juuri tällaisen elämänosan?)
- Kuvitelkaa, millaista Hannan arki ja sosiaalinen elämä olivat Jerusalemin temppelialueella?
- Missä vaiheessa ja millä tavalla Hannasta oli ehkä tullut naisprofeetta (36)?
- Miettikää, mitä tehtäviä naisprofeetalla saattoi olla tuohon aikaan.
- Mitä Hanna ehkä rukoili itselleen ja kansalleen noiden pitkien vuosikymmenten aikana?
- Mikä saattoi olla syynä siihen, ettei Hanna tahtonut poistua lainkaan temppelialueelta?
- Mistä meidän kulttuurimme tulee se ajatus, ettei ihmiselämä ole elämisen arvoista ilman parisuhdetta ja seksiä? Miten me kristityt voisimme taistella tätä ajattelutapaa vastaan?

Jae 38 (myös 34–35). Israelissa oli tuohon aikaan ryhmä nimeltä ”maan hiljaiset”. He odottivat toisenlaista Messiaasta kuin suurin osa israelilaisista, toisin sanoen lohduttajaa ja lunastajaa. Vrt. Jes. 52:9 ”*Huutakaa ilosta, riemuittakaa, kaikki te Jerusalemin rauniot, sillä Herra lohduttaa kansansa, lunastaa Jerusalemin.*”

- Kuvitelkaa tuon vuosikymmeniä odottaneen vanhan naisen tunnelmia sillä hetkellä, kun hän näki temppelin pihalla köyhän pariskunnan ja heidän vauvansa.
- Miten Hanna tunnisti Jeesus-vauvan Jerusalemin lunastajaksi?
- Tullessaan paikalle Hanna kuuli Simeonin ennustuksen jakeissa 34–35. Luetaan jakeet. Mitä yllättävää tietoa Messiaasta Simeonin sanoihin sisältyi?
- Millaista pelastusta nämä vanhukset siis odottivat Messialta? (Mihin Jerusalem tarvitsi lunastusta?)
- Millä tavalla Jeesus toteutti maan hiljaisten, myös Hannan ja Simeonin, odotukset? (Millä valuutalla Jeesus osti vapaaksi, ei vain Jerusalemin, vaan koko maailman asukkaat?)
- Mistä Hannan ylenpalttinen kiitollisuus versoi?
- Miksi muut temppelissä kävijät eivät nähneet pyhässä perheessä samaa kuin mitä Hanna näki?
- Mikä tehtävä Hannalla oli elämänsä loppuun asti?
- Miten maan hiljaisten tilanne muuttui heidän kuultuaan Hannan todistuksen?
- Hanna ei ilmeisesti nähnyt Jeesusta enää koskaan tämän jälkeen. Miten tämä lyhyt kohtaaminen muutti hänen loppuelämänsä?

Jakeet 39–40

- Mitä vanhan naisprofeetan kohtaaminen merkitsi Jeesuksen vanhemmille?
- Minkä kuvan saatte Mariasta ja Joosefista näiden jakeiden kautta?
- Matteus kertoo, että Joosef ja Maria joutuivat pakenemaan Egyptiin noin vuosi näiden tapahtumien jälkeen, ja että he lähtivät matkaan Betlehemiästä, eivät Nasaretista. Miettikää, mistä se johtuu, ettei Luukas näytä tienneen koko Egyptin matkasta yhtään mitään.
- Mitä kaikkea jae 40 kertoo meille Jeesuksen lapsuudesta ja nuoruudesta?

Kokoavat kysymykset

- Missä mielessä Hannakin kuului pyhään perheeseen?
- Miksi Luukas tahtoi kertoa evankeliumissaan myös Hannan ja Jeesuksen kohtaamisen?
- Mikä on ollut tämän kohtaamisen sanoma Raamatun lukijoille näiden 2000 vuoden aikana?

Ilosanoma: Jeesus tuli tänne maailmaan toteuttamaan Jesajan profetian. Hänen verensä oli se lunastusmaksu, jolla Jerusalem eli Jumalan kansa ostettiin vapaaksi pahalaisen vallasta. Siksi sinullekin voidaan sanoa nämä sanat: ”*Lohduttakaa, lohduttakaa minun kansaani. Puhukaa suloisesti Jerusalemilta ja julistakaa sille, että sen vaivanaika on päättynyt, että sen velka on sovitettu, sillä se on saanut Herran kädestä kaksinkertaisesti kaikista synneistään.*” (Jes. 40:1–2*.)

12 AIKAMME ON JUMALAN KÄDESSÄ

Uudenvuodenaatto (kaikki vuosikerrat): Luuk. 13:6–9

Aluksi: Lyhyellä vertauksellaan viikunapuusta Jeesus viittasi Israeliin, jonka keskuudessa hän oli vaikuttanut kolme vuotta saamatta sieltä paljoakaan hedelmää. Samalla tämä vertaus puhuu Jumalan toisesta kansasta eli kristillisestä kirkosta. Myös jokainen meistä on viikunapuu. Jumala on omistajamme ja Jeesus puutarhurimme.

Alustavat kysymykset

- Miettikää, mitä Jeesus tahtoo sanoa meille tämän vertauksen kautta, kun yksi vuosi taas päättyy elämässämme?
- Jos tietäisit, että sinulla on elämää jäljellä enää vain ensi vuosi, miten eläisit sen vuoden?
- Millä perusteella Jumala on omistajamme ja Jeesus puutarhurimme? Vertaus. Vertauksessa on kaksi henkilöä: viinitarhan omistaja ja sitä hoitava puutarhuri.
- Viinitarhaa varten valitaan yleensä paras mahdollinen maaperä. Miettikää, miksi tuohon hyvään maahan oli istutettu myös yksi viikunapuu?
- Mikä saattoi olla syynä siihen, ettei hyvässä maassa kasvava viikunapuu tuottanut hedelmää vuosikausiin?
- Mitä vahinkoa hedelmätön viikunapuu aiheutti ympärillään kasvaville viiniköynnöksille?
- Mitä puutarhurin sanat jakeissa 8–9 hänestä osoittavat?
- Mikä vaihtoehto olisi ollut puutarhurille helpoin: kaataa puu vai hoitaa sitä?
- Miksi puutarhuri rakasti hedelmätöntä viikunapuuta – mitä hän oikein siinä näki?

Vertauksen tulkinta a) Israelia koskien

- Mitä Jeesus tahtoi sanoa omasta kansastaan Israelista verratessaan sitä viikunapuuhun, joka kasvaa viiniköynnösten seassa?
- Mitä hedelmää Jumala odotti Israelin kansalta sen pitkän historian aikana ja erityisesti Jeesuksen toiminnan kestäessä?
- Mistä syystä Israelin kansa ei kantanut sitä hedelmää, jota Jumala siltä odotti?
- Mitä tämä pieni vertaus osoittaa meille Jeesuksen ja Israelin suhteesta?

Vertauksen tulkinta b) kristittyjä koskien

- Nyt luemme vertauksen niin, että se puhuu uudesta Israelista eli kristillisestä kirkosta. Millaista hedelmää Jumala odottaa tänä päivänä meidän kirkoltamme?
  - Mitä luulette Jumalan sanovan tänä uudenvuoden aattona meidän kirkostamme, kun hän sitä katselee?
  - Kuvittele sielusi silmillä, miten Jeesus seisoo tänä uutena vuonna pää kumarassa Isänsä edessä pyytämässä lisää armonaikaa kirkollesi. Millaisia tunteita tämä mielikuva sinussa herättää?
  - Mitä tapahtuu kirkolle, josta Jumala ei loppujen lopuksikaan löydä odottamaansa hedelmää?
- Vertauksen tulkinta c) meitä itse kutakin koskien
- Suurin Hengen hedelmä on Paavalin mukaan rakkaus. Minkä verran Jumala ja lähimmäiset saivat tätä hedelmää sinun elämästäsi menneenä vuonna?
  - Mitkä ovat ne syyt, jotka estävät Hengen hedelmän, ennen kaikkea rakkauden, kasvua sinun elämässäsi?
  - Mitä ajattelet viikunapuuvertauksen pohjalta tästä väitteestä: Jeesus rakastaa eniten niitä kristittyjä, jotka kantavat eniten hedelmää? Perustele vastauksesi.
  - Millä perusteella Jeesus rakastaa niitä kristittyjä, jotka eivät kannu hedelmää?

Vielä yksi vuosi...

- Vertauksen puutarhuri lupaa muokata ja lannoittaa maan viikunapuun ympäriltä. Mitä luulet sen tarkoittavan käytännössä sinun kohdallasi?
- Mitä mieltä olet väitteestä: surut ja onnettomuudet ovat välttämättömiä, koska ne muokkaavat maata meidän viikunapuumme ympäriltä?
- Mitä viikunapuun pois hakkaaminen voisi tarkoittaa yksityisen kristityn kohdalla?

Kirottu viikunapuu

- Vetäjä lukekoon kertomuksen viikunapuun kiroamisesta. (Matt. 21:18–19). Tapahtuma sijoittuu Jeesuksen viimeiseen elinviikkoon. Miettikää eri syitä, miksi Jeesuksen kärsivällisyys loppui tämän puun kohdalla?
- Mitä valoa viikunapuun kiroaminen voisi tuoda tekstimme vertaukseen?

Ilosanoma: Kirottuaan viikunapuun Jeesus vaihtoi osia sen kanssa – ja meidän kanssamme. ”*Kristus on lunastanut meidät lain kirouksesta, kun hän tuli kiroukseksi meidän edestämme – sillä kirjoitettu on: 'Kirottu on jokainen, joka on puuhun ripustettu.'*” (Gal. 3:13*). Ristiksi lyöty puu on maailman hedelmättömin puu. Kuitenkin Jeesuksen ristinpuu tuotti meille hedelmän, jota syömällä elämme iankaikkisesti (Joh. 6:51).

13 HERRAN HUONEESSA

2. sunnuntai joulusta (1. vsk.): Luuk. 2:40–52 (käsikirja 41–52)

Aluksi: Juutalaispojat tulevat uskonnollisesti täysi-ikäisiksi täyttäessään 13-vuotta. Jeesuksella oli neljä veljeä ja vähintään kaksi sisarta (Mark. 13:55–56). Hänen isänsä oli puuseppä, joka opetti vanhimmalle pojalleen oman ammattinsa. Temppele oli ainoa paikka, missä juutalaisten oli lupa uhrata Herralle uhreja syntiensä sovituksiksi, ja Herra oli puolestaan luvannut olla siellä aina läsnä. Pääsiäisjuhla kesti viikon, matka Nasaretista Jerusalemiin Jordanin kautta kesti vähintään 3 päivää suuntaansa. Mukaan ei voitu ottaa lapsia, jotka eivät jaksaneet kävellä 150 km edestakaisin.

Jae 40

- Millainen on lapsi, jota voidaan kuvata tällä tavalla?
- Kuvitelkaa Jeesus-pojan arkipäivää monilapsisen perheen vanhimpana veljenä. Millaisia velvollisuuksia, iloja ja suruja siihen ehkä sisältyi?

Jakeet 41–42

- Mitä suurperheen äiti Mariasta osoittaa se, että hän piti kiinni jokavuotisesta pääsiäismatkasta Jerusalemiin?
- Temppeleissä uhrattiin uhreja ja kortteerissa syötiin pääsiäislammasta. Mitä tämä kaikki Jeesus-pojalle ehkä merkitsi?

Jakeet 43–44. Paluumatkan ensimmäinen yöpymispaikka oli varmaan Jerikon tienoilla, 30 km alamäkeä Jerusalemita.

- Miksi Jeesus ei kertonut vanhemmilleen edeltäkään, ettei hän aikonut lähteä muun seurueen kanssa kotiin?
- Mistä se on osoitusta, etteivät Maria ja Joosef kyselleet poikansa perään ennen kuin ensimmäisessä yöpymispaikassa?
- Mitkä seikat tekivät Jeesuksen katoamisen täydeksi mysteeriksi hänen vanhemmilleen?
- Jakeesta 48 huomaamme, että Maria oli todella hädissään. Millä perusteella hän olisi voinut olla myös tyynen rauhallinen? (Muistelkaa Jeesuksen syntymään liittyviä vaiheita.)

Jae 45. Korkeusero Jerikon ja Jerusalemin välillä on noin kilometrin verran, koska Jeriko sijaitsee 240 m merenpinnan alapuolella. Tämä mäki Joosefin ja Marian piti siis kiivetä.

- Toinen vanhemmista olisi voinut lähteä kotiin, jossa lapsilauma heitä odotti. Mitä se osoittaa, että molemmat lähtivät takaisin Jerusalemiin? (Jos jompikumpi olisi lähtenyt lasten luo, kumpi se olisi ollut?)
- Etsimisoperaatioon meni kolme päivää (46). Mitä minäkin päivänä tapahtui ja missä yövyttiin?
- Mistä kaikista paikoista luulette Marian ja Joosefin etsineen poikaansa?
- Miksi Jumala antoi Jeesuksen vanhemmille tällaisen koettelemuksen, mitä hyötyä siitä oli heille?
- Miksi Jumala antaa meillekin niitä koettelemuksia, että joudumme hätäilemään lapsistamme emmekä aina edes tiedä, missä he ovat?

Jakeet 46–47. Jeesus oli siis käynyt Nasaretin synagogakoulua ja valmistautui parhaillaan bar mizwa juhlaansa.

- Miettikää, missä Jeesus oli yöpynyt nuo kaksi yötä ja kuka häntä oli ruokkinut kolme päivää?
- Kuvitelkaa, miten tuo kolmipäiväinen kysymys- ja vastausseisio oli saanut alkunsa?
- Mitä kyselemistä maan viisaimmat kirjanoppineet keksivät 12-vuotiaalta pojalta kokonaisen kolmen päivän ajan? (Mikä Jeesuksen vastauksissa ehkä teki suurimman vaikutuksen kirjanoppineisiin?)
- Jeesuksen viisautteen viitataan kolme kertaa tässä tekstissä, jakeissa 40, 47 ja 52. Millä muulla tavalla hänen viisautensa tuli ehkä ilmi paitsi teologisissa keskusteluissa?

Jakeet 48–50. Ehkä Jeesus oli käyttänyt isä-sanaa siihen asti vain Joosefista puhuessaan.

- Millaiset erilaiset tunteet jylläsivät Marian sydämessä, kun hän löysi poikansa?
- Mistä se osoittaa Joosefista, että hän vaikeni?
- Miksi Jeesus ihmetteli sitä, etteivät hänen vanhempansa tienneet, mistä hän löytyisi?
- Katsokaa jaetta 49 molemmista käänöksistä. Mitä se tarkoittaa? (Mitä temppelelle Jeesukselle merkitsi? Miksi Jeesus tahtoi kohdata Taivaallisen Isänsä nimenomaan temppeleissä?)
- Miltä luulette Mariasta ja Joosefista tuntuneen, kun he kuuluivat poikansa vastauksen jakeessa 49?
- Miksi keskustelu pojan ja hänen vanhempiensa välillä loppui tähän?
- Mitä nimenomaista asiaa Maria ja Joosef eivät ymmärtäneet?
- Mitä Jeesus tahtoi opettaa vanhemmilleen tämän tapauksen kautta?
- Missä tapauksessa meillä on tämän tekstin mukaan oikeus tuottaa huolta vanhemmillemme?
- Mikä tämän tekstin mukaan on Jumalan tahto teini-ikäisen nuoren suhteen?
- Miten meidän tämän tekstin mukaan pitäisi kohdella teini-ikäisiä lapsiamme?

Jakeet 51–52. Joosef ilmeisesti kuoli näinä vuosina ja Jeesus elätti suurperhettä rakentajana.

- Millainen oli Jeesuksen suhde vanhempiinsa niiden 18 vuoden aikana, jotka hän vielä eli kotonaan ennen julkisen toimintansa alkamista?
- Millainen on se nuori aikuinen, jota voidaan kuvata jakeen 52 tavoin?

Ilosanoma: Puhdistettuaan temppelellä Jeesus sanoi näin: *”Hajottakaa tämä temppele, niin minä saan sen nousemaan kolmessa päivässä.”* (Joh. 2:19). Temppele uhreineen oli alusta loppuun Jeesuksen oman ruumiin ennakkokuva. Siinä ruumiissa hän sovitti meidän syntimme – nekin synnit, joihin lankesimme murrosikäisinä. Samaten ne, joita teimme murrosikäisten kasvattajina.

14 JEESUS, MAAILMAN VALO

Loppiainen (kaikki vuosikerrat): Matt. 2:1–12

Taustaa: Itämaan tietäjät tulivat todennäköisesti Persiasta, entisestä Babyloniasta. He olivat siis pakanoita, sekä tähtitieteilijöitä että tähdistä ennustajia. Persiassa asui paljon juutalaisia, jotka olivat jääneet sinne pakkosiirron jälkeen. Myös VT oli olemassa kreikan kielellä, jota sivistyneet ihmiset osasivat lukea. Mooseksen aikaan elänyt profeetta Balak oli jostain näiltä seuduilta kotoisin. Hänhän ennusti näin: ”Tähti nousee Jaakobin keskeltä, valtiaan sauva Israelista.” (4. Moos. 24:17). Persian ja Palestiinan välimatka on 1000–1500 km. Esran kirjassa kerrotaan, että tuon matkan tekemiseen kului yli neljä kuukautta. Uusi tähti oli luultavasti konstellaatio, monen planeetan osuminen päällekkäin maasta käsin katsottuna.

Jae 1

- Kuvitelkaa, millaista näiden tiedemiesten elämä oli Persiassa, jossa tähtien tutkimista pidettiin suuressa arvossa. Mitkä olivat heidän ilonsa ja surunsa?
- Mitä luulette, että tietäjien esimies, vaimo ja naapurit ajattelivat kuullessaan heidän aikovan lähteä yli puolen vuoden matkalle kumartamaan juutalaisten kuningasta?
- Miksi tietäjät halusivat kunnioittaa kuningasta, joka ei ollut heidän omansa?
- Jakeessa 11 sanotaan, että tietäjät antoivat uudelle juutalaisten kuninkaalle todella kallisarvoisia lahjoja. Miksi he varasivat nuo lahjat mukaansa?

Jakeet 2–3. Juutalaisilla ei ollut ollut omaa kuningasta noin 600 vuoteen. Herodes Suuri oli vain roomalaisten vasalli. Hän oli erityisen julma mies.

- Miksi Herodes ja kansa pelästyivät / hämmästyivät niin kovasti kuullessaan tietäjien asian, mikseivät he pitäneet sitä vain höpöpuheena?

Jakeet 4–6. Betlehem oli ollut myös suuren kuninkaan, Daavidin, syntymäkaupunki.

- Mitä se todistaa, että Jeesuksen syntymäkaupunki oli ennustettu Miikan kirjassa jo 800 vuotta ennen hänen syntymäänsä?

Jakeet 7–8

- Mitä Herodes itse asiassa uskoi omasta voimastaan – Raamatusta – Messiaasta – Jumalan suunnitelmasta? Katsokaa myös jakeita 4 ja 16?
- Miksi Herodes ei lähtenyt tietäjien mukana Betlehemiin?

Jakeet 9–10

- Mistä mihin tähti johti tietäjiä, katsokaa jakeita 2 ja 9?
- Miksei Jumala antanut tähden johtaa tietäjiä suoraan Betlehemiin – miksi heidän piti tehdä kierros Jerusalemin kautta? (Miksi oli tärkeää, että tietäjät joutuivat tekemisiin kirjoitetun Jumalan sanan kanssa?)
- Millaisen ”tähden” Jumala on lähettänyt sinun tiellesi johtamaan sinua Jeesuksen luo?
- Babylonialaiset olivat rakentaneet Baabelin tornin, varastaneet liiton arkun ja tuhonneet Salomon temppelin. Tietäjät olivat mahdollisesti heidän jälkeläisiään. Miettikää, miksi Jumala johti viholliskansan edustajat kunnioittamaan Poikaansa kuninkaana?
- Jakeessa 10 kerrotaan, että tietäjät valtasi suuri ilo, kun he näkivät tähden. Tässä esiintyy sama sana kuin joulukertomuksessa: ”minä ilmoitan teille suuren ilon”. Mikä teki tietäjät ylen onnellisiksi juuri tässä matkan vaiheessa?
- Mikseivät 10 kilometrin päässä asuvat jerusalemlaiset menneet tietäjien tavoin Betlehemiin, vaikka kuulivat huhuja kuninkaan syntymästä?

Jakeet 11–12

- Tietäjät eivät tulleet seimen luo. Jeesusta kutsutaan jakeessa 11 kreikan sanalla ”pieni poika”, eli hän oli iältään ehkä vuoden vanha. Millä tavoin uusi juutalaisten kuningas erosi siitä mielikuvasta, joka tietäjillä oli varmaan hänestä ollut matkalle lähtiessä?
- Missä suhteessa nämä miehet kelpaavat meille esimerkiksi?
- Tietäjät antoivat Jeesus-lapselle kallisarvoisia lahjoja. Mitä teille tulee mieleen kullasta, suitsukkeesta ja mirhasta?
- Mitä tietäjät saivat Jeesukselta vastalahjaksi?
- Miksi tietäjien lahjat tulivat Joosefin perheelle hyvään tarpeeseen? Vrt. jae 13?
- Mieti, millaisen lahjan sinä voisit antaa Jeesukselle?

Kokoavat kysymykset

- Millaiseksi tietäjien elämä ehkä muodostui heidän palattuaan Persiaan pakanauskontojen keskelle? (Säilyikö suuri ilo?)
- Pian helluntain jälkeen Persiaan ja Syyriaan syntyi suuri ja elinvoimainen kirkko, joka teki vähitellen lähetystyötä Kiinassa asti. Tietäjät olivat ehkä jo kuolleet, mutta minkä verran luulette heidän perintönsä vaikuttaneen idän kirkon syntyyn?
- Mitä tämä teksti opettaa meille tämän sunnuntain teemasta ”Jeesus, maailman valo”?

Hosanoma: Jeesusta kohdeltiin kuninkaana vain muutaman harvan kerran hänen elämänsä aikana. Tietäjät palvoivat häntä hänen elämänsä alussa, ja Rooman maaherra Pilatus kirjoitti tuon arvonimen hänen ristiinsä hänen elämänsä lopussa. Jeesus on kuningas, joka ottaa valtakuntaansa myös vihollisensa, jos nämä vain tahtovat sinne tulla.

15 KASTEEN LAHJA

1. sunnuntai loppiaisesta (1. vsk.): Matt. 3:13–17

Taustaa: Kaksi vähän yli 30-vuotiasta miestä kohtaa Jordan-virran rannalla. Itse asiassa he ovat **serkukset**. **Johannes** on elänyt siihen asti papin poikana Juudean erämaassa, **Jeesus** puuseppänä Galilean Nasaretissa. Emme tiedä, ovatko nämä kaksi tavanneet muualla kuin äitinsä kohdussa, jolloin Johannes oli hypähtänyt riemusta. Nyt hänestä oli tullut valtavan suosittu, vaikka hän julistikin ihmisille uskomattoman kovaa lakia. Ks. 3:10. Suuret kansanjoukot tulivat Johanneksen kastettaviksi, mutta hän kastoi vain ne, jotka tunnustivat syntinsä.

Jae 13

- Miettikää, millä eri tavoilla näiden kahden miehen lapsuus ja nuoruus poikkesivat toisistaan? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Mikä Johanneksen ja Jeesuksen kasvuvuosissa oli ehkä ollut yhteistä? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Johannes asui siis autiomaassa. Mitä hiljaisuus tekee ihmiselle? Entä ainainen somen ja median seuraaminen?
- Miksi julkisuus ja kansansuosio eivät pilanneet Johannesta?
- Mikä ero oli Jeesuksen ja muiden kastettavien välillä?

Jae 14

- Mitä tämä jae kertoo Johanneksen ja Jeesuksen suhteesta?
- Miksi Johannes ei tahtonut kastaa Jeesusta? (Mitä Johannes tarkoitti sanoessaan: ”Minunhan pitäisi saada sinulta kaste”?)
- Miksi Jeesus tahtoi kasteen, vaikka Johanneksen kaste oli tarkoitettu vain syntisille?

Jae 15

- Mitä sanat ”täyttää kaikki vanhurskaus” tai ”täyttää Jumalan vanhurskas tahto” tarkoittavat?
- Miten Jeesus täytti Jumalan vanhurskaan tahdon? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Miksi on tärkeää, että edes yksi ihminen on täyttänyt Jumalan vanhurskaan tahdon alusta loppuun?

Jae 16–17

- Ketkä kaikki näkivät kyyhkysen? Entä ketkä kuulivat äänen taivaasta?
- Mitä nämä jakeet osoittavat meille Jumalan ja Jeesuksen suhteesta?
- Miksi kolmiyhteisen Jumalan piti olla paikalla, kun Jeesus kastettiin?
- Pyhä Henki oli asunut koko ajan Jeesuksessa. Mikä merkitys sillä oli, että hän ilmestyi näkyvällä tavalla juuri Jeesuksen kasteen hetkellä?
- Miksi Jumala halusi kuuluttaa taivaasta Johanneksen kuullen jakeen 17 sanat?
- Muistuta mieleesi, mitä sinulle on tapahtunut viimeisen kuukauden aikana. Luuletko, että Jumala voisi sanoa sinusta samat sanat kuin Jeesuksesta jakeessa 17? Jos voi, niin millä perusteella?
- Eräänä yönä parituhatta vuotta aikaisemmin Herra oli sanonut Abrahamille: ”Ota mukaasi ainoa poikasi Iisak, jota rakastat... ja uhraa hänet polttouhriksi.” (1. Moos. 22:2). Mitä yhteistä on näillä kahdella tapauksella: Jeesuksen kasteella ja Herran käskyllä Abrahamille?
- Miettikää vielä Abrahamin uhria ja vastatkaa kysymykseen, mitä Jeesuksen kaste merkitsi hänen taivaalliselle Isälleen.

Kokoavat kysymykset (luetaan myös jae 11)

- Johannes kastoi ihmisen vasta sitten, kun tämä oli tunnustanut syntinsä. Siksi hänen kastettaan kutsuttiinkin parannuksen kasteeksi. Mikä on ero kristillisen kasteen ja Johanneksen kasteen välillä?
- Pietari sanoo helluntaisaarnassaan: ”Kääntykää ja ottakaa itse kukin kaste Jeesuksen Kristuksen nimeen, jotta syntinne annettaisiin anteeksi. Silloin te saatte lahjaksi Pyhän Hengen.” (Apt. 2:38) Mitä tämä jae opettaa meille kristillisen kasteen ja Johanneksen kasteen erosta?
- Kristillisen kasteen hetkellä Jumala sanoo kastettavalle samat sanat kuin Pojalleen jakeessa 17. Millä perusteella hän voi sanoa nuo sanat syntiselle ihmiselle?
- (Jos on aikaa) Mitä sinun tunnustuskuntasi opettaa siitä, mitä kaste antaa kastettavalle?

Ilosanoma: Astuessaan Jordanvirtaan kastettavaksi Jeesus puhdisti meidän kastevetemme. Hän imi itseensä kaikki ne synnit, joista kaste tulisi kautta aikojen pesemään kastettavat puhtaaksi ja kantoi ne sitten ruumiissaan ristinpuuhun.

16 JEEBUS ILMAISEE JUMALALLISEN VOIMANSA

2. sunnuntai loppiaisesta (1. vsk.): Joh. 2:1–11

Taustaa: Hääjuhla oli Jeesuksen aikana suuri tapaus, joka kestitkin yleensä monta päivää. Ilmeisesti tekstissämme on menossa vasta juhlan ensimmäinen päivä. Ollaan sulhasen kotona; morsian on haettu sinne edellisenä iltana kotoaan. Nasaretin ja Kaanan välimatka on linnuntietä yli 12 kilometriä. (Jeesus ei ollut vielä muuttanut Kapernaumiin, ks. jae 12.) **Jeesuksen äiti** ei tässä vaiheessa ollut nähnyt yhtään poikansa tekemää ihmettä, mutta hän oli itse kokenut neitseestäsyntymisen ihmeen ja kuullut enkeli Gabrielin ennustuksen tämän tulevaisuudesta.

Alustava kysymys

- Mikä ero on siinä, aloitetaanko avioliitto kunnan häillä, vai lyödäänkö hynttyyt yhteen ja aletaan elää avioliitossa?

Jakeet 1–3a

- Mistä mielestänne on osoitusta se, että Jeesuksen äiti oli kutsuttu naapurikylään häihin?
- Miettikää, miten myös Jeesus ja hänen muutamat ensimmäiset opetuslapsensa olivat saaneet kutsun näihin häihin?
- Mitä Jeesuksesta osoittaa se, että hän tahtoi osallistua naapurikylän hääjuhlaan?
- Jos vieraita oli 100, niin paljonko heille arviolta piti varata viiniä?
- Mikä saattoi olla syynä siihen, että viini loppui kesken näissä hääjuhlissa – miettikää eri vaihtoehtoja?
- Mikä tässä tilanteessa ehkä harmitti eniten sulhasta?

Jakeet 3b-5. Sana ”vaimo/nainen” ei kuulosta alkukielessä samalla tavalla tyylyltä kuin suomen kielessä.

- Mitkä seikat näyttäisivät tukevan sitä olettamusta, että Maria oli kutsuttu paikalle pitojen valmistajaksi?
- Miksi Maria ei esittänyt Jeesukselle mitään pyyntöä, vaan vain tilanneselostuksen? (Miten muuten Maria olisi voinut esittää asiansa pojalleen?)
- Luuletteko, että Maria osasi toivoa sellaista ihmettä tapahtuvaksi, kuin mikä sitten tapahtui? Perustelkaa vastauksenne.
- Mitä me voisimme oppia Marian ”rukouksesta”?
- Miettikää, miksi Jeesus alkoi kutsua äitiään ”vaimoksi” tai ”naiseksi” julkisen toimintansa alettua. Samaa puhutteluahan hän käytti myös ristillä.
- Mitä Jeesus tarkoitti sanoessaan, ettei hänen aikansa ollut vielä tullut?
- Mistä on mielestänne osoitusta se, että Maria meni puhumaan asiasta palvelijoille?
- Mitä Maria tässä vaiheessa uskoi pojastaan?

Jakeet 6–7. Yksi kiviruukku veti noin 80–120 litraa. Kuuden ruukun täyttämiseen tarvittiin siis noin 600 litraa vettä. Tuohon aikaan vesi kannettiin kaivolta saviruukussa pään päällä tai olkapäällä.

- Jos palvelijoita oli viisi ja he kantoivat kerrallaan 30 litraa vettä, montako kertaa kunkin oli käytävä kaivolla?
- Arvioikaa, paljonko aikaa tuohon operaatioon meni.
- Mitä palvelijat ehkä ajattelivat kantaessaan kaivolta vettä keskellä kiireistä hääjuhlaa?
- Mikä sai palvelijat tekemään, kuten Jeesus heitä käski?
- Miksi vähempi ei riittänyt Jeesukselle – miksi hän halusi tehdä viiniä noin ylenpalttisesti?

Jakeet 8–10

- Missä vaiheessa palvelijat ehkä huomasivat, että vesi oli muuttunut viiniksi?
- Mitä osoittaa se, että pitojen valvoja (eli edeskäypä) meni häiritsemään sulhasta kesken hääaterian?
- Miten kauan yleensä kestää hyvän viinin valmistaminen?
- Laskekaa, paljonko 600 litraa hyvää viiniä maksaisi nykyrahassa.
- Jotkut ovat kritisoineet Jeesusta siitä, että hän valmisti viiniä sellaiselle joukolla, josta osa oli jo juovuksissa. Mitä tästä syytöksestä ajattelette?
- Mitä tämä tunnusteko ehkä vaikutti hääparin tulevaan yhteiselämään?
- Miksi Jeesus teki tämän ihmeen, vaikkei ehkä alun perin ollut aikonut sitä tehdä?

Jae 11. Sana ”kirkkaus” tarkoittaa Raamatun kielenkäytössä sitä, että Jumalan läsnäolo näkyy paljaalle silmälle. Kirkkaus ilmestyi jo pyhäkköteltassa ja temppeleissä. Lopullisesti Jumalan kirkkaus ilmestyi Karitsan hääjuhlissa taivaassa.

- Mitä tarkoittaa, että Jeesus ilmaisi kirkkautensa opetuslapsilleen tämän tunnusteen kautta?
- Myöhemmin käy ilmi, että Jumalan kirkkaus ilmestyi myös Jeesuksen ristinkuolemassa (Joh. 12:23). Mitä se tarkoittaa?
- Miksi Jeesus teki ensimmäisen tunnustekonsa juuri häissä? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Johannes ei kutsu Jeesuksen tekemiä ihmeitä ihmeiksi, vaan tunnusteoiksi tai merkeiksi. Mihin nuo merkit viittasivat?
- Opetuslapset olivat uskooneet Jeesukseen jo tätä ennenkin. Mitä he hänestä uskoivat tämän tunnusteen jälkeen?
- Mikä osoittaa, ettei opetuslasten usko ei ollut ”valmis” tämän tunnusteen jälkeenkään? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)

Hosanoma: Uudessa testamentissa viini viittaa useimmiten Jeesuksen vereen, joka vuodatetaan meidän syntiemme anteeksisaamiseksi. Se viini ei lopu niin kauan, kuin yksikin syntinen tahtoo sitä nauttia ehtoollispöydässä. Ihmeellistä on, että viiniä nautitaan myös uudessa luomakunnassa, Karitsan häissä. (Matt. 26:29.)

17 JEESUS HERÄTTÄÄ USKON

3. sunnuntai loppiaisesta (1. vsk.): Matt. 8:5–13

Taustaa: Sadanpäällikkö toimi miehitysjoukkojen upseerina. Mahdollisesti tällä miehellä oli jopa korkein käskyvalta Kapernaumissa. Miehitysjoukkojen ja paikallisten asukkaiden välit olivat yleensä tulehtuneet, mutta tämä upseeri oli poikkeus säännöstä. Häntä rakastettiin, koska hän oli jopa rakennuttanut Kapernaumiin sen samaisen **synagogan**, missä Jeesuskin kävi sapattina (Luuk. 7:5). Roomalaisten sotilaiden tärkein uskonto oli **keisarinpalvonta**.

Jakeet 5–6

- Luukas mainitsee, että sadanpäällikkö piti palvelijaansa suuressa arvossa. Miettikää eri syitä, miksi niin oli?
- Miettikää uskovan juutalaisen palvelijan kannalta, mitä haasteita sisältyi hänen työhönsä roomalaisessa kodissa?
- Mikä vaikutus palvelijalla oli ehkä ollut siihen, miten hänen isäntänsä suhtautui juutalaisten uskontoon?
- Mikä juutalaisessa uskonnossa ehkä viehätti tätä roomalaista upseeria niin paljon, että hän käytti suuren rahasumman synagogan rakentamiseen?
- Miten roomalainen upseeri ehkä suhtautui siihen, ettei hän päässyt rakentamansa synagogan täysivaltaiseksi jäseneksi, vaan pysyi aina ulkopuolisena?
- Mikä palvelijaa ehkä vaivasi; Luukas kertoo hänen olleen kuolemaisillaan?
- Mitä erikoista on roomalaisen upseerin rukouksessa (jae 6)?

Jakeet 7–8. Juutalaiset eivät yleensä käyneet ulkomaalaisten kodeissa, koska sellainen vierailu olisi tehnyt heistä uskonnollisessa mielessä saastaisia. Ilmeisesti tämä keskustelu käytiin kreikan kielellä.

- Miksi Jeesus ilmoitti selvin sanoin tulevansa roomalaisen upseerin kotiin palvelijaa parantamaan?
- Miettikää mahdollisimman monta syytä, minkä vuoksi sadanpäällikkö tunki itsensä arvottomaksi vastaanottamaan Jeesuksen kodissaan? (Miksi sadanpäällikkö olisi päinvastoin saattanut ajatella, että Jeesuksen velvollisuus oli täyttää hänen pyyntönsä?)
- Millaisesta uskosta on osoitusta tämä pyyntö: ”Sano vain sana, niin palvelijani paranee!”
- Miksi meidän on yleensä vaikea uskoa, että yksi ainoa sana Jeesuksen suusta voisi ratkaista pahimman ongelmamme?

Jae 9. Jeesus sanoi kerran, että hän voisi milloin vain komentaa paikalle 12 legioonaa (60000) enkeliä. Niin hän ilmaisi olevansa Herra Sebaot, sotajoukkojen Jumala.

- Vertaa toisiinsa roomalaista sadanpäällikköä ja Jeesusta. Mitä yhteistä, mitä erilaista heissä oli?
- Miten sadanpäällikkö saattoi sielunsa silmillä nähdä Jeesuksen armeijan, jota kukaan muu ei nähnyt?
- Kuvittele mielessäsi, että Jeesus komentaa tänään yhden näkymättömistä enkeleistään auttamaan sitä ihmistä, jonka puolesta olet juuri apua pyytänyt. Mitä ajatuksia tällainen mielikuva sinussa herättää?

Jae 10. Evankeliumit mainitsevat vain kaksi henkilöä, joiden uskoa Jeesus ihaili. Molemmat heistä olivat ulkomaalaisia pakanoita. Opetuslapsiaan Jeesus joutui sen sijaan moittimaan vähäuskoisiksi monta kertaa.

- Kootkaa kaikki asiat, jotka olivat erityisen ihailtavia roomalaisen sadanpäällikön uskossa.
- Sadanpäällikkö oli pyytänyt Jeesukselta vain yhtä ainoata sanaa. Mikä ero siinä on, jos uskotaan ihmeeseen tai jos uskotaan Jeesuksen sanaan?
- Luuletteko, että sadanpäällikkö itse tiesi omistavansa vahvan uskon? Perustelkaa vastauksenne.
- Mitä ympärillä olevat juutalaiset ehkä ajattelivat näistä Jeesuksen sanoista?

Jakeet 11–12. Abraham, Iisak ja Jaakob olivat juutalaisten kantaisiä eli patriarkkoja. Abrahamia nimitetään myös uskon isäksi, koska hän uskoi ”Jumalan vanhurskauttavan jumalattoman”.

- Näissä jakeissa Jeesus antaa ymmärtää, että muita uskontoja harjoittaneiden ulkomaalaisten on helpompi uskoa häneen kuin niiden, jotka ovat syntyneet ja kasvaneet juutalaisuuden / kristinuskon piirissä. Mistä tämä voisi johtua?
- Mikä on kriteeri, kun ratkaistaan, ketkä pääsevät taivasten valtakuntaan ja ketkä heitetään ulos pimeyteen (helvettiin)?
- Miten sadanpäällikön usko muistutti Israelin patriarkkojen uskoa? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Mikä vaikutus tämän upseerin uskolla oli ehkä muihin roomalaisiin?

Jae 13

- Missä mielessä pitää paikkansa se väite, että ihmiselle tapahtuu hänen uskonsa mukaan?
- Jeesus sanoo sinullekin jakeen 13 sanat. Mitä ne merkitsevät sinulle nykyisessä tilanteessasi?

Hosanoma: Jeesus heitettiin Jumalan valtakunnasta ”ulos pimeyteen, missä itketään ja kiristellään hampaita”. Sillä tavalla hän hankki roomalaiselle upseerille ja meille muillekin arvottomille pakanoille oikeuden päästä valtakuntansa kansalaisiksi. Usko tähän autuaaseen vaihtokauppaan oli tuonut pelastuksen myös Israelin patriarkkoille.

18 JEESUS AUTTAA HÄDÄSSÄ

4. sunnuntai loppiaisesta (1. vsk.): Mark. 4:35–41 (käsikirja: Matt. 8:23–27)

Aluksi: Jeesus oli opettanut kansaa koko päivän. Illan tultua hän lähti ylittämään järveä Kapernaumista gerasalaisten alueelle, jonne oli matkaa noin 12 km (5:1). Järvelle saattaa puhaltaa Kyyhkyssohlasta myrskytuuli ihan yllättäen. Opetuslasten joukossa oli neljä ammattikalastajaa, jotka tunsivat järven kuin omat taskunsa ja olivat usein kalastaneet yöllä. Genesaretin järven mudasta löytyi vuonna 1986 Jeesuksen aikainen kalastusvene, jonka mitat ovat 8 x 2 x 1,3 metriä. Veneessä oli myös purje. (Käytämme Markuksen tekstiä, koska se on yksityiskohtaisempi.)

Jakeet 35–36

- Kapernaumista gerasalaisten alueelle oli siis 12 km. Kuinka kauan suunnilleen menee sellaisen matkan purjehtimiseen a) suotuisalla ilmalla b) vastatuulella?
- Mitä opetuslapset ehkä ajattelivat, kun Jeesus pyysi heitä ylittämään järven yötä vasten?
- Esittäkää arvauksenne, miksi muut veneet läksivät mukaan ja miksei niitä mainita tekstissä enää tämän jälkeen?

Jae 37. Huomatkaa, että järvellä oli pimeä eikä mukana ollut mitään kunnollista valon lähdettä.

- Miten korkeita aaltojen piti olla, että ne voivat lyödä tuon korkuisen (1,3 m) veneen laitojen yli?
- Esittäkää arvauksenne: montako airoparia ja montako äyskääriä oli 8 m pitkässä veneessä?
- Jos joku osanottajista tietää purjehtimisesta jotakin, kertokoon, mitä 12 opetuslasta ehkä tekivät tuossa tilanteessa ja miksi venettä ei saatu tyhjennetyksi vedestä.
- Miten pimeys vaikutti tilanteeseen?

Jae 38. Vanha käänös on tarkempi: Opettaja: etkö välitä...

- Millaisen Jeesuksen kohtaamme tässä jakeessa? (Mikä Jeesuksen oli väsyttänyt tuohon kuntoon?)
- Miettikää, millainen päänalunen Jeesuksella oli veneen kokassa.
- Mikseivät opetuslapset herättäneet Jeesusta heti, kun myrsky alkoi?
- Mitä osoittaa ihmisestä, että hän pystyy nukkumaan veneessä keskellä raivoavaa myrskyä? (Miten on mahdollista, ettei Jeesus herännyt märissä vaatteissaan vilunvärisiin tai veneen heittelemiseen?)
- Minkä verran sinä olet pystynyt nukkumaan, kun jokin myrsky on riepotellut elämäsi?
- Mitä myrskyssä nukkuminen osoittaa ihmisen Jumala-suhteesta ja hänen suhteestaan omaan kuolemaansa?
- Millaisessa tilanteessa sinusta on tuntunut siltä, että Jeesus vain nukkuu eikä välitä siitä, miten sinulle ja rakkaillesi käy?
- Miksi opetuslapset hätäntyivät, mikseivät he uskoneet Jeesuksen voimaan, vaikka olivat nähneet monen monta ihmettä?
- Jae 38 sisältää oikeastaan rukouksen. Mitä tämä jae opettaa meille rukouksesta?

Jae 39

- Mitä Vanhan testamentin kertomuksia muistatte sellaisesta aiheesta, että Jumala hallitsee vettä? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Miksi oli välttämätöntä, että Jeesuksen piti osoittaa valtansa myös luonnonvoimien yli?
- Montako ihmettä tässä tapahtui? (Millä perusteella me voimme uskoa, että tuollainen ihme todella tapahtui Galilean järvellä Jeesuksen käskystä?)
- Jeesus seisoo tänään sinun myrskysi keskellä ja sanoo: "Vaikene, ole hiljaa!" Mitä nämä sanat sinulle merkitsevät nykyisessä elämäntilanteessasi?

Jae 40

- Miltä opetuslapsista tuntui kuulla jakeen 40 sanat Jeesuksen suusta? (Miksi Jeesus esittää opetuslapsilleen kaksi kysymystä, joihin hän tietää valmiiksi vastauksen?)
- Miten sinä reagoisit, jos Jeesus sanoisi tänään sinullekin jakeen 40 sanat?
- Miksi Jeesus auttaa niitäkin, joilta puuttuu uskoa?

Jae 41

- Miten opetuslasten kaksi pelkoa eroavat toisistaan: kuoleman pelko ja suuri pelko Jeesusta kohtaan (40–41)?
- Mitä kaikkea opetuslapset oppivat tämän tapauksen kautta?
- Mitä sinä olet oppinut oman myrskysi kautta? (Miten toivoisit oman uskosi muuttuvan nykyisen kriisisi kautta?)
- Miksi opetuslapset osanneet vieläkin muotoilla selkeää vastausta kysymykseen, kuka Jeesus todellisuudessa oli?
- Voitko sinä todistaa, että Jeesus on auttanut sinua elämäsi jokaisessa hädässä tähän asti? Miksi voit, miksi et voi?

Hosanoma: Opetuslapset pelastuivat hukkumiskuolemalta, Jeesus ei. Ristiinnaulitseminen merkitsi tukehtumiskuolemaa aivan kuten hukkuminenkin. Tällainen hinta Jeesuksen piti maksaa siitä, että hän voi pelastaa meidät epäuskoiset hukkumasta kadotuksen tuliseen järveen.

19 KAHDENLAINEN KYLVÖ

5. sunnuntai loppiaisesta (1. vsk.): Matt. 13:24–30 (ja 36–43)

Taustaa: Rikkavilja eli luste tarkoittaa erästä Palestiinan kasvia, joka kasvuvaiheessa muistuttaa paljon vehnää. Sen siemeniin tarttuu joskus myrkyllinen homesieni. Suomessa vastaava kasvi voisi olla **hukkakaura**, joka levitessään pilaa kaurapellon perusteellisesti. Sen siemenet voivat säilyä elävinä mullassa vuosikausia.

Alustavat kysymykset

- Millainen mielikuva aikamme ihmisillä on taivasten valtakunnasta?
- Millainen mielikuva sinulla on taivasten valtakunnasta?

VERTAUS (24–30)

Jakeet 24–25

- Mieltikää, millaista erilaista kiusaa rikkavilja aiheuttaa maanviljelijälle ja mitä se vaikuttaa hänen satoonsa.
- Millaisia motiiveja mahtoisi olla ihmisellä, joka kylvi naapurinsa pellolle rikkaviljaa? Mihin tämä vihamies oikein pyrki?
- Millaisia vaikeuksia vihamies saattoi kohdata mennessään naapurinsa pellolle tihutyötään tekemään?
- Miten sinä reagoisit, jos joku koettaisi sabotoida sinun työtäsi kuten tämän vertauksen vihamies?

Jakeet 25–30

- Miten palvelijat tajusivat, että pellossa kasvoi myös rikkaviljaa?
- Mikä on yllättävää isännän suhtautumisessa vihamiehensä tihutyöhön?
- Miksi jokainen vehnäkorsi oli vertauksen isännälle tärkeä?
- Kuvitelkaa vaihe vaiheelta sitä työtä, joka elonkorjaajien piti tehdä korjuupäivänä.
- Miksi rikkavilja piti polttaa?

VERTAUKSEN TULKINTA (36–43)

Jakeet 36–40. Jeesus kutsuu siemeniä vanhan käännöksen mukaan ”valtakunnan lapsiksi” ja ”pahan lapsiksi” (38).

- Miksi opetuslasten oli vaikea ymmärtää tämän vertauksen pointtia?
- Aikaisemmin Jeesus oli kutsunut Jumalan sanaa siemeneksi. Miksi hän nyt kutsuu ihmisiä siemeniksi (38)?
- Milloin ja miten Ihmisen Poika kylvää hyvää siementä eli valtakunnan lapsia tähän maailmaan?
- Miten ja milloin Paholainen kylvää pahan lapsia ja muuta paha siementä tähän maailmaan?
- Mitä tämä vertaus siis opettaa meille Paholaisen työtaivoista?

Jakeet 41–42. Vanha käännös on tarkempi: ”ovat pahenukseksi tekevät laittomuutta”. Tämä tarkoittaa ihmisiä, jotka tuottavat häpeää kristinuskolle ja kumoavat Jumalan lain.

- Jeesus nimitti **maailmaa** pelloksi jakeessa 38. Tässä hän antaa ymmärtää, että pelto onkin **Jumalan valtakunta**. Miten nämä kaksi väitettä voitaisiin sovittaa yhteen?
- Keihin meidän aikamme ihmisiin Jeesus viittaa jakeessa 41?
- Mitä Jeesus siis tarkoittaa jakeella 42? Kenestä hän puhuu?
- Mikä on Paholaisen tarkoitus hänen kylväessään pahan lapsia Jumalan valtakunnan eli kristillisen kirkon sisälle?
- Miltä Jumalan seurakunta näyttäisi, jollei se sisältäisi ollenkaan valheveljiä?
- Mistä enkelit tietävät, kuka on valtakunnan lapsi, kuka taas pahan lapsi?
- Miksi pahan lapsia ei saa heittää kirkosta ulos ennen tuomiopäivää?
- Tarkoittiko Jeesus mielestänne, että kirkkokuri pitäisi kumota ja jokainen saisi elää ja uskoa kirkossa niin kuin lystää? Perustelkaa vastauksenne.
- Millä perusteella me henkilökohtaisesti voimme tietää, olemmeko valtakunnan vai pahan lapsia?
- Miksi mitään vehnän ja rikkaviljan välimuotoa ei voi olla?
- Maailman lopusta on olemassa monenlaisia käsityksiä. Millainen se tulee olemaan tämän vertauksen mukaan?
- Mikä on se sato, jonka Jumala tahtoo koota aittoihinsa meidänkin elämästämme?

Jae 43. Huomatkaa, että vanhan käännöksen ”vanhurskaat” on tarkempi käännös kuin ”Jumalan omat”.

- Miksi Jeesus käyttää yhtäkkiä sanaa ”vanhurskas” vertauksensa tulkinnassa?
- Mitä valoa Paavalin termi ”uskosta vanhurskas” voisi tuoda tähän yhteyteen?
- Mikä on siis oikean kristityn veljen (tai sisaren) ja valheveljen ero?
- Mitä luulette Jeesuksen tahtoneen opettaa taivasten valtakunnasta tämän vertauksen kautta?

Kokoava kysymys

- Mitä valoa tämä vertaus tuo seuraavaan ongelmaan: miksi maailma on niin paha paikka ja miksi kaikkivaltias Jumala ei pysäytä pahojen ihmisten pahoja tekoja?

Ilosanoma: Jeesusta kohtasi rikkaviljan kohtalo, vaikka hän itse asiassa oli paras ”vehnänjyvä”, joka maailman peltoon on koskaan kylvetty. Juuri sen vuoksi, että Jeesus-vehnänjyvä on tehnyt meidän rikkaviljojen kanssa autuaan vaihtokaupan, meistä voi tulla valtakunnan lapsia. Samasta syystä me syntiset voimme näyttää Jumalan silmissä täysin vanhurskailta ja tulla korjatuksi hänen aittaansa maailman lopussa.

20 ANSAITSEMATON ARMO

3. sunnuntai ennen paaston aikaa, Septuagesima (1. vsk.): Matt. 20:1–16

Taustaa: Jeesuksen aikana päivätyöläisten toimeentulo oli hyvin epävarmaa. Jaa Suomen keskiverto vuosipalkka 300:lla, niin tiedät, paljonko yksi **denaari** olisi tämän päivän valuutassa. **Kellonajoista:** aamuvaihainen tarkoitti noin kello kuutta, kolmas hetki oli klo 9, kuudes klo 12, yhdeksäs klo 15 ja yhdestoista klo 17, kun auringon laskuun oli enää tunti aikaa. Vertauksen **isäntä** on tietenkin Jumala ja **viinitarha** tarkoittaa hänen valtakuntaansa.

Alustava kysymys

- Kun sinä nuorena suunnittelit elämäsi, mitä tahdoit tehdä ja saada aikaan?

VERTAUS

Jakeet 1–7

- Paljonko denaari siis tekee nykyrahassa?
- Mistä on osoitusta, että isännän piti käydä palkkaamassa työmiehiä kokonaista viisi kertaa yhden päivän aikana?
- Miettikää mahdollisia syitä siihen, etteivät kaikki työttömät olleet torilla etsimässä työtä aamukuudelta.
- Miksi isäntä ilmoitti edeltä käsin palkan vain ensimmäiselle ryhmälle, ei muille (2,4)?
- Minkä verran palkkaa muut ryhmät paitsi aamuvaihaisella palkatut, arvelivat ehkä saavansa työstään?
- Mieti eri syitä siihen, miksi kukaan muu ei ollut palkannut viimeistä ryhmää (6–7)?
- Miksi isäntä ei palkannut vain parhaita työntekijöitä ”päältä”, vaan kenet tahansa?
- Vertaa ensimmäisen ja viimeisen ryhmän päivää toisiinsa (7,12). Palkka oli sama, mutta kumman päivä oli parempi?
- Kuvitellaanpa, että viimeiseen ryhmään kuului viisi miestä. Paljonko meidän valuutassamme laskettuna isäntä olisi ”säästännyt”, jollei hän olisikaan palkannut sitä ryhmää yhdeksi tunniksi? Voittiko hän vai hävisi tässä kaupassa?

Jakeet 8–12

- Miksi isäntä aloitti palkanmaksun viimeisestä ryhmästä?
- Miksi ensimmäinen ryhmä protestoi, vaikka oli saanut sovitun palkan?
- Oliko palkka mielestänne oikeudenmukainen kaikille? Perustelkaa vastauksenne.

Jakeet 13–15

- Miksi isäntä tahtoi maksaa kaikille saman palkan?
- Mitä tämä vertaus paljastaa meille isännästä eli Jumalasta?

VERTAUKSEN TULKINTA

- Miettikää, miksi Jeesus valitsi juuri viinitarhan kuvaamaan omaa valtakuntaansa.
- Miksi Jeesus ei puhu vertauksessaan kenestäkään Jumalan valtakunnan työntekijästä, joka olisi mennyt omasta aloitteestaan pyytämään häneltä töitä?
- Mitä tämä vertaus opettaa meille Jumalan kutsusta?
- Mitä vastaisitte kristitylle joka väittää, ettei ole saanut Jumalalta mitään kutsua?
- Miksi Jumalan valtakunnassa on aina puute työntekijöistä?
- Mitä ”palkka” voisi tarkoittaa tässä vertauksessa?
- Miksi kaikkien palkka on yhtä suuri Jumalan valtakunnassa? (Miten vertauksen tulkinta muuttuisi, jos isäntä olisikin maksanut työntekijöilleen tuntipalkkaa: puoli denaaria, neljännesosan denaaria jne.?)
- Mitä ajattelet, jos ja kun Jumala eräänä päivänä maksaa sinulle saman palkan kuin apostoli Paavalille?
- Keitä meidän päivinämmme ovat ne ihmiset, jotka napisevat Jumalan armollisuudesta?
- Sovella tämä vertaus siihen ystävääsi tai sukulaiseesi, joka tuli uskoon viime hetkellä eikä ehtinyt tehdä juuri mitään Jumalan valtakunnan hyväksi.
- Millä ”kellonlyömällä” sinut itsesi kutsuttiin Jumalan valtakuntaan? Miten se tapahtui?
- Millaista työtä Jumalan valtakunnassa kristitty voi tehdä jo lapsena? Entä vielä vanhuksena?
- Mitä ajattelet ihmisestä, jonka mielestä riittää hyvin, jos hän pelastuu viime hetkellä ja jonka mielestä Jumalan valtakunnan työ tuntuu tylsältä?
- Kun ajattelet omaa elämäsi taaksepäin tämän vertauksen valossa, niin miltä sinun osuutesi Jumalan viinitarhassa näyttää?
- Jeesus sanoo sinulle tänään ehkä ensimmäisen, ehkä sadannen kerran: ”Vieläkään ei ole liian myöhäistä. Tule sinäkin minun viinitarhaani töihin.” Mitä sinä hänelle vastaat?
- Mitä tämä vertaus opettaa meille Jumalan hyvydestä ja hänen armostaan (14–15)?
- Mitä jae 16 tarkoittaa tämän vertauksen valossa? Vertaa myös edellisen luvun jakeisiin 19:29–30.

Hosanoma: Jeesushan se oli, joka kantoi Jumalan viinitarhassa sen kaikkein raskaimman ”kuorman ja helteen” raahatessaan ristiään Golgatalle. Itse asiassa hänen työnsä ansioilla pystytään maksamaan koko maailman kaikille Herran viinitarhan työntekijöille heidän ”palkkansa”. Siksi se palkka ei olekaan lopulta mitään muuta kuin armopalkkaa.

21 JUMALAN SANAN KYLVÖ

2. sunnuntai ennen paaston aikaa (1. vsk.): Luuk. 8:4–15

Taustaa: Kylväjä-vertaus oli Jeesuksen ensimmäinen vertaus ja samalla eräänlainen toimintasuunnitelma hänen kolme vuotta kestävä julkista toimintaansa varten.

Alustava kysymys

- Onko mielestänne olemassa ihmisiä, joille on yhdentekevää, millaista hedelmää heidän elämänsä tuottaa? Toisin sanoen: onko heidän elämästään hyötyä vai haittaa muille ihmisille?

Jakeet 4 ja 10

- Miettikää, miksi Jeesus valitsi opetusmenetelmäkseen juuri vertaukset puhuessaan ihmisjoukoille? (Mikä on vertauksen ja saarnan ero?)
- Miksi Jeesus ei selittänyt tätä vertausta kansalle vaan vain opetuslapsilleen?
- Jae 10 on lainaus Jesajan kirjasta. Jumala nimittäin antoi Jesajan tehtäväksi kansan paaduttamisen. Mitä Jeesus tarkoittaa lainatessaan tässä yhteydessä tuollaista outoa jaetta?
- Mitä luulette opetuslasten ajatelleen Jeesuksen sanoista jakeessa 10?
- Miksi juuri Kylväjä-vertaus oli osuva ohjelmajulistus Jeesukselle? (Verratkaa Jeesuksen ohjelmajulistusta poliitikkojen ohjelmajulistukseen.)
Ensin puhumme konkreettisesta kylväjästä. Kylväjä kylvää siemenen niin aikaisin keväällä, ettei muuta näy kuin paljas maa. Sen jälkeen maa vielä karhitaan eli pehmitetään.
- Mistä johtuu, että vertauksen kylväjä kylvi siementä myös tienposkeen, kivien sekaan ja paikkaan, missä edellisenä vuonna oli kasvanut ohdakkeita?
- Mitä Jeesus tahtoi ennustaa tulevasta toiminnastaan tällaisen kylvötavan kautta?
- Ihmisjoukot eivät kuulleet vertauksen selitystä, mutta itse kertomus jäi muhimaan heidän mieleensä. Mitkä asiat vertauksessa askarruttivat heitä ehkä eniten jäljestyäpäin?

Siemen. Jakeet 5–8

- Miksi Jeesus vertasi Jumalan sanaa nimenomaan siemenen? Etsikää mahdollisimman monta yhtäläisyyttä ”sanan” ja ”siemenen” väliltä.
- Jeesus teki myös ihmeitä julkisen toimintansa aikana, mutta miksi hän ei nimittänyt niitä ”siemeniksi”?

Tien poski. Jakeet 5 ja 12

- Millä eri tavoilla Saatana pyrkii tempaamaan sanan siemenen pois kuulijan sydäimestä?
- Miten voisimme estää sen, ettei meille tapahtuisi sitä, mitä jae 12 kuvaa?
- Miten voisimme ehkäistä tällaista paholaisen toimintaa lastemme ja lastenlastemme sydämessä?
- Miten tienposkesta voi tulla hyvää maata a) kirjaimellisesti ja b) vertauskuvallisesti?

Kallioperä. Jakeet 6 ja 13

- Millaiset koetukset voivat saada aikaan sen, että kristitty luopuu uskostaan?
- Mikä oli ehkä jakeessa 13 kuvattujen ihmisten perimmäinen ilon aihe?
- Miillaista kristittyä Jeesus kuvaa sanomalla, ettei hänellä ole ”juurta” itsessään?
- Miten kallioperästä voisi tulla hyvää maata a) kirjaimellisesti ja b) vertauskuvallisesti?

Ohdakkeet. Jakeet 7 ja 14. Ohdakkeet ovat piikkikasveja, jotka leviävät sekä siementen että juurten kautta. Jollei niitä raivata Israelissa pois joka ikinen vuosi, ne kasvavat valtaviksi piikkipöheiköiksi. (Orjantappura on vanhanaikainen sana, joka esiintyy vain Raamatussa.)

- Jos joku tietää jotain ohdakkeiden torjunnasta, kertokoon siitä muille.
- Miksi Jeesus vertaa huolia, rikkautta ja nautintoa nimenomaan ohdakkeisiin?
- Miten elämän huolet saattavat ”tukahduttaa” kuulemamme ja lukemamme Jumalan Sanan? Entä rikkaus? Entä nautinto?
- Miksi hyvinvointi näyttää olevan kristityille vaarallisempaa kuin köyhyys?
- Mitä meidän pitäisi tehdä, jos huomaamme, että huolet sekä rikkauten ja nautinnon tavoittelu ovat vähä vähältä erottamassa meitä Jumalasta?
- Miten ohdakeryteiköstä voisi tulla hyvää maata a) kirjaimellisesti ja b) vertauskuvallisesti?

Hyvä maaperä. Jakeet 8 ja 15. Huomatkaa, että maailmasta löytyy tuskin ollenkaan sellaista maata, joka kelpaa suoraan viljelymaaksi.

- Miten tavallisesta maaperästä on alun perin tullut hyvää viljelysmaata?
- Mitä Jeesus tarkoittaa satakertaisella sadolla (vertauskuvallisesti)?
- Mitkä ovat hedelmän kantamisen edellytykset kristityn elämässä?
- Joku on sanonut, että kynelet muuttavat huonon maan hyväksi. Mitä tästä ajattelet?
- Missä ne kristityt erehtyvät, jotka odottavat hedelmän kasvavan elämäänsä pikavauhtia?
- Miksi Jeesus huutamalla huutaa vertauksen päätteeksi: ”*Jolla on korvat, se kuulkoon*” (jae 8) Mitä ”korvat” tarkoittavat tässä yhteydessä?

Sovellutus

- Mikä näistä neljästä maaperästä sopii tällä hetkellä kuvaamaan sinun sydäntäsi kaikkein parhaiten? (Voit vastata myös hiljaa mielessäsi?)
- Mitä tämä vertaus opettaa meille evankelioimistyöstä?
- Mitä tämä vertaus opettaa meille ”voimaevankelioimisesta”, eli sellaisesta opetuksesta, että Jumalan valtakunta menee eteenpäin ihmeiden kautta?
- Jeesus on lihaksi tullut Sana (vrt. Joh. 1:1). Missä mielessä juuri hän on se varsinainen kylvösiemen?
- Mikä on tämän vertauksen ”salaisuus”? Ks. jae 10.

Ilosanoma: Viimeisenä iltanaan Jeesus sanoi näin: ”*Hetki on tullut: Ihmisen Poika kirkastetaan. Totisesti, totisesti: jos vehnänjyvää ei putoa maahan ja kuole, se jää vain yhdeksi jyväksi, mutta jos se kuolee, se tuottaa runsaan hedelmän.*” (Joh. 12:23–33.) Näillä sanoilla Jeesus ilmaisi, millainen hänen kuolemansa tulisi olemaan. Vertauksemme ”siemen” tarkoittaa siis pohjimmitaan Jeesuksen ruumista ja sanaa hänen rististään.

22 KRISTUS, JUMALAN KIRKKAUDEN SÄTEILY

Kynttilänpäivä (kaikki vuosikerrat): Luuk. 2:22–35 (käsikirja 22–33)

Taustaa: Mooseksen laki määräsi, että esikoispojan synnyttyä **äidin piti mennä 40. päivänä temppeleihin** uhraamaan uhri ja puhdistautumaan rituaalisesti. Marian ja Joosefin köyhyys näkyy siinä, että he pystyivät uhraamaan vain kyyhkysparin. Jos he olisivat olleet normaaleissa rahavaroissa, he olisivat uhranneet vuoden vanhan karitsan (3. Moos. 12:6–8.) **Vanha testamentti oli päättynyt ennustukseen:** ”Ja äkisti on tuleva temppeleensä Herra, jota te etsitte... Katso, hän tulee... Mutta kuka kestää hänen tulemisensa päivän, ja kuka voi pysyä, kun hän ilmestyy?” (Mal. 3:1–2*.) Nyt se päivä oli koittanut.

Jakeet 22–24

- Miettikää eri syitä, miksi Joosef ja Maria eivät olleet palanneet Nasaretiin pian veroluetteloon ilmoittautumisen jälkeen?
- Mitkä seikat tekivät ehkä Marian ja Joosefin taloudellisen tilanteen vaikeaksi? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Mitä tämä temppeleissä käynti merkitsi Jeesus-lapsen vanhemmille?
- Miksi Herra halusi saada omakseen erityisesti kaikki kansansa esikoispojat?
- Mikä on jakeiden 22–24 sovellutus Jeesuksen elämään ja kuolemaan?

Jakeet 25–26

- Kuvitelkaa, millaista vanhan Simeonin elämä oli ollut ennen Jeesus-lapsen kohtaamista – mitkä olivat ehkä olleet sen ilot ja surut?
- Millaista Simeonin vanhuus olisi ollut ilman Herran lupautusta?
- Mitä vanhenevalle ihmiselle merkitsee, että hänellä on edessäpäin vielä jotakin tärkeää odotettavaa?
- Mitä yhteistä on ”odottamisella” ja ”uskolla”?
- Monet ihmiset odottivat tuohon aikaan Messiasta, mutta useimmat luulivat hänen ilmestyvän kuninkaan hahmossa. Simeon puolestaan odotti Israelin lohdutusta tämän ennustuksen mukaan: ”Lohduttakaa, lohduttakaa minun kansaani”, sanoo teidän Jumalanne. ”Puhukaa suloisesti Jerusalemlle ja julistakaa sille, että sen vaivanaika on päättynyt, että sen velka on sovitettu, sillä se on saanut Herran kädestä kaksinkertaisesti kaikista synneistänsä.” (Jes. 40:1–2*.) Mitä eroa oli noissa kahdessa Messias-odotuksessa?
- Millaista Messiasta sinä odotat elämäsi tällä hetkellä?

Jakeet 27–32. Tämä oli vanhan Simeonin elämän huippuhetki. Huomatkaa, etteivät juutalaiset yleensä odottaneet Messiasta pakanoiden pelastajaksi.

- Miten Simeon saattoi tunnistaa köyhän perheen vauvassa Herran Voidellun?
- Miksi muut temppelevieraat eivät nähneet Jeesus-vauvassa sitä, mitä Simeon näki?
- Miksi Simeon tahtoi ottaa Jeesus-vauvan syliinsä?
- Mitä Simeon näki profeettallisesti Jeesus-vauvan tehtävästä a) pakanoiden ja b) juutalaisten parissa?
- Jae 29 tarkoittaa ilmeisesti, että Simeon oli nyt valmis kuolemaan. Mitä siihen tarvitaan, että joku ihminen on siihen valmis?
- Sovella Simeonin sanat omaan elämäsi. Millä perusteella sinäkin voit sanoa kuoleman edessä samoin kuin hän sanoi jakeissa 29–30?

Jakeet 33–35

- Mitä uutta tietoa Maria ja Joosef saivat lapsestaan Simeonin välityksellä (30–35)?
- Mitä Maria ehkä ajatteli kuullessaan Simeonin ennustuksen jakeessa 35?
- Miten miekka tulisi lävistämään Marian sydämen? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Simeon ei ilmeisesti nähnyt koskaan enää Jeesusta. Miten tämä kohtaaminen kuitenkin muutti hänen loppuelämänsä?
- Miten jae 34 toteutuu meidän päivinämme?
- Mitä tämä teksti sanoo päivän teemasta ”Kristus, Jumalan kirkkauden säteily”?

Ilosanoma: Jeesus tuli tänne maailmaan toteuttamaan Jesajan profetian. Siksi Herra voi sanoa tänään sinullekin ne sanat, joihin maan hiljaiset takertuivat Messiasta odottaessaan: ”Lohduttakaa, lohduttakaa minun kansaani. Puhukaa suloisesti Jerusalemlle ja julistakaa sille, että sen vaivanaika on päättynyt, että sen velka on sovitettu, sillä se on saanut Herran kädestä kaksinkertaisesti kaikista synneistänsä.” (Jes. 40:1–2*.)

23 JUMALAN RAKKAUDEN UHRITIE

Laskiaissunnuntai (1. vsk.): Luuk. 18:31–43

Taustaa: Tekstissämme kerrotaan kaksi tapausta Jeesuksen matkalta Jerusalemiin. Vasta tällä viimeisellä matkallaan Jeesus poikkesi Jerikoon. Sitä ennen hän oli aina kulkenut Jerusalemiin Samarian kautta. Vapahtajalla oli tässä vaiheessa elinaikaa jäljellä enää noin viikko.

Jakeet 31–34

- Mitä opetuslapset ehkä odottivat Jerusalemiin tehtävältä pyhiinvaellusmatkalta tuona vuonna?
- Mikä mekanismi saa aikaan sen, ettei ihminen ymmärrä, mitä hänelle sanotaan?

Jae 35. Tämä kerjäläinen oli ollut joskus näkevä, kuten huomaamme jakeen 41 vanhasta käännöksestä: ”Että saisin näköni jälleen.” Hän oli siis opiskellut lapsena Raamattua synagogakoulussa. Markuksen mukaan sokean miehen nimi oli Bartimaios, mikä tarkoittaa Timaioksen poikaa.

- Kerjäläinen istui varmaan aina samassa paikassa Jerikoon vievän tienposkessa. Miettikää, millainen oli hänen arkipäivänsä ja millaisia olivat hänen ihmissuhteensa?
- Millainen vanhuus sokealla kerjäläisellä oli edessään, jollei mitään ihmettä tapahtuisi?
- Ehkä kerjäläinen oli ollut sokea jo vuosikymmenten ajan. Miettikää, millaista hänen rukouselämänsä oli ollut pian hänen sairastumisensa jälkeen? Entä 10 vuoden kuluttua?

Jakeet 36–38. Tuhat vuotta aikaisemmin Herra oli luvannut Daavidin pojalle iankaikkisen valtaistuimen. Se että Jeesus oli Daavidin jälkeläinen suoraan alenevassa polvessa, ei ollut tuohon aikaan yleisesti tiedossa.

- Paljon kansaa oli menossa Jerusalemiin pääsiäisjuhille. Mitä erikoista kerjäläinen huomasi jakeen 36 kuvaamassa tilanteessa?
- Mitä se osoittaa, ettei kerjäläinen kutsunut Jeesusta Nasaretilaiseksi, vaan Daavidin Pojaksi?
- Miten luulette kerjäläisen päässeen selville siitä, että Jeesus todella oli Daavidin poika?
- Miksi kerjäläinen ei huutanut ”Paranna silmäni!” vaan ”Armahda minua”?
- Jos sinä olet joskus huutamalla huutanut Jeesukselle ”Armahda minua!” niin millaisessa tilanteessa se tapahtui?

Jae 39

- Miksi kukaan paikalla olevista ihmisistä ei ymmärtänyt sokean miehen tuskaa ja vienyt häntä Jeesuksen luo, vaan kaikki koettivat vain vaientaa hänet?

Jakeet 40–41.

- Miksi Jeesus ei mennyt kerjäläisen luo vaan käski muiden taluttaa hänet luokseen?
- Millä tavalla Jeesus osoitti tässä tilanteessa, että hän todellakin on Daavidin poika ja kruununperillinen?
- Mitä erikoista on Jeesuksen ja sokean keskustelussa jakeessa 41?
- Jeesus on johdattanut sinut tähän raamattupiiriin voidakseen esittää sinulle kysymyksen: ”Mitä SINÄ haluat minun tekevän sinulle?” Mitä sinä hänelle vastaat? (Voit vastata myös hiljaa mielessäsi.)

Jakeet 42–43. Huomatkaa, että kreikan kielessä sanat ”parantaa” ja ”pelastaa” ovat sama sana.

- Missä mielessä kerjäläisen huuto ja pyyntö olivat samalla hänen uskontunnustuksensa?
- Mitä tämä teksti opettaa meille uskosta? (Mitä Bartimaioksen usko loppujen lopuksi oli?)

Kokoavat kysymykset. Kun seuraavana päivänä lähestyttiin Jerusalemiä, huusi koko kansa Hoosiannaa Daavidin Pojalle. He olivat kuulleet tuon titteliin Bartimaioksen suusta ja nähneet Jeesuksen hyväksyvän sen omalle kohdalleen.

- Mikä oli siis ollut Bartimaioksen kärsimyksen tarkoitus?
- Voiko Jumala mielestäsi antaa lapselleen kärsimystä, jolla ei ole mitään tarkoitusta?
- Mikä oli sen kärsimyksen tarkoitus, jonka Jeesus tiesi itseään Jerusalemissa odottavan (Ks. jakeita 32–33)?

Hosanoma: Kun Jeesus ratsasti seuraavana päivänä Jerusalemiin, opetuslapset odottivat, että hänet kruunattaisiin kuninkaaksi Daavidin valtaistuimelle. Samaa odotti Bartimaios ja myös Hoosiannaa huutava kansa. Jeesus kruunattiinkin, mutta hänen kruununsa oli piikkikruunu. Miksi? Siksi, että kultakruunua kantava kuningas ei olisi voinut pelastaa Bartimaiosta ja meitä meidän synneistämme.

24 KATUMUS JA PAASTO

Tuhkakeskiviikko (1. vsk.): Luuk. 13:22–30

Taustaa: Jeesus on matkalla Jerusalemiin kärsimään ja kuolemaan. Hän on puhunut jo monta kertaa aikaisemminkin ovesta, joka on nyt auki, mutta joka joskus suljetaan peruuttamattomasti. Verbi ”kilvoitella” (24) voitaisiin kääntää myös ”kamppailla”, ”ponnistella”.

1. Mistä syystä jotakuta ihmistä saattaa kiinnostaa jakeessa 23 esitetty ongelma? Miettikää eri vaihtoehtoja.
  - Miksi Jeesus ei vastannut kysymykseen yksinkertaisesti kyllä tai ei?
2. Mitä tarkoittaa, että taivaaseen johtava ovi on ahdas?
  - Millaisille ihmisille taivaan ovi on erityisen ahdas?
3. Miettikää, millä eri tavoilla ihmiset yrittävät päästä taivaan ovesta sisälle, kuitenkaan onnistumatta (24)?
  - Mikä on oikea tapa ”kilvoitella” ja ”ponnistella” taivaaseen pääsemiseksi?
4. Tässä yhteydessä Jeesus kertoo pienen vertauksen Jumalan valtakunnan juhlista (25–27). Mitä hän tahtoo sanoa kuulijoilleen tämän kertomuksen kautta?
  - Mitä Jeesus tahtoo sanoa juuri sinulle tämän pienen vertauksen kautta?
5. Miettikää eri syitä, miksi vertauksen ihmiset eivät menneet talon ovesta sisälle silloin, kun se vielä oli auki?
  - Millä tavalla vertauksen henkilöiden olisi pitänyt ”kilvoitella” ja ”ponnistella” päästäkseen talon sisälle?
  - Minkä vastauksen vertaus antaa jakeen 23 kysymykseen?
6. Mitä Jeesus tarkoittaa sanoessaan, ettei hän tunne niitä ihmisiä, jotka söivät ja joivat hänen kanssaan ja kuuntelivat hänen opetustaan?
  - Keitä ovat meidän päivinämme ne ihmiset, jotka ovat kuulleet kristillistä opetusta ja käyneet ehtoollisella, mutta joita Jeesus ei tunne?
  - Mistä me voimme tietää, tunteeko Jeesus meidät viimeisenä päivänä vai eikö tunne?
7. Kaikilla jakeessa 28 mainituilla patriarkoilla oli omat syntinsä ja heikkoutensa. Miten he olivat onnistuneet menemään ahtaasta ovesta sisälle Jumalan valtakuntaan? (Keskustelkaa sen perusteella, mitä patriarkoista muistatte; älkää etsikö kohtia Raamatusta.)
  - Millä perusteella kaikista ilmansuunnista tulevat pakanat pääsevät Jumalan valtakunnan suurelle aterialle (29)?
8. Jeesus sanoo: ”Minä olen ovi; jos joku minun kauttani käy sisälle, niin hän pelastuu.” (Joh. 10:9*). Verratkaa toisiinsa Jeesuksen opetusta tekstissämme ja tässä Johanneksen evankeliumin sitaatissa. Mitä huomaatte?
  - Miten Jeesus voi yhtäältä sanoa taivaan ovea ahtaaksi, mutta toisaalta julistaa sen olevan avoin kenen tahansa mennä sisälle?
  - Millä perusteella taivaan ovi on nyt auki maailman pahimmallekin syntiselle?

Ilosanoma: Syntisen on yhtä vaikea mennä lain ovesta Jumalan valtakuntaan kuin kamelin kulkea neulansilmän läpi (Matt. 19:24). Vain Jeesukselle se onnistui. Sen sijaan evankeliumin ovi on auki jokaiselle, koska siitä ovesta kulkevalle annetaan synnit anteeksi Jeesuksen ristinkuoleman tähden.

25 JEESUS, KIUSAUSTEN VOITTAJA

1. paastonajan sunnuntai (1. vsk.): Matt. 4:1–11

Taustaa: Paholainen houkutteli Eevaa ja Adamia syntiin **paratiisissa** ja sai heidät lankeamaan. Samalla tavalla hän kiusasi **Jumalan kansaa** sen 40-vuotisen erämaataipaleen aikana, ja sai sen lankeamaan yhä uudelleen. Myös Jeesus piti asettaa koetukselle, koska hän oli **uusi Adam sekä uusi Israelin js ihmiskunnan edustaja**. Juuri ennen kiusauksia Jeesus oli kastettu, ja Isä Jumala oli sanonut hänelle taivaasta: *”Tämä on minun rakas Poikani, johon minä olen mieltynyt.”* (3:17) Huomatkaa, että Jeesus vastasi Paholaiselle joka kerran erämaavaelluksen ajalta otetulla raamatunlauseella.

Jakeet 1–2. Kreikan verbi ”peiradzein” tarkoittaa sekä kiusaamista että koettelemista.

- Monilla kristityillä on se käsitys, että Pyhän Hengen tehtävä on johtaa heidät täyteen elämään. Miksi Henki sitten vei Jeesuksen autiomaahan Paholaisen kiusattavaksi?
- Mitä mieltä olet seuraavasta väitteestä: Samassa tilanteessa, missä Paholainen kiusaa ihmistä, Jumala koettelee häntä?
- Mitä tässä yhteydessä tarkoittaa sana ”lopultakin/vihdoin”?
- Vertaa omia kiusauksiasi Jeesuksen kiusauksiin. Mikä ero niiden välillä on?
- Mitä mieltä olet tästä väitteestä: Kiusaus muuttuu sitä kovemmaksi, mitä pitempään ihminen pystyy olemaan lankeamatta. Joka lankeaa helposti, se ei tiedä, mitä kova kiusaus onkaan.

Jakeet 3–4. Ensimmäinen kiusaus koskee meidän perustarpeitamme: nälkää, janoa, seksuaaliviettiä, turvallisuuden tarvetta jne.

- Mitä ajattelette siitä erään psykologisen koulukunnan opista, ettei ihminen voi olla luova, jolleivät hänen perustarpeensa ole tyydytettyjä?
- Miksi se olisi ollut synti, jos Jeesus olisi muuttanut muutaman kiven leiväksi saadakseen jotain syötävää?
- Mitä tarkoittaa, että ihminen voi elää pelkästä Jumalan sanasta silloinkin, kun hänen perustarpeensa ovat tyydyttämättä?
- Jos olet kokenut jakeen 4 todeksi omassa elämässäsi, kerro siitä muille.

Jakeet 5–7. Toisessa kiusauksessa on kysymys Jumala-suhteesta. Paholainen siteeraa Psalmia 91. Toinen näihin jakeisiin liittyvä VT:n kohta on Elian ateria autiomaassa (1. Kun. 19:3–9)

- Mitä Jeesus olisi voinut todistaa maailmalle, jos hän olisi selvinnyt hengissä tuolloisesta hypystä?
- Mitä meidän pitäisi oppia siitä, että paholainen voi houkutella meitä syntiin Raamattua siteeraamalla?
- Missä suhteessa paholainen tulkitsi väärin Jumalan lupauksia psalmissa 91? (Mikä ja millainen teologia oli paholaisen väitteen taustalla?)
- Miten voimme erottaa paholaisen raamatuntulkinnan oikeasta raamatuntulkinnasta?
- Mikä on Jumalan kiusaamista tämän tekstin mukaan?
- Missä muodossa tämä kiusaus tulee meidän itse kunkin elämään?

Jakeet 8–10. Kolmannessa kiusauksessa on kysymys vallanhimosta ja menestymisen halusta. Huomatkaa, että VT:ssa Messiaalle on luvattu valtakunta, joka ulottuu merestä mereen, maan ääriin asti.

- Mitä mieltä olette, puhuiko paholainen totta jakeessa 9? Perustelkaa vastauksenne.
- Miksi Jeesus ei vastannut paholaiselle: ”Se asia ei ole sinun vallassasi”?
- Mitä hyvää maailmalle olisi ehkä väliaikaisesti koitunut siitä, jos Jeesus olisi toiminut paholaisen neuvon mukaan?
- Mitä väliaikaista etua me voimme tänä päivänä saada siitä, jos kumarramme muita herroja ja jumalia kuin elävää Jumalaa?
- Mitä ajattelet jakeesta 10?

Jae 11. Enkelit ilmestyivät kuusi kertaa Jeesuksen elämän eri vaiheissa: hänen sikiämisensä ja syntymänsä aikaan, kiusausten jälkeen, Getsemanessa, tyhjällä haudalla ja taivaaseen astumisen jälkeen.

- Mitä yhteistä on niissä Jeesuksen elämän vaiheissa, joissa enkelien kerrotaan ilmestyneen?
- Kreikan verbi palvella on tässä kohtaa **diakodzein**, mikä tarkoittaa myös pöytäpalvelua. Millaista palvelusta enkelit ehkä Jeesukselle tekivät hänen voitettuaan kiusaukset?

Kokoavat kysymykset

- Miksi kukaan ihminen ei koskaan voi sanoa Jeesukselle: ”Sinä et tiedä, miltä minusta tuntuu”?
- Miksi Jeesus ei ryhtynyt mihinkään väittelyihin Paholaisen kanssa, vaan vastasi aina vain Raamatun sitaatilla?
- Miksi Jeesus otti kaikki vastauksena käyttämänsä raamatunlauseet Israelin erämaavaelluksen ajalta? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Millainen Vapahtaja Jeesus olisi ollut, jollei häntä olisi kiusattu?
- Millainen kristitty sinä olisit, jollei sinua olisi kiusattu?
- Miten me voisimme varustautua edeltä käsin kestävään Saatanan kiusauksia?

Ilosanoma: Jeesus voitti kaikki nämä paholaisen kiusaukset. Silti hänelle langetettiin se tuomio, joka kuuluu kiusauksensa hävinneille. Sinulkin. Heprealaiskirjeessä sanotaan: *”Sen tähden, että Jeesus itse on kärsinyt ja ollut kiusattu, voi hän kiusattuja auttaa.”* (Hepr. 2:18*)

26 RUKOUS JA USKO

2. paastonajan sunnuntai (1. vsk.): Matt. 15:21–28

Taustaa: Tyros ja Sidon sijaitsivat Foinikiassa, Välimeren rannikolla, 45–60 km päässä Galileasta. Naista sanotaan tekstissämme ”kanaanilaiseksi”, mutta Markus täsmentää, että hän oli foinikialainen, siis pakana ja epäjumalanpalvelija. Nainen kutsuu Jeesusta **Daavidin pojaksi**, vaikka tuohon aikaan Vapahtajan syntyperä ei ollut Israelissakaan yleisesti tunnettu. Daavid, joka oli hallinnut Israelia 1000 vuotta aikaisemmin, oli ollut hyvissä väleissä Tyroksen kuninkaan kanssa. **Profeetta Elia** oli asunut Sidonin alueella foinikialaisen lesken luona suuren nälänhädän aikaan ja jopa herättänyt tämän pojan kuolleista. **Riivaustila** tarkoittaa sitä, että ihmisessä asuu persoonallinen paha henki.

Jakeet 21–22. Markuksen mukaan Jeesus halusi pysytellä tuntemattomana tämän matkan ajan. Hän myös kertoo naisen tulleen talon sisälle, mikä tarkoittanee, että Jeesus oli viettänyt ”lomaansa” jonkun juutalaisperheen luona Foinikiassa.

- Miettikää, miksi Jeesus halusi vähäksi aikaa pois Galileasta?
- Markuksen vastaavasta kertomuksesta käy ilmi, että kanaanilainen äiti tuli Jeesuksen luo ilman tytärtään. Miettikää eri syitä, miksi hän ei ollut ottanut tytärtään mukaansa?
- Miksi isä ei ollut tullut yhdessä äidin kanssa?
- Kuvitelkaa, millaista tämän äidin arkipäivä oli ollut riivatun tyttären kanssa.
- Millainen oli ehkä ollut muiden lasten suhde pahan hengen vaivaamaan sisareensa?
- Mitä naapurit ehkä ajattelivat tästä perheestä?
- Millä eri keinoilla äiti oli ehkä koettanut auttaa tytärtään ennen Jeesuksen luo tuloaan?
- Mistä äiti ehkä syytti itseään?
- Ketkä ovat niitä meidän aikamme äitejä, joilla on sydämessään yhtä suuri tuska lapsistaan kuin tällä naisella?
- Kanaanilaisnainen tiesi Jeesuksesta seikan, mistä useimmat juutalaisetkaan eivät olleet selvillä: että hän oli Daavidin jälkeläinen suoraan alenevassa polvessa. Miten luulette hänen päässeen selville tästä tosiasiasta?
- Miksi tämä äiti pyysi ensiksi armoa itselleen?

Jakeet 23–24. Huomatkaa, että Jumala oli solminut liiton vain Israelin kanssa. Vasta helluntain jälkeen liiton solmiminen kävi mahdolliseksi pakanoille – kasteessa.

- Jeesus vastasi yleensä kaikkien ihmisten avunpyyntöihin. Miksi hän vaikenä tämän naisen tuskan edessä?
- Mikä oli opetuslasten motiivi, kun he esittivät Jeesukselle pyyntönsä?
- Mitä Jeesus tarkoitti vastauksellaan jakeessa 24?

Jakeet 25–27. Juutalaiset pitivät koiria saastaisina eläiminä ja saattoivat kutsua pakanoita ”koiriksi”. Koiria ei päästetty sisälle taloihin, mutta koiranpennun kohdalla voitiin tehdä poikkeus. Uudesta käännöksestä ei käy ilmi, että myös nainen käyttää vastauksessaan sanaa ”koiranpenikka”.

- Miten kanaanilaisnainen suhtautui Jeesuksen kolmanteen tyrmäykseen? (Mitä se osoittaa, ettei nainen ei lähtenyt kotiinsa, vaikkei Jeesus ensin ollut vastannut hänelle mitään ja sitten torjunut hänet?)
- Mitä Jeesus tahtoi ehkä vihjaista kutsuessaan kanaanilaista naista ja hänen tytärtään ”koiranpennuiksi” eikä ”koiriksi”?
- Mitä ajattelette naisen vastauksesta Jeesuksen kolmanteen tyrmäykseen?
- Katsokaa, miten nainen puhutteli Jeesusta jakeissa 22, 25 ja 27. Mitä johtopäätöksiä voimme tehdä hänen puhuttelusanoistaan?
- Miksi Jeesus kohtelee joskus meitäkin samalla lailla kuin tätä pakanaäitiä?

Jae 28. Evankeliumeista löytyy vain kaksi ihmistä, joiden uskoa Jeesus ylisti suureksi, ja he molemmat olivat pakanoita. Opetuslastensa uskoa Vapahtaja sen sijaan usein moitti pieneksi.

- Mikä teki tämän naisen uskosta suuren uskon? Koettakaa löytää tästä tekstistä mahdollisimman monta suuren uskon tuntomerkkiä?
- Miten suuri usko oli syntynyt tämän naisen sydämeen?
- Mikä sai tämän naisen uskomaan Jeesuksen rakkauteen vastoin kaikkea todistusaineistoa?
- Mitä luulette opetuslasten ajatelleen, kun Jeesus ylisti pakananaisen uskoa suureksi?
- Miten kanaanilaisperheen elämä muuttui tämän ihmeen jälkeen?

Kokoavat kysymykset

- Vielä kerran: miksi Jeesus vaikenä niin kauan naisen kärsimyksen edessä?
- Mitä olisi tapahtunut, jos nainen olisi saanut Jeesukselta heti sen mitä pyysi?
- Mitä olisi tapahtunut, jos sinä olisit saanut Jeesukselta nopeasti avun elämäsi suuriin ongelmiin?
- Miksi jokaisen ihmisen uskoa on koeteltava?

Ilosanoma: Riippuessaan ristillä Jeesuskin joutui uskomaan vaikenemaan Jumalaan. Sillä hetkellä hänen uskonsa oli paljolti samanlaista kuin kanaanilaisnaisen usko. Ero noiden kahden tilanteessa oli se, että Jeesuksen edessä Jumalan vaikenä vihansa, kanaanilaisen naisen kohdalla rakkautensa tähden. Jeesus näet kantoi ristillä sitä Jumalan vihaa, jonka olisi pitänyt kohdistua meihin meidän epäuskomme tähden.

27 JEESUS, PAHAN VALLAN VOITTAJA

3. paastonajan sunnuntai (1. vsk.): Luuk. 11:14–26

Aluksi: Henkien manaajia eli eksorkisteja on ollut kaikissa kulttuureissa ja yhä on. Jeesuksen aikaankin heitä oli. **Belsebul** oli alun perin erään filistealaisen jumalan nimi, mutta Jeesuksen aikaan nimen merkitys oli muuttunut niin, että se viittasi pääpaholaiseen.

Alustavat kysymykset

- Kertokaa kokemuksistanne, jos olette joskus törmänneet riivattuihin ihmisiin tai kuulleet heistä.
- Miettikää, miksi Suomessa on ollut tähän asti vain verraten vähän riivattuja?

Jae 14. Matteus kuvaa samaa miestä ja kertoo hänen olleen myös sokea.

- Miettikää, millaista on ihmisen elämä, jolle hän näe mitään eikä voi puhua ja sydämessä asuu paha henki?
- Miten Jeesuksen vapauttaman miehen elämä muuttui tästä lähtien?

Jakeet 15–16.

- Mitä se osoittaa näistä ihmisistä, etteivät he iloinneet yhdessä riivaajahengestä vapautuneen miehen kanssa?
- Jos parantunut mies kuuli jakeen 15 sanat, mitä ne häneen vaikuttivat?
- Millä perusteella arvostelija voi väittää Jeesuksen tekevän ihmeitä pääpaholaisen avulla?
- Mitä se osoittaa tästä arvostelijasta, että hän uskalsi sanoa tällaisen väitteen ääneen kaikkien kuullen?
- Mikä jakeen 14 ihmeteossa osoittaa, ettei se ollut paholaisen työtä?
- Ihmiset olivat juuri nähneet merkin. Miksi se ei heille riittänyt? Millainen heidän mielestään ”merkin taivaasta” olisi pitänyt olla?
- Millaisia merkkejä meidän aikamme ihmiset vaativat voidakseen uskoa Jeesukseen?

Jakeet 17–18

- Miksi sisällissota on erityisen kauhea sota? (Mitä tarkoittaa, että talot sortuvat toistensa päälle?)
- Miksi mikään valtio ei voi pysyä pystyssä, jos siellä riehuu sisällissota pitemmän aikaa?
- Jos Jeesus olisi tehnyt ihmeensä paholaisen voimalla, miten Saatana olisi siinä tapauksessa taistellut itseään vastaan?

Jae 19. Vanha käännös sanoo: teidän lapsenne. Uusi: teikäläiset. Englanniksi: teidän seuraajanne

- Jos kritisoijien syytös olisi ollut oikea, niin miten voitaisiin erottaa se ihminen, joka ajaa pahoja henkiä ulos Jumalan sormella siitä ihmisestä, joka ajaa niitä paholaisen avulla?
- Mitä Jeesus tarkoittaa sanoessaan, että hänen syyttäjiensä lapset tai seuraajat tulevat olemaan heidän tuomarinsa?

Jae 20. Käsité Jumalan sormi esiintyy VT:ssa (2. Moos. 8:19). Kun faraon tietäjät eivät pystyneet enää tekemään samoja ihmeitä kuin Mooses, he myönsivät Mooseksen tekevän niitä ”Jumalan sormella”.

- Miettikää, miksi Jeesus käytti ilmausta ”Jumalan sormi”, ei esimerkiksi ”Jumalan voima”? (Miksi Jeesus halusi muistuttaa arvostelijoita Mooseksen ja faraon taikureiden välisestä kamppailusta?)
- Miksi Jeesus liitti tähän yhteyteen Jumalan valtakunnan tulon? (Miten pahojen henkien ulos ajaminen todistaa Jumalan valtakunnan tulosta juutalaisten keskuuteen?)

Jakeet 21–22. Tässä pienessä vertauksessa Saatana on se väkevä mies ja Jeesus itse vielä väkevämpi.

- Mitä jae 21 kertoo meille Saatanan toiminnasta?
- Mitä jae 22 kertoo Jeesuksen toiminnasta? (Milloin ja miten Jeesus hyökkää Saatanan linnoitukseen, miten hän riisuu tämän aseista ja jakaa saamansa saaliin?)
- Muistuta mieleesi se ihminen, jonka uskoontuloa kaikkein eniten rukoilet ja sovelta tämä pieni vertaus häneen.
- Mitä mieltä olette: syntyykö ihminen äitinsä kohdusta Jumalan valtakuntaan vai Saatanan valtakuntaan? Perustelkaa vastauksenne.

Jae 23. Tämä jae puhuu ihmisistä, jotka ovat Saatanan vankeina tietämättä sitä.

- Mitä tämä jae sanoo agnostikoista ja niistä, jotka eivät halua ottaa kantaa uskonasioihin?
- Miten se näkyy meidän aikaamme, ettei Jeesuksen ja paholaisen valtakunnan välissä voi olla mitään ei-kenenkään-maata?
- Miten hyväkin ihminen hajottaa Jumalan valtakuntaa, jollei häntä ole kastettu eikä hän usko Jeesukseen?

Jakeet 24–26. Nyt Jeesus kertoo ihmisestä, josta on kyllä karkotettu riivaaja, mutta joka ei ole tullut uskoon eikä saanut Pyhää Henkeä.

- Miettikää, miksi tälle ihmiselle kävi näin hassusti – mikä siinä meni vikaan?
- Soveltakaa nämä jakeet länsimaihin. Miten saastaiset henget saatiin niistä alun perin karkotettua?
- Miten länsimaat saatiin kristinuskon avulla lakaistuksi ja hyvään järjestykseen?
- Mitä ovat ne seitsemän pahempaa henkeä, jotka valtaavat länsimaat niiden luovuttua kristinuskosta?

Hosanoma: Jeesus, tuo kaikkein väkevin, antoi Saatanan sitoa itsensä Golgatalla. Hänen verensä oli se lunnasraha, jolla hän nyt pystyy ostamaan vapaaksi paholaisen vangit.

28 ELÄMÄN LEIPÄ

4. paastonajan sunnuntai (1. vsk.): Joh. 6:1–15

Taustaa: Katsokaa karttaa. Luultavasti Jeesus lähti liikkeelle Kapernaumista, joka oli vajaan 10 km päässä Betsaidasta. (Tie sinne kiersi Genesaretin järven pohjoispäähän.) Jeesus meni kuitenkin Betsaidaan veneellä, jolloin matka oli lyhempi. Ilmeisesti hän oli aikonut viettää aikaa opetuslastensa kanssa, mutta suuri kansanjoukko kulki hänen perässään. Ajankohta oli kevä; pääsiäinen oli tulossa (4) ja ruoho vihreää (10). Huomatkaa, että viisi sämpylää ja kaksi kalaa muodostivat yhden ihmisen yhden aterian.

Jakeet 1–4.

- Mikä teki Jeesuksesta niin suosittu, että ihmiset seurasivat häntä kaikkialle?
- Miksi Johannes mainitsee, että pääsiäinen oli lähellä? Miten ruokkimisihme liittyy pääsiäisen tapahtumiin?

Jakeet 5–7. Opetuslapsi Filippuksesta puhutaan melko paljon Johanneksen evankeliumissa. Hän oli kotoisin Betsaidasta, samoin olivat veljekset Pietari ja Andreas. Markuksen mukaan kansa kuunteli Jeesuksen opetusta koko päivän.

- Miksi ihmiset lähtivät noinkin pitkälle vaellukselle ilman eväitä? Mukana oli varmaan myös lapsia ja vanhuksia.
- Mistä se on osoitusta, että Jeesukselle tuli ensimmäiseksi mieleen ihmisten syöttäminen?
- Miksi Jeesus valitsi tällä kertaa juuri Filippuksen testauksensa kohteeksi?
- Mitä tässä testattiin?
- Montako sämpylää ja kalaa olisi tarvittu tuollaisen ihmismäärän ruokkimiseen?
- Yhdellä denaarilla ruokki yhden keskikokoisen perheen (5 henkeä) yhden päivän ajan. Montako henkeä 200 denaarilla olisi siis voinut ruokkia?
- Miten Filippus siis päätyi juuri tuohon summaan?

Jakeet 8–9. Ohraleipä viittaa siihen, että poika oli köyhä. (Tavallisesti syötiin näet vehnäleipää.) Kala tarkoittaa pikkukalaa, särpintä.

- Miettikää, miten Andreas oli päässyt selville, että yhdellä pienellä pojalla oli eväät mukanaan.
- Miksi Andreas raportoi pikkupojan eväistä Jeesukselle? (Uskoiko hän jo edeltä käsin ihmeeseen? Mistä päättelet, että uskoi tai että ei uskonut?)
- Mitä pieni poika ehkä ajatteli, kun hänen eväistään syntyi näin suuri juttu?

Jakeet 10–11. Istua-verbi tarkoittaa tässä suoraan suomennettuna: istua aterialle.

- Mitä opetuslapset ehkä ajattelivat Jeesuksen tekemän seuraavaksi järjestellessään kansaa istumaan ryhmiin? Entä kansa, mitä se odotti?
- Mikä on Jeesuksen tekemän tunnusteon ja hokkuspokkus-ihmeteon ero?
- Jotkut teologit väittävät, että leipä lisääntyi 5000-kertaiseksi, koska jotkut ihmiset jakoivat omat eväänsä naapurinsa kanssa. Mikä tekstissämme osoittaa, että tuo tulkinta on väärä?
- Miten on mahdollista uskoa ruokkimisihmeeseen ilman mitään ylimääräisiä selityksiäkin?

Jakeet 12–13

- Miksi Johannes korostamalla korostaa, että kaikki saivat syödä mahansa täyteen? Vrt. jakeen 11 loppu ja jakeen 12 alku.
- Miksi Johannes tahtoi kirjoittaa evankeliumiinsa, montako korillista leipää ja kalaa jäi tähteeksi?
- Mitä nämä jakeet opettavat meille hävikkiruuan käsittelystä?
- Mitä ajattelette siitä, että Suomessa heitetään menemään vuosittain noin 25 kg ruokaa henkeä kohti? (Vuoden 2020 tilasto.)

Jakeet 14–15. ”*Se profetta*” jakeessa 14 tarkoittaa Mooseksen ennustamaa profettaa, jonka oli määrä olla Mooseksen kaltainen (5. Moos. 18:15,18).

- Mitä kaikkia yhteisiä piirteitä oli Mooseksella ja Jeesuksella? (Mitkä ovat erämaavaelluksen manna-ihmeen ja Jeesuksen tekemän ruokkimisihmeen yhtymäkohdat? Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Miksi kansa halusi yhtäkkiä tehdä Jeesuksesta kuninkaan?
- Mitä olisi tapahtunut, jos Jeesus olisi suostunut ryhtymään kuninkaaksi tässä vaiheessa?
- Miksi Jeesuksen kansansuosio ei kestänyt pitkää aikaa, vrt. jae 66?

Kokoavat kysymykset

- Miksi juuri tämä ihme on niin tärkeä, että kaikki neljä evankelistaa ovat ottaneet sen mukaan evankeliumiinsa? (Ainoa sellainen ihme muuten.)
- Mitä se osoittaa, että ihmiset vaativat Jeesukselta merkkiä vielä tämän ihmeteon jälkeenkin (30)?
- Mitä Jeesus tarkoitti sanoessaan tämän ihmeen jälkeen, että hän on elämän leipä (35)?
- Tekstimme sana ”kiittää” muistuttaa kreikaksi ehtoollisen nimeä ”eukaristia”. Miten ehtoollinen ja ruokkimisihme kuuluvat yhteen?
- Mistä asioista Jeesuksen ruokkimisihme puhuu sinulle henkilökohtaisesti tänään?

Ilosanoma: Ruokkimisihme puhuu Jeesuksesta itsestään: siitä miten hänestä tuli elämän leipä. Hänen ruumiinsa piti tulla murretuksi, jotta me voisimme syödä elämän leipää eli ehtoollisleipää ja elää iankaikkisesti.

29 KÄRSIMYKSEN SUNNUNTAI

5. paastonajan sunnuntai (1. vsk.): Joh. 11:45–54 (käsikirja: 47–53)

Taustaa: Edellä on juuri kerrottu, miten Jeesus herätti Lasaruksen kuolleista. Ihme oli tapahtunut Betaniassa, muutaman kilometrin päässä Jerusalemistä. Paikalla oli nyt paljon jerusalemlaisia, jotka olivat nähneet tuon valtavan ihmeen omin silmin.

Jakeet 45–46

- Millaisista juutalaisista näissä jakeissa puhutaan?
- Nämä ihmiset olivat nähneet, miten Jeesus herätti Lasaruksen kuolleista. Mikä sai jotkut heistä raportoimaan tapauksesta Jeesuksen vihamiehille? Mikä oli heidän motiivinsa?

Jakeet 47–48. Suuressa neuvostossa oli 70 jäsentä, ja puheenjohtajana toimi ylipappi Kaifas. Huomatkaa, että Israel oli tuohon aikaan ollut roomalaisten miehittämä maa melkein sata vuotta.

- Miksi juuri Lasaruksen herättäminen aiheutti silmäätekevissä tällaisen reaktion? (Miksi tilanne vaati ylipappien mielestä suuren neuvoston eli sikäläisen ”eduskunnan” ylimääräistä istuntoa?)
- Miksi kansan johtajilla ei näytä olleen ollenkaan empatiaa Lasaruksen perhettä kohtaan?
- Miksi ylipapit eivät näytä harkinneen hetkeäkään sitä mahdollisuutta, että Jeesus todella olisikin ollut jotain enemmän kuin puuseppä ja maalaisrabbi?
- Oliko ylipappien pelko mielestänne perusteltu? Perustelkaa mielipiteenne.
- Ylipapit ja muut johtajat kuuluivat nyt silminnäkijöiltä, että Jeesus oli todella herättänyt Lasaruksen kuolleista. Kaikki tajusivat, että valtava ihme oli tapahtunut. Miksi johtajat eivät siis uskoneet Jeesukseen?
- Monet kristityt ovat sitä mieltä, että jos ihmeitä vain tapahtuisi enemmän, alkaisi suuri herätys. Mikä tuossa ajattelutavassa on vikana tämän tekstin mukaan?
- Ylipappien mielipide oli reaaliolitiikan mukainen. Mikä heidän järkeilyssään meni kuitenkin pahasti pieleen?
- Roomalaiset todella tulivat ja hajottivat sekä temppelin että kansan juutalaisten ryhdyttyä kapinoimaan heitä vastaan, ensin 40 ja lopullisesti 100 vuotta myöhemmin. Mitä valoa tämä tosiseikka tuo jakeen 48 tulkintaan?

Jakeet 49–50

- Mitä se osoittaa johtajasta, että hän on valmis uhraamaan yhden viattoman ihmisen yhteisen hyvän vuoksi?
- Voidaanko Kaifaan mielipidettä mielestänne puolustella millään lailla? Perustelkaa vastauksenne.
- Mikä oli siis Kaifaan mielestä se rikos, josta Jeesus ansaitsi kuolemantuomion?

Jakeet 51–52

- Mitä se osoittaa profetian armolahjasta, että Jumalan vihollinenkin voi esittää oikeaan osuvan profetian?
- Mitä Kaifaan virka ylipappina vaikutti ehkä hänen profetiaansa?
- Mitä tarkoittaa, että Jeesus kuoli kansan puolesta? Selittäkää asia kuten selittäisitte sen ihmiselle, joka ei tiedä kristinuskosta mitään.
- Keitä ovat hajallaan elävät Jumalan lapset ja miten Jeesus kokoaa heidät yhteen?

Jakeet 53–54. Ja näin juutalaisten johtomiehet päättivät siis Jeesuksen oikeusmurhasta.

- Neuvostossa istuvat 70 miestä olivat kunnan ihmisiä. Miksi heitä ei hävettänyt ruveta suunnittelemaan oikeusmurhaa?
- Neuvostossa olivat todennäköisesti mukana myös Nikodemos ja Joosef Arimatialainen, jotka hautasivat Jeesuksen. Miksi kumpikaan heistä ei korottanut ääntään tämän puolesta tässä tilanteessa?
- Mitä sinä olisit tehnyt vastaavassa tilanteessa?
- Mitä neuvoston käytös osoittaa ihmisluonnosta yleensä?
- Mikä oli Pyhän Hengen ja mikä pahan hengen osuus tässä päätöksessä?

Ilosanoma: Se että Jeesus kuoli koko kansan puolesta, tarkoittaa myös ylipappia ja korkeimman neuvoston jäseniä, jotka häntä vihasivat. Samalla tavalla se tarkoittaa sinua ja minua ja kaikkia meidän rakkaitamme. Rangaistus meidän synneistämme on kärsitty, aivan riippumatta siitä, uskomme me Jeesukseen vai vihaamme häntä.

30 HERRAN PALVELIJATAR

Marian ilmestyspäivä (1. vsk.): Luuk. 1:26–38

Taustaa: Maria oli tässä vaiheessa teinityttö. Ylistysvirrestään päätellen hän oli lukutaitoinen ja osasi Raamattunsa. Maria oli kihloissa puuseppä Joosefin kanssa, josta kerrotaan, että hän oli hurskas ja lakia kunnioittava mies (Mt. 1:19). **Enkeli Gabriel** oli ilmestynyt Danielille 500 vuotta aikaisemmin ”miehen kaltaisena olentona” (Dan. 8:16). Hänet nähdessään profeetta oli kauhistunut ja heittäytynyt kasvoilleen maahan. Gabriel oli ilmoittanut Danielille Messiaan syntymisen ajankohdan vuosiviikkojen avulla (Dan. 9:20–27). Ennen Marian luo tuloaan hän oli ilmestynyt Sakariaalle, Johannes Kastajan isälle.

Jakeet 26–27. Kihlaus oli tuossa kulttuurissa paljon sitovampi kuin meidän kulttuurissamme. Silti Mooseksen laki määräsi, että seksisuhteen sai aloittaa vasta häiden jälkeen.

- Millainen oli ehkä Marian ja Joosefin kihlusaika verrattuna meidän aikamme kihlauksiin?
- Kuvittele Marian arkipäivää hänen vaatimattomassa kodissaan pienessä Nasaretin kaupungissa: mitkä olivat sen ilot ja surut?
- Miksi Jumala halusi lähettää nimenomaan enkeli Gabrielin Marian luo?
- Enkelit ovat Raamatussa henkiolentoja ja Jumalan palvelijoita. Heitä ei palvota eikä rukoilla (Kol. 2:18). Mikä vaara piilee nykyisessä enkelibuumissa?

Jakeet 28–29.

- Miltä Gabriel ehkä näytti ilmestyessään nuoren Marian eteen?
- Mikä ero on Marian ja Gabrielin kohtaamisessa verrattuna Danielin ja Gabrielin kohtaamiseen?
- Katsokaa tarkkaan Gabrielin tervehdystä. Mikä siinä hämmästytti nuorta Mariaa?
- Miten muuten Maria olisi voinut enkelin tervehdykseen reagoida? Mitä hänen reaktionsa hänestä osoittaa?

Jakeet 30–33. Jeesus-nimi tarkoittaa: ”Herra (Jahve) on pelastus”. Jumala oli luvannut Daavidille, että tämän poika istuisi ikuisesti valtaistuimella ja lisännyt: ”*Minä olen oleva hänelle isä ja hän on oleva minulle poika.*” (2. Sam. 7:13–14.)

- Gabriel sanoo kahdesti, että Maria on saanut armon Jumalalta (28, 30). Armohan tarkoittaa Raamatussa syntien anteeksiantamista. Mihin Maria armoa tarvitsi?
- Mitä ajattelette katolisen kirkon opista, että Maria on täynnä armoa ja voi jaella sitä syntisille?
- Sanokaa omin sanoin, mitä kaikkea Maria sai tietää lapsesta, jonka hän synnyttäisi?
- Miettikää, miksi enkeli mainitsi tässä yhteydessä paitsi Daavidin myös Jaakobin nimen? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)

Jae 34. Mooseksen lain mukaan uskottomuudesta kihlauksen aikana tuli sama kuolemanrangaistus kuin uskottomuudesta avioliitossakin (5. Moos. 22:23–27).

- Miten muuten Maria olisi voinut reagoida tähän Gabrielin ilmoitukseen?
- Mistä Marian kysymys oli mielestänne osoituksena?

Jae 35. Lapsen syntymiseen tarvitaan kaksi sukusolua. Jeesuksen tapauksessa toinen niistä tuli Marialta ja toinen tämän maailmankaikkeuden ulkopuolelta, Pyhästä Hengeltä.

- Miksi syntyvä lapsi ei olisi voinut olla pyhä, jos hän olisi ollut Marian ja Joosefin poika?
- Mitä tarkoittaa, että Jeesus on tosi Jumala ja tosi ihminen?
- Mitä sanoisitte ihmiselle, joka ei mielestään pysty uskomaan neitseestäsyntymiseen?

Jakeet 36–38. ”Herran palvelijatar” voitaisiin kääntää myös ”Herran orjatar”. Joosefin epäili aluksi Marian olleen uskonon hänelle (Matt. 1:19). Tytön vanhemmat olivat ilmeisesti niin suutuksissaan, etteivät järjestäneet tälle häitä; Mariahan oli kihloissa, kun lapsi syntyi. Mitä muut nasaretilaiset tästä kaikesta ajattelivat, sen voi vain arvata.

- Miten Maria voi uskoa neitseestä syntymiseen jo tässä vaiheessa, kun hänellä ei vielä ollut mitään todisteita raskautensa tueksi?
- Mitä luulette, aavistiko Maria jo tässä vaiheessa, mitkä vaikeudet häntä odottaisivat raskauden myötä? Mikä sai hänet suostumaan Messiaan äidiksi?
- Minkä käsityksen saatte nuoren Marian uskosta tämän tekstin perusteella?
- Miettikää, miksi Jumala valitsi nimenomaan tämän tytön Poikansa äidiksi?
- Mitä tarkoitusta varten Jumala siis lähetti Gabrielin Marian luo?

Kokoavat kysymykset

- Ehkä sinusta joskus tuntuu, että ongelmiasi ovat liian vaikeita Jumalankin ratkaistaviksi. Lue jae 37 ja sovela se omiin ongelmiisi. Mitä tämä jae näin luettuna sinulle sanoo?
- Runsaat 30 vuotta myöhemmin Maria seisoi Poikansa ristin juurella. Mitä luulette hänen silloin ajatelleen Jumalan lupauksesta jakeissa 32–33?
- Jos Jumala tarjoaisi sinulle elämää, joka on yhtä täynnä armoa, mutta myös yhtä täynnä tuskaa kuin Marian elämä oli, mitä vastaisit hänelle?

Ilosanoma: Maria sai tietää enkeliltä lapsensa nimen. Jeesus-nimi tarkoittaa pelastajaa: että tuleva lapsi vapahtaisi ristinkuolemallaan äitinsä, kansansa ja meidätkin meidän synneistämme. Sitä juuri on se armo, jota Maria oli saanut niin runsaasti osakseen.

31 KUNNIAN KUNINKAAN ALENNUSTIE

Palmusunnuntai (1. vsk.): Joh. 12:12–24 (myös 11:55–57)

Taustaa: Jeesus oli vähää aikaisemmin herättänyt Lasaruksen kuolleista, ja sitä ihmettä oli ollut todistamassa myös fariseuksia. Sen jälkeen suuri neuvosto oli tehnyt päätöksen Jeesuksen tappamisesta, ja hänestä oli annettu pidätysmääräys (11:57). Myös Lasarus oli päätetty tappaa (12:10). On arvioitu, että tuon ajan Jerusalemiin saattoi majoittua 150000 pääsiäisvierasta. Hoosiannan huutaminen Israelin kuninkaalle oli poliittisesti tulenarkaa toimintaa, koska roomalaiset miehittäjät olivat hälytystilassa suurten juhlien aikaan.

Alustava kysymys

- Miksi tämä tapaus on niin tärkeä Raamatun pelastushistoriassa, että kaikki neljä evankelistaa ottivat sen mukaan evankeliumiinsa?

Jakeet 11:55–57

- Kuinka laajalle luulette sen tiedon levinneen, että Jeesus aiottiin tappaa?
- Millaisissa tunnelmissa pääsiäisjuhlaa siis odotettiin Jerusalemissa tuona vuonna?
- Mitä ylipappien arvomaailmasta osoittaa se, että he olivat päättäneet tappaa myös Lasaruksen?

Jakeet 17–19

- Millaisia motiiveja eri ihmisillä saattoi olla heidän mennessään Jeesusta vastaan?
- Mitä ihmiset ehkä ajattelivat kuullessaan toisaalta Lasaruksen herättämisestä ja toisaalta pidätysmääräyksestä?
- Ihmiset eivät olleet tuolloinkaan ihan helposti nenästä vedettävissä. Mitkä seikat saivat heidät kuitenkin uskomaan, että Jeesus oli todella herättänyt henkiin neljä päivää haudassa maanseen miehen?
- Miksi fariseukset eivät menneet keskustelemaan Lasaruksen herättämisestä Jeesuksen itsensä kanssa?

Jakeet 12–13. Israelissa ei ollut toivotettu kuningasta tervetulleeksi 600 vuoteen, mutta hänen tuloaan yhä odotettiin VT:n lupauksen perusteella. Palmunoksa oli kuninkaan ja voiton merkki. ”Hoosianna” on lainaus psalmista 118 ja tarkoittaa ”Oi Herra auta!”

- Miksi oli tärkeää, että Jeesus sai kuninkaan vastaanoton saapuessaan viimeistä kertaa Jerusalemiin?
- Mitkä seikat vaikuttivat tällaisen tervetuliaisriemun puhkeamiseen juuri tässä tilanteessa?
- Mitä ihmiset tarkoittivat huudollaan jakeessa 13? (Mistä ihmiset päättelivät, että Jeesus on Israelin kuningas?)
- Miten ihmiset ehkä kuvittelivat Jeesuksen ottavan itselleen kuninkuuden miehityssä maassa?

Jakeet 14–15. Yleensä kuninkaat ratsastavat aina hevosella. Profeetta Sakarja oli kuitenkin ennustanut Messias-kuninkaan saapuvan Jerusalemiin aasin selässä. Tytär Siion tarkoittaa Jumalan kansaa.

- Mitä se kuninkaasta osoittaa, että hän saapuu pääkaupunkiinsa aasilla, ei hevosella?
- Miksi Sakarja sanoo tytär Siionille, ettei sen tarvitse pelätä?
- Mitä luulette: oliko Jeesus itse iloinen vai surullinen tuosta juhlinnasta? Perustelkaa mielipiteenne.

Jae 16

- Miksi opetuslapset eivät tajunneet heti, että Sakarjan ennustus oli täyttymässä?
- Opetuslapsia oli vähän aikaisemmin pelottanut mennä Jerusalemiin, koska Jeesuksella oli siellä niin paljon vihamiehiä. Mitä he nyt ajattelivat Jeesuksen vihollisista?

Jakeet 20–22. Kreikkalaiset tarkoittavat kreikkaa puhuvia ulkomaalaisia, jotka olivat tulleet pääsiäisjuhlille kiinnostuttuaan juutalaisten uskonosta. Filippuksella ja Andreaalla oli kreikankielinen nimi ja he olivat kotoisin Betsaidasta, Galilean raja-alueelta, joten he osasivat varmasti kreikkaa.

- Miksi nämä ulkomaalaiset eivät puhutelleet suoraan Jeesusta, vaan menivät ensin Filippuksen luo?
- Miksi Filippus tahtoi neuvotella ensin Andreaan kanssa, ennen kuin meni Jeesuksen luo?
- Tämä oli jo kolmas kerta, kun Johannes kertoo Andreaan tuoneen jonkun ihmisen Jeesuksen luo. Ensin hän toi veljensä Pietarin, sitten pojan jolla oli eväät mukanaan ja nyt nämä ulkomaalaiset. Mitä nämä kolme tapausta Andreaasta osoittavat?

Jakeet 23–24. Kreikan sana hetki, ”kairos”, tarkoittaa ”ratkaisevaa hetkeä, joka ei koskaan toistu”.

- Mieltikää miksi Jeesus ohitti Filippuksen ja Andreaan pyynnön ja alkoikin puhua kirkastumisestaan?
- Miksi Jeesus näiden jakeiden mukaan tuli Jerusalemiin, pidätysmääräyksestä huolimatta?
- Kirkastuminen tarkoittaa tässä Vapahtajan ristinkuolemaa, joka tapahtui sypipimeydessä. Millaista kirkkautta Jeesus säteili pilkkopi-meässä ristillä?
- Mitä Jeesus sanoo meidän tehtävistämme jakeessa 24?
- Miksi maailmassa ei saada mitään tärkeää aikaan muuta kuin luopumalla, kärsimällä ja kuolemalla?
- Mitä sinä vastaat Jeesukselle, kun hän pyytää sinua kulkemaan perässään vehnänyvän tietä?

Ilosanoma: Kuningas oli tulossa vapahtamaan kansansa synnin, kuoleman, paholaisen ja helvetin vallasta. Sen hän teki kuolemalla heidän puolestaan kuin maahan pudotettu vehnänyvä – sinunkin puolestasi.

32 JUMALAN KARITSA

Pitkäperjantai (1. vsk.): Luuk. 23:32–43 (käsikirja: 32–47)

Taustaa: Rooman valtakunnassa ihmisiä ristiinnaulittiin vain todella suurten rikosten tähden. Voimme siis olettaa, että nämä kaksi miestä olivat **moninkertaisia ja säälimättömiä murhamiehiä**. Hekin olivat käyneet lapsena **synagogakoulua** kuten kaikki muutkin juutalaispojat, ja oppineet siellä kymmenen käskyä. Huomatkaa, että ristiinnaulitun oli hyvin **vaikea** puhua, koska hänen piti silloin nojata nauhojen lävistämiin jalkoihinsa.

Alustava kysymys

- Onko mielestänne jokaisella ihmisellä vaara tulla väkivaltaiseksi, vai onko kysymys vain tietyistä ihmisryhmästä? Perustelkaa vastauksenne.

Jae 32

- Miettikää, millaisia näiden miesten ihmissuhteet ehkä olivat olleet heidän siihenastisen elämänsä aikana?
- Millainen yleensä on rikollisten arvomaailma verrattuna ei-rikollisten arvomaailmaan?

Jakeet 33–34. Huomaamme, että ristiinnaulitut riisuttiin ensin alastomiksi.

- Ristiinnaulitsemista pidetään julmimpana rangaistuksena, jonka ihmiskunta koskaan on keksinyt. Mitkä kaikki seikat tekivät siitä äärimmäisen julman ja nöyryyttävän?
- Miten luulette kahden murhamiehen suhtautuneen ristiinnaulitsemiseensa ja ristiinnaulitsijoihinsa?
- Millä tavalla murhamiehet ehkä tulkitsivat Jeesuksen esirukouksen? Mikä heitä siinä ihmetytti eniten?
- Miksi Jeesus ikään kuin puolusteli taivaallisen Isänsä edessä niitä, jotka häntä kiduttivat?
- Mitä tämä rukous vaikutti taivaassa ja maan päällä?
- Palauta nyt mieleesi sen henkilön kasvot, joka on haavoittanut sinua kaikkein eniten. Mitä siihen tarvittaisiin, että voisit rukoilla hänen puolestaan tällaista rukousta?
- Arvanheitto kärsivän uskovon vaatteista on ennustettu Psalmissa 22:19. Miksi Luukas kertoi tämänkin yksityiskohdan, ja mitä se meille viestittää?

Jae 35. Messias (eli Kristus) oli sen kuninkaan arvonimi, jota juutalaiset odottivat VT:n ennustusten perusteella. Hallitusmiehet olivat Raamatunsa lukeneita miehiä.

- Mikä kansan oli nyt vaientanut; samana aamuna se oli huutanut Jeesusta ristille?
- Mitä erikoista on hallitusmiesten pilkassa? Mitä tämä pilkka osoittaa heistä ja Jeesuksesta?

Jakeet 36–37. Nämä pilkkaajat olivat roomalaisia pakanoita, joiden puolesta Jeesus juuri oli rukoillut. Mahdollisesti sotilaat käyttivät hapanviiniä vain piloillaan Jeesuksen suun edessä, mutta eivät sitten antaneetkaan hänen juoda.

- Millaisia johtopäätöksiä kaksi muuta ristiinnaulittua tekivät Jeesuksesta hallitusmiesten ja roomalaisten pilkan perusteella? Voimme nimittää näitä miehiä A:ksi ja B:ksi.
- Miksi Jeesus ei vastannut kenenkään pilkkauksiin mitään?

Jae 38. Ristiinnaulittujen pään päälle kirjoitettiin joskus heidän rikoksensa. Pilatus oli kirjoittanut Jeesuksen kyltin sanamuodon juutalaisten vastustuksesta huolimatta. Huomatkaa, että Jeesuksella oli päässään kruunu: piikkikruunu.

- Mikä sai toisen murhamiehistä (A) uskomaan kyltin sanat, eli sen, että Jeesus on kuningas ja hänellä on valtakunta? Ks. myös jae 42.
- Millaiseen valtakuntaan ja kuninkaaseen A uskoi?

Jakeet 39–41.

- Mitä osoittaa toisesta rikollisesta (B) se, että hän ryhtyi pilkkaamaan Jeesusta tuskansa keskeltäkin? Mitä hän sillä voitti?
- Toinen rikollinen (A) alkoi yhtäkkiä puhua jumalanpelosta. Mikä toi sen hänen mieleensä?
- Keneen A vertaa toveriaan sanoessaan ”saman rangaistuksen alainen” – kuin kuka? (Mistä A oli tehnyt sen johtopäätöksen, että Jeesus oli paitsi kuningas myös Jumala?)
- Mistä A tiesi, ettei Jeesus ollut tehnyt mitään pahaa?
- Yleensä rikolliset eivät myönnä syyllisyyttään viimeisessä hädässäkään. Mikä sai A:n tunnustamaan, että kuolemanrangaistus oli hänelle ja hänen toverilleen oikeudenmukainen rangaistus?
- Miksi toinen rikollinen (B) ei vielääkään katunut tekojaan?
- Miksi B ei nähnyt, kuka Jeesus on, vaikka hänen kaverinsa näki sen?

Jakeet 42–43. Tajuttuaan syntinsä A otaksui olevansa menossa helvettiin.

- Jae 42 sisältää lyhyen rukouksen: ”Muista minua!” Miksi meille ihmisille on tärkeää se, että joku meille rakas henkilö muistaa meitä, kun kärsimme?
- Miksi A ei saman tien pyytänyt, että pääsisi sisälle Jeesus-kuninkaan valtakuntaan?
- Mitä kaikkea lohdutusta sisältyi Jeesuksen sanoihin katuvalle murhamiehelle? (tänään? minun kansani? paratiisissa?)
- 1. Moos. 3:n mukaan paratiisin portilla seisoo kerubi estämässä miekka kädessään syntisten sisälle pääsyä. Miksi se portti aukeni yhtäkkiä murhamiehelle? Mitä miekalle tapahtui?
- Miettikää, millaisia olivat A:n elämän viimeiset tunnit; oliko hän onnellinen vai onneton?
- Minkä perinnön uskoon tullut rikollinen (A) jätti omalle perheelleen ja jälkipolville, jotka lukevat hänestä Raamatun lehdistä?
- A oli tietääksemme ainoa ihminen, joka uskoi Jeesuksen kuninkuuteen pitkäperjantaina. Mitä se ehkä merkitsi Jeesukselle, että hänellä oli uskonveli rinnallaan, kun hän riippui ristillä viimeiset hetkensä?

Ilosanoma: Paratiisin portti avautui murhamiehelle, koska Jeesus kulki hänen sijaisenaan – ja meidän sijaisenaamme – helvetin portin läpi.

33 KRISTUS ON VOITTANUT KUOLEMAN!

Pääsiäisyö (1. vsk.): Mark. 16:1–14 (käsikirjassa 1–8)

Taustaa: Vanhan perimätiedon mukaan Markus oli Pietarin tulkki, ja Markuksen evankeliumi on Jeesuksen elämä Pietarin silmillä nähtynä. Yksi tämän evankeliumin teemoista on opetuslasten epäusko. Vaikka Jeesus oli ennustanut oman kuolemansa ja ylösnousemuksensa, opetuslapset eivät silti uskoneet sitä mahdolliseksi. Huomatkaa, että Jeesuksen ruumis oli perjantaina jo kertaalleen voideltu.

1. Miksi Galilean naiset läksivät itsepäisesti haudalle, vaikka tiesivät kiven ja roomalaisten vartiosotilaiden (Matteuksen mukaan) estävän sinne pääsyn (1–3)?
2. Naiset olivat nähneet Jeesuksen pahoinpidellyn ruumiin voitelun jo kahta päivää aikaisemmin. Miksi he olisivat halunneet voidella sen vielä kerran?
  - Luuletko, että sinä olisit vastaavassa tilanteessa tahtonut nähdä rakkaasi ruumiin ja koskea siihen? Miksi, miksi et?
3. Vain Johannes oli nähnyt Jeesuksen kuoleman. Muut opetuslapset eivät halunneet nähdä Jeesuksen ruumista lainkaan. Miksi eivät?
  - Verratkaa toisiinsa Jeesuksen opetuslapsia ja haudalle tulleita naisia. Mistä erot miesten ja naisten suhtautumistavan välillä johtuvat?
4. Jos naiset olisivat uskoneet ylösnousemukseen Jeesuksen ennustusten perusteella, niin miten he olisivat toimineet pääsiäisaamuna?
  - Miten ja milloin usko Jeesuksen ylösnousemukseen syntyi näiden naisten sydämeen?
5. Mitä naiset ehkä ajattelivat kuullessaan enkelin sanat (6)?
  - Enkelin sanoista huolimatta naisia pelotti niin paljon, etteivät he uskaltaneet kertoa kenellekään ylösnousemuksesta (8)? Mitä he pelkäsivät?
6. Miettikää, miksi Jeesus valitsi pelokkaat naiset ensimmäisiksi ylösnousemuksensa todistajiksi, vaikka heitä ei tuohon aikaan huolitettu oikeusistuimiin todistajiksi (7–10)?
7. Mikä asia sinun elämässäsi tuntuu yhtä mahdottomalta kuin kuolleen henkiin herääminen? (Voit vastata hiljaa mielessäsi.)
  - Mitä vastaisit, jos Jeesus moittisi sinun uskoasi jakeessa 14 kuvatulla tavalla?
8. Mikä ero on ruumiin ylösnousemuksella (jota opettaa vain kristinusko) ja sielun kuolemattomuudella (johon uskoo monikin uskonto)?
9. Jos ruumiin ylösnousemusta ei olisi, mitä annettavaa kristinuskolla olisi ihmiskunnalle?
  - Kuvitelkaapa ihmistä, joka uskoo kaikki muut kristinuskon opinkohdat paitsi ruumiin ylösnousemusta. Miksi häntä ei voida kutsua kristityksi?
10. Pietari oli kieltänyt Herransa kahta päivää aiemmin. Mitä Jeesuksen erityisterveiset hänelle merkitsivät (7)?
  - Jeesus tietää, mihin synteihin sinä olet langennut ja tahtoo silti tavata sinut ehtoollispöydässä. Mitä sinä hänen kutsuunsa vastaat?

Ilosanoma: Pietari ja Jeesus kohtasivat kahdestaan tuona aamuna (Luuk. 24:34). Pietari ei koskaan kertonut muille, mitä silloin tapahtui. Varmaan Vapahtaja katsoi langennutta opetuslastaan laupeutensa silmillä. Niin hän katsoo sinuakin tässä raamattupiirissä ja tahtoo sinun uskovan, että olet yhä hänen opetuslapsensa, kaikesta huolimatta.

34 KRISTUS ON YLÖSNOUSSUT! Pääsiäispäivä (1. vsk.): Luuk. 24:1–12

Taustaa: Kaksi Mariaa olivat äsken seisonet ristin juurella (10). Magdalan Mariasta Jeesus oli ajanut ulos seitsemän riivaajaa, ja sen jälkeen tämä oli kulkenut hänen perässään kolme vuotta. Toisesta Mariasta tiedämme, että hän oli Jaakob nuoremman ja Jooseen äiti. Ilmeisesti edellisellä tarkoitettiin opetuslapsi Jaakobia, Alfeuksen poikaa. Johanna taas oli naimisissa Herodeksen taloudenhoitajan Kuusaan kanssa (Luuk. 8:3). Luultavasti Jeesus oli kerran parantanut kuumeesta matkan päästä juuri heidän poikansa (Joh. 4:46–54). Jeesuksen äidin sisar Salome, Sebedeuksen vaimo, oli myös mukana tässä seurueessa (Markuksen mukaan).

Jakeet 23:55–56. Huomatkaa, että Nikodemos ja Joosef Arimatialainen voitelivat Jeesuksen ennen tämän hautaamista.

- Mitä nämä jakeet kertovat meille haudalle tulleista naisista?

Jae 1. Vain Magdalan Maria ja Johanna olivat seuranneet Jeesusta kaikki kolme vuotta.

- Miettikää, millaiset kolme vuotta näillä naisilla oli takanaan.
- Miten Jeesuksen kuolema oli vaikuttanut näiden naisten elämään?
- Miksi naiset halusivat tulla haudalle, vaikka Jeesus olikin eräällä tavalla pettänyt heidän odotuksensa?
- Miettikää eri syitä, miksi Jeesuksen äiti ei tullut pääsiäisaamuna haudalle?
- Miksi yksikään opetuslapsista ei ajatellut tekevänsä Jeesuksen ruumiille viimeistä palvelua?
- Mitä tämä tapaus osoittaa naisen ja miehen eroista?

Jakeet 1–3. Sapatti päättyi jo lauantai-iltana, mutta naiset läksivät haudalle vasta, kun sunnuntaiaamu alkoi hieman valjeta.

- Miksi naiset eivät halunneet odottaa tuntiakaan, vaan lähtivät liikkeelle kukonlauun aikaan sunnuntaiaamuna?
- Miettikää, miksi ylösnousemuksen piti tapahtua juuri sapatin jälkeisenä päivänä, ei sapatina?
- Mitä naiset ajattelivat tapahtuneen, kun he näkivät, ettei kivi enää ollut haudan suulla? Miettikää eri mahdollisuuksia.
- Luuletteko että hautaan astuminen pelotti naisia? Perustelkaa vastauksenne.
- Mistä huomaamme, ettei yksikään näistä naisista uskonut millin vertaa Jeesuksen ylösnousemukseen astuessaan hautaan?
- Jotkut ajattelevat, että naiset erehtyivät haudasta ja siitä syntyi Jeesuksen ylösnousemuskertomus. Mitä seikat Luukkaan ja muidenkin kertomuksessa todistavat tätä teoriaa vastaan?

Jakeet 4–8

- Mitä tarkoitusta varten Jumala lähetti enkelin Jeesuksen haudalle?
- Tilanne ei ollut pelottava, mutta miksi naiset silti pelästyivät?
- Mistä johtui, ettei yksikään naisista muistanut Jeesuksen ennustusta omasta ylösnousemuksestaan, ennen kuin siitä heille muistutettiin?
- Mitä nämä jakeet puhuvat meille Raamatun lukemisen tärkeydestä?

Jakeet 9 ja 11

- Miksi Jeesus valitsi juuri naiset ylösnousemuksensa todistajiksi, vaikkei heitä tuohon aikaan päästetty oikeuteen todistajiksi?
- Kuvitelkaa naisten tunnelmia, kun heitä ei uskottu. Mitä he ehkä silloin tekivät ja sanoivat?
- Miettikää, mitä pääsiäisaamun tapahtumat vaikuttivat naisen asemaan kristillisessä kirkossa?

Jae 12. Pietari oli kieltänyt Jeesuksen kolme päivää aikaisemmin. Hän ei ollut tullut ristin juurelle.

- Millaiset ajatukset pyörivät ehkä Pietarin päässä hänen juostessaan haudalle?
- Haudassa oli vain tyhjä kääriinliinat, joiden sisältä ruumis oli kadonnut, vaikkei niitä ollut revitty auki. Mitä Pietari ehkä ajatteli ruumille tapahtuneen?
- Miksi Pietari ei voinut uskoa tyhjästä kääriinliinoista huolimatta sataprosenttisesti ylösnousemukseen?
- Mikä lohdutus tähän jakeeseen sisältyy?

Kokoavat kysymykset

- Mikä merkitys Jeesuksen ylösnousemuksella on kaikille maailman ihmisille?
- Millaista sinun elämäsi olisi, jollei sinulla olisi ylösnousemuksen toivoa?

Ilosanoma: ”Niin täytyy käydä”, oli Jeesus sanonut edeltä käsin. Kaikki ihmiset opetuslapsista lähtien olivat epäuskon vallassa. Niinhän mekin usein olemme. Ei ollut mitään muuta tapaa pelastaa heitä – ja meitä – epäuskoisia kuin Jumalan Pojan kärsimys ja kuolema. Tyhjä risti ja tyhjä hauta todistavat meille, että mekin saamme syntymme anteeksi ja nousemme kuolleista viimeisenä päivänä.

35 YLÖSNOUSSEEN KOHTAAMINEN

2. Pääsiäispäivä (1. vsk.): Luuk. 24:13–35

Taustaa: Kleopas ja hänen ystävänsä olivat olleet Jeesuksen opetuslapsia; ehkä he olivat kuuluneet 72 miehen ryhmään (Lk. 10:1). Emme tiedä, olivatko he seisoneet Golgatan kummulla kaksi päivää aikaisemmin. Suuren sapatin eli lauantain miehet olivat joka tapauksessa viettäneet Jerusalemissa ja olivat nyt palaamassa kotiinsa Emmauksen kylään. Maria, Klopaksen vaimo, mainitaan ristin juurella seisoneiden naisten joukossa (Joh. 19:25). Tekstimme Kleopas saattoi olla hänen aviomiehensä.

Jakeet 13–14. Kuusikymmentä vakomittaa (vanha käänös) tarkoittaa noin 11 kilometriä eli runsaan kahden tunnin kävelymatkaa (uusi käänös).

- Jeesus oli tapettu hyvin julmalla tavalla kaksi päivää aikaisemmin. Mikä oli ehkä ollut kaikkein vaikeinta Kleopaalle ja hänen ystävilleen näiden päivien aikana?
- Mitä nämä kaksi miestä ajattelivat nyt tulevaisuudestaan?

Jakeet 15–18

- Miksi miehet eivät tunteneet Jeesusta; mitä tarkoittaa, että heidän silmänsä olivat sokaistut?
- Miettikää, miksi Jeesus aloitti keskustelun Emmauksen tien kulkijoiden kanssa tällä tavalla?

Jakeet 19–20

- Ketä Kleopas ja hänen ystävänsä syyttivät Jeesuksen kuolemasta, ja ketä he eivät syyttäneet?
- Miksi Jeesus houkutteli kansakulkijansa kertomaan hänelle sen tarinan, jonka hän tiesi jo omasta kokemuksestaan?
- Mitä olisi tapahtunut, jos Jeesus olisi pitänyt raamatunselityksensä kuuntelematta ensin näitä miehiä?
- Mitä voimme oppia Jeesuksen tavasta lähestyä kärsivää ihmistä?

Jae 21a. Lunastaminen tarkoitti VT:ssa omaisuuden tai orjan vapaaksi ostamista. Pakkosiirtolaisuuden aikaan odotettiin Herran lunastavan kansansa vapaaksi (Jes. 52). Kleopas ja hänen ystävänsä tunsivat nämä tekstit, koska VT luettiin synagogassa läpi joka vuosi.

- Millainen näiden kahden miehen usko Jeesukseen oli ollut aikaisemmin (19b), ja mitä sille oli tapahtunut Jeesuksen kuollessa?
- Miten ja mistä nämä miehet olivat uskoneet Jeesuksen lunastavan Israelin?

Jakeet 21b-24

- Miksi miehet eivät uskoneet sitä, mitä naiset olivat kertoneet Jeesuksen ylösnousemuksesta?
- Mitä luulette sen vaikuttaneen naisten asemaan pian syntyvässä kristillisessä kirkossa, etteivät opetuslapset olleet ensin uskoneet heidän todistustaan?
- Liberaaliteologit väittävät opetuslasten keksineen Jeesuksen ylösnousemuksen omasta päästään. Miltä tuo väite kuulostaa tämän tekstin valossa?

Jakeet 25–27. Psalmista 130 löytyy tällainen jae: ”Herra lunastaa Israelin kaikista sen synneistä.”

- Mitä ajattelette Jeesuksen puhuttelusta jakeessa 25?
- Mikä ero on sen välillä, miten Jeesus ja Kleopas tulkitsevat Kristuksen tehtävää täällä maan päällä? (Ks. jae 21a.)
- Miksi Kleopas ja hänen ystävänsä eivät olleet tajunneet Vanhasta testamentista, että lunastaakseen Israelin Kristuksen olisi pakko kärsiä ja kuolla?
- Miten Raamattua pitäisi lukea, että Vanhan testamentin joka sivulta löytyisi Jeesuksen kärsimys ja kuolema?

Jakeet 28–29

- Miksi Jeesus teeskenteli ikään kuin aikois mennä kauemmaksi?
- Miksi Emmauksen kulkijat halusivat Jeesuksen tulevan kotiinsa yöksi?

Jakeet 30–32. Tässä vaiheessa saavuttiin Kleopaksen tai hänen ystävänsä kotiin. Huomatkaa, että leivän siunaaminen ja murtaminen oli yleensä isännän tehtävä.

- Mikä sai Emmauksen miehet tajuamaan, että leivän murtaja olikin Jeesus? Katsokaa myös jae 35b.
- Miksi juuri Jeesuksen löytäminen Raamatun sivuilta saa lukijan tai kuulijan sydämen hehkumaan?
- Miksi miehet eivät olleet vähääkään suruissaan, vaikka Jeesus hävisikin taas heidän näkyvistään?
- Mitä tämä Jeesuksen parituntinen raamatunselitys merkitsi alkukirkolle ja sen julistukselle?
- Missä me voisimme tänä päivänä kohdata ylösnousseen Jeesuksen yhtä elävällä tavalla, kuin Emmauksen miehet hänet kohtasivat?

Jakeet 33–35

- Miksi miehet tahtoivat ehdottomasti kävellä kahden tunnin matkan pilkkopimeässä takaisin Jerusalemiin jo samana iltana?
- Miksi juuri Simonin todistus oli saanut opetuslapset uskomaan ylösnousemukseen?
- Miksi Simon ei kertonut koskaan kenellekään, mitä hän puhui Jeesuksen kanssa tuon kohtaamisen aikana?
- Mikä kaikki muuttui opetuslasten sydämessä ja elämässä, kun he yhtäkkiä tajusivat Jeesuksen nousseen ruumiillisesti kuolleista?

Hosanoma: Vapahtaja mursi Kleopaan kodissa leivän arpisilla käsillään, joista miehet ehkä hänet tunnustivatkin. Mekin voimme kohdata ylösnousseen Jeesuksen ehtoollispöydässä, jossa hän ojentaa meille ruumiinsa ja verensä murretuilla käsillään. Siinä pöydässä saat sinäkin uskoa, että hän on lunastanut sinut vapaaksi synnin, kuoleman ja paholaisen vallasta.

36 YLÖSNOUSSEEN TODISTAJIA

1. sunnuntai pääsiäisestä (1. vsk.): Joh. 20:19–31

Taustaa: Jeesus oli kuollut kaksi päivää aikaisemmin, samoin yksi opetuslapsijoukosta eli Juudas Iskariot. Tuomaksen nimi tulee aramean sanasta ”teoma, kaksonen” ja samaa tarkoittaa myös hänen kreikkalainen lisänimensä Didymos. Tuomaksen nimi esiintyy yleensä apostolien luettelon keskipaikkeilla. Johannes on kertonut, miten Tuomas totesi Jeesuksen lähtiessä vihamiestensä keskelle Jerusaleemiin: ”*Mennään vain, kuollaan kaikki yhdessä.*” (Jh. 11:16). Kun Jeesus puhui tiestä Isän luo, kysyi Tuomas: ”*Herra, me emme tiedä, minne sinä menet. Kuinka voisimme tuntea tien?*” (Jh. 14:4–5). Tämä on siis kolmas kerta, kun Johannes kertoo Tuomaksen avanneen suunsa.

Jae 19

- Miksi luulette opetuslasten halunneen pysytellä yhdessä tässä tilanteessa?
- Mitä se osoittaa opetuslapsista, että he piileskelivät lukittujen ovien takana vielä pääsiäispäivän iltanakin?
- Rauhan tervehdys esiintyy nyt evankeliumeissa ensimmäistä kertaa. Mitä Jeesus tahtoi sanoa tervehtiessään opetuslapsiaan ylösnousemuksensa jälkeen juuri tällä tervehdyksellä? Ks. jakeita 19, 21 ja 26.

Jae 20. Huomatkaa, että opetuslapset olivat pettäneet ja jättäneet Jeesuksen edellisenä torstaina.

- Mikä synnytti opetuslasten sydämeen suuren ilon? (Mitä kaikkea opetuslapset tajusivat sillä hetkellä, kun he näkivät Jeesuksen arpiset kädet ja kyljen?)
- Miksi Jeesuksen ylösnousemusruumiissa pitää olla arvet näkyvissä – vielä taivaassakin?

Jakeet 21–23.

- Mitä Jeesus tarkoittaa sanoessaan, että hän lähettää opetuslapsensa **samalla tavalla kuin** Isä oli lähettänyt hänet?
- Millaiseen tehtävään Jeesus lähetti nämä miehet?
- Mitä tarkoittaa, että apostoleilla ja heidän jälkeensä seurakunnan paimenilla on valta sekä antaa synnit anteeksi että kieltää niiden anteeksianto?
- Millainen voisi olla se tilanne, kun seurakunnan paimen joutuisi kieltämään syntien anteeksiannon joltakulta ihmiseltä?

Jakeet 24–25.

- Mitä se vaikuttaa ihmiseen, jos hän on toinen kaksosista?
- Mitkä olivat mielestänne Tuomaksen luonteen hyvät ja huonot puolet?
- Miksi luulette Jeesuksen valinneen tällaisen miehen opetuslapsijoukkoonsa?
- Miettikää eri mahdollisuuksia, minne Tuomas oli mennyt dramaattisen pääsiäispäivän iltana.
- Mitä ajattelette Tuomaksen ”epäuskontunnustuksesta”?
- Nyt Tuomaksen 10 parasta ystävää vakuuttivat nähneensä ylösnousseen Jeesuksen. Mitä se hänestä osoittaa, ettei hän uskonut heidän sanojaan?
- Mikä sai Tuomaksen pysymään iloitsevien opetuslasten joukossa koko seuraavan viikon, vaikkei hän jakanut heidän ilonaihettaan?
- Mitä Tuomaalle olisi tapahtunut, jos hän olisi lähtenyt tässä vaiheessa tiehensä?
- Miksi on tärkeää pysyä kristittyjen yhteydessä juuri silloin, kun alkaa epäillä kristinuskon luotettavuutta?

Jakeet 26–27

- Mitä se osoittaa, että opetuslapset lukitsivat ovensa vielä viikon päästäkin Jeesuksen ylösnousemuksesta?
- Mistä huomaamme, ettei Jeesus ollut kummitus tai henki?
- Pistikö Tuomas sormensa Jeesuksen haavoihin vai eikö pistänyt? Perustelkaa vastauksenne.
- Tuomas oli kuin monet aikamme ihmiset: hän ei halunnut uskoa muuta kuin tieteellisesti todistettuja faktoja. Mikä kuitenkin on Tuomaksen ja aikamme uusateistin ero?
- Miten Jeesus tämän tekstin mukaan suhtautuu ihmiseen, joka ei voi uskoa häneen, vaikka tahtoisit?

Jae 28

- Tuomas on ensimmäinen Uuden testamentin henkilö, joka kutsuu Jeesusta Jumalaksi, ei siis vain Jumalan Pojaksi. Mikä merkitys sillä on, että Jeesuksen uskotaan olevan myös Jumala eikä vain Jumalan Poika?
- Mitä hyvää siitä seurasi Tuomaksen uskonelämään, että hän oli ensin epäillyt Jeesuksen ylösnousemusta ja hänen jumaluuttaan?

Jae 29. Autuas tarkoittaa ”ikionnellista”

- Miksi on autuaampaa uskoa Jeesuksen häntä näkemättä, kuin uskoa häneen vasta näkemisen jälkeen?
- Miksi on autuasta uskoa Jeesuksen apuun jo silloin, kun sitä ei vielä näy?
- Perimätiedon mukaan Tuomaksesta tuli Intian apostoli. Miettikää, miksi hän halusi lähteä niin kauas lähetystyöhön? Millainen lähetysaarnaja hänestä ehkä tuli?

Jakeet 30–31

- Millä perusteella Johannes valitsi materiaalin evankeliumiinsa?

Kokoava kysymys

- Mikä ero on sen ihmisen elämässä, joka uskoo ruumiin ylösnousemukseen, verrattuna sen ihmisen elämään, joka ei siihen usko?

Ilosanoma: Jeesuksella on ylösnousemusruumiissaankin haavojensa arvet näkyvissä. Juuri niistä me voimme nähdä, miten paljon hän meitä rakastaa. Vielä taivaassakin Jeesus on ”teurastettu Karitsa”. Vasta siellä me osaamme antaa täyden arvon hänen kärsimyksilleen ja laulaa siitä kiitosta iankaikkisesta iankaikkiseen.

37 HYVÄ PAIMEN

2. sunnuntai pääsiäisestä (1. vsk.): Joh. 10:11–16

Taustaa: Lammas on laumaeläin, jolla on huono näkö- ja hajuaisti, mutta hyvä kuulo. Se ei löydä ruokaa, vettä eikä tietä kotiin ilman paimenta, eikä pysty puolustautumaan petoja vastaan. Vaaran uhatessa lammas vain sääntäilee ympäriinsä. Jokaiselle lampaalle annetaan yleensä oma nimi, jonka se itse tunnistaa. Huomatkaa, että tämän vertauksen ensimmäiset kuulijat tunsivat paimenpsalmin: ”*Herra on minun paimeneni, ei minulta mitään puutu. Viheriäisille niityille hän vie minut lepäämään, virvoittavien vetten tykö hän minut johdattaa. (...) Hän ohjaa minut oikealle tielle nimensä tähden. Vaikka minä vaeltaisin pimeässä laaksossa, en minä pelkäisi mitään pahaa, sillä sinä olet minun kanssani...*” (Ps. 23.)

Jae 11. Ensin keskustelemme oikeista lampaista ja niiden paimenista.

- Millaisissa tilanteissa paimen joutuu ratkaisemaan, vaarantaako hän henkensä lampaansa puolesta?
- Miettikää, mistä syystä paimen saattaa kieltäytyä riskeeraamasta henkeään lampaansa puolesta.
- Luuletkeo, että Jeesuksen kuulijoiden mielestä paimenen pitikin uhrata henkensä lampaansa edestä? Perustelkaa vastauksenne.
- Mitä se osoittaa lampaasta, että paimen suostuu kuolemaan sen puolesta?
Nyt keskustelemme Jeesuksesta hyvänä paimenena ja ihmisistä hänen lampainaan.
- Alkutekstin mukaan Jeesus sanoo olevansa ”se” hyvä paimen – täällä hän viittaa VT:n paimenteksteihin. Kuvailkaa Jeesus-paimenta yllä olevan paimenpsalmin perusteella.
- Kuvitellaan, että maailmassa olisi ollut yksi ainoa lammas: sinä. Luuletko, että Jeesus olisi silti suostunut kuolemaan sen puolesta? Perustele vastauksesi.

Jakeet 12–13. Puhumme taas konkreettisista paimenista.

- Mistä syystä oikea paimen on ryhtynyt paimeneksi? Entä palkkarenki?
- Mitä palkkarenki sanoo työnantajalleen paettuaan lampaiden luota ja jätettyään ne suden suuhun?
- Miettikää, mitä tapahtuu hajotetulle laumalle, joka on jätetty yksin erämaahan?
Seuraavaksi sovellamme nämä jakeet kristilliseen kirkkoon ja sen paimeniin.
- Mitä tarkoittaa ”oikea paimen”, entä ”palkkarenki” kirkkoon sovellettuna?
- Mitä tarkoittaa suden hyökkäys kirkkoon sovellettuna? (Kuka tai mikä on susi?)
- Miten paimenen pitäisi taistella sutta vastaan, kirkkoon sovellettuna?
- Mitä tarkoittaa paimenen pakeneminen, kirkkoon sovellettuna?
- Mitä tarkoittaa lauman hajoaminen, kirkkoon sovellettuna?
- Missä ja milloin olette nähneet tällaisen katastrofin tapahtuvan kristillisessä kirkossa?

Jakeet 14–15

- Mikä on oikean paimenen ja palkkapaimen ero jakeen 14 mukaan, kirkkoon sovellettuna?
- Miettikää, mikä on se tapa, millä taivaallinen Isä tuntee Jeesuksen ja Jeesus tuntee Isänsä?
- Jumalahan tuntee kaikki ihmiset sillä perusteella, että on heidät luonut. Millä erityisellä tavalla Jeesus on oppinut tuntemaan omat lampaansa eli kristityt?
- Millä tavalla lampaat eli kristityt ovat oppineet tuntemaan Jeesuksen?
- Miten me voisimme oppia tuntemaan Jeesusta yhä paremmin?
- Miten sinä erotat Jeesuksen äänen leipäpappien ja väärin profeettojen äänestä puheita ja saarnoja kuunnellasi?

Jae 16. Yhdessä maalaistalossa saattoi olla montakin lammastarhaa. Huomatkaa, että juutalaiset pitivät itseään Jumalan ainoana laumana.

- Mitä Jeesus tarkoitti näillä sanoilla?
- Miten opetuslapset ehkä ymmärsivät nämä Jeesuksen sanat?
- Miten nämä Jeesuksen sanat voitaisiin soveltaa kristilliseen kirkkoon?
- Mikä on yhteistä kaikille oikeille lampaille tämän jakeen mukaan?
- Milloin se tapahtuu, että on vain yksi lauma ja yksi paimen? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)

Kokoavat kysymykset

- Miten Jeesus kaitsee niitä kristittyjen laumoja, joita vainotaan tämä päivänä Pohjois-Koreassa, muslimimaissa, Intiassa, Nigeriassa ym. – ja kohta ehkä Suomessakin?
- Missä elämäntilanteessa sinä olet tarvinnut tai olisit tarvinnut (kirkon) paimenta kaikkein eniten?

Ilosanoma: Jeesus on meidän paimenemme vielä taivaassakin. Näinhän Ilmestyskirja kertoo, paimenpsalmia mukailleen: ”*Nälkä ei enää vaivaa heitä, ei jano, enää ei heitä polta aurinko eikä paahtava helle. Karitsa, joka on valtaistuimen edessä, kaitsee heitä ja vie heidät elämän vetten lähteille, ja Jumala pyyhkii heidän silmistään kaikki kyynelät.*” (Ilm. 7:16–17.)

38 JUMALAN KANSAN KOTI-ikäVÄ

3. sunnuntai pääsiäisestä (1. vsk.): Joh. 16:16–23a

Taustaa: Jeesus on juuri asettanut ehtoollisen ja pitää jäähyväispuhetta viimeisenä iltanaan. Hän sanoo olevansa menossa Isänsä luo, mutta opetuslapset sulkevat korvansa eroa pelätessään. Jeesus sen sijaan ei torju ajatusta tulevasta kuolemastaan. Hän tietää siitä jokaisen hirvittävän yksityiskohdan edeltä käsin. Muut evankeliumit kertovat, että hän oli ennustanut kuolemansa ja ylösnousemuksensa opetuslapsilleen jo kolmeen kertaan tähän mennessä.

Alustavat kysymykset

- Mitä on Jumalan kansan koti-ikävä?
- Mitä se osoittaa kristitystä, jolle hänellä ole minkäänlaista taivasikävää?

Jakeet 16–19

- Mitä se Jeesuksesta osoittaa, että hän pystyy käymään tällaisen keskustelun, vaikka hirveä kärsimys odottaa häntä vajaan vuorokauden päässä?
- Miten Jeesus koettaa rohkaista ahdistuneita opetuslapsiaan, jotka pelkäävät eroa hänestä?
- Mitkä kaikki seikat hämäävät opetuslapsia tuona iltana siinä määrin, etteivät nämä ymmärrä Jeesuksen sanoja?
- Mitä Jeesus tahtoo ehkä sanoa rististään ja ylösnousemuksestaan jakeen 16 kautta?
- Miten opetuslapset ehkä ymmärsivät Isän luo menemisen?
- Mitä olisi tapahtunut, jos Jeesus olisi sanonut tässä tilanteessa suoraan, että hän kuolee seuraavana päivänä?
- Jos kärsimyksen aika oli Jeesuksen mielestä lyhyt, niin miksi hän pelkäsi sitä Getsemanessa niin paljon, että hikoili verta?
- Moni meistä on kokenut tuskallisen eron rakkaasta ihmisestä. Mitä ajattelisit, jos Jeesus sanoisi sinun kokemastasi erosta, että se kestää vain lyhyen aikaa?
- Mikä ero on siinä, miten Jumala mittaa kärsimyksen kestoja, verrattuna siihen, miten me ihmiset sitä mittaamme?
- Opetuslapset kohtasivat Jeesuksen hänen ylösnousemuksensa jälkeen. Missä me hänen nykyiset opetuslapsensa voimme hänet kohdata?

Jakeet 20–23a

- Miksi maailma iloitsi Jeesuksen kärsimisestä ja kuolemasta?
- Millaisissa tilanteissa meidän aikanamme kristityt itkevät ja valittavat, mutta maailma iloitsee?
- Mitä Jeesus tahtoo opettaa meille omasta kuolemastaan ”synnytyksen” kielikuvan kautta (21)? (Mitä uutta Jeesus synnytti maailmaan kuollessaan? Entä mitä opetuslapset synnyttäisivät?)
- Miksi uuden syntymisen täytyy aina tapahtua tuskan kautta?
- Mitä uutta sinun elämäsi tai läheistesi elämään on syntynyt tuskan kautta?
- Jeesus puhuu näissä jakeissa myös ilosta. Mikä on ilon merkitys ihmiselämässä?
- Mikä on ilon ja onnen ero?
- Luonnehtisitko sinä omaa elämäsi ilon vai surun täyttämäksi? Miksi?
- Millaiset asiat voivat riistää meiltä meidän ilomme?
- Mikä on se ilo, jota kukaan ei voinut koskaan riistää opetuslapsilta?
- Mikä on se ilo, jota kukaan ei voi riistää sinulta ja minulta?
- Kuvitelkaa elämäanne uudessa luomakunnassa. Millaista on olemassaolo, johon ei kuulu ollenkaan surua, vaan vain ainaista iloa?
- Milloin tulee aika, jolloin meidän ei tarvitse kysyä Jeesukselta mitään (23)? (Eikö taivaassa sitten kysellä Jeesukselta enää mitään?)
- Jeesus on kutsunut sinut tähän raamattupiiriin voidakseen sanoa sinulle jakeen 22 sanat. Mitä hänen lupauksensa merkitsee sinulle nykyisten surujesi ja erojesi keskellä?

Ilosanoma: Opetuslapset tulisivat itkemään ja valittamaan pian tämän jäähyväispuheen jälkeen, mutta niin tekisi Jeesuskin. Getsemanessa hän oli ”murheellinen kuolemaan saakka”, sillä silloin hän joutui luopumaan Isänsä rakkaudesta voidakseen pelastaa meidät iankaikkisen ilon valtakuntaan.

39 TAIVAAN KANSALAISENA MAAILMASSA

4. sunnuntai pääsiäisestä (1. vsk.): Joh. 16:1–15 (käsikirja: 4–15)

Taustaa: Teksti on osa Jeesuksen jäähyväispuhetta opetuslapsilleen. Opetuslapset ovat vielä siinä uskossa, että Jeesuksesta tulee pian Israelin maallinen kuningas.

Alustava kysymys

- Miksi opetuslapsia vainottiin silloin, ja miksi kristittyjä vainotaan yhä vielä, vaikka he olivat ja ovat yleensä olleet kunnan kansalaisia?

Jakeet 1–6

- Miten te suhtautuisitte, jos teille profetoitaisiin jae 2?
- Miksi oli tärkeää, että Jeesus puhui tulevasta vainoista opetuslapsilleen ennen kuolemaansa?
- Miksi Jeesus puhui opetuslapsiaan odottavista vainoista näin selvästi vasta viimeisenä iltanaan?
- Mitä ajattelette: olisiko meidän hyvä tietää elämämme tragediat edeltä käsin? Miksi olisi? Miksi ei olisi?
- Minne opetuslapset ehkä arvelivat Jeesuksen olevan menossa?
- Mitä opetuslapset murehtivat tuona iltana; hehän eivät vielä uskoneet Jeesuksen päätyvän ristille?
- Hiljaa vastattavaksi: mitkä ovat ne asiat, jotka täyttävät tällä hetkellä sinun sydämesi surulla?

Jae 7. Luetaan myös jakeet 15:26–27.

- Miksi opetuslapsille oli hyödyllistä, että Jeesus menisi pois heidän luotaan?
- Mitä Jeesus tarkoittaa nimittäessään Pyhää Henkeä Puolustajaksi?
- Millaisissa tilanteissa sinä olet tarvinnut Pyhää Henkeä puolustajaksesi?
- Mitä Jeesus tahtoo sanoa asettaessaan Pyhän Hengen läsnäolon ja oman ruumiillisen läsnäolonsa toistensa vaihtoehdoiksi?
- Jos saisit valita, kumman valitsisit: Jeesuksen ja Pyhän Hengen läsnäolon armonvälineissä, vai sen että Vapahtaja eläisi yhä ruumiissaan maan päällä? Miksi?

Jakeet 8–11

- Millä tavalla Pyhä Henki osoittaa maailmalle sen, että se tekee syntiä ja on väärässä?
- Miksi synti on osoitettava maailmalle, vaikkei se ottaisiakaan sitä tosissaan?
- Miten Pyhä Henki osoittaa maailmalle vanhurskauden? (Miten vanhurskaus tuli ilmi silloin, kun Jeesus eli tässä maailmassa? Miten se tulee ilmi sen jälkeen, kun hän on palannut Isänsä luo?)
- Miten Pyhä Henki osoittaa maailmalle tuomion?
- Miten ja milloin maailman ruhtinas on tuomittu?
- Mitä tapahtuu kristitylle tai kirkkokunnalle, joka ei halua kuulla Pyhän Hengen ääntä hänen puhuessaan synnistä, vanhurskaudesta ja tuomiosta?
- Miten nämä kolme asiaa: ”synti, vanhurskaus ja tuomio”, näytettiin maailmalle pitkäperjantaina?
- Mistä johtuu, että toinen ristin ryöväreistä näki pitkäperjantaina synnin, vanhurskauden ja tuomion, mutta toinen ei?

Jakeet 12–15

- Mikä esti opetuslapsia ottamasta vastaan kaikkea Jeesuksen ilmoitusta tuona iltana?
- Edellä Jeesus oli osoittanut, että Pyhän Hengen tehtävä on synnin paljastaminen. Mikä on hänen toinen yhtä tärkeä tehtävänsä?
- Muistele opetusta, jota olet kuullut Pyhän Hengen tehtävistä. Minkä verran se täsmää näiden Jeesuksen sanojen kanssa?
- Miksi Pyhä Henki saattoi kirkastaa ristillä riippuvan Jeesuksen toiselle ryövärille, mutta toiselle ei?
- Miten Pyhän Hengen toiminta ja Raamatun sana kuuluvat yhteen?
- Mitä jakeet 12–15 puhuvat Jumalan kolminaisuudesta.
- Mitä tämä Jeesuksen puhe merkitsi apostoleille, jotka alkoivat kirjoittaa muistiin hänen sanojaan ja tekojaan?

Ilosanoma: Jeesus ei valittanut viimeisenä iltanaan sitä vainoa, joka häntä itseään odotti, vaan huolehti vain opetuslapsistaan. Samalla tavalla hän huolehtii sinustakin. Jollei Jeesus olisi kuollut ristillä, ei sinulla olisi Puolustajaa, kun omatuntosi, toiset ihmiset ja paholainen syyttävät sinua synneistäsi. Nyt Puolustajasi osoittaa Isän edessä omien haavojojensa kautta, että syntiesi tuomio on jo kärsitty.

40 SYDÄMEN PUHETTA JUMALAN KANSSA

5. sunnuntai pääsiäisestä, rukoussunnuntai (1. vsk.): Joh. 16:23b-33

Taustaa: On Jeesuksen viimeinen ilta täällä maan päällä. Opetuslapset ovat murheellisia, mutta Jeesus lohduttaa heitä puhumalla rukousten kuulemisesta, ilosta ja rauhasta.

Alustava kysymys

- Jos sinä tietäisit kuolevasi seuraavana päivänä, mistä puhuisit ystävillesi?

Jakeet 23b-24

- Miten opetuslapset olivat ehkä rukoilleet Jumalaa Jeesuksen viimeiseen iltaan asti? Miten heidän rukouksensa nyt muuttui?
- Mitä ehtoja Jeesus asettaa sille, että rukouksemme voivat tulla kuulluiksi?
- Mikä ero on sillä, että rukoillaan Jumalaa, verrattuna siihen, että häntä rukoillaan Jeesuksen nimessä?
- Mitä Jeesus tarkoittaa lupauksellaan, että Isä antaa meille kaiken, mitä me häneltä pyydämme, kun hän ei kuitenkaan ole antanut meille kaikkea, mitä olemme pyytäneet?
- Kerro jokin elämäsi suuri rukousvastaus.
- Kerro jokin elämäsi suuri rukouspettymys.
- Miten ilo ja rukousvastaukset kuuluvat yhteen?
- Mikä lohdutus jakeisiin 23b-24 sisältyy jakeen 16:2 valossa?

Jakeet 25–28

- Milloin tulee se aika, josta Jeesus puhuu jakeessa 25?
- Mitä Jeesus tarkoittaa sanoessaan, että hän puhuu kohta tämän jälkeen Isästään avoimesti, ei vertauksin?
- Mistä syystä opetuslapset voivat puhua pian suoraan Taivaalliselle Isälleen?
- Mitä jae 26 tarkoittaa? (Milloin emme enää tarvitse Jeesuksen esirukousta?)
- Jumalan rakkautta on olemassa kahta lajia: sitä jolla hän rakastaa maailmaa (3:16) ja sitä, jolla hän rakastaa Jeesuksen opetuslapsia (27). Mitä eroa on näiden kahden rakkauden välillä?
- Missä tilanteessa sinun on helppo uskoa olevasi Jumalan rakkauden kohde? Missä tilanteessa sen uskominen on vaikeaa?
- Miksi kukaan ei voi olla kristitty, jollei hän usko Jeesuksen lähteneen Jumalan luota?
- Mitä tapahtui opetuslasten uskolle seuraavana päivänä eli pitkäperjantaina? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)

Jakeet 29–32

- Minkä oivalluksen opetuslapset olivat nyt tehneet?
- Miten Jeesus kommentoi opetuslastensa uutta oivallusta?
- Miten Jeesus suhtautuu siihen, että hänen rakkaat opetuslapsensa tulevat kohta pettämään ja jättämään hänet?
- Mieti, miten sinä olisit suhtautunut ystäviisi vastaavassa tilanteessa?
- Jeesus joutui ristillä eroon Jumalasta, toisin sanoen helvettiin. (Tiedämme sen siitä, että hän huusi: ”Jumalani, Jumalani, miksi minut hylkäsit?”) Mitä hän siis tarkoittaa jakeella 32b?

Jae 33

- Jeesus sanoo, että kristityillä on ahdistus niin kauan kuin he ovat maailmassa. Millaisiin ahdistuksiin hän tässä ehkä viittaa?
- Miksi monet kristityt etsivät sellaista elämää, jossa ei olisi lainkaan ahdistusta?
- Miten Jeesuksen sanat ja rauha kuuluvat yhteen? (Mitä tarkoittaa, että meillä on Jeesuksessa rauha ahdistusten keskelläkin?)
- Mitä mieltä olet: voiko sellaisella kristityllä olla sydämessään rauha, joka uskoo kärsimystensä tulleen paholaiselta tai pahoilta ihmisiltä?
- Mitä tarkoittaa tänä päivänä, että Jeesus on voittanut maailman?
- Jeesus on kutsunut sinut tähän raamattupiiriin voidakseen sanoa sinulle jakeen 33 sanat. Mitä ne merkitsevät sinulle tämänhetkisessä tilanteessasi?

Ilosanoma: Jumala kuulee syntisten rukoukset vain Jeesuksen sovitusuhrin tähden. Siksi sinun pitää rukoilla häntä Jeesuksen nimessä. Se että Taivaallinen Isä on vastannut kaikkiin rukouksiisi, tarkoittaa, että hän on vastannut sinulle joko sanomalla ”kyllä” tai: ”Minä annan sinulle jotain vielä parempaa” tai: ”Saat uudessa luomakunnassa mitä nyt minulta pyydät”.

41 PYHÄN HENGEN ODOTUS

6. sunnuntai pääsiäisestä (1. vsk.): Joh. 15:18–16:4 (käsikirja: 15:26–16:4)

Taustaa: Pitäessään tätä puhetta maanpäällisen elämänsä viimeisenä iltana Jeesus tiesi, että hänen opetuslapsensa olisivat ensin pelkureita, sitten marttyyreita. Hän tiesi senkin, että seuraavana aamuna häneen kohdistunut vaino saavuttaisi huippunsa. Häntä piestäisiin, pilkattaisiin ja kidutettaisiin hirveällä tavalla.

Jakeet 18–22

- Miksi maailma vihasi ja vihaa Jeesusta?
- Miettikää, millainen tämä maailma olisi, jollei täällä olisi yhtään ainuttakaan kristittyä?
- Miten meidän maassamme näkyy nykyään maailman viha kristittyjä kohtaan? Entä muissa maissa?
- Missä se näkyy, etteivät kristityt ole maailmasta eivätkä kuulu tähän maailmaan?
- Miten vaino ja Jeesuksen sanat kuuluvat yhteen? Lukekaa jae 20 eri käännöksistä.
- Muistele jotain konkreettista tilannetta, kun jouduit kokemaan halveksuntaa siksi, että uskot Raamattuun. Mitä sinulle merkitsi tai olisi merkinnyt, jos muistit tai olisit muistanut Jeesuksen kokeneen saman kohtalon ennen sinua?
- Mitä tarkoittaa jakeen 20 loppu?
- Mikä on vainojen perimmäinen syy?
- Kenestä ja mistä tilanteesta puhuu jae 22?

Jakeet 23–25

- Miksi kukaan ihminen ei voi rakastaa Jumalaa ja vihata Jeesusta?
- Missä maailma on nähnyt Jeesuksen teot ja näkee ne tänä päivänäkin?
- Minkä verran luulette maailman näkevän Jeesuksen tekoja aikamme kristityissä?
- Miten arvellette länsimaiden kirkkoille käyvän, kun ne joutuvat yhä suuremman vihan kohteeksi? Entä muiden maanosien kirkkoille?

Jakeet 26–27

- Miten Pyhä Henki todistaa Jeesuksesta?
- Mistä kristitty saa voiman kestää lujana ja todistaa Herrastaan vainon keskelläkin?
- Mitä kristityille merkitsee valheiden ja vainojen keskellä, että Pyhä Henki on nimenomaan Totuuden Henki?
- Millainen muutos opetuslapsissa tapahtui, kun Pyhä Henki tuli heihin? Ajatelkaa vaikka Pietarin elämää?
- Minkä verran sinä koet onnistuneesi todistajan tehtävässäsi?

Jakeet 16:1–4

- Miettikää, mitä synagogasta erottaminen tarkoitti tuon ajan juutalaisille ja mikä olisi vastaava tilanne meille?
- Miten sivistysvaltiot voivat muuttua niin paljon, että kristityn murhaamista voidaan pitää uhrivaltuksena Jumalalle (2b)? (Miten joku ihminen voi perustella tekoaan tappaessaan kristityn?)
- Murhaajina toimivat siis uskonnolliset ihmiset. Miettikää, mihin he uskovat?
- Miten meidän pitäisi valmistautua tulevia vainoja varten? (Mitä meidän pitää tehdä, jos tulevat vainot meitä pelottavat?)
- Miten voisimme olla vihaamatta niitä, jotka meitä vihaavat?

Ilosanoma: Jeesus puhui tämän oppilailleen, vaikka tiesi, että he lankeaisivat samana iltana pelkuruuteen. Seuraavana päivänä hän kantoi ristille heidän pelkuruutensa rangaistuksen. Koko todistajan tehtävä pohjautuu siihen tietoon, että Jeesus on antanut heille ja meille kaiken anteeksi ja avannut meille taivaan oven ristinkuolemallaan.

42 PYHÄN HENGEN VUODATTAMINEN

Helluntai (1. vsk.): Joh. 14:21–29 (käsikirja: 23–29)

Taustaa: On Jeesuksen viimeinen ilta. Vapahtaja puhuu siitä, millaiseen vaikeaan tilanteeseen hänen opetuslapsensa jäävät hänen lähdeTTYään ja lupaa lähettää heille avun.

Jae 21

- Millaisesta rakkaussuhteesta jae 21 puhuu? (Mistä huomaamme, ettei ole kysymys rakkauden ”tunteesta”?)
- Miten jae 21 osoittaa sinulle, rakastatko sinä Jeesusta vai etkö rakasta?
- Miksi se on varma merkki rakkauden puutteesta Jeesusta kohtaan, jollei joku välitä hänen käskyistään?
- Miksi Jeesus ei voi ilmoittaa itseään sellaiselle ihmiselle, joka ei pidä hänen käskyjään?
- Mikä ero on näiden kahden ihmisen jumalasuhteessa: henkilö A haluaisi pitää Jeesuksen käskyt, mutta ei pysty siihen, ja henkilö B hylkää Jeesuksen käskyt, koska pitää niitä vahingollisina itselleen?
- Mitä henkilö A:n pitäisi tehdä?

Jakeet 22–24. Tämä Juudas ei ole se Iskariot, joka kavalsi Jeesuksen.

- Montako kertaa jakeissa 21–24 mainitaan sana ”rakastaa”?
- Vastatkaa Juudaksen kysymykseen jakeessa 22.
- Mitä tämä kysymys Juudaksesta osoittaa?
- Mikä ero on näiden kahden ihmisen uskonelämällä: henkilö X koettaa noudattaa Jeesuksen sanaa päästäkseen taivaaseen ja henkilö Y noudattaa sitä, koska rakastaa Jeesusta?
- Miksi rakkauden Jeesukseen pitäisi olla kaiken kristillisen työn motiivi?
- Mitä tarkoittaa, että Isä ja Poika asuvat sellaisen ihmisen sydämessä, joka rakastaa Jeesusta?
- Yleensä ajatellaan, että kastetun ja uskovan ihmisen sydämessä asuu Pyhä Henki. Miten koko kolminaisuus sopii mukaan tähän kuvaan mukaan?

Jakeet 25–26

- Millä tavalla Pyhä Henki on opettanut kristikuntaa sen jälkeen, kun Jeesus nousi taivaaseen?
- Mitä kristitylle tapahtuu, jollei hän usko Pyhän Hengen olleen vaikuttamassa Uuden testamentin syntyyn?
- Mitä sanoisitte näiden Jeesuksen sanojen pohjalta: saako kirkolliskokous, paavi tai yleinen mielipide muuttaa Raamatun sanaa ajankoh-
taisemmaksi? Perustelkaa vastauksenne.
- Miksi Jeesus kutsuu Pyhää Henkeä nimenomaan Puolustajaksi?
- Mihin kirkko tarvitsee Puolustajaa tänä päivänä (ks. myös jae 21)?
- Mihin sinä tarvitset Puolustajaa tänä päivänä? (Voit vastata myös hiljaa sydämessäsi.)

Jae 27

- Mikä on tunnusmerkillistä Jeesuksen antamalla rauhalla?
- Millainen on se rauha, jonka maailma antaa ihmiselle?
- Mikä ero on Jeesuksen antamalla rauhalla ja muiden uskontojen antamalla rauhalla?
- Mitä kristityn pitäisi tehdä, jollei hän tunne rauhaa sydämessään?
- Jeesus on kutsunut sinut tähän raamattupiiriin voidakseen sanoa sinulle jakeen 27 sanat. Palauta mieleesi suurimmat pelkosi ja huolesi. Mitä Jeesus tahtoo sinulle niistä sanoa?

Jakeet 28–29

- Miten Jeesus koettaa valmistaa opetuslapsiaan siihen, mitä hänelle itselleen kohta tapahtuu?
- Miksi on tärkeää, että me kristityt tiedämme edeltä käsin, mitä maailmassa tapahtuu ennen maailman loppua?
- Missä tässä tekstissä on evankeliumi?

Kokoava kysymys

- Mitä sanoisitte tämän tekstin perusteella siitä hyvin tavallisesta käsityksestä, että Jeesuksen sanoma oli rakkaus, ja ihmiset saavat siis rakastaa toisiaan miten haluavat, ilman käskyjen esittämiä rajoituksia?

Ilosanoma: Jeesus lupasi viimeisenä iltanaan opetuslapsilleen rauhan. Lopetettuaan puheensa hän meni Getsemaneen ja koki siellä elämänsä kauheimman tuskan ja ahdistuksen. Jeesuksen tuska oli meidän rauhamme hinta. Siksi tämän rauhan voi nyt saada sellainenkin henkilö, joka ei ole pystynyt pitämään Jeesuksen käskyjä.

43 SALATTU JUMALA

Pyhän kolminaisuuden päivä (1. vsk.): Joh. 3:1–16 (käsikirja: 1–15)

Taustaa: Vaikka **Nikodemos** on hurskas fariseus ja uskonnon asiantuntija, hän ei ole päässyt sisälle Jumalan valtakuntaan. Hän kuuluu suureen neuvostoon ja on siis myös jonkinlainen kansanedustaja. Vähän merkittävältä tuntuu se, että hän tulee keskustelemaan itseään nuoremman, vähemmän kouluja käyneen ja yhteiskunnallisesti alemmassa asemassa olevan Jeesuksen kanssa. Jeesus on tehnyt yhden tunnusteen Kaanan häissä ja saanut uskonnollisen eliitin raivon valtaan puhdistamalla temppelein. Sen lisäksi hänen kerrotaan tehneet Jerusalemissa muitakin tunnustekoja, joista evankelistat eivät ole meille kertoneet (Joh. 2:23).

Jakeet 1–2.

- Miettikää, millainen sielunhätä oli saanut suuren neuvoston jäsenen riskeeraamaan maineensa ja lähtemään Jeesuksen luo? Millaisia taisteluita mies ehkä kävi sydämessään ennen vierailuaan?
- Mitä Nikodemokselle olisi ehkä tapahtunut, jos hän olisikin tullut Jeesuksen luo päivällä eikä yöllä?
- Mikä oli voinut saada aikaan sen, ettei Nikodemos ollut Jeesuksesta samaa mieltä kuin muut suuren neuvoston jäsenet?
- Mitä osoittaa se, että Nikodemos kutsui Jeesusta rabbiksi (opettajaksi), vaikka Jeesus ei ollut saanut rabbin koulutusta?
- Keihin Nikodemos viittaa sanoessaan ”**me** tiedämme”?
- Mitä asiaa Nikodemos oli ehkä tullut Jeesukselta kysymään?

Jae 3. Juutalaiset odottivat Daavidin valtakuntaa, jossa Messias eli uusi Daavid hallitsisi kuninkaana. Valtakunta on kreikaksi ”basileia” ja kuningas on ”basileus”.

- Miten Jeesus mielestänne otti suuren neuvoston jäsenen vastaan?
- Miksi Jeesus ei kommentoinut Nikodemoksen repliikkiä jakeessa 2?
- Mitä Jeesus tahtoi sanoa Nikodemokselle jakeen 3 sanoilla?
- Missä Nikodemoksen olisi pitänyt nähdä Jumalan valtakunta?
- Miksi se ihminen ei voi nähdä Jumalan valtakuntaa, joka ei ole syntynyt uudesti ylhäältä?

Jakeet 4–5. Jesaja oli ennustanut näin: ”Minä vuodatan vedet janoavaisen maan päälle (...) Minä vuodatan Henkeni siemenesi päälle ja siunaukseni sinun vesojesi päälle.” (Jes. 44:3*)

- Mitä Nikodemoksen sanat hänestä osoittavat?
- Mitä Jeesus tarkoitti sanoessaan, että uudestisyntyminen tapahtuu ”vedestä ja Hengestä”?
- Mitä nämä Jeesuksen sanat opettavat meille kasteen merkityksestä?
- Miten Nikodemos ehkä ymmärsi sanat ”vedestä ja Hengestä”?

Jakeet 6–8. Huomatkaa, että tuuli ja henki ovat kreikaksi sama sana ”pneuma”. VT:ssä profeetta Elia oli kohdannut Jumalan hiljaisessa tuulen huminassa.

- Miksi uudestisyntyminen on välttämätöntä, jos mieli päästä sisälle Jumalan valtakuntaan?
- Mikä ihmisessä muuttuu, kun hän syntyy uudesti ylhäältä? (Mitä liha tässä tarkoittaa? Ks. myös 1. Kor. 15:50)
- Missä Pyhän Hengen humina eli ääni voidaan kuulla?
- Mitä Jeesus tahtoo sanoa jakeen 8 kautta uudestisyntymisestä ja Pyhästä Hengestä?

Jakeet 9–13. Jeesus ihmettelee sitä, ettei Israelin opettaja ymmärrä uudestisyntymisestä mitään.

- Miksi Israelin opettajan olisi pitänyt ymmärtää, mitä uudesti ylhäältä syntyminen tarkoittaa?
- Miten Nikodemos ehkä tulkitsi Jeesuksen sanat edellisissä jakeissa (6–8)?
- Keitä ovat ”me” joista Jeesus tässä puhuu?
- Mitä Jeesus tahtoi sanoa jakeiden 11–12 kautta Nikodemokselle?
- Mitä Jeesus tarkoittaa jakeen 13 sanoilla?

Jakeet 14–16. Selittäessään uudestisyntymistä Jeesus ottaa esimerkin Israelin autiomaavaelluksen ajalta: kun Herra lähetti myrkkykäärmeitä leiriin rangaistukseen kansaa sen napinasta. Mooseksen rukoillessa apua Jumala neuvoi tälle parannuskeinon: joka katsoi tangon päähän nostettua pronssikäärmettä, se parantui ja jäi eloon (4 Moos. 21:4–9).

- Mitä yhteistä erämaan myrkkykäärmejupakalla on Jeesuksen ristinkuoleman kanssa – miettikää mahdollisimman monta yhtymäkohtaa.
- Mitä ne ihmiset uskoivat, jotka suostuivat ryömimään ulos teltastaan ja katsomaan pronssikäärmettä?
- Raamattu kertoo, että tuona päivänä kuoli yli 20000 henkeä. Miksi nämä ihmiset jäivät telttoihinsa eivätkä ryömineet ulos katsomaan Jumalan antamaa parannuskeinoa?
- Mitä pronssikäärme-episodilla on tekemistä uudestisyntymisen kanssa?
- Käärme on Raamatussa yleensä aina Saatanan vertauskuva. Miksi luulette Jeesuksen tässä tapauksessa rinnastavan itsensä juuri käärmeeseen? (Mitä tämä ennakkokuva kertoo ristillä riippuvasta Vapahtajasta?)
- Nikodemos esitti Jeesukselle kysymyksen: ”Kuinka uudestisyntyminen voi tapahtua?” (9). Selitä jakeiden 14–16 pohjalta, mikä on Jeesuksen vastaus tähän kysymykseen. (Miten jae 16 liittyy uudestisyntymisen tematiikkaan?)
- Mitä ajattelette tämän tekstin pohjalta tällaisesta julistuksesta: ”Jumala rakastaa koko maailmaa ja siksi kaikki ihmiset pelastuvat”?
- Kolmen vuoden kuluttua, pitkäperjantaina, Nikodemos meni voitelemaan ja hautaamaan Jeesuksen ruumiin. Mitä tämä teko hänestä osoittaa?

Hosanoma: Kun tajuat ristiinnaulittua Jeesusta katsellessasi, että hän riippuu siellä rakkaudesta sinuun, silloin sinä näet Jumalan valtakunnan (basileia) sen piikkikruunulla kruunatussa kuninkaassa (basileus). Sillä niin on Jumala sinuakin rakastanut, että hän antoi ainoan Poikansa avataksesi sinulle tien kadotuksesta iankaikkisen elämän.

44 KATOAVAT JA KATOAMATTOMAT AARTEET

2. sunnuntai helluntaista (1. vsk.): Luuk. 16:19–31

Taustaa: Abraham oli paitsi juutalaisten patriarkka, myös kristittyjen uskon isä. Nimi Lasarus tarkoittaa ”miestä, jota Jumala auttaa”. Tämä on ainoa kerta, kun Jeesus antaa jollekulle vertauksensa henkilölle nimen.

Jae 19. Purppuraväriä saatiin vain eräästä Välimeren simpukasta. Yhtä väriagrammaa varten piti koota satoja simpukoita, joten purppuravärillä värjätyt vaatteet olivat todella kalliita. Hienoin pellava tuotiin Egyptistä.

- Mainitkaa mahdollisimman monta hyvää asiaa, joista rikas mies sai nauttia elinaikanaan.
- Mitä tiedämme rikkaan miehen perheestä; katsokaa jakeita 27–28?
- Millaiset ihmiset meidän aikanamme havittelevat juuri sellaista elämää, kuin mitä vertauksen rikas mies sai elää?
- Mitä rikkaan miehen elämästä puuttui?

Jakeet 20–21. Portti tarkoittaa katettua kiviporttia, jollaisia rakennettiin suurten kartanoiden eteen. Kartano oli siis kiviaidan ympäröimä. Muualta ei päässyt sisään eikä ulos kuin tästä yhdestä portista.

- Miksi Lasarus oli tullut tai miksi hänet oli tuotu juuri tämän portin alle?
- Verratkaa rikkaan miehen ja Lasaruksen elämää toisiinsa. Koettakaa löytää mahdollisimman monta eroavuutta.
- Juutalaiset pitivät koiria saastaisina eläiminä. Mitä se osoittaa Lasaruksen tilanteesta, että koirat nuolivat hänen paiseitaan?
- Rikas mies tiesi Lasaruksen nimen (24). Miksi hän ei siis auttanut sairasta kerjäläistä, vaikka näki tämän aina portista kulkiessaan? (Mitä se rikkaasta miehestä osoittaa, ettei hän käskenyt kertaakaan palvelijoidensa viedä Lasarukselle ruuantähteitä loisteliailta kutsuiltaan?)
- Kuvittele, että joku kohtelisi sinun lastasi, kuten rikas mies kohteli Lasarusta. Mikä olisi mielestäsi oikeudenmukainen rangaistus sellaiselle ihmiselle?
- Mieti hiljaa mielessäsi, kuka on se Lasarus, jota sinun pitäisi tänään auttaa? (Huom.! On olemassa muutakin nälkää kuin ruoan nälkää.)
- Nimi ”Lasarus” siis tarkoittaa miestä, jota Jumala auttaa. Miettikää eri syitä, miksi joku isä tai äiti tahtoo antaa lapselleen tuollaisen nimen. (Miksi Jeesus antoi vertauksensa kerjäläiselle tuollaisen nimen?)

Jae 22. Se että Lasarus pääsi taivaaseen, osoittaa hänen olleen uskovainen mies. Varmaan hänen nimensä kuvasi hänen uskonsa sisältöä: hän uskoi Jumalaan, joka auttaa.

- On hyvin luultavaa, että Lasarus rukoili joka päivä Jumalalta terveyttä ja jokapäiväistä leipää. Miten hän voi säilyttää uskonsa loppuun asti, vaikka Jumala ei näyttänyt kuulevan näitä rukouksia? (Vai kuuliko hän...?)
- Jos Lasaruksella ei olisi ollut uskoa Jumalaan, joka auttaa, millaista hänen elämänsä olisi ollut?
- Kun Lasarus kuoli, hänet heitettiin luultavasti köyhien hautaan. Rikas sen sijaan sai hienot hautajaiset. Kuvitelkaa, millaisia hautajaispuheita hänelle pidettiin?

Jae 23. Huomatkaa, että Abrahamkin oli ollut hyvin rikas mies. Sanonta ”rintaa vasten” viittaa juhlapäivällisiin, jotka syötiin kylkimakuuasennossa. Lasarus oli päässyt kunniasijalle, lähimmäksi pitojen isäntää.

- Millä perusteella Abraham oli päässyt taivaaseen? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Mitä yhteistä oli Lasaruksen ja Abrahamin uskossa? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Millä perusteella rikas mies joutui tuonelaan, tuskien paikkaan?

Jakeet 24–26. Tässä tekstissä puhutaan tuonelasta, mutta Ilmestyskirjassa kadotusta kuvataan ikuisiksi tulikivijärveksi (Ilm. 20:10).

- Mitä se osoittaa, että rikas mies kutsui Abrahamia isäkseen ja Abraham kutsui häntä pojakseen?
- Mitä lisätietoa nämä jakeet antavat meille kadotuksesta?
- Miksi helvetistä puhutaan niin vähän meidän aikanamme?

Jakeet 27–31. Näissä jakeissa rikas mies keskusteleo Abrahamin kanssa siitä, mikä saa ihmisen kääntymään tai tekemään parannuksen. ”Mooses ja profeetat” tarkoittavat koko Vanhaa testamenttia eli Jeesuksen ajan Raamattua.

- Mikä saa ihmisen tekemään parannuksen rikkaan miehen mukaan? Entä Abrahamin mukaan?
- Miksi ihme ei Abrahamin mielestä riitä synnyttämään uskoa?
- Miksi rikas mies ei ollut tehnyt parannusta eläessään maan päällä?
- Miksi kukaan ei voi pelastua ilman Raamatun sanaa?
- Mitä rikkaan miehen veljien olisi pitänyt tehdä, jotta he olisivat päässeet taivaaseen?
- Millä tavalla Lasaruksen elämä ja kuolema muistuttavat Jeesuksen itsensä elämää ja kuolemaa? (Vertaa heidän kärsimystään, uskoaan jne.)
- Mitä Jeesus ennustaa omasta ylösnousemuksestaan vertauksen viimeisessä jakeessa?

Kokoava kysymys

- Tämän vertauksen kautta Jeesus vakuuttaa sinullekin olevansa Jumala, joka auttaa. Mitä tämä tosiseikka merkitsee sinulle nykyisessä elämäntilanteessasi?

Ilosanoma: Jeesus oli kuin vertauksen Lasarus ”hyljeksitty, ihmisten torjuma, kipujen mies ja sairauden tuttava, josta kaikki käänisivät katseensa pois” (Jes. 53:3). Ristillä hän kärsi samoja janon tuskia kuin rikas mies tuonelassa. Pahinta oli, että Jumalakin hylkäsi hänet silloin. Näin Jeesus hankki sinullekin pääsylipun taivaan suuriin juhliin, Abrahamin vierelle.

45 KUTSU JUMALAN VALTAKUNTAAN

3. sunnuntai helluntaista (1. vsk.): Luuk. 14:12–24 (käsikirja 16–24)

Taustaa: Jeesuksen aikana **pidot olivat parasta**, mitä ihmiset tiesivät, koska siellä sai kerrankin syödä ja juoda mahansa täyteen. Jeesuksen kuulijoiden mielestä oli varmaan uskomattoman outoa, että jotkut kieltäytyivät tuollaisista ”linnan juhlista”. Jeesus tahtoi tällä vertauksellaan osoittaa, että monet ihmiset kieltäytyvät vielä suuremmista juhlista, nimittäin taivaan hääjuhlasta.

Jakeet 12–14. Jeesus oli kutsuttu fariseusten johtomiehen taloon sapattierialle. Hän paransi siellä miehen ja ryhtyi sitten neuvomaan sekä vieraita että isäntää (14:1–10). Sana ”autuas” tarkoittaa ikionnellista.

- Muistele tilannetta, kun viimeksi järjestit kutsut. Miten olisit reagoinut, jos joku olisi käskennyt sinun menetellä niin kuin Jeesus neuvoi fariseusten johtomiestä jakeissa 12–13?
- Mikä Jeesuksen mielestä oli kutsujen järjestämisen pointti?
- Millaista ”palkkaa” kutsujen järjestäjä oli ehkä vierailtaan toivonut? Vertaa sitä siihen palkkaan, jota Jeesus hänelle tarjosi?

Jae 15. Jesaja oli ennustanut suurista juhlista, jotka Jumala kerran järjestäisi omilleen pyhällä vuorellaan (Jes. 25:6). Ehkä tämän kommentin esittäjä muisti juuri tuon raamatunkohdan.

- Mitä tämä pöytävieras tahtoi sanoa kommentillaan ja miten se liittyi Jeesuksen edellisiin sanoihin?

Jakeet 16–20. Ilmeisesti kutsuvieraat olivat aikaisemmin luvanneet tulla pitoihin. Koska ihmisillä ei tuohon aikaan ollut kelloja, palvelija meni kutsumaan heitä uudelleen, kun kutsut olivat juuri alkamassa.

- Jae 18. Mitä outoa siinä on, ettei joku pääse muka tulemaan juhliin uuden pellon katsastamisen tähden? (Mitä hyödytti tarkastaa pelto sen jälkeen, kun se oli jo ostettu?)
- Jae 19. Viisi härkäparia oli maksanut omaisuuden. Pienviljelijällä oli yleensä vain yksi pari. Miksi myös härkien koettelu kuulostaa enemmän tekosyyiltä kuin hyvältä syyiltä?
- Jae 20. Miksi naimisiin menokin ontuu kieltäytymisen synnä?
- Mitä kutsutut näyttävät ajattelevan kutsujen isännästä?
- Miettikää, mikä oli todellinen syy siihen, että kukin kolmesta kutsuvieraasta kieltäytyi tulemasta noihin suuriin pitoihin? Katsokaa myös jaetta 12b. (Miksi näiden kolmen kutsuvieraan oli vaikea järjestää omasta puolestaan pitoja juuri tuossa tilanteessa?)

Jakeiden 16–20 sovellutus. Jumalan kutsusta kieltäytyminen tarkoittaa meidän päiviamme samaa kuin armonvälineiden (Raamatun, kasteen ja ehtoollisen) käytöstä kieltäytyminen.

- Millä tavalla omaisuus (pelto), työ (härät) ja ihmissuhteet (avioliitto) voivat estää meitä lukemasta Raamatua ja menemästä Jumalan sanan kuuloon?
- Mitä Raamatun, kasteen ja ehtoollisen laiminlyöjät ajattelevat Jumalasta?
- Yksi selitys kieltäytymiseen voi olla se, että kutsutut tiesivät olevansa kykenemättömiä korvaamaan isännän vieraanvaraisuutta lähitulevaisuudessa (12b). Millaiseen Jumala-uskoon tällainen ajattelutapa viittaa?
- Millainen on se juhla, joka meitä kirkossa odottaa joka sunnuntai?
- Pidot viittaavat tässä vertauksessa ennen kaikkea taivaalliseen hääjuhlaan. Miksi useimmat ihmiset eivät ole kiinnostuneita pääsemään niihin juhliin?

Jakeet 21–24. Katso myös jaetta 13.

- Mitä eroja oli niiden välillä, jotka oli alun perin kutsuttu pitoihin, verrattuna niihin, jotka sinne loppujen lopuksi pääsivät?
- Keitä Jeesus tarkoitti ”köyhillä, raajarikoilla, sokeilla ja rannoilla” eli niillä, jotka ottivat iloiten vastaan kutsun Jumalan valtakuntaan? Keitä he ovat meidän aikanamme?
- Mitä kutsuihin tullut porukka ajatteli kutsujen isännästä?
- Miksi kutsuihin tullut porukka ei murehtinut tippaakaan sitä, miten voisi korvata isännälle hänen vieraanvaraisuutensa?
- Miksi isäntä ei halunnut aloittaa juhliä, ennen kuin juhlasali oli täynnä?
- Miten jakeeseen 21 sisältyvän käskyn noudattaminen eroaa jakeeseen 23 sisältyvän käskyn noudattamisesta?
- Millaisia ihmisiä on ”vaadittava” tai ”pakotettava” tulemaan Jumalan valtakunnan pitoihin?
- Keitä Jeesus tarkoittaa jakeen 23 ihmisillä?
- Mitä me opimme Jumalan valtakunnan työstä ja lähetystyöstä näiden jakeiden kautta?

Kokoavat kysymykset

- ”*Tulkaa, kaikki on jo valmiina!*” tarkoittaa sitä, että Jumalan juhlat ovat ilmaiset (17). Kuka ne on maksanut ja millä valuutalla? (Mistä johtuu, että me emme voi maksaa Jumalalle senttiäkään hänen juhlistaan taivasten valtakunnassa?)
- Ennen ehtoollista sanotaan monessa kirkossa jakeen 17 sanat: ”*Tulkaa, kaikki on jo valmiina.*” Missä mielessä ehtoollispöytä on jo nyt Jumalan valtakunnan juhlapöytä?
- Miten Jumala on siirtänyt tai koettanut siirtää sinut kieltäytyjien ryhmästä kutsun vastaanottajien ryhmään?
- Jeesus kutsuu sinuakin juhliinsa sanomalla: ”Tule, kaikki on jo valmiina!” Mitä sinä hänen kutsuunsa vastaat? (Voit vastata hiljaa mielessäsi.)

Hosanoma: Jeesuksen itsensä piti tulla ”*köyhäksi, raajarikoksi, sokeaksi ja rammaksi*”, jotta hän pystyi maksamaan Jumalan valtakunnan suurten pitojen kustannukset. Maksuvälineenään hän käytti omaa vertaan. Siksi kutsuihin pääseeekin nyt ihan ilmaiseksi jokainen, joka vain tahtoo niihin tulla.

46 KADONNUT JA JÄLLEEN LÖYTÖNYT

4. sunnuntai helluntaista (1. vsk.): Luuk. 15:1–10

Taustaa: Jo Vanhassa testamentissa **Herra esiintyy hyvänä paimenena**. Erityisen tunnettu on psalmi 23. Jakeessa Hes. 34:11 Herra sanoo näin: *”Minä itse etsin lampaani ja pidän niistä huolen.”* Israelia verrataan VT:ssa usein lammaslampaan. **Publikaanit** olivat veronkerääjiä, jotka keräsivät rahaa paitsi roomalaiselle miehitysvallalle myös omaan taskuunsa. **Syntisillä** tarkoitetaan tässä prostituoituja ja muita moraalittomiksi luokiteltuja ihmisiä. **Ateriayhteys** tarkoitti tuohon aikaan ystävyyttä ja jonkinlaista yhteisvastuuta syöjien kesken.

Jakeet 1–2. Edellinen luku päättyi Jeesuksen sanoihin: *”Jolla on korvat, se kuulkoon.”*

- Miksi publikaanit ja muut syntiset halusivat kuunnella Jeesusta?
- Mitä luulette sen vaikuttaneen Israelin uskonnolliseen ilmapiiriin, että esimerkilliset uskovaiset (kuten fariseukset) eivät koskaan syöneet yhdessä julkisyntisten kanssa?
- Meidän kulttuurissamme ei enää puhuta syntisistä, mutta millaisia ihmisiä meillä yleisesti pidetään pahoina ihmisinä?
- Mistä syystä jotkut ihmiset tuntevat meidänkin päivinämme vetoa Jeesukseen ja toiset taas eivät voi häntä sietää?

Jakeet 3–4. Lamma on eläin, jolla ei ole hajuaistia eikä suuntavaistoa. Jos se eksyy, se joutuu paniikkiin ja säntäilee ympäriinsä. Väsyttyään se kyhjäyttää surkeana paikallaan ja vapisee.

- Miksi Jeesus näyttää pitävän itsestään selvänä sitä, että sadan lampaan omistaja lähtee etsimään yhtä kadonnutta?
- Miettikää eri syitä, miten lamma voi joutua kadoksiin?
- Mitä eksynyt lamma voi tehdä sen eteen, että se tulisi löydettyksi – ja mitä se ei voi tehdä?
- Miettikää, millaisia vaikeuksia paimen saattaa kohdata lammasta etsiessään?
- Mitä se osoittaa, että paimen on noin iloinen löydettyään lampaansa?
- Minkä lohdutuksen jae 4 sisältää sitä ihmistä koskien, jonka puolesta sinä huolehdit ja hätäilet?

Jakeet 5–6. Aikuinen lamma painaa noin 30 kg.

- Kuvitelkaa tilannetta, kun paimen taivaltaa kotiin päin 30–kiloinen lamma harteillaan, mahdollisesti öiseen aikaan. Mitä vaaroja matkaan sisältyy?
- Mitä luulette, juhliittiinko Israelissa tuohon aikaan yhden lampaan löytymistä noin suurellisesti vai oliko Jeesuksen kuvaama juhla epätavallinen? Perustelkaa vastauksenne.
- Mitä Jeesus halusi sanoa tämän pienen vertauksen kautta a) syntisille ja b) fariseuksille, jotka häntä kuuntelivat?

Jae 7. Sana parannus tai kääntymys on kreikaksi ”metanoia” ja tarkoittaa suunnanmuutosta.

- Miksi taivaassa iloitaan pahan ihmisen kääntymisestä noin paljon?
- Mitä parannus on tämän vertauksen mukaan – miten ”lammas” teki parannuksen?
- Fariseukset tunsivat tämän Jesajan jakeen: *”Me harhailimme eksyneinä kuin lampaat, jokainen meistä kääntyi omalle tielleen. Mutta Herra pani meidän kaikkien syntivelan hänen kannettavakseen”* (Jes. 53:6). Miten tämä jae selittää vertausta kadonneesta lampaasta?
- Miksi fariseukset eivät tajunneet olevansa parannuksen tarpeessa?
- Keitä ovat meidän aikamme ne hurskaat, jotka eivät ole parannuksen tarpeessa?
- Kumpaan ryhmään sinä itse katsot kuuluvasi: kadonneisiin vai löytyneisiin? Voit vastata hiljaa mielessäsi.
- Mitä ajattelet sellaisesta tulkinnasta, että ne 99 olivat ihan oikeita uskovaisia ja Jumalan lapsia?
- Jeesuksen vertauksissa juhlat usein merkitsevät taivasta. Miksi 99 hurskasta eivät pääse tässä vertauksessa juhliin, vaan sinne näyttää pääsevän vain se yksi kadonnut ja löytynyt?
- Mitä tarkoittaa käytännössä se, ettei kukaan voi mennä taivaan juhliin omin jaloin, vaan hänet pitää sinne kantaa?

Jakeet 8–10. Jakeessa 8 esiintyvä hopearaha oli kreikkalainen drakma, joka vastasi yhden päivän työansiota eli 1/25 osaa miehen kuukausipalkasta. Nämä kolikot saattoivat olla naisen ainoat säästöt, tai sitten kysymys voi olla hopearahoista tehdystä korusta, jonka hän oli saanut sulhaseltaan häälahjaksi. Huomatkaa, että tuonaikaisissa taloissa lattia oli yleensä maalattia ja ikkuna kovin pieni.

- Mikä teki yhden rahan katoamisesta niin vakavan asian tuolle naiselle?
- Verratkaa naisen etsimisoperaatiota siihen tilanteeseen, kun itse etsitte kotoanne jotain kadonnutta esinettä.
- Miksi Jeesus rinnasti hopearahan ja syntisen toisiinsa – mitä yhteistä niissä on?
- Mitä tekee sinusta vielä tärkeämmän Jeesukselle kuin yksi hopearaha oli tuolle naiselle?

Kokoavat kysymykset

- Mitä nämä kaksi pientä vertausta kertovat meille ilosta? (Montako kertaa sana ”ilo” ja ”iloita” mainitaan tekstissämme?)
- Mitä nämä kaksi pientä vertausta puhuvat meille tilastoihin tuijottamisesta?
- Missä meidän päivinämme voidaan kohdata Jeesus, joka *”hyväksyy syntiset seuraansa ja syö heidän kanssaan”*?
- Miten meidän aikamme syntiset saataisiin tajuamaan, että Jeesus rakastaa juuri heitä ja tahtoo kantaa heidät taivaan kotiin?

Hosanoma: Jeesus oli itsekin lamma, nimittäin *”Jumalan Karitsa, joka ottaa pois maailman synnin”* (Joh. 1:29). Jeesus-karitsaa ei kuitenkaan pelastettu erämaasta, päinvastoin, hänet tapettiin sinne. Häntä ei kannettu kotiin, vaan hänen selkäänsä kuormattiin kaikki meidän pahat tekomme. Siksi taivaassa voidaan pitää suuret juhlat silloin, kun sinä kääntynyt (jos et vielä kuulu Jeesuksen laumaan) tai kun se ihminen kääntyy, josta sinä nyt huolta kannat.

47 ARMAHTAKAA!

5. sunnuntai helluntaista (1. vsk.): Luuk. 6:36–42

Taustaa: Tämä opetus on osa Jeesuksen tasankosaarnaa. Näissä jakeissa Vapahtaja jatkaa opetustaan siitä, mitä todellinen lähimmäisenrakkaus on. Kun luet tätä tekstiä, mieti missä määrin pystyit menneellä viikolla noudattamaan sen sisältämiä elämänohjeita omassa arjessasi.

Alustava kysymys

- Jos tunnet jonkun todella armahtavaisen ihmisen, niin kuvaile häntä.

Jae 36

- Mitä sana ”armahtaminen” tuo mieleenne? Miten se eroaa ”anteeksiantamisesta”?
- Vertaa ”armahtamista” meidän aikamme käsitykseen rakkaudesta: että rakkautta on se, kun annat toisen ihmisen elää niin kuin hän itse haluaa, kritisoi mitta hänen elämäntapaansa?
- Millä tavalla taivaallinen Isämme armahtaa ihmisiä, ja miten meidän pitäisi seurata hänen esimerkkiään?
- Mikä on mielestäsi vaikeinta, kun sinun pitäisi olla armahtavainen toisen ihmisen puutteiden ja pahojen tekojen suhteen?
- Millaiset ihmiset tarvitsevat armahdusta kaikkein eniten?

Jae 37. Vanha käännös sanoo ”antakaa anteeksi” ja uusi ”päästäkää vapaaksi”. Molemmat ovat mahdollisia käännöksiä.

- Millaisia ihmisiä sinun tekee aina mieli tuomita?
- Mitä vastaat ihmiselle, jonka mielestä Jumalan lain opettaminen tai jopa siteeraaminen on jo toisen tuomitsemista?
- Voidaanko tätä jaetta mielestänne soveltaa harhaoppien ja harhaopettajien tuomitsemiseen? Miksi voidaan, miksi ei voida?
- Mikä on väärää ja mikä oikeaa tuomitsemista meidän nykyisessä poliittisessa ja kirkollisessa tilanteessamme?
- Mitä tarkoittaa jakeen 37 loppuosaa uuden käännöksen mukaan: mistä meidät päästetään vapaaksi ja mistä meidän pitäisi päästää toiset vapaaksi?

Jae 38. Tässä jakeessa mainittu ”mitta” on yllättävän suuri: se vetää 40 litraa – yhtä paljon kuin neljä muoviympäriä. ”Helma” tarkoittaa oikeastaan rinnan kohdalla olevaa viitan aukeamaa, jota pidettiin eräänlaisena taskuna. Viljaa mitatessaan rehellinen myyjä ravisteli ja paineli astiaansa, että se tulisi reunojaan myöten täyteen.

- Minkä antamisesta Jeesus puhuu tässä jakeessa?
- Pitääkö mielestänne ihmissuhteissa paikkansa väite, että anteliaalle ihmiselle annetaan jopa enemmän takaisin? Perustelkaa vastauksenne.
- Miksi Jeesus valitsi mitalle juuri tuon koon: 40 litraa?
- Miten helmaan tai viitan poimuun voi mahtua neljä ämpärillistä jyviä?
- Mikä on niiden valittajien erehdys, joiden mielestä toiset ihmiset eivät ota heitä koskaan kylliksi huomioon?
- Mitä hyviä asioita sisältää se mitta, jonka Herra on mitannut sinun syliisi?

Jakeet 39–40. Nyt seuraa kaksi silmävertausta. Ensimmäisessä puhutaan sokeasta, jälkimmäisessä ihmisestä, jonka silmässä on roska.

- Miten tämä pieni vertaus kuuluu yhteen edellisten jakeiden kanssa?
- Miettikää, miksi joku sokea yleensä ryhtyy taluttamaan toista sokeaa?
- Missä mielessä fariseukset olivat sokeita sokeiden taluttajia?
- Ketkä ovat meidän aikanamme sokeita sokeiden taluttajia?
- Tuohon aikaan ei ollut kirjastoja eikä ihmisillä ollut kirjoja. He tiesivät todella vain sen, mitä heidän opettajansa oli heille opettanut. Mitä nämä Jeesuksen sanat sanovat niistä opettajista, jotka opettavat meille Raamattua?
- Jos haluamme tehdä Jeesuksesta oman opettajamme ja taluttajamme, niin miten se tapahtuu?

Jakeet 41–42. Malka oli pitkä rima, jota käytettiin ennen vanhaan katon rakentamisessa. Uudessa käännöksessä käytetään sanaa ”hirsi”. Kun keskustelette näistä jakeista, kuvitelkaa tilannetta, jossa hirsisilmäinen mies koettaa ottaa roskaa naapurinsa silmästä.

- Miksi Jeesus käyttää noin mahdotonta ja naurettavaa kielikuvaa, että muka ihmisen silmässä voisi olla hirsi?
- Miksi meidän on helpompi huomata toisen pieni synti kuin oma suuri syntimme?
- Miten me voisimme harjoittaa itseämme huomaamaan omat suuret syntimme?
- Mitä tapahtuu ihmiselle, joka ei näe ollenkaan silmässään olevaa hirttä?
- Mitä tapahtuu ihmiselle, joka näkee silmässään olevan hirren?
- Miksi hirsisilmäiset ihmiset ovat hyödyttömiä Jumalan valtakunnassa?
- Hiljaa vastattavaksi: Mikä on sinun silmässäsi oleva hirsi?

Jae 36b vielä kerran

- Voiko mielestänne sellainen ihminen armahtaa toisia, joka ei itse ole kokenut Jumalan anteeksiantoa?
- Mistä sinä voit tietää, että taivaallinen Isäsi tahtoo armahtaa sinua tänäkin päivänä?

Hosanoma: Jeesus tuomittiin, ettei sinua tarvitsisi tuomita kadotukseen. Jeesus julistettiin syylliseksi, että sinä saisit oman kovuutesi ja tuomiomielesi anteeksi. Jeesus vangittiin, että sinä voisit päästä synnin, kuoleman ja perkeleen vankilasta vapauteen. Hän on maksanut omalla verellään kaiken sen hyvän, mitä syliisi laskettu suuri mitta sisältää.

48 TIEN RAIVAAJA

Juhannuspäivä (kaikki vuosikerrat): Luuk. 1:57–66

Taustaa: Sakariaksesta ja Elisabetista kerrotaan, että he olivat jo iäkkäitä (Luuk. 1:7 ja 18). Voimme olettaa heidän iäkseen noin 70 vuotta. Pariskunnan suuri suru oli ollut lapsettomuus. Edellisenä vuonna enkeli oli kuitenkin ilmestynyt Sakariakselle ja ilmoittanut, että he saisivat pojan, jolle piti antaa nimi Johannes. Hänestä tulisi Messiaan tien valmistaja. Koska Sakarias epäili, hän menetti puhekykynsä. Kotiin palattuun hän kommunikoi vaimonsa kanssa kirjoittamalla. Kun Elisabet oli kuudennella kuukaudella raskaana, tuli nuori Maria Nasaretista asumaan heille kolmen kuukauden ajaksi.

Käsitlemme taustatietona jakeet 23–25, jotka luetaan ääneen.

- Millaisia vaikeuksia lapsettoman pariskunnan elämään sisältyi tuon ajan yhteiskunnassa?
- Mitä lapsettomuus vaikuttaa parisuhteeseen?
- Mitä lapsettomuus vaikutti ehkä Sakariaksen ja Elisabetin jumalasuhteeseen?
- Mikä oli Jumalan tarkoitus, kun hän piti Sakariasta mykkänä koko Elisabetin raskausajan?
- Millä perusteella voimme uskoa, että sellainenkin biologinen ihme voi tapahtua, että seitsemänkymppinen nainen tulee raskaaksi?
- Miettikää, miksi Elisabet vetäytyi oman kotinsa seinien sisäpuolelle raskautensa viideksi ensimmäiseksi kuukaudeksi raskautensa (24)?
- Millainen oli vanhan Elisabetin raskausaika, mitä iloja ja vaivoja siihen ehkä sisältyi?
- Mitä Marian käynti merkitsi Elisabetille tässä tilanteessa?
- Mitä huomaamme Elisabetin uskosta jakeen 25 perusteella?
- Miksi Jumala tahtoi antaa Poikansa tienvalmistajan syntyä vanhoille vanhemmille, ei nuorille?

Jakeet 57–58. Sana ”laueus” tarkoittaa Jumalan rakkautta ja armoa; sitä että hän on uskollinen lupauksilleen.

- Miten on mahdollista, että naapurit ja sukulaiset pääsivät selville Elisabetin raskaudesta vasta lapsen syntymän jälkeen?
- Mitä kyläläiset ajattelivat siitä, että näin vanhalle pariskunnalle oli syntynyt lapsi?
- Miten Jumalan laueus näkyi Sakariaksen ja Elisabetin elämässä?
- Aikaisemmin Elisabet oli ollut ympäristönsä halveksinnan kohteena. Miksi ihmisten asenne muuttui yhtäkkiä täysin päinvastaiseksi?
- Onko sinun vaikea vai helppo iloita iloitsevien kanssa ja itkeä itkevien kanssa?

Jakeet 59–64. Ympärileikkaus oli tärkeä seremonia, jossa poikalapsi otettiin Herran kansan jäseneksi. Nimi Johannes tarkoittaa ”Herra on armollinen.”

- Miettikää, miten seitsemänkymppiset vanhemmat selvisivät vauvanhoidosta.
- Lähi-idässä isä tai isoisa saa yleensä päättää lapsen nimestä. Miksi muut sukulaiset ottivat nyt tämän tehtävän hoitaakseen?
- Mitä ihmiset kummastelivat eniten Elisabetin käytöksessä? Entä Sakariaksen?
- Miksi Herra tahtoi antaa tälle lapselle nimenomaan nimen Johannes?
- Miksi Herra vapautti Sakariaksen mykkyudesta juuri tällä hetkellä?

Jakeet 65–66. Sanonta ”Herran käsi oli hänen kanssaan / yllään” on otettu VT:stä. Sitä käytetään esimerkiksi profeetta Eliasta, joka onkin Johannes Kastajan ennakkokuva Raamatussa.

- Mitä ihmiset pelkäsivät?
- Miten pikku Johanneksen lapsuus erosi ikätoverien lapsuudesta?
- Mistä se ehkä näkyi, että Herran käsi oli Johannes-pojan yllä?
- Miettikää, mihin Johannes Kastaja tarvitsi juuri tällaista perhettä ja juuri tällaista lapsuutta?
- Mieti, mihin sinä itse olet tarvinnut juuri sellaista perhettä ja sellaista lapsuutta, jonka Jumala on sinulle antanut.

Hosanoma: Johannes saarnasi lakia, mutta hänen nimensä saarnasi ihmisille evankeliumia: Jumala on armollinen. 30 vuoden kuluttua Johannes sai osoittaa sormellaan Jumalan Karitsaa, joka ottaisi pois koko maailman synnit kantamalla ne ristinpuulle.

49 HERRAN PALVELUKSESSA

Apostolien päivä (1. vsk.): Luuk. 5:1–11

Taustaa: Galileasta myytiin kuivattua ja savustettua kalaa Roomaan asti. Simon Pietari oli varmaan kalastanut lapsesta asti, koskapa hän oli kotoisin Betsaidasta ("kalastuksen talosta"). Hän oli muuttanut Kapernaumiin naimisiin mennessään ja perustanut veljensä Andraean kanssa venekunnan. Se teki yhteistyötä Sebedeuksen ja hänen poikiensa venekunnan kanssa. Jollei kalaa tullut, ei Simon voinut elättää perhettään eikä maksaa venekunnalleen palkkaa. Huomatkaa, että Jeesus oli parantanut Pietarin anopin edellisenä sapattina ja mahdollisesti muuttanut siinä yhteydessä hänen taloonsa asumaan (4:38–39).

Alustava kysymys

- Jos joku teistä on tehnyt töitä yövuorossa, kertokoon toisille, miltä yövuoron jälkeisenä aamuna tuntuu.

Jakeet 1–3.

- Varmaan oli aika tavatonta, ettei kalastaja saanut kalaisesta Genesaretin järvestä sinttiäkään koko yönä. Kuvitelkaa, mitä Simon Pietari mietiskeli pestessään verkkojaan epäonnistuneen kalastusretkensä jälkeen?
- Jos piirissänne on kalastuksen harrastajia, niin he voivat nyt kertoa, miksi ja miten usein verkot on pestävä. Miten se tapahtuu ja miten iso työ se on?
- Miksi vene sopi erityisen hyvin Jeesuksen saarnatuoliksi?
- Miettikää eri syitä, miksi Jeesus valitsi juuri Pietarin veneen "saarnatuoliksi"?
- Luuletteko että Simon jaksoi kuunnella Jeesuksen puheet alusta loppuun tuona aamuna? Perustelkaa vastauksenne.

Jakeet 4–5. Huomatkaa, että Genesaretin järvellä kalastetaan yleensä öiseen aikaan ja matalassa vedessä, ei kirkkaassa päivänvalossa ja syvässä vedessä. Simon puhuttelee Jeesusta opettajaksi tai mestariksi (epistata). Tämä sana tarkoittaa ketä tahansa henkilöä, jolla on jokin auktoriteettiasema.

- Pietari oli päässyt juuri pesemästä verkkojaan. Sitä paitsi hän oli kalastuksen asiantuntija, mitä Jeesus ei ollut. Mikä sai hänet tottelemaan Jeesuksen käskyä, vaikka hän samalla oli vaarassa tulla nolatuksi muiden kalastajien silmissä?
- Mitä luulette, uskoiko Pietari saavansa kalaa Jeesuksen neuvomalla tavalla? Perustelkaa vastauksenne.
- Jos Jeesus pyytäisi sinua tekemään jotakin, millä ei mielestäsi olisi mitään onnistumisen mahdollisuuksia, mitä vastaisit hänelle?

Jakeet 6–7. Verkot saattoivat olla heittoverkkoja tai tavallisia laskettavia verkkoja. Ne olivat niin suuria, että niiden käsittelyyn tarvittiin monta miestä. Syvässä vedessä kalat voivat uida pakoon verkon alitse.

- Montako ihmettä Genesaretin järvellä tapahtui tuona aamuna?
- Muutama vuosikymmen sitten löytyi Genesaretin järven mudasta ensimmäisellä vuosisadalla rakennettu kalastusvene. Se on noin 8 m pitkä ja yli 2 m leveä. Kuinka monta kilonpainoista kalaa mahtuu arviolta kahteen tuollaiseen veneeseen, jos ne ovat ääriään myöten täynnä?
- Paljonko tuollainen määrä esimerkiksi kuhaa maksaisi Suomessa?
- Miettikää eri mahdollisuuksia, mitä tuolle valtavalle kalamäärälle tapahtui – kuka sen siivosi, kuivatti ja möi?

Jae 8. Puhuttelusana "Herra" voitaisiin kääntää englannin sanalla "sir", mutta toisaalta kreikankielinen Vanha testamentti kääntää järjestelmällisesti sanan Jumala (Jahve) "Herraksi".

- Mitä outoa on siinä tavassa, miten Simon Pietari ihmeeseen reagoi? (Mikä olisi mielestänne ollut kaikkein luonnollisin tapa reagoida tuollaiseen ihmeeseen?)
- Mikä aiheutti Simonissa noin voimakkaan synnintunnon?
- Mitä johtopäätöksiä voimme tehdä siitä tavasta, miten Simon Jeesusta puhutteli? Verratkaa jakeita 5 ja 8.
- Miksi Jeesus ei tehnyt, kuten Simon Pietari pyysi?

Jakeet 9–10a

- Miksi tämä ihme hämmästytti Simonia ja hänen kalastuskumppaneitaan paljon enemmän kuin Jeesuksen aikaisemmin tekemät parantamisihmeet?
- Yleensä ihminen pelkää vain silloin, kun jokin vaara uhkaa häntä. Mikä Simonia nyt uhkasi?
- Pitääkö Jumalaa mielestänne pelätä? Perustelkaa vastauksenne.

Jakeet 10b ja 11

- Miksi Simonin piti lopettaa pelkääminen tuossa tilanteessa?
- Miksi Jeesus antoi Simonille tehtävän vasta hänen synnintunnustuksensa jälkeen?
- Miten Simonin elämä muuttui tuosta päivästä lähtien?
- Mitä yhteistä on kalastajalla ja evankeliumin julistajalla?
- Mitä takeita Simonilla oli, ettei hänen perheensä näkisi nälkää hänen lähdettyään seuraamaan Jeesusta?
- Jeesus kutsuu sinuakin seuraajakseen tässä raamattupiirissä. Mitä sinä hänen kutsuunsa vastaat? (Voit vastata myös hiljaa mielessäsi.)
- Mitä takeita sinulla on, ettei perheesi joudu kärsimään, jos seuraat Jeesusta minne hän vain käsklee sinun mennä?

Hosanoma: Vanhasta testamentista Simon Pietari oli oppinut, että syntinen ihminen kuolee, jos hän lähestyy pyhää Jumalaa (3. Moos. 16:1–2 ym.). Syntiset eivät kuitenkaan kuolleet Jeesuksen läheisyydessä, vaikka hän oli pyhä Jumala. Se johtui siitä, että Vapahtaja oli kuin ukkosen johdatin, johon Jumalan viha kaikkea syntiä kohtaan iski Golgatalla. Meidänkin syntejämme kohtaan.

50 RAKKAUDEN LAKI

7. sunnuntai helluntaista (1. vsk.): Matt. 5:20–32 (käsikirja: 20–30)

Taustaa: Mooses antoi lain Siinain vuorelta. Samoin Jeesus, ”uusi Mooses”, antoi uuden tulkinnan vanhoihin käskyihin joltain Galilean vuorelta. Huomatkaa, että lainopettajat ja fariseukset olivat käyttäneet suurimman osan energiaansa siihen, että he koettivat noudattaa Jumalan tahtoa ja tulla vanhurskaiksi hänen edessään.

Alustava kysymys

- Miksi koulu-, työpaikka- ja nettikiusaaminen eivät tunnu ollenkaan vähenevän, vaikka niistä miten paljon puhuttaisiin?

Jae 20. Lukekaa jae molemmista käännöksistä. Vanha käännös on tarkempi. Sana ”vanhurskas” tarkoittaa ihmistä, joka kelpaa Jumalalle ja pääsee taivaaseen.

- Mitä luulette Jeesuksen kuulijoiden ajatelleen tästä väitteestä?
- Minkä verran sinulla on mielestäsi pelastumisen mahdollisuuksia tämän jakeen perusteella?

Jakeet 21–22. Nyt Jeesus ryhtyy selittämään, miten Jumalan tahtoa on käytännössä noudatettava, ja mitä vanhurskauteen vaaditaan. Vihata-verbi on partisiippimuodossa, joka ilmaisee jatkuvaa vihaa. Uusi käännös on tarkempi.

- Mitä yhteistä on vihalla ja tappamisella?
- Mitä Jeesus tarkoittaa sanomalla, että lähimmäistään vihaava ihminen on ansainnut oikeuden tuomion?
- Onko sinua koskaan kutsuttu ”hölmöksi” tai ”hulluksi”? Miltä se tuntui? Entä jos kyseessä oli vain huuli?
- Mitä lapsen sielunelämään vaikuttaa, jos häntä jatkuvasti nimitellään hölmöksi ja hulluksi? (Kumpi on mielestäsi lapselle traumaattisempaa: sekö että häntä tukistetaan vai sekö, että häntä nimitellään hölmöksi ja hulluksi?)
- Minkä suuruisen rangaistuksen sinä henkilökohtaisesti langettaisit niistä synneistä, jotka on mainittu jakeessa 22?
- Miettikää, miksi Jeesuksen mielestä sopiva rangaistus toisen vähättelystä on helvetin tuli?

Jakeet 23–26 Uhrilahjan vieminen alttarille tarkoitti eläimen tai ruuan tuomista temppeleihin syntiuhriksi tai ruokauhriksi.

- Miksi meidän on tehtävä sovinto riitakumppanimme kanssa, ennen kuin menemme esimerkiksi ehtoollispöytäan?
- Miksi Jeesus käskää kuulijoitaan ottamaan ensimmäisen askelen sovinnon tiellä, vaikka syy ei olisikaan heidän? (Miksi Jeesus ei käske ensin tutkia, kenen syytä riita oli?)
- Mieti, mitä tapahtuisi perheessäsi, koulussasi, työpaikallasi tai seurakunnassasi, jos alkaisit toimia kuten Jeesus näissä jakeissa opettaa?
- Entä jos Jeesus olisikin sanonut: ”Jos veljelläsi on jotain sinua vastaan, niin unohda se, äläkä ajattele enää koko asiaa!” Olisiko sinun helpompi noudattaa tällaista käskyä kuin sitä, jonka Jeesus itse asiassa antoi?
- Mitä tapahtuu ihmiselle, joka ei koskaan anna anteeksi sille, joka on häntä haavoittanut?
- Kuka on se ihminen, jonka synnit Jeesus toivoisi sinun tänään antavan anteeksi? (Voit vastata hiljaa mielessäsi.)

Jakeet 27–30

- Miksi Jeesus pitää mielikuvituksessa tehtyä syntiä yhtä pahana kuin itse teossa tehtyä?
- Millä tavalla silmä tai käsi voi vietellä ihmistä syntiin? (Puhuuko Jeesus tässä mielestänne myös pornon katselusta? Perustelkaa vastauksenne.)
- Kuvitellaan tilannetta, että silmä tai käsi viettelee jotakuta syntiin. Millä konkreettisella tavalla vieteltävä ihminen voisi estää itseään tekemästä syntiä?

Jakeet 31–32.

- Mooses oli luvannut miehen antaa vaimolle erokirjan, jos tämä huomaa hänessä jotain ”häpeällistä”. Onko Mooseksen ja Jeesuksen opetuksessa mielestänne eroa ja jos on, niin millaista?
- Mitä Jeesus itse asiassa opettaa avioerosta? Pysykää tekstissä!
- Mitä Jeesus opettaa uudelleen avioitumisesta näissä jakeissa?
- Kuvitelkaa tilannetta, jossa naimisissa oleva henkilö rakastuu kolmanteen osapuoleen. Mitä etua on kaikille asianosaisille, jos hän päättää totella tätä Jeesuksen käskyä?
- Millä tavalla Jeesuksen opetus jakeessa 32 vaikutti ja vaikuttaa naisen asemaan?
- Mikä on suurin ero Jeesuksen ja meidän aikamme ajattelutavan välillä, kun on kysymys avioliitosta ja avioerosta?

Kokoava kysymys

- Mitä Jeesus oikeastaan tarkoitti jakeella 20?

Ilosanoma: Jeesusta rangaistiin kaikilla niillä rangaistuksilla, joilla hän itse syntistä uhkasi, alkaen oikeuden tuomiosta aina helvetin tuleen asti. Hänen oli maksettava viimeinenkin kolikko siitä velasta, jota me olemme hänen käskyjään rikkoessamme Jumalan edessä kasvattaneet – jotta me voisimme saada syntivelkamme anteeksi.

51 KIRKASTETTU KRISTUS

Kirkastussunnuntai (1. vsk.): Matt. 17:1–9 ja 2. Piet. 1:16–19

Taustaa: Vanhan liiton aikana Mooses ja Elia olivat tahtoneet nähdä Jumalan, mutta eivät olleet saaneet siihen lupaa. VT:n mukaan syntinen, joka näkee Jumalan kasvot, kuolee. Mooseksen ja Elian kuolemasta ks. 5. Moos. 34:1–6 ja 2. Kun. 2:11. Tekstimme vuori saattoi olla Hermon (2760 m). Ks. karttaa.

Jae 1

- Miltä kolmesta opetuslapsesta ehkä tuntui, kun Jeesus valitsi juuri heidät lähtemään kanssaan vuoriretkelle?
- Minkä opetuslapset ehkä arvelivat olevan retken tarkoituksen?
- Kuvitelkaa, millaista korkealle vuorelle kiipeäminen oli tuon ajan varusteilla?

Jae 2

- Oletko koskaan toivonut saavasi nähdä Jumalan? Jos olet, niin millaisessa tilanteessa?
- Miksi nimenomaan Jeesuksen kasvot ja vaatteet muuttuivat?
- Miksi Jumala tahtoi näyttää Poikansa jumalallisen hahmon syntisten ihmisten silmien edessä edes yhden ainoan kerran?
- Miksi opetuslapset eivät kuolleetkaan, vaikka näkivät Jumalan pyhät kasvot?

Jae 3

- Miksi Jeesuksen kirkastumista piti olla todistamassa myös kaksi Vanhan testamentin edustajaa?
- Miettikää, miksi Jumala valitsi juuri Mooseksen ja Eliaan näkemään Poikansa kirkkauden?
- Mitä näille kahdelle ehkä merkitsi se, että he saivat nähdä sen Messiaan, jonka tuloa he olivat ennustaneet ja odottaneet?

Jae 4

- Mikä nimenomainen asia tuntui tuossa tilanteessa opetuslapsista ”hyvältä”?
- Jos olet joskus kokenut niin ihanan uskonnollisen kokemuksen, ettei olisi sen jälkeen tahtonut palata arkeen ollenkaan, kerro siitä toisille.
- Miten Pietari arveli voivansa siitä lähtien elää korkean vuoren huipulla?

Jae 5

- Mikä oli pilven merkitys tuossa tilanteessa?
- Miksi Jumala ei sanonut: ”Totelkaa häntä” vaan: ”Kuulkaa häntä”?
- Muistelkaa sitä tilannetta, kun Jumala antoi kivitauluihin kirjoitetun sanansa kansalleen Siinain vuorelta (2. Moos. 19). Mikä yhteistä ja mitä eroa näiden kahden tilanteen välillä oli?

Jae 6

- Pietari oli vähää ennen sanonut, että hänen on hyvä olla. Mitä hän nyt pelkäsi?
- Mitä mieltä olette: onko pyhän Jumalan lähellä hyvä vai paha olla? Perustelkaa vastauksenne.
- Kummanko Jeesuksen kanssa sinun mielestäsi on helpompi olla tekemisissä: sen jolla on puusepän vaatteet vai sen, jolla on vanhurskauden valkoinen puku? Perustele vastauksesi.

Jakeet 7–9

- Mikä merkitys oli sillä, että Jeesus kosketti opetuslapsiaan?
- Luuletteko, että opetuslapset olivat pahoillaan vai hyvillään siitä, että Mooses ja Elia olivat hävinneet näkyvistä?
- Miksi Jeesus ei halunnut, että kirkastusvuoren tapahtumista puhuttaisiin vielä kenellekään, ei edes yhdeksälle muulle opetuslapselle? 2. Pietarin kirje 1:16–19. Tämä kirje kirjoitettiin 30 vuotta näiden tapahtumien jälkeen.
- Miksi Pietari vetää juuri kirkastusvuoren tapahtumat todistamaan kristinuskon luotettavuutta, miksei mieluummin jotain suurta ihmettä?
- Mikä asia oli jäänyt parhaiten Pietarin mieleen kirkastusvuorelta ja miksi?
- Miten kirkastusvuoren kokemus todisti Pietarille nimenomaan Jumalan Sanan luotettavuudesta (19)?
- Kerro jokin kokemuksesi siitä, miten tartuit pimeydessäsi Jumalan sanaan kuin lamppuun. Mitä sitten tapahtui?
- Mitä päivän sarastaminen ja kointähden koittaminen tarkoittavat tässä yhteydessä?

Ilosanoma: Jeesus läksi kirkastusvuorelta kulkemaan kohti toista vuotta, nimittäin Golgataa. Siellä hän joutui kuolemaan alastomana, että hän voisi antaa hohtavan valkoisen vaateen meidän syntisten päälle.

52 TOTUUS JA HARHA

9. sunnuntai helluntaista (1. vsk.): Matt. 7:15–23

Taustaa: Jeesus sanoo nämä varoituksen sanat **Vuorisaarnansa päätteeksi**. Hän on juuri puhunut kapeasta tiestä taivaaseen. Nyt hän varoittaa, että väärät profeetat tekevät kaidalla tiellä kulkemisen vaikeaksi. **Profeetan tehtävä** oli jo vanhan liiton aikana julistaa Jumalan tahtoa elävästi ja konkreettisesti oman aikansa ihmisille. Tämän tekstin avulla voimme arvioida julistajia, joita kirkossa ja kokouksissa kuuntelemme tai joiden kirjoja luemme.

Jae 15. Ymmärrämme, mitä susi tekee päästyään lammasmaahan: tappaa niin monta lammasta kuin ikinä saa kiinni ja hajottaa lauman.

- Miksi sudet eli väärät profeetat eivät tyydy toimimaan kirkon ulkopuolella, vaan tunkeutuvat sen sisäpuolelle, uskovien laumaan?
- Mitä tarkoittaa, että harhaopettaja vetäisee lampaannahan niskaansa toimiessaan kristillisessä kirkossa? (Millaista toimintaa hän valepuvussa harjoittaa?)
- Mitä Jeesus tahtoo sanoa väittäessään, että harhaopettaja on sydämeltään raateleva susi? (Mitä se kertoo julistajan motiiveista ja päämääristä?)
- Mitä luulette: tietääkö väärä profeetta olevansa väärä profeetta? Perustelkaa vastauksenne.
- Miten tavallinen kristitty voi varoa (vanha käänös: kavahtaa) vääriä profeettoja?

Jakeet 16–20

- Mitä on se hyvä hedelmä, jota profeetan julistuksen pitäisi kasvattaa kuulijoiden sydämeen?
- Miksi väärin profeettojen julistus ei voi synnyttää uskoa eikä rakkautta kuulijoiden sydämeen?
- Mitä on se huono hedelmä, jota väärin profeettojen julistus tuottaa?
- Miksi monet kuulijat eivät huomaa, millaista hedelmää väärin profeettojen julistus kasvattaa?
- Millaista hedelmää kantaa esimerkiksi se julistus, joka kieltää miehen ja naisen välisen avioliiton ja yksiavioisuuden?
- Verratkaa toisiinsa sitä, mitä väärä ja oikea profeetta julistavat kuolemansairaalle ihmiselle?
- Mitä Jeesus tarkoittaa sanoessaan, että huonoa hedelmää kantava puu kaadetaan ja heitetään tuleen?

Jae 21

- Miksi Herran nimen hokeminen ei vie ketään taivaaseen?
- Mistä me voimme tietää kussakin tilanteessa, mikä on taivaallisen Isämme tahto?
- Mihin tarkoitukseen väärät profeetat EIVÄT käytä Jeesuksen nimeä?
- Roomalaiskirjeessä Paavali sanoo näin: *”Jokainen, joka huutaa avuksi Herran nimeä, pelastuu.”* (Room. 10:13). Mitä valoa tämä lause tuo tekstimme tulkintaan?
- Mitä siis tarkoittaa, että vain ne pääsevät Jumalan valtakuntaan, jotka tekevät taivaallisen Isän tahdon?

Jakeet 22–23

- Missä meidän päivinämme tapahtuu sellaisia ilmiöitä, jotka jae 22 mainitsee (profetioita, pahojen henkien karkottamisia, voimatekoja)?
- Mikä on näiden kahden jakeen mukaan väärille profeetoille tärkeää ja mikä ei? (Mikä on väärin profeettojen asenne ihmetekoihin, entä syntiin, entä ristiin?)
- Mistä me siis voimme erottaa oikeat ja väärät voimateot?
- Kuvittele ihmistä, joka käy vain ”parantamiskokouksissa”. Mitä hänen uskostaan puuttuu?
- Sana ”laittomuus” tai ”väärä” jakeessa 23 kuuluu kreikaksi anomia. Se tarkoittaa Jumalan lain halveksimista ja sen vastaisia tekoja. Mitä tapahtuu julistajalle, joka halveksii Jumalan lakia sekä opetuksessaan että elämässään?
- Ketä ja millaisia ihmisiä Jeesus ei tunne viimeisellä tuomiolla?

Kokoavat kysymykset

- Millä mittakepillä meidän pitää arvioida ihmisiä, jotka tekevät meidän päivinämme ihmeitä kristikunnassa?
- Kenen velvollisuus on meidän päivinämme varoittaa kristittyjä vääristä profeetoista?
- Arvioikaa tämän tekstin valossa oman kirkkokuntanne julistusta ja toimintaa.

Ilosanoma: Paholainen saattaa kyllä pukeutua lampaannahkaan, mutta hänellä ei ole nahkassaan haavojen jälkiä. Paholaisen lähettämä väärä profeetta kumoaa käskyt, eikä siis tarvitse Jumalan Karitsaa, joka on ottanut kantaakseen maailman synnit. Ja viimeisellä tuomiolla Jeesus tuntee vain sen, joka on tarvinnut häntä syntiensä anteeksi antajana.

53 USKOLLISUUS JUMALAN LAHJOJEN HOITAMISESSA

10. sunnuntai helluntaista (1. vsk.): Luuk. 16:1–12 (käsikirja: 1–9)

Taustaa: Tämä on varmaan Jeesuksen vaikeimmin ymmärrettävä vertaus. Koetamme nyt katsoa tarkkaan, mitä teksti meille sanoo.

Alustava kysymys

- Voiko Jumala mielestänne siunata sellaisen ihmisen työtä, joka on epärehellinen raha-asioissa? Perustelkaa vastauksenne.

VERTAUS

Jakeet 1–2. Vanha käännös sanoo, että taloudenhoitaja hävitti isäntänsä omaisuutta, uuden mukaan hän tuhlassi sitä.

- Mieltikää, millä konkreettisilla tavoilla taloudenhoitaja tuhlassi tai hävitti isäntänsä omaisuutta?
- Oliko taloudenhoitaja mielestänne varas? Miksi oli, miksi ei ollut? (Mikä ero on tuhlaamisella ja varastamisella?)

Jakeet 3–7. Sata astiaa tarkoittaa 3000 – 4000 ruokaöljylittraa. Sata tynnyriä vehnää tarkoittaa 40000 jyvälittraa.

- Mitä mieltä olette taloudenhoitajan tavasta varautua uhkaavaan työttömyyteen?
- Jos olisit ollut velallisten asemassa, olisitko ottanut myöhemmin tämän taloudenhoitajan töihin omaan taloosi? Miksi, miksi et?
- Mitä se osoittaa rikkaasta miehestä, että hän lainaili ympäriinsä tuollaisia määriä ruoka-aineita?
- Juutalaiset eivät saaneet ottaa korkoa, jos he lainasivat jotain toiselle juutalaiselle. Mikä on arvauksenne: oliko tämä valtava ruoka-aineiden määrä lainattu ilman korkoa vai koron kanssa? Perustelkaa vastauksenne.
- Oliiviöljy maksaa Suomessa 7–12 euroa litra. Vehnäjauhot maksavat 0,40–1,80 euroa litra. (Kilohinta on vähän korkeampi.) Laskekaa paljonko meidän valuutassamme rikas mies suunnilleen menetti, kun taloudenhoitaja väärensi hänen velkakirjojaan.
- Kun isäntä huomasi myöhemmin, että velkakirjoja oli peukaloitu, miksi hän ei nostanut siitä metakkaa?
- Jotkut Raamatun selittäjät ovat sitä mieltä, että taloudenhoitaja vähensi velkakirjoista vain koron osuuden. Mitkä seikat näyttäisivät tukevan tällaista tulkintaa, mitkä taas näyttäisivät olevan ristiriidassa sen kanssa?

Jae 8. Lukekaa tämä jae molemmista raamatunkäännöksistä. Uudessa käännöksessä nämä jakeet on laitettu Jeesuksen suuhun. Itse asiassa emme tiedä varmasti, kumpi kehui taloudenhoitajaa, Jeesus vai vertauksen isäntä, Kreikan kielessä ei näet käytetä isoja ja pieniä kirjaimia. (Sana ”kyrios” esiintyy myös jakeissa 3 ja 5.)

- Mikä on sinun mielipiteesi: tarkoittaako sana ”herra” tässä jakeessa vertauksen isäntää vai Jeesusta. Perustele kantasi.
- Mistä herra / Herra kehui taloudenhoitajansa ja mistä hän ei tätä kehumut?
- Keitä ovat jakeen 8 loppuosan ”valon lapset” ja miksi tuollainen ilmaus? (Mikä ero on tämän maailman lapsilla ja valon lapsilla?)

Jae 9. Vanha käännös sanoo: väärä mammona, uusi käännös sanoo: väärä rikkaus. Suoraan käännettynä sana ”väärä” tarkoittaa ”epävanhurskasta”. Sana ”maja” tai ”asunto” viittaa teltaan.

- Mikä voisi olla ”väärää mammonaa”, entä sen vastakohta ”todellinen rikkaus”? Katsokaa myös jaetta 11.
- Miten ystäviä hankitaan väärällä mammonalla?
- Kuka ja millainen on se ystävä, joka voi toivottaa meidät tervetulleeksi ”iäisiin majoihin”?
- Verratkaa tätä jaetta jakeeseen 4. Mitä Jeesus mielestänne tahtoo sanoa meille näiden kahden jakeen (4 ja 9) kautta?

Jakeet 10–12. Jae 12 puhuu tulevaisuudesta, kuten se on uuteen käännökseen käännettykin.

- Puhuuko Jeesus mielestäsi ristiin vertauksessa (1–8a) ja sen jatko-osassa (10–12)? Perustele kantasi. (Mikä olisi Jeesuksen opetus, jos siihen kuuluisivat vain jakeet 1–7 ja 10–12? Mikä on mielestänne tekstin opetus, kun siihen kuuluvat myös jakeet 8–9?)
- Miksi yhden euron pihistäminen vaikkapa liikennelaitokselta on Jeesuksen mielestä yhtä paha asia kuin 10000 euron kavallus työpaikan kassasta?
- Mitä Jeesus tarkoittaa ”toisen omalla”, entä ”omalla omalla”? (Mitä ajattelet sellaisesta tulkinnasta, että oma rikkaus viittäisi taivaaseen talletettuun aarteeseen?)

VERTAUKSEN TULKINTA

- Ketä Jeesus siis tarkoittaa puhuessaan vilpillisestä taloudenhoitajasta?
- Millä tavalla me kristityt saatamme tuhlassi ja hävittää Jumalan omaisuutta?
- Vertaa Jeesuksen elämää jakeisiin 10–12 ja mieti, mikä rooli Vapahtajalla itsellään on tässä vertauksessa?
- Missä tässä tekstissä on armon evankeliumi?

Hosanoma: Jeesus toimi päinvastoin kuin vertauksemme taloudenhoitaja. Hän otti omalle kontolleen kaikkien meidän epärehellisten taloudenhoitajien synnit ja velat. Nyt hän sanoo meille: ”Tässä on velkakirjasi – minä olen sen maksanut kokonaan, omalla verelläni.” Sillä tavalla Jeesus hankki meille ikioman aarteen taivaaseen, ja siksi hän voi toivottaa meidät tervetulleeksi iäisiin majoihin.

54 ETSIKKOAIKOJA

11. sunnuntai helluntaista (1. vsk.): Luuk. 19:41–48

Taustaa: Tekstissämme kerrottu tapaus sijoittuu Jeesuksen viimeiseen viikkoon täällä maan päällä. Hänen julkinen toimintansa oli nyt kestänyt kolme vuotta. Sunnuntaina hän saapui Jerusalemiin juhlasaatossa – ja purskahti itkuun nähdessään kaupungin. Maanantaina hän meni puhdistamaan temppeliä ruoskan kanssa (Mk. 11:11–15). Perjantai-iltana hän oli jo kuollut. Jeesuksen kerrotaan itkeneen kolme kertaa ja joka kerran ääneen, mikä käy ilmi kreikan verbistä. (Joh. 11:35; Hepr. 5:7).

Jae 41. Jeesus istuu yhä aasin selässä ja kansa huutaa yhä hänelle hoosiannaa.

- Mitä ihmiset olisivat ehkä odottaneet Jeesuksen tässä tilanteessa sanovan ja tekemän?
- Mitä nuo hoosiannaa huutavat ihmiset ehkä ajattelivat, kun Jeesus yhtäkkiä purskahti äänekkääseen itkuun ja valitukseen?
- Miten sinä suhtautuisit mieheen, joka itkisi ääneen julkisella paikalla?
- Miksi meidän on hyvä tietää, että Jeesuskin itki?

Jakeet 42–44. Jeesus näkee sielunsa silmillä neljän vuosikymmenen päähän, jolloin roomalainen sotapäällikkö Titus piiritti Jerusalemiä kolme vuotta ja valloitti sen hyvin julmalla tavalla. Jerusalemin temppeli oli ainoa paikka, jossa Herra oli luvannut olla aina kansansa tavattavissa. Myös Jeremia oli aikoinaan ennustanut Salomon temppelin ja Jerusalemin tuhon, mikä oli tapahtunut 40 vuotta hänen ennustuksensa jälkeen.

- Vastatkaa muistin varassa, mikä oli Jeesuksen suhde Jerusalemiin ja sen temppeliin?
- Jeesus sanoo: ”*Jospa sinäkin tänä päivänä ymmärtäisit, missä turvasi on!*” (Vanha käännös: ”... mikä rauhaasi sopii”). Missä Jerusalemin asukkaiden turva oli ja missä sen olisi pitänyt olla?
- Mitä jerusalemlaisten olisi pitänyt tehdä, ettei tulevaisuus olisi ollut kätöksässä heidän silmiltään?
- Leningradiahan piirrettiin lähes 900 päivää, Jerusalemiä yli 1000. Mitä kaikkea kauheaa kolmen vuoden aikana ehti tapahtua piirityksessä kaupungissa? (Miksi piiritys on vielä kauheampaa kuin pelkkä sota?)
- Lukekaa jae 44 molemmista käännöksistä. Millaista väkivaltaa tämä jae kuvaa?
- Mitä mieleennee tulee sanasta ”etsikkoaika”? (Kuka etsii ketä?)
- Mistä etsikkoajasta Jeesus jakeen puhuu 44 lopussa?
- Mikä on katastrofin ja etsikkoajan välinen yhteys?
- Kuvitelkaa, millainen olisi ollut Jerusalemin historia, jos sen asukkaat olisivat ottaneet Jeesuksen vastaan?
Sovellutus
- Miten jonkin kansan etsikkoaika ja sen suhde ”temppeliin” (armonvälineeseen) kuuluvat yhteen?
- Mitä luulette Jeesuksen sanovan tänä päivänä Suomen kaupunkeja katsellessaan?
- Missä Suomen kansa uskoo turvansa ja rauhansa olevan?
- Mitkä ovat olleet Suomen etsikkoajoja?
- Mitä kansallemme ja kaupungeillemme tapahtuu, jos nykyisen (ja ehkä viimeisen) etsikkoajan annetaan mennä ohi?

Jakeet 45–46. Pitkämatalaiset ostivat temppelialueelta uhrieläimiä, koska he eivät voineet kuljettaa niitä mukanaan kotipaikkakunnaltaan. Kauppiaat pitivät huolen siitä, että eläimet olivat uhriksi sopivia, mutta he myös ottivat niistä kovan hinnan. Uhraajan oli määrä tunnustaa syntinsä ja uskoa ne anteeksi uhriveren vuotaessa.

- Miten Jeesuksen itku ja temppelin puhdistus kuuluvat yhteen?
- Mitä osoittaa se, etteivät temppelin vartijat menneet pysäyttämään Jeesusta?
- Mieltikää, mikä temppelin uhrivalveluksessa oli mennyt vikaan Jeesuksen mielestä. Ajatelkaa asiaa paitsi myyjien myös uhraajien kannalta.
- Jeesus lainasi tässä yhteydessä Jeremiaa, joka oli nimittänyt Salomon temppeliä rosvojen luolaksi. Mitkä seikat tekivät myös Jeesuksen aikaisesta Herodeksen temppelistä rosvojen luolan? (Mitä muuta temppelissä voidaan rosvota paitsi rahaa?)
- Millainen on kirkko tai temppeli, jota voidaan luonnehtia rukouksen huoneeksi?
- Mitä meidän pitäisi tehdä, että oma kirkkokuntamme ja seurakuntamme pysyisivät rukouksen huoneena eikä niistä tulisi rosvojen luolia?

Jakeet 47–48

- Miksi juuri tämä tilanne oli ylipapeille hirvittävän stressaava?
- Miksi kansa yhä riippui Jeesuksessa ja halusi kuunnella häntä, vaikka hän julistikin heille kovia sanoja ja synkkiä tulevaisuudenkuvia?

Kokoavat kysymykset

- Mikä osoittaa, että Jeesus kuitenkin rakasti Jerusalemiä ja sen asukkaita?
- Miksi Jeesuksen itsensä piti kokea sama kohtalo kuin Jerusalemin temppelin?
- Jeesus oli puhunut omasta ruumiistaan temppelinä ja sanonut näin: ”*Hajotakaa tämä temppeli, niin minä saan sen nousemaan kolmessa päivässä.*” (Joh. 2:19). Mitä valoa nämä sanat tuovat tekstimme tulkintaan?

Hosanoma: Seuraavana perjantaina temppelin uhrin menettivät voimansa, koska läheisellä Golgatan kummulla kuoli Jumalan Karitsa koko maailman syntejä kantaen. Sen jälkeen syntiuhreja ei ole enää tarvittu. Meidän aikamme temppeli on kristillinen kirkko. Sekin muuttuu rosvojen luolaksi, jos sen sanomasta katoaa synti ja armo – se armo, jonka Jumalan Karitsa on meille syntisille ansainnut.

55 ITSENSÄ TUTKIMINEN

12. sunnuntai helluntaista (1. vsk.): Luuk. 18:9–14

Taustaa: Sana ”vanhurskas” tarkoittaa ”Jumalalle kelpavaa”. Vain vanhurskas ihminen pääsee lopulta taivaaseen. Huomatkaa, että Jeesuksen aikaan sana ”fariseus” ei merkinnyt tekopyhää hurskastelijaa, vaan todella uskovaista ihmistä, joka tahtoi sydämeästään palvella Jumalaa ja pitää köyhistä huolta. ”Publikaani” taas oli miehitysvallan palveluksessa oleva isänmaan petturi, joka rikastui pistämällä verovaroja omaan taskuunsa. Juutalaisille **temppele** oli ainoa paikka, jossa Jumala voitiin kohdata ja synnit sovittaa. Luultavasti molemmat rukoilijat olivat temppeleihin tullessaan tuoneet sinne uhrieläimen.

Jae 9

- Mikä ero on ihmisellä, jolla on hyvä omanarvontunto ja ihmisellä, joka uskoo olevansa vanhurskas omien tekojensa perusteella?
- Mistä on osoitusta, jos joku puhuu usein pahaa toisista ihmisistä?

Jae 10. Fariseus oli tavallinen näky temppeleissä, toisin kuin publikaani.

- Mistä tiedämme, että vertauksen molemmat miehet uskoivat Jumalaan?
- Pohtikaa, mikä oli vertauksen fariseuksen motiivi hänen tullessaan temppeleihin?
- Mikä oli publikaanin motiivi, hänen tullessaan temppeleihin?
- Jos molemmat olivat tuoneet tullessaan uhrieläimen, mitä varten a) fariseus ja b) publikaani oli sen tuonut?

Jakeet 11–12. Mooseksen lain mukaan riitti, kun juutalainen paastosi yhden päivän vuodessa. Kymmenyksiä ei tarvinnut maksaa muuta kuin viljasta, hedelmistä ja öljystä. Tuohon aikaan rukoiltiin seisovassa asennossa ja katse taivaaseen suunnattuna.

- Mitä fariseuksen elekieli hänestä viesti?
- Mistä asioista fariseus kiitti Jumalaa, ja mistä asioista hän ei kiittänyt Jumalaa? (Mistä Jumalan teosta fariseus kiitti Jumalaa ja mistä Jumalan teoista hän vaikenä?)
- Fariseus siis uskoi pääsevänsä taivaaseen omien hyvien tekojensa perusteella. Onko tällainen usko tavallinen vai harvinainen meidän aikanamme ja miksi?
- Mistä fariseus oli saanut sen uskon, että Jumala rakastaa hyviä ihmisiä ja vihaa pahoja?
- Miksi fariseus vertasi itseään toisiin ihmisiin eikä Jumalan lakiin?

Jae 13. Voimme olettaa publikaanin käyneen poikasena synagogakoulua ja oppineen tuntemaan Kirjoituksia. Publikaani ei sano tässä ”armahda minua, syntistä syntisten joukossa” (a sinner), vaan armahda minua, suurta syntistä (the sinner). Sen lisäksi hän käyttää armahtaa-sanana verbiä hilastheeti, mikä tarkoittaa syntien sovittamista uhrin perusteella.

- Mitä publikaanin elekieli hänestä viesti?
- Miettikää, mistä publikaani oli saanut sydämeensä tuollaisen synnintunnon? (Esimerkiksi: millainen tapaus hänen veronkiristäjän uralaan oli voinut avata hänen silmänsä?)
- Millä perusteella publikaani uskalsi lähestyä Jumalaa?

Jakeet 11–13 vielä kerran

- Koettakaa löytää kahdesta rukouksesta mahdollisimman monta eroa?
- Mitä syntejä huomaamme fariseuksen tekevän Jumalaa ja lähimmäistään vastaan?
- Mitä olisi pitänyt tapahtua, että fariseus olisi huomannut omatkin syntinsä?
- Millä tavalla publikaani antoi kunnian Jumalalle?
- Kumpaa näistä kahdesta rukoilijasta sinä muistutat enemmän? (Voit vastata hiljaa sydämessäsi.)

Jae 14. Tämä jae on käännetty väärin vanhassa käännöksessä. Jeesus ei puhu tässä vanhurskauden asteesta (”vanhurskaampana kuin se toinen”), vaan siitä, että publikaani oli vanhurskas, fariseus ei ollut.

- Millä perusteella Jeesus voi sanoa, ettei fariseus ollutkaan vanhurskas palatessaan temppeleistä kotiinsa?
- Jos fariseukselta olisi kysytty paluumatkalla, arveleeko hän pääsevänsä taivaaseen, mitä hän olisi vastannut? Entä jos sama kysymys olisi esitetty publikaanille?
- Kuka tiesi, kumpi näistä kahdesta oli vanhurskas temppeleistä lähtiessään?
- Kummalla oli vahvempi usko omaan pelastumiseensa hänen lähtiessään temppeleistä?
- Mistä se johtuu, että väärä usko on usein vahvempi kuin oikea usko?
- Miksi Jeesus ei päättänyt vertaustaan sanomalla: ”Sitten publikaani korvasi tekemänsä vääryyden ja hänestä tuli kunnan ihminen”?
- Millä eri tavoilla ihminen voi korottaa itseään? Miettikää myös aikamme some-kulttuuria.
- Millainen ero on väärän nöyryytelyn ja todellisen itsensä alentamisen välillä?
- Miten Jumala alentaa itsensä korottajan ja ylentää itsensä alentajan?

Kokoavat kysymykset

- Miksi Jeesus sijoitti tämän vertauksen tapahtumat nimenomaan temppeleihin, ei esimerkiksi synagogaan?
- Publikaani oli luultavasti tuhonnut monenkin ihmisen elämän rahanhimoillaan. Mitä tapahtui sille rangaistukselle, joka hänen olisi Jumalan lain perusteella pitänyt synneistään kärsiä? (Miten se sovittiin, kuka sen sovitti?)
- Miten ihminen tulee vanhurskaaksi ja pääsee taivaaseen tämän vertauksen mukaan?
- Mikä on ihmisen oma osuus vanhurskauttamisessa, entä Jumalan osuus?

Hosanoma: Kun publikaani rukoili rukoustaan, hän voi tuntea nenässään alttarilla palavan syntiuhrieläimen hajun. Hän tiesi, että viattoman uhrin oli täytynyt kuolla, että Jumala voisi olla hänelle syntisäkille armollinen. Temppeleihin olivat Jeesuksen ristinuhrin ennakkokuvia. Luettu vanhurskaus tarkoittaa sitä, että publikaanin synnit luettiin Jeesuksen kontolle ja Jeesuksen vanhurskaus publikaanin kontolle. Sitä fariseus ei tajunnut koettaessaan tulla vanhurskaaksi omien tekojensa perusteella.

56 JEESUS, PARANTAJAMME

13. sunnuntai helluntaista (1. vsk.): Markus 7:31–37

Taustaa: Tekstimme mies oli ilmeisesti ollut **kuulovammainen varhaisesta lapsuudestaan asti**, koska hän ei ollut oppinut puhumaan. Huomatkaa, ettei tuohon aikaan ollut olemassa mitään yhtenäistä viittomakieltä. Ihmettä todistaneiden ihmisten reaktiosta päätellen he olivat juutalaisia, jotka asuivat Galilean järven jommallakummalla rannalla (37).

Alustava kysymys

- Mieti, mitkä kaikki asiat elämässäsi muuttuisivat, jos menettäisit yhtäkkiä kuulosi?

Jae 31. Katsokaa karttaa. Dekapolis sijaitsi Galilean järven takana. Se oli pakanoiden asuma-alueita samoin kuin myös Tyros ja Sidon Välimeren rannalla.

- Kuinka pitkä oli Jeesuksen kiertomatka Kapernaumista takaisin Kapernaumiin, jos hän kulki Sidonista Tyrokseen ja sieltä Dekapoliin kautta kotiin?
- Miettikää, miksi Jeesus halusi tehdä opetuslastensa kanssa tuollaisen pitkän ja vaivalloisen matkan, ja kauanko siihen meni jalkaisin kuljettaessa?

Jae 32. Kuulovammaisen lapsuus

- Miten ihminen voi ajatella, jollei hän tiedä sanoja?
- Kuvitelkaa, millainen kuulovammaisen miehen lapsuus oli ollut verrattuna muihin tuon ajan lapsiin.
- Mitä keinoja kuulovammaisen pojan vanhemmilla oli ollut lapsensa kasvattamiseen, vaaroilta varjelemiseen, työhön opettamiseen yms.?
- Kuvitelkaa, mitä tapahtui, kun muut pojat menivät synagogakouluun?
- Millainen kuva kuulovammaisella lapsella oli ehkä itsestään?

Kuulovammaisen aikuisuus:

- Millainen oli aikuiseksi kasvaneen kuulovammaisen arkipäivä verrattuna ikätovereiden arkipäivään? (Miksi esimerkiksi avioliiton solmiminen oli hänelle lähes mahdotonta?)
- Ehkä tekstimme kuulovammaista oli joskus käytetty synagogassa ja jopa Jerusalemin temppelissä. Minkä verran luulette hänen ymmärtäneen näkymättömästä Jumalasta ja uskonasioista?

Kuulovammainen tuodaan Jeesuksen luo.

- Miettikää, minkä verran kuulovammainen mies voi tietää Jeesuksesta edeltä käsin.
- Sana ”pyytää” tarkoittaa tässä kohdassa suoranaista kerjäämistä. Mikä oli niiden ihmisten suhde kuulovammaiseen, jotka toivat hänet Jeesuksen luo? Esittäkää eri vaihtoehtoja.
- Miten kuulovammaiselle ehkä koetettiin selittää, minne oltiin menossa ja miksi?
- Millaisia ongelmia kuulovammainen ehkä kohtasi jouduttuaan keskelle väkijoukkoa?

Jakeet 33–34

- Tuohon aikaan parantajat laskivat yleensä kätensä parannettavan päälle. Miksi Jeesus ei tehnyt tässä tapauksessa niin, vaikka tuoajat sitä häneltä pyysivät (32b)?
- Miksi Jeesus tahtoi viedä kuulovammaisen miehen pois väkijoukon keskeltä?
- Mistä se on osoitusta, ettei kuulovammainen mies vastustellut yhtään, vaan läksi heti tuntemattoman rabbin mukana jollekin syrjäkadulle?
- Sylkeä pidettiin lääkkeenä tuohon aikaan. Mitä Jeesus tahtoi kommunikoida kuurolle pistämällä sormensa tämän korviin ja koskettamalla omalla syljellään tämän kieltä?
- Mitä Jeesus tahtoi sanoa kieltä ymmärtämättömälle miehelle katsahtaessaan ylös taivaalle?
- Mitä Jeesus tahtoi kommunikoida miehelle huokaisemalla hänen edessään?
- Miksi Markus tahtoi kirjoittaa evankeliumiinsa aukene-sanana sen alkuperäisessä arameankielisessä muodossa ”effata”?

Jae 35

- Yleensä lapselta menee vähintään kolme vuotta, ennen kuin hän oppii kielensä keskeisen sanavaraston. Millainen ihme siihen tarvittiin, että tämä mies ”oppi” puhumaan sujuvasti ja selvästi yhdessä hetkessä?
- Millaisia muutoksia tämä ihme toi parantuneen miehen ja hänen läheistensä elämään – miettikää mahdollisimman monta asiaa? (Mikä muu entisen kuuron elämässä avautui nyt paitsi korvat?)
- Millä hetkellä kuulovammainen mies alkoi uskoa Jeesukseen?

Jae 36. Kuulovammaisen parantuminen oli varmasti jymyutinen sillä seudulla.

- Mistä syystä Jeesus olisi tahtonut ihmisten vaikeneman tästä ihmeteosta?
- Jos Jeesuksen tekemästä ihmeestä ei saisi kertoa, niin miten kuulovammaisen tutuille selitettäisiin hänen parantumisen?
- Mitä asioita Jeesus olisi ehkä mieluummin tahtonut ihmisten kertovan hänestä tuttavilleen?
- Miksi ihmiset eivät välittäneet siitä, että Jeesus pyysi heitä vaikenemaan tästä ja monesta muustakin ihmeestään?
- Mitä arvellette, onko kristilliselle kirkolle eduksi, jos se mainostaa ihmeitä tiedotusvälineissä?

Jae 37. Jesaja oli ennustanut 700 vuotta aikaisemmin Messiaan tulosta näin: ”*Katso, teidän Jumalanne! ... Hän tulee ja pelastaa teidät. Silloin aukenevat sokeiden silmät ja kuurojen korvat avautuvat.*” (Jes. 35:4–5). Luomiskertomuksessa taas kerrotaan Jumalan sanoneen luomistyötään katsellessaan, että se oli kaikki hyvää.

- Mitä ihmiset voivat päätellä Jesajan sitaateista?
- Miksi ihmiset muistivat tässä tilanteessa myös luomiskertomuksen?
- Mitä ihmeen nähneet tai siitä kuulleet ihmiset ajattelivat Jeesuksesta?
- Miksi kaikki ihmeen nähneet tai siitä kuulleet ihmiset eivät silti uskoneet Jeesuksen olevan Messias?

Kokoava kysymys

- Mihin elämäsi solmuun sinä tarvitset tänään Jeesuksen voimallista effata-sanaa? (Tähän kysymykseen voit vastata myös hiljaa sydämessäsi.)

Ilosanoma: Kaikki ihmeet ovat vilahduksia taivaasta. Kun Jeesus tulee takaisin, kaikuu sama Effata! meidän ja rakkaittemme hautojen yllä. Myös tekstimme kuuron kohdalla tuo viimeinen Effata! on vielä paljon suurempi kuin ensimmäinen. Taivaassa korvamme tulevat oikealla tavalla kuuleviksi, kiellemme side irtaantuu ja viimeinenkin solmu meidän ja rakkaittemme väliltä avautuu. Tule, Herra Jeesus!

57 LÄHIMMÄINEN

14. sunnuntai helluntaista (1. vsk.): Luuk. 10:25–37

Taustaa: Tekstimme vertauksen tilanne oli vähän samanlainen, kuin että joku moneen kertaan haukuttu maahanmuuttaja ryhtyisi auttamaan loukkaantunutta äärioikeistolaista. Jeesuksen aikaan **juutalaiset halveksivat pohjoisina naapureinaan asuvia samarialaisia** siitä, että nämä olivat rodultaan ”puoliverisiä” ja uskonoltaan vääräuskoisia. Samarialaisilla oli oma temppelinsä, ja he käyttivät vain viittä Mooseksen kirjaa Raamattunaan. Huomatkaa, että samarialaiset olivat jokin aika sitten kieltäytyneet vastaanottamasta Jeesusta kyläänsä (9:51–56).

Jakeet 25–27

- Miettikää, millaista vastausta lainoppinut odotti ensimmäiseen kysymykseensä?
- Miksi Jeesus vastasi lainoppineelle toisella kysymyksellä?
- Lainoppinut yhdistää vastauksessaan kaksi Mooseksen lain käskyä: ”*Rakasta Herraa, sinun Jumalaasi, kaikesta sydäimestäsi ja kaikesta sielustasi ja kaikesta voimastasi*” (5. Moos. 6:5) ja: ”*Älä kosti omaan kansaasi kuuluvulle (...), vaan rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi*.” (3. Moos. 19:18). Mitä se osoittaa lainoppineen teologiasta, että hän osasi yhdistellä tällaisen kaksoiskäskyn, jota noudattamalla ihminen perisi iankaikkisen elämän?

Jakeet 28–29. Vanha käännös on kirjaimellisempi: ”*Hän tahtoi näyttää olevansa vanhurskas*” (eli Jumalalle kelpaava).

- Mitä Jeesus tahtoi sanoa lainoppineelle vastauksellaan jakeessa 28?
- Millaista vastausta lainopettaja ehkä odotti kysymykseensä äsken siteeraamansa raamatunkohdan perusteella?

Jae 30. Jerusalemin ja Jerikon välinen vuoristotie oli 25 km pitkä ja harvaan asuttu, siis ihanteellinen paikka maantierosvoille. Hakattu mies oli kaiken todennäköisyyden mukaan juutalainen. Hänen yhteiskunnallista asemaansa ei voitu tietää, koska hänellä ei ollut vaatteita päällään.

- Missä kunnossa matkamies oli heti pieksämisen jälkeen? Entä maattuaan tien poskessa tunnin, pari? (Millaista apua mies olisi tarvinnut? Miten kauan hän arvioilta voisi pysyä hengissä, jos kukaan ei häntä auttaisi?)
- Kuvitelkaa, millaisia ajatuksia risteili mukiloidun miehen päässä hänen tullessaan välillä tajuihinsa? Entä kun hän kuuli askelten lähestyvän ja loitontuvan?
- Mitä liikkui vaimon ja lasten mielessä, kun he odottivat perheen isää matkalta kotiin?

Jakeet 31–32. Pappi ja leeviläinen (eräänlainen suntio) olivat ilmeisesti matkalla Jerusalemin temppeliin suorittamaan uskonnollisia velvollisuuksiaan. Jos he koskisivat vereen tai kuolleeseen, he eivät saisi mennä temppeliin sen päivän aikana.

- Miettikää muita syitä kuin edellä mainittu, miksi nuo kaksi uskonnollisen eliitin edustajaa eivät auttaneet kuolevaa miestä?
- Alkutekstistä näkyy, että sekä pappi että leeviläinen menivät toiselle puolelle tietä nähdessään puolikuolleen miehen. Miksi he sen tekivät?
- Miten pappi ja leeviläinen tulkitivat käskyä: ”*Rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi*”?
- Onko mielestänne mahdollista rakastaa Jumalaa yli kaiken ja kohdella samaan aikaan kärsivää lähimmäistä sillä tavoin, kuin pappi ja leeviläinen häntä kohtelivat? Perustelkaa vastauksenne.

Jakeet 33–34. Kuulijat olettivat, että Jeesus ottaisi kolmanneksi esimerkiksi juutalaisen maallikon, joka päihittäisi papin ja leeviläisen hurskaudessa. Suuri oli heidän hämmästyksensä, kun Jeesus vetäisikin esimerkiksi halveksitun samarialaisen.

- Samarialaisella ohikulkijalla olisi ollut vaikka kuinka monta syytä olla auttamatta mukiloitua juutalaista. Koettakaa keksiä niistä mahdollisimman useita.
- Miksi samarialainen ohikulkija päätti auttaa viholliskansan jäsentä? Verratkaa hänen reaktiotaan kahden edellisen miehen reaktioon.
- Mitä viini vaikutti haavoihin? Entä oliiviöljy? Mistä samarialainen sai kangasta, jolla hän sitoi haavat?
- Millainen operaatio oli puolitajuttoman miehen nostaminen juhdan selkään ja kuljettaminen vuoristotiellä monen kilometrin matkaa?
- Kuinka kauan luulette siihen menneen aikaa, ennen kuin samarialainen oli tehnyt kaiken sen, mistä jae 34 puhuu?
- Mitä arvellette, pelottiko samarialaista, että maantierosvot voisivat hyökätä hänenkin kimppuunsa hänen hoitaessaan haavoittunutta? Miksi pelotti? Miksi ei pelottanut?
- Mitä kaikkea pieksetyn miehen kohtaaminen vaikutti samarialaisen omiin matkasuunnitelmiin?

Jae 35. Kaksi denaria oli työmiehen kahden päivän palkka eli 1/15 osa kuukausipalkasta. Sillä summalla voitiin asua majatalossa kuukausi, joidenkin kommentaarien mukaan jopa kaksi.

- Arvioikaa, paljonko rahaa (meidän valuutassamme) samarialainen loppujen lopuksi upotti hakatun juutalaisen hoitoon? Miksi hän tahtoi käyttää tuollaisen summan tuiki tuntemattoman juutalaisen auttamiseen?
- Mitä samarialainen halusi varmistaa sanoessaan majatalon isännälle tämän jakeen sanat ennen lähtöään?
- Luuletteko, että samarialainen täytti myös rakkauden käskyn ensimmäisen puoliskon: *rakasta Jumalaa yli kaiken*? Perustelkaa vastauksenne.

Jakeet 36–37

- Mikä olisi vertauksen mukaan oikea vastaus lainoppineen ensimmäiseen kysymykseen iankaikkisen elämän perimisestä (26)?
- Mikä olisi vertauksen mukaan oikea vastaus lainopettajan toiseen kysymykseen: kuka on meidän lähimmäisemme (29)?
- Miksi Jeesus ei puhunut tälle lainoppineelle sanaakaan armosta?

Vertauksen sovellutuksia

- Kuka on sinun lähimmäisesi, josta Jeesus tahtoo sinua muistuttaa tässä raamattupiirissä? (Voit vastata kysymykseen hiljaa mielessäsi.)
- Keneen vertauksen henkilöistä sinä helpoimmin samastut: hakattuun matkamieheen, hakkaajiin (huomatkaa, että mustelmia saatetaan lyödä myös sanoilla), pappiin ja leeviläiseen, samarialaiseen vai majatalon isäntään? Miksi?
- Muistelkaa sellaista aikaa elämässänne, kun te olitte samassa tilanteessa kuin hakattu mies (joskin haavanne olivat ehkä näkymättömiä). Auttoiko joku?
- Millä tavalla Jeesus maksaa palatessaan siitä hoidosta, jota joku ”majatalonpitäjä” antaa hänen pahoinpidellyille opetuslapsilleen?
- Mitä yhteistä Jeesuksella oli laupiaan samarialaisen kanssa? Entä hakatun miehen kanssa?

- Missä suhteessa Jeesus auttoi lähimmäistään vielä enemmän kuin laupias samarialainen?

Ilosanoma: Ehkä sinä olet ihminen, jonka kärsimyksen ohi muut ovat kulkeneet pysähtymättä. Tiedä silloin, että Jeesus on se laupias samarialainen, joka on pysähtynyt ja pysähtyy tässäkin raamattupiirissä sinun kohdallasi sitomaan haavojasi sanallaan. Itse hän tuli pieksetyksi, riisutuksi, hylätyksi ja tapetuksi että voisi hankkia meille rakkauden käskyn laiminlyöjille pääsyt iankaikkiseen elämään.

58 KIITOLLISUUS

15. sunnuntai helluntaista (1. vsk.): Luuk. 17:11–19

Taustaa: Spitaali on yksi maailman inhotuimpia ja pelätyimpiä sairauksia. Nykyään sitä kutsutaan Hansenin taudiksi, ja siihen on olemassa lääkkeit. Raamatun ajan spitaali ei ollut saman basillin aiheuttama kuin Hansenin tauti, mutta yhtä inhottava ihosairaus se oli. Se muutti sairaan ihmisen ”kuolleen sikiön näköiseksi” (4. Moos. 12:12). Israelissa spitaalisten täytyi elää muista ihmisistä eristettyinä, kylien ulkopuolella. Tämä tauti teki kantajansa myös uskonnollisesti saastaiseksi. Sairaana piti käyttää repaleisia vaatteita, pitää kasvojen alaosa peitettynä ja huutaa ”saastainen, saastainen”. (3. Moos. 13:45.) Koko VT kertoo vain kahdesta ihmisestä jotka paranivat spitaalista.

Alustavat kysymykset

- Mitä muita tauteja historian kuluessa on inhottu ja pelätty samalla tavalla kuin spitaalia?
- Kuvitelkaa sellaisen ihmisen elämää, joka on meidän aikamme sairastunut johonkin häpeällisenä ja parantumattomana pidettyyn tautiin?

Jakeet 11–13. Katsokaa kartalta, missä Galilean ja Samarian raja sijaitsee.

- Kuvitelkaa sitä päivää, kun nämä miehet olivat tajunneet sairastuneensa spitaaliin. Millaiset ajatukset ehkä risteilivät heidän päässään omansa ja perheen tulevaisuuden suhteen?
- Millainen oli se päivä, kun miehet joutuivat hyvästelemään vaimonsa, lapsensa ja koko yhteisönsä, kuten he luulivat – lopullisesti?
- Kuvitelkaa, millaista oli spitaalisten kymmenpäisen joukon arki?
- Mitä nämä sairaat ja eristetyt ihmiset eniten kaipasivat?
- Tästä tekstistä käy ilmi, että juutalaiset ja samarialaiset spitaaliset olivat unohtaneet ennakkoluulonsa ja kulkivat yhdessä kerjuulla. Mikä etua siitä tuli molemmille osapuolille, että he pysyttelivät yhdessä?
- Mitä se osoittaa spitaalisista että he huusivat Jeesukselta apua?
- Mitä spitaaliset Jeesukselta odottivat – katsokaa heidän rukoustaan?

Jae 14. Jerusalemin tempelissä oli osasto, jossa tarkastettavaksi tulleet spitaaliset asuivat noin viikon verran. Jos pappi totesi jonkun parantuneen, tämän piti uhrata tempelissä vähintään yksi karitsa, neljä kyyhkystä, vehnäjauhoja ja öljyä. Kun pappi oli suorittanut määrätty rituaalit öljyllä ja verellä, hän voi julistaa parantuneen puhtaaksi ja lähettää hänet kotiinsa. (3. Moos. 14:1–32).

- Miksei Jeesus parantanut näitä miehiä siinä paikassa, missä he olivat, vaan lähetti heidät taivaltamaan sairailta jaloillaan sadan kilometrin matkan Jerusalemiin?
- Mikä sai spitaaliset lähtemään vaivalloiselle matkalle, vaikkeivät he olleet vielä edes parantuneet taudistaan?
- Olivatko spitaaliset mielestänne Jeesukseen uskovia jo sillä hetkellä, kun he läksivät liikkeelle? Perustelkaa vastauksenne.
- Yleensä juutalaiset halveksivat samarialaisia, koska nämä olivat heidän mielestään sekakansaa ja puoliksi pakanoita. Juutalaiset papit eivät varmaankaan hoitaneet samarialaisten tarkastuksia. Miksi myös samarialainen mies läksi yhdessä juutalaisten kanssa Jerusalemiin?
- Mitkä olivat miesten tunnelmat, kun he huomasivat parantuneensa kesken matkan?
- Miettikää, kuinka pitkään suunnilleen kestäisi, ennen kuin parantuneet miehet pääsisivät kaikkien rituaalien jälkeen takaisin kotiinsa?

Jakeet 15–16.

- Miksi samarialainen tahtoi välttämättä palata vielä Jeesuksen luo kiittämään häntä?
- Mitä samarialainen ajatteli tässä vaiheessa Jeesuksesta?

Jakeet 17–18

- Miksi Jeesus oli pettynyt siitä, etteivät yhdeksän parantunutta tulleetkaan hänen luokseen?
- Miettikää mahdollisimman monta syytä siihen, miksi nuo yhdeksän juutalaista eivät palanneet Jeesuksen luo kiittämään häntä.
- Miksi kiittäminen saattaa nohoeta meiltäkin, kun olemme saaneet suuria rukousvastauksia?

Jae 19

- Mistä voimme päätellä, että samarialainen uskoi nyt armoon?
- Lause ”Uskosi on pelastanut sinut” voitaisiin yhtä hyvin kääntää: ”Uskosi on parantanut sinut”. Mitä nämä sanat merkitsivät samarialaiselle miehelle?
- Mitä opetuslapset ja muut kuulijat ehkä ajattelivat näistä Jeesuksen sanoista?
- Miksi ”parantava usko” ei välttämättä olekaan ”pelastavaa uskoa”? (Mikä ero on uskossa, joka etsii parantumista, ja uskossa, joka etsii Jeesusta itseään?)
- Mitä tämä spitaali ja siitä parantuminen vaikuttivat samarialaisen elämään? Entä yhdeksän parantuneen juutalaisen elämään?
- Parantuneet spitaaliset joutuivat uhraamaan tempelissä syntiuhrin. Mitä he ehkä miettivät sitä tehdessään?
- Entä samarialainen joka ei saanut mennä tempeliin? Minne Jeesus hänet lähetti?

Kokoava kysymys

- Mikä tämän tekstin mukaan tekee ihmisen uskovaksi? Entä kiitolliseksi?

Ilosanoma: Jeesus joutui kestäämään ristillä saman saastaisuuden häpeän kuin spitaalisetkin. ”Hyljeksitty hän oli, ihmisten torjuma, kipujen mies, sairauden tuttava... Ja kuitenkin: hän kantoi meidän kipumme ja otti taakakseen meidän sairautemme” (Jes. 53:3–4). Jeesus tuli saastaiseksi, että hän voisi tehdä meidät kiittämättömät ihmiset puhtaiksi kaikesta saastaisuudestamme ja kaikista synneistämme.

59 JUMALAN HUOLENPITO

16. sunnuntai helluntaista (1. vsk.): Matt. 6:25–34

Taustaa: Nämä jakeet sisältyvät Jeesuksen vuorisaarnaan. Edellä Jeesus on päässyt sanomasta, ettei maan päälle pidä koota aarteita eikä kukaan voi palvella kahta herraa: Jumalaa ja mammonaa. Puhe on suunnattu Jeesuksen seuraajille. Heillä ei suinkaan ollut sellaista sosiaalihuoltoa ja terveydenhoitoa kuin meillä suomalaisilla on nykyisin.

Jae 25

- Millaisista asioista sinä olet taipuvainen huolehtimaan ja hätäilemään kaikkein eniten?
- Miten oma elämäsi muuttuisi, jos lakkaisit murehtimasta toimeentulosi, terveytesi ja omaistesi yms. vuoksi?
- Mitä tapahtuu perheessä, jonka yksi jäsen on aina huolissaan jostakin asiasta?
- Mitä tämä jae sanoo kehittyvien maiden köyhille kristityille? (Kuinka ihminen voisi olla huolehtimatta ja hätäilemättä elämän perustarpeista vaikkapa lastensa kohdalla, jollei heillä niitä ole?)
- Mitä tämä jae sanoo kehittyneiden maiden rikkaille kristityille? (Mitä hyvä ruoka, hyvä juoma ja tyylikkääät vaatteet heille ja heidän lapsilleen merkitsevät?)
- Kumpi sinusta on vaarallisempi olotila lapsillesi: että he saavat aina syödä vain sitä mitä itse haluavat ja pukeutua muodin mukaisiin merkivaatteisiin, vai se että he joutuisivat joskus kärsimään puutetta? Perustele valintasi.

Jae 26

- Mitä sinä olet oppinut lintuja katselemalla?
- Mitä Jeesus tarkoittaa sanoessaan, että Jumala ruokkii linnut, kun ne kuitenkin ruokkivat itse itsensä ja poikasensa?
- Mitä ihmisen elämään vaikuttaa se, että hän koettaa koota tarpeeksi varmuusvarastoja kuolemaansa asti?
- Sovella jakeen 26 loppuosa siihen ihmiseen, jonka puolesta juuri nyt hätäilet. Miltä tämä jae niin luettuna sinulle sanoo?

Jae 27 (myös 31)

- Miten toimii ihminen, joka kantaa huolta elämänsä pituudesta? Entä se, joka jättää koko asian Jumalan käsiin?
- Mitä huolehtimisella on yhteistä epäuskon kanssa?
- Mikä on se asia, josta huolehtiminen sinun pitäisi lopettaa tähän päivään? (Voit vastata hiljaa sydämessäsi.)

Jakeet 28–30

- Jos sinun on joskus pitänyt huolehtia siitä, mistä saisit vaatteet päällesi, niin kerro siitä.
- Miksi Jumala on luonut tähän maailmaan niin paljon kauniita kukkia? Mikä niiden sanoma on meille?
- Missä mielessä kukkien loisto voittaa kuningas Salomon loiston?
- Mikä on jakeen 30 sanoma sinulle tänään?

Jakeet 31–32

- Mikä on kristityn ja ei-kristityn ero näiden jakeiden mukaan?
- Millä perusteella voit olla sataprosenttisen varma siitä, että taivaallinen Isäsi antaa sinulle kaiken, mitä tarvitset?
- Mitä jakeen 32 loppu sinulle merkitsee?

Jae 33. Sana ”vanhurskaus” tarkoittaa täydellistä puhtautta ajatuksissa, sanoissa ja teoissa. Vain vanhurskas ihminen kelpaa Jumalalle ja pääsee taivaaseen. Vanhan käännöksen sanamuoto on oikea, uuden sanamuoto on tulkintaa.

- Mitä sinä etsit ja tavoittelet elämässäsi kaikkein eniten? (Voit vastata hiljaa.)
- Mitä tarkoittaa käytännössä, että etsimme ensin Jumalan valtakuntaa ja vasta sitten kaikkea muuta?
- Miten ja mistä Jumalan vanhurskautta voidaan etsiä? Entä miten ja mistä ihminen voi etsiä omaa vanhurskauttaan? (Jos olet kokenut, millaista on kääntyä oman vanhurskauden etsimisestä Jumalan vanhurskauden etsimiseen, kerro tästä kokemuksestasi toisillekin.)
- Miten Jeesus itse kuuluu siihen vanhurskaus-temaan, josta hän tässä jakeessa puhuu?

Jae 34

- Miksi tästä päivästä saa huolehtia, mutta ei huomisesta?
- Muistuta mieleesi aika, jolloin hätäilit jostain asiasta erityisen paljon. Näin jälkikäteen ajateltuna: mitä sinun olisi pitänyt tuossa tilanteessa tehdä hätäilemisen sijasta?
- Tietäen hyvin tämänhetkisen elämäntilanteesi Jeesus sanoo sinulle tämän jakeen sanat. Mitä ne sinulle merkitsevät nykyisessä elämäntilanteessasi?

Ilosanoma: Jeesus etsi aina ensiksi Jumalan valtakuntaa, eikä hänelle kuitenkaan annettu sitä, mitä tämä teksti lupaa, vaan ristinpuu. Ristillä riippuessaan Vapahtaja sitten kantoi sen rangaistuksen, mikä meille olisi pitänyt langettaa ainaisen murehtimisemme ja epäuskomme tähden. Voimme tehdä autuaan vaihtokaupan antamalla Jeesukselle epäuskomme ja ottamalla häneltä vastaan hänen vanhurskautensa. Kun etsimme Jeesusta, etsimme Jumalan valtakuntaa ja hänen vanhurskauttaan – ja hänen kanssaan meille annetaan kaikki muukin, mitä tarvitsemme elämässä ja kuolemassa.

60 JEESUS ANTAA ELÄMÄN

17. sunnuntai helluntaista (1. vsk.): Luuk. 7:11–16

Taustaa: Nain mainitaan Raamatussa vain tässä kohtaa. Sen uskotaan sijainneen nykyisessä Neinissa, 9 km Nasaretista kaakkoon, Pienen Hermonin rinteellä. Paikka ei ollut varmaan suuren suuri, mutta sitä kutsutaan kaupungiksi, koska sen ympärillä oli muuri. Voimme arvioida hautajaiskulkueessa ja Jeesuksen seurueessa olleen 100–200 henkeä.

Jakeet 11–12.

- Jeesus oli tulossa Kapernaumista, josta oli matkaa Nainiin vajaat 40 km. Kuinka kauan kävelemään tottunut ihminen kulkee tuollaista välimatkaa, jos se on enimmäkseen ylämäkeä?
- Mikä sai suuren joukon ihmisiä kulkemaan noin pitkiä matkoja Jeesuksen perässä?
- Miettikää mahdollisimman monta syytä, miksi tämän nuoren pojan hautajaisiin tuli erityisen paljon väkeä?
- Leskellä oli ollut vain yksi poika aikana, jolloin kaikki halusivat paljon lapsia. Kuvitelkaa, millaista kolmihenken perheen elämä oli ollut silloin, kun isä ja poika olivat vielä elossa.
- Mikä vaimosta oli ehkä tuntunut kaikkein pahimmalta silloin, kun hänen miehensä kuoli?
- Miettikää, miten äiti ja poika selvisivät isän kuoltua; naisethan eivät voineet tuohon aikaan käydä ansiotyössä?
- Millaisia ongelmia saattaa syntyä yksinhuoltajaäidin ja hänen ainoan poikansa välille?
- Millä eri tavoilla nuori poika tai nuori mies voi kokea äitinsä huolenpidon ja huolehtimisen?
- Miettikää, mitä ainoan pojan menettäminen merkitsi leskiäidille tuon ajan yhteiskunnassa?
- Varmasti äiti oli rukoillut joka päivä poikansa puolesta ja varsinkin hänen sairastaessaan, jos hän kuoli sairauteen eikä onnettomuuteen. Mitä luulette hänen ajatelleen Jumalasta silloin, kun hän kulki poikansa arkun perässä hautausmaalle? (Pystyikö hän vielä uskomaan Jumalan rakkauteen? Rukoiliko hän?)

Jae 13. Jeesus tiesi koko ajan, mitä leskelle ja hänen pojalleen parhaillaan tapahtui Nainissa, olihan hän kaikkietävä Jumala.

- Hautajaiset pidettiin yleensä kuolinpäivänä tai viimeistään seuraavana päivänä. Miksi Jeesus sovitti askeleensa niin, että hän kohtasi hautajaisaattueen juuri kaupungin portilla?
- Mitä se Jeesuksesta osoittaa, että hän tahtoi auttaa leskeä, vaikkei tämä edes pyytänyt häneltä apua?
- Millaisissa tilanteissa sinusta on tuntunut, että Jeesus tulee paikalle liian myöhään?
- Mistä voisimme saada sydämeemme sellaisen varmuuden, ettei Jeesuksen apu tule koskaan liian myöhään?
- Miksi Jeesus sanoi itkevälle äidille tämän pojan hautajaisissa: ”Älä itke!”?
- Muistuta mieleesi se tilanne, kun itkit viimeksi jotain suurta suruasi. Jeesus on kutsunut sinut tähän raamattupiiriin voidakseen sanoa sinulle samat sanat kuin leskiäidille: ”Älä itke!” Mitä hänen sanansa sinun tilanteessasi tarkoittavat? (Kysymykseen voit vastata myös hiljaa mielessäsi.)

Jakeet 14–15. Kuolleeseen koskeminen teki Mooseksen lain mukaan ihmisestä uskonnollisesti saastaisen koko siksi päiväksi. Senkin jälkeen hänen piti käyttää aikaa rituaaliseen puhdistautumiseen. Sama tapahtui, jos joku koski paareihin tai muihin esineisiin, jotka olivat olleet kosketuksissa ruumiin kanssa.

- Miksi kantajat pysähtyivät, kun Jeesus koski paareihin?
- Mitä ympäröivä kansa ehkä ajatteli, nähdessään Jeesuksen koskevan paareihin?
- Millä tavalla Jeesus herätti kuolleen pojan henkiin?
- Mitä luulette pojan sanoneen ensimmäiseksi, kun hän oli noussut istumaan paareilla?
- Kun profeetta Elia oli muinoin herättänyt lesken ainoan pojan kuolleista, hänkin oli ”antanut pojan takaisin tämän äidille”.(1. Kun. 17:23.) Miksi Raamattu käyttää samoja sanoja Elian ja Jeesuksen ihmeen kohdalla, ja mitä kaikkea noihin sanoihin sisältyy?
- Miten luulette tämän tapauksen muuttaneen äidin ja pojan välejä?

Jakeet 16–17. Ihmiset kutsuivat Jeesusta suureksi profeetaksi, koska he muistivat, miten kaksi VT:n suurta profeettaa, Elia ja Elisa herättivät kumpikin kuolleista äitinsä ainoan pojan.

- Miten ihmiset voivat pelätä Jumalaa ja ylistää häntä samalla kertaa?
- Mitä ihmiset itse asiassa uskoivat Jeesuksesta tuon ihmeen nähtyään?
- Miksi Jeesus tahtoi tehdä tämän ihmeen kahden suuren väkijoukon silmien edessä?

Kokoavat kysymykset

- Mitä tämä teksti sanoo sille isälle tai äidille, joka on joutunut hautaamaan lapsensa?
- Myös Taivaallinen Isämme joutui kerran katselemaan, miten hänen ainokaista Poikaansa kannettiin hautaan. Kumman tuska oli siinä tilanteessa suurempi: tekstimme lesken vai Jumalan? Perustele vastauksesi?
- Jakeessa 16 sanotaan: ”Jumala on tullut kansansa avuksi.” Miksi hän ei sitten tullut Poikansa avuksi, kun tämä teki kuolemaa?

Hosanoma: Taivaallinen Isämme joutui siis katselemaan sitä, miten hänen ainoa Poikaansa kannettiin paareilla hautaan. Varmasti hänen tuskansa oli suurempi kuin Nainin lesken, koska Jeesus oli kantanut kuollessaan maailman syntejä ja hänet oli tapettu julmalla tavalla. Mutta jollei Taivaallinen Isä olisi suostunut kärsimään tätä tuskaa, ei Nainin leski enempää kuin kukaan meistä muistakaan pääsisi koskaan hänen luokseen taivaaseen.

61 KRISTITYN VAPAAUS

18. sunnuntai helluntaista (1. vsk.): Luuk. 14:1–6

Taustaa: Vesipöhö eli ödeema on tauti, joka saa nestettä kertymään kudoksiin. Jalat turpoavat, samoin kasvot ja koko ruumis. Yleensä ödeema johtuu sydämen tai munuaisten vajaatoiminnasta ja johtaa hoitamattomana kuolemaan. Jos tekstimme miehellä oli keuhkopöhö, oli hänen liikkumisensa ja hengittämisenänsä vaikeaa. Tämä oli Luukkaan mukaan kolmas sapattiriita Jeesuksen ja fariseusten välillä. Jo kaksi kertaa aikaisemmin Jeesus oli parantanut jonkun synagogassa sapatinpäivänä (Lk. 6, Lk. 13). Fariseukset opettivat, että hengenvaarallisen taudin saa parantaa sapatina, mutta ei kroonista tautia.

Kysymys sapatista

- Kolmas käsky kuuluu: ”Muista pyhittää lepopäivä.” Miettikää, miksi juuri tämä käsky oli fariseusten mielestä kaikkein tärkein käsky ja pelastuksen ehto?

Jae 1. Fariseusten johtomies oli tärkeä henkilö yhteisössään.

- Mitä kaikkea siihen oli tarvittu, että tekstimme fariseus oli päässyt kaupunkinsa johtomiehen asemaan?
- Miksi fariseusten johtomies oli kutsunut Jeesuksen sapatitaterialle?
- Miksi Jeesus suostui menemään johtomiehen luo aterialle, vaikka varmasti tiesi tämän motiivit?
- Miksi paikalle oli kutsuttu myös muita fariseuksia ja lainopettajia, vertaa jae 3?
- Mitä pöytävieraat odottivat tarkkaillessaan Jeesusta aterian alussa?
- Miettikää, mistä tuossa ruokapöydässä keskusteltiin. (Osasiko Jeesus small talk’ia?)

Jae 2. Luetaan jae molemmista käännöksistä.

- Jos jollakulla piiriläisistä on jotain tietoa ödeemasta, niin valistakoon hän muita. (Miten ödeema vaikuttaa työntekoon, nukkumiseen, onko kipuja jne....?)
- Mitä vesipöhöinen mies ehkä ajatteli tulevaisuudestaan?
- Miten vesipöhöinen mies sattui tulemaan johtoasemassa olevan fariseuksen kotiin kesken päivälliskutsujen? Miettikää eri mahdollisuuksia. (Onko mielestänne mahdollista, että vesipöhöinen mies oli lahjottu tulemaan paikalle, jotta Jeesus saataisiin rikkomaan sapatitääntöjä? Perustelkaa vastauksenne.)
- Mikä oli ehkä vesipöhöisen miehen asenne Jeesusta kohtaan?
- Mitä se mielestänne osoittaa, ettei mies pyytänyt Jeesukselta mitään?
- Minkä yleisvaikutelman saatte vesipöhöisestä miehestä tämän lyhyen tekstin perusteella?

Jae 3–4a. Lukekaa jae 3 molemmista käännöksistä. Jotkut näistä fariseuksista olivat nähneet kaksi Jeesuksen tekemää parantamishimmettä synagogassa edellisinä sapatteina.

- Miksi Jeesus esitti kysymyksen sen sijaan, että olisi parantanut miehen suoraa päätä?
- Miksi fariseukset eivät vastanneet Jeesuksen kysymykseen kyllä tai ei? (Miksi heidän olisi ollut vaikeaa vastata kieltävästi? Miksi heidän olisi ollut vaikeaa vastata myöntävästi?)
- Miksi fariseukset eivät tässä tilanteessa siteeranneet Mooseksen lakia tai isien selitysteoksia?
- Jos fariseukset uskoivat Jeesuksen pystyvän parantamaan tämän miehen, niin minä he häntä pitivät?
- Mitä fariseusten hiljaisuus viestitti vesipöhöiselle miehelle?
- Jos fariseusten johtomiehen oma poika olisi sairastanut ödeemaa, mitä isä olisi vastannut Jeesuksen kysymykseen?

Jae 4. Jae luetaan molemmista käännöksistä.

- Yleensä Jeesus keskusteli aina parannettavan kanssa. Miksi hän ei tässä tapauksessa tehnyt sitä?
- Oletetaan, että mies oli tullut paikalle lahjottuna, rahan voimalla. Mitä osoittaa se, että Jeesus silti paransi hänet sanomatta yhtään kritiikin sanaa?
- Mitä ajattelette siitä tavasta, millä Jeesus paransi vesipöhöisen miehen?
- Miettikää, miten läsnäolijat huomasivat miehen parantuneen ödeemasta?
- Miksi Jeesus lähetti miehen kotiinsa jo tässä vaiheessa?
- Jos mies tuli uskoon ennen talosta poistumistaan, niin mikä hänet käänsi?
- Kuvitelkaa miehen kotimatkaa, kun jalat eivät olleet turvoksissa eikä häntä hengästyttänyt. Mitä hän ehkä matkalla mietti?

Jae 5

- Mitä yhteistä on kaivon putoamisen ja ödeeman välillä?
- Jokainen nostaa varmasti lapsensa pois kaivosta, mutta miksi härkääkään ei jätetä sapatina hukkumaan?
- Mitä Jeesus sai osoitetuksi fariseusten arvomaailmasta kysymyksensä kautta? (Kumpi oli heille arvokkaampi: härkä vai sairas ihminen?)
- Miksi fariseusten systeemistä puuttui lähimmäisenrakkaus?
- Sovella jae 5 omaan elämääsi. Kaivo kuvaa niitä vaikeuksia, joihin sinä tai joku läheisistäsi olette joutuneet. Isä on taivaallinen Isäsi. Mitä tämä jae tällä tavalla luettuna sinulle sanoo?

Jae 6.

- Miksi pöytävieraat eivät vastanneet mitään Jeesuksen tekemään kysymykseen?

Ilosanoma: Jeesus kärsi ristillä saman kohtalon kuin kaivon pudonnut ihminen: hukkumiskuoleman. Näin lukee psalmissa 69, jonka katsotaan kuvaavan hänen kärsimyksiään: ”Pelasta minut Jumala! Vesi on nousnut kaulaani saakka. Olen vajonnut pohjattomaan liejuun, jalkani ei tavoita lujaa maata.” (Ps. 69:2–3.) Jeesusta ei ”vedetty kaivosta” (eli ristiltä), vaan hän kuoli sinne. Tämä tapahtui siksi, että meidät voitaisiin vetää pois Jumalan vihan tulvan alta, vaikka olisimme kuuluneet hänen vastustajiensa joukkoon.

62 RAKKAUDEN KAKSOISKÄSKY

19. sunnuntai helluntaista (1. vsk.): Matt. 22:34–40

Taustaa: Viimeisellä viikollaan Jeesus väitteli erilaisten uskonnollisten ryhmien kanssa. Hän oli juuri tukkinut suun saddukeuksilta, jotka väittivät, ettei ylösnousemusta ole. Eräs tuon ajan teologian kuuma peruna oli kysymys lain suurimmasta käskystä. Jotkut pitivät suurimpana käskynä sapattikäskyä: ”*Muista pyhittää lepopäivä*”. Jotkut taas kannattivat ensimmäistä käskyä: ”*Minä olen Herra sinun Jumalasi. Älä pidä muita jumalia*.” Jeesus ei lainannut mitään Vanhan testamentin käskyä sellaisenaan, vaan yhdisteli kahdesta käskystä aivan uuden käskyn.

Alustava kysymys

- Mikä on mielestänne meidän kulttuurimme suurin ja tärkein vaatimus (käsky)?

Jakeet 34–36. Fariseukset olivat vähää aikaisemmin koettaneet saada Jeesuksen kiipeliin. Katsokaa jakeita 15 ja 22.

- Miettikää, millainen tunnelma fariseusten neuvonpidossa vallitsi, ja mistä siellä keskusteltiin?
- Miten yksi maalaisrabbi oli voinut saada koko Israelin uskonnollisen eliitin hermorumahduksen partaalle?

Jakeet 37–38. Jeesus siteeraa tässä yhtä VT:n käskyä sellaisenaan. Huomaamme, että ihminen on jaettu kolmeen osaan, joista jokainen voi toimia rakkauden lähteenä: sydän, sielu ja mieli (tai ymmärrys).

- Mistä johtuu, että sana ”rakkaus” on kokenut inflaation meidän kulttuurissamme?
- Mistä johtuu, että meidän aikamme ihminen on kiinnostuneempi itsensä kuin Jumalan ja lähimmäisen rakastamisesta?
- Miettikää, miksi Raamattu ei koskaan käske meitä rakastamaan itseämme.
- Millaisessa tilanteessa tulee näkyviin, ketä tai mitä me rakastamme kaikkein eniten?
- Mitä voisi käytännössä tarkoittaa Jumalan rakastaminen koko sydämeštään? Entä sielustaan (kreikaksi ”psykeštään”)?
- Mitä voisi käytännössä tarkoittaa Jumalan rakastaminen koko mieleštään?
- Mitä ajattelet kristitystä, joka sanoo rakastavansa Jumalaa, mutta viis veisaa hänen käskyistään?
- Jos Jeesus kysyisi sinulta tänään, rakastatko häntä kaikesta sydämeštäsi, sielustasi ja mieleštäsi, mitä sinä vastaisit hänelle? (Mitä rakkauden käsky osoittaa sinulle sinun jumalasuhteestasi?)
- Jakeet 39–40. Tämä käsky kuuluu VT:ssa näin: ”Älä kosta omaan kansaasi kuuluvalle äläkä pidä yllä riitaa hänen kanssaan, vaan rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi.” (3. Moos. 19:18.)
- Miten Jeesus muutti VT:n käskyä lähimmäisen rakastamisesta?
- Mistä syystä itsensä rakastaminen on paras vertailukohta sille, miten paljon meidän on rakastettava lähimmäistämme?
- Miksi me emme saa tehdä toiselle **enempää**, kuin mitä odotamme muiden tekvän meille vastaavassa tilanteessa? (Mikä olisi tulos, jos Jeesus olisikin sanonut: ”Rakasta lähimmäistäsi enemmän kuin itseäsi”?)
- Miksi emme saa tehdä toiselle **vähempää**, kuin mitä odotamme muiden tekvän meille vastaavassa tilanteessa?
- Mieti, minkä verran sinä annat aikaasi, rahaasi ja sympatiaasi läheisille ja kaukaisille lähimmäisillesi? (Voit vastata myös hiljaa sydämessäsi.)
- Millainen ihminen ehkä olisit, jos joku olisi rakastanut sinua koko elämäsi ajan yhtä paljon kuin itseään?
- Mieti, millaisia perheenjäsenesi nyt olisivat, jos sinä olisit aina rakastanut heitä yhtä paljon kuin itseäsi?
- Millainen olisi tämä maailma, jos kristityt olisivat rakastaneet kaikkia maailman kärsiviä yhtä paljon kuin itseään?
- Millä tavalla laki ja profeetat, eli koko Vanha testamentti, sisältävät rakkauden kaksoiskäskyyn? Ks. jae 40.

Kokoavat kysymykset (jos aikaa on vähän, käsitelkää vain kaksi viimeistä kysymystä):

- Mitä meille tapahtuu, jos rakastamme jotakuta **ihmistä** kaikesta sydämeštämme, sielustamme ja voimastamme?
- Mitä tapahtuu, jos ihminen rakastaa **Jumalaa yhtä paljon kuin itseään**?
- Mitä tapahtuu, jos ihminen rakastaa **vain Jumalaa**, mutta unohtaa lähimmäisen?
- Mitä tapahtuu, jos kristitty keskittyy **vain lähimmäiseen**, mutta unohtaa Jumalan?
- Mikä Jeesuksen vastauksessa fariseuksille oli erityisen nerokasta?
- Miksi juuri rakkauden kaksoiskäsky on kaikkia muita käskyjä suurempi?
- Millä tavalla Jeesus itse noudatti rakkauden kaksoiskäskyn molempia osia? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)

Ilosanoma: Jeesus rakasti Jumalaa yli kaiken, vielä ristilläkin. Samaten hän rakasti aina ja kaikkialla lähimmäistään yhtä paljon kuin itseään. Evankeliumit ovat täynnä kertomuksia hänen rakkaudestaan. Silti Jeesusta rangaistiin ikään kuin hän olisi maailman rakkaudettomin ja julmin ihminen. Tämä tapahtui meidän tähtemme – koska me emme ole rakastaneet Jumalaa ja lähimmäistä niin kuin laki vaatii.

63 JUMALAN SANANSAATTAJAT

Mikkelinpäivä (kaikki vuosikerrat): Matt. 18:1–6 ja 10

Taustaa: Jeesus puhui paljon taivasten valtakunnasta. Hän aloitti koko julkisen toimintansa julistamalla, että valtakunta on tullut lähelle ja parannus pitää tehdä. Tekstimme tilanteessa Jeesus tarvitsi opetuksensa rekvisiitaksi oikean lapsen. Siksi hän kutsui kadulta luokseen pienen pojan tai tytön. Lapsi jätti leikkinsä kesken ja riensi Jeesuksen luo.

Jae 1

- Miettikää, miksi opetuslasten mieleen juolahti esittää Jeesukselle tuollainen kysymys?
- Miksi jokaisessa yhteisössä mietitään joko hiljaa tai ääneen, kuka on sen tärkein henkilö?
- Millaista vastausta opetuslapset ehkä odottivat kysymykseensä?
- Jos sinun pitäisi vastata tähän kysymykseen kylmiltään, mitä vastaisit?

Jakeet 2–4. Sana ”kääntyä” tarkoittaa kreikaksi mielenmuutosta.

- Mikä tuossa tilanteessa oli kadulta kutsutulle lapselle ehkä vaikeaa?
- Miten Jeesus sai jonkun pikkutytön tai pojan tulemaan yhtään vastustelematta 13 miehen piirin keskelle?
- Mistä huomaamme, etteivät lapset ole syntyessään epäitsekkeitä ja nöyriä?
- Mitä lapsen ominaisuutta Jeesus tarkoitti puhuessaan lapsen kaltaiseksi ”kääntymisestä” ja ”nöyrymisestä”?
- Tässä ei sanota sitäkään, että piirin keskellä seisova lapsi olisi ollut kiltti. Hänhän saattoi olla vaikka koko kulmakunnan pahin häirikkö. Mistä se näkyy, että tämä poika tai tyttö joka tapauksessa uskoi Jeesukseen? (Katsokaa myös jaetta 6.)
- Mikä oli Jeesuksen suhde piirin keskellä seisovaan lapseen? (Miten Jeesus ja taivasten valtakunta kuuluvat yhteen?)
- Mikä teki piirin keskellä seisovan lapsen suurimmaksi taivasten valtakunnassa?
- Vaikuttavatko nämä Jeesuksen sanat mielestänne kasteen ajankohtaan? Miksi vaikuttavat? Miksi eivät vaikuta?
- Mitä luulette opetuslasten ajatelleen Jeesuksen vastauksesta?

Jae 5

- Missä tilanteessa mekin voimme ottaa jonkun lapsen luoksemme Jeesuksen nimessä?
- Mitä tarkoittaa, että Jeesus tulee itsekin siihen kotiin, mihin joku lapsi on otettu vastaan hänen nimessään?

Jae 6. Ruumiin hautaamatta jättäminen oli tuon ajan kulttuurissa kauhein rangaistus, mikä ihmiseltä voi kohdata.

- Millä eri tavoilla lapsi voidaan vietellä pois uskosta?
- Mistä se on osoitusta, että lapsiin kohdistuvat seksuaalirikokset lisääntyvät koko ajan?
- Miksi Jeesus määrää lapsen viettelijälle kovimman ajateltavissa olevan rangaistuksen?

Jae 10

- Mikä tekee lapsesta arvokkaan?
- Millä eri tavoilla lasta voidaan halveksia?
- Mitä tämä jae sanoo lasten enkeleistä ja heidän tehtävästään? (Mitä jakeen 10 loppuosa tarkoittaa?)
- Miten jae 10 voitaisiin soveltaa äidin kohdussa oleviin lapsiin?
- Sovella tämä jae omiin lapsiisi, lapsenlapsiisi tai muihin lapsiin, joista kannat huolta? Mitä heidän elämänsä vaikuttaa oman enkelin olemassa olo?
- Entä jos lapsellesi on tapahtunut jokin peruuttamaton tragedia – mikä oli enkelin rooli sen tapahtuessa?

Kokoavat kysymykset

- Mitä meidän pitäisi tehdä, ettei yksikään sukumme tai tuttavapiirimme lapsista joutuisi kadotukseen?
- Missä suhteessa Jeesus itse oli lapsen kaltainen?
- Miksi Jeesus joutui kestämään vielä paremman rangaistuksen kuin lapsen viettelijät?

Ilosanoma: Jeesus oli suurin taivasten valtakunnassa – sen kuningas. Hän suostui kuitenkin jättämään valtaistuimensa ja tulemaan, ei vain lapsen kaltaiseksi, vaan lapseksi äitinsä kohtuun. Jeesus oli hiljainen ja nöyrä sydämelä. Lopulta hän suostui ristiin, kaikkein häpeällisimpään rangaistukseen. Sen hän kärsi kaikkien meidän puolestamme, jotka emme ole olleet nöyriä sydämelämme emmekä ole kohdelleet lapsiamme oikein.

64 JUMALAN SANANSAATTAJAT

Mikkelinpäivä (1. vsk.): 1. Moos. 28:1–22

Taustaa: Vetäjä kertoo lyhyesti Jaakobin ja Esaun siihenastisen historian.

Jakeet 1–5. Tuohon aikaan suku oli ihmisen ainoa tuki ja turva maan päällä. Jollei suku puolustanut, oli ihminen vapaata riistaa rosvoille ja ryöväreille.

- Miksi vanha Iisak tahtoi sanoa pojalleen jäähyväisiksi nimenomaan jakeiden 1–4 sisältämät asiat?
- Mitä Iisak tässä vaiheessa näyttää ajatelleen Esaun ja Jaakobin suhteesta ja heidän asemastaan?
- Myöhemmin käy ilmi, että Jaakob, rikkaan perheen poika, lähetettiin pitkälle ja vaaralliselle matkalle vain sauva kädessään, ilman rahaa ja kamelia (32:11). Miksi?
- Katsokaa kartalta, montako kilometriä Berseban ja Harranin välillä on (5,10). Kauanko terve nuori mies käyttää tuollaisen matkan kulkemiseen?

Jakeet 6–9 jätetään väliin.

Jakeet 10–15. Alkukielen ilmaus portaista viittaa ehkä babylonialaiseen porrasyrpyramidiin. Sen yhdellä ulkoseinämällä oli portaikko, joka johti tornin päällä sijaitsevaan temppeliin. Kauan ennen Jaakobin aikaa oli ihmiskunta yrittänyt rakentaa oman porrasyrpyramidinsa eli Baabelin tornin, jonka huipulta se toivoi pääsevänsä taivaaseen ilman Jumalaakin.

- Millaiset asiat Jaakobia ehkä pelottivat, kun hän lähti suureen tuntemattomaan?
- Mitä Jaakob jäi eniten kaipaamaan lähtiessään pois kotoaan?
- Miettikää eri syitä, miksi Jaakobin piti yöpyä ulkosalla, vaikkei se ollut turvallista villieläinten tähden?
- Luuletteko, että Jaakob katui nyt petostaan? Miksi, miksi ei?
- Jakeessa 12 viitataan siis portaisiin, ei tikkaisiin. Miettikää, miksi Herra tahtoi näyttää taivaaseen johtavat portaavat miehelle, joka oli pettänyt sokean isänsä ja oli nyt syntinsä seurauksia paossa? (Mitä Jaakobin uni opettaa meille Jumalan armosta?)
- Mikä on enkelien merkitys tässä unessa?
- Iisak oli jo siunannut Jaakobin esikoisen siunauksella (27:27–29). Mitä sellaista Herra lupasi nyt antaa Jaakobille, mikä ei ollut sisällynyt hänen isänsä siunaukseen (13–14)?
- Mikä on Jeesuksen osuus Jaakobin unessa?
- Kuvitelkaa, että Jaakob olisi joutunut lähtemään suureen tuntemattomaan ilman jakeen 15 sisältämää ”matkavakuutusta”. Mitä tuo lupaus hänelle hänen pitkällä matkallaan merkitsi?
- Sovella jae 15 omaan elämääsi. Mitä Herra sen kautta lupaa sinulle henkilökohtaisesti juuri siinä tilanteessa, jossa nyt olet?

Jakeet 16–22. Katsokaa kartalta Betelin sijainti. ”Betel” tarkoittaa Jumalan huonetta tai asuinsijaa. Ensimmäisen kerran Raamatussa nyt puhutaan ”talosta”, jossa Herra voidaan kohdata, ts. temppelistä. Tähän asti on puhuttu vain alttareista.

- Kuinka pitkä on Berseban ja Betelin välinen matka? Miten mones pakomatkan yö Jaakobilla ehkä oli menossa?
- Katsokaa vielä jakeita 12–13 ja miettikää, mikä on aina ollut Jumalan huoneen funktio ja tarkoitus.
- Mitä Jaakob pelkäsi unesta herättyään?
- Milloin sinä olet viimeksi pelännyt Jumalan pyhyyttä?
- Mitä Jaakob tarkoitti sanoillaan jakeessa 17?
- Mikä oli kiven pystyttämisen tarkoitus?
- Mitä jakeet 20–22 Jaakobin uskosta osoittavat? Verratkaa niitä jakeeseen 15.
- Mikä on enkelien merkitys sinun uskonelämässäsi?

Lopuksi: Pari vuosituhatta myöhemmin julisti Jeesus Kristus, että Jaakobin uni oli saanut täyttymyksensä hänessä: *”Totisesti, totisesti: te saatte nähdä taivaan avoinna, ja te näette Jumalan enkelien kulkevan ylös ja alas siinä, missä Ihmisen Poika on (Joh. 1:51). Ja: ”Minä olen portti. Se, joka tulee sisään minun kauttani, pelastuu.” (Joh. 10:9).* Jeesus oli se Jumala, jonka Jaakob näki unessaan avaavan taivaan oven ja laskeutuvan siitä maan päälle. Myöhemmin hänen rististään tuli portaikko, jota pitkin syntinen ihminen pääsee ylös taivaaseen. Ja kristillinen seurakunta on se Jumalan huone, jonka päällä tuo ”portaikko” seisoo.

65 USKO JA EPÄUSKO

20. sunnuntai helluntaista (1. vsk.): Markus 2:1–12

Taustaa: Talot Israelissa olivat ja ovat yhä **tasakattoisia**. Katot rakennettiin niin, että tukihirsien päälle laitettiin kaksi kerrosta poikkipuita ja niiden väliin ja päälle kaksi kerrosta savea. Katolle mentiin ulkokautta portaita pitkin. Tekstimme talo kuului ilmeisesti Pietarin anopille (1:29). Ihminen **halvaantuu** yleensä keski-iässä tai sitä vanhempana aivoverenvuodon tai tulpan seurauksena. Usein hän menettää samalla puhekykynsä kokonaan tai osittain. Halvaantunut mies ei sano tekstissämme yhtään ainoaa sanaa.

Jakeet 1–2, 6

- Usein Jeesus piti puheensa ulkona. Miettikää, miksi hän tällä kertaa halusi puhua sisätiloissa, vaikka ahtaus oli suuri?
- Jeesuksen toiminta oli vasta alkuvaiheessa. Mitä se osoittaa, että häntä kuuntelemassa oli jo lainopettajiakin?

Jae 3. Mietitään ensin halvaantuneen miehen siihenastista elämää.

- Millä kaikilla tavoilla perheen elämä oli muuttunut perheenisän halvaannuttua?
- Kaikki juutalaiset uskoivat tuohon aikaan Jumalan olemassaoloon. Miten tämä mies ehkä suhtautui uskontoon ja Jumalaan halvaannuttuaan?
- Millaista huolenpitoa halvaantunut mies oli tarvinnut jokapäiväisessä elämässään?
- Millaista oli ollut sen perheenjäsenen arkipäivä, joka oli joutunut hoitamaan halvaantunutta miestä? Huomatkaa, ettei sen aikuisissa taloissa ollut sisävessaa eikä saunaa.
- Jakeesta 5 käy ilmi, että mies oli tehnyt syntiä. Millaisia syntejä ihminen saattaa tehdä liikuntakyvyttömänäkin?
- Jos Jeesus viittaa ennen halvaantumista tehtyihin synteihin, niin mitä luulette halvaantuneeseen vaikuttaneen sen, jollei hän pystynyt puhumaan niistä kenenkään kanssa?

Jakeet 3–4a. Mietitään neljän miehen matkantekoa, kun he kantoivat halvaantunutta miestä Pietarin anopin talon eteen ja siitä katolle.

- Keitä kantajat olivat – miettikää eri vaihtoehtoja?
- Jos aikuista miestä kannetaan makuumaton päällä läpi kaupungin, niin mikä siinä hommassa on kaikkein hankalinta?
- Mikseivät ihmiset tulleet ulos talosta, että sairas ja hänen kantajansa olisivat päässeet sisälle?
- Miksi nuo neljä miestä eivät kääntyneet takaisin nähdessään, että talo oli tupaten täynnä?
- Miten sairas mies saatiin raahatuksi ulkoportaita pitkin katolle, niin ettei hän luiskahtanut maton päältä pois?
- Millaisia työkaluja miehet tarvitsivat katon purkamiseen ja mistä he ne saivat?
- Jeesus oli talon sisällä puhetta pitämässä. Millaisia huomautuksia sisältä ehkä kuului katon purkamisen aikana?
- Mitä yllä kuvatulle katolle tapahtui, kun siihen tehtiin miehen mentävä aukko?

Jae 5. Puhumme nyt siitä ajasta, kun sairas kuuli synninpäästön sanat, mutta ei ollut vielä parantunut.

- Neljä miestä oli tuonut ystävänsä Jeesuksen parannettavaksi. Mitä he ehkä ajattelivat kuullessaan synninpäästön sanat?
- Miksi Jeesus toimi siinä järjestyksessä, että hän antoi ensin halvaantuneelle tämän synnit anteeksi ja paransi hänet vasta myöhemmin?
- Miksi Jeesus kutsui halvaantunutta pojakseen, vaikka oli kaikesta päättäen tätä nuorempi?
- Mitä halvaantunut ehkä ajatteli kuullessaan synninpäästön sanat? (Mitä se hänelle merkitsi, että hän nyt tiesi saaneensa anteeksi kaikki ne synnit, jotka hänen mieltään painoivat?)
- Kuvittele, että sinä pyytäisit Jeesukselta apua vaikeimpaan ongelmaasi, ja hän vastaisikin sinulle näin: ”Poikani/ tyttäreni, sinun syntisi annetaan anteeksi.” Tulisitko iloiseksi vai kiukkaiseksi? (Jos voisit valita, kumman valitsisit: hyvän omantunnon vai ongelmiesi ratkaisun?)
- Miten sairaan miehen asenne omaan sairauteensa muuttui, kun hän tiesi nyt pääsevänsä kuoltuaan taivaaseen?
- Kun katsomme tarkkaan lauserakennetta, huomaamme, ettei Jeesus puhu halvaantuneen miehen, vaan neljän kantajan uskosta. Miettikää, millä hetkellä halvaantunut itse tuli uskoon.

Jakeet 6–7. Mooseksen lain mukaan synnit voitiin saada anteeksi vain temppelissä, kun siellä uhrattiin syntiuhri. Muualla juutalaiset eivät julistaneet kenenkään syntejä anteeksi.

- Mitä mieltä olette, oliko lainopettajien kritiikki ymmärrettävää VT:n taustaa vasten? Perustelkaa vastauksenne.
- Miksi Jeesuksella oli oikeus julistaa ihmisille anteeksi heidän syntinsä? (Missä oli temppeli, missä oli uhri?)

Jakeet 8–9.

- Vastatkaa siihen kysymykseen, jonka Jeesus esittää jakeissa 8–9.
- Mitä Jeesukselle maksoi, että hän paransi miehen sairauden? Mitä hänelle maksoi, että hän antoi miehelle hänen syntinsä anteeksi?

Jakeet 10–12. Ihminen tarvitsee yleensä pitkäaikaista fysioterapiaa maattuaan sängyssä vuosikaudet. Tässä tapauksessa parantuneen miehen lihakset toimivat heti.

- Mikä oli Jeesuksen motiivi, kun hän teki tämän ihmeen?
- Miksi mies lähti ovesta ulos mitään sanomatta? Miksi hän ei kiittänyt Jeesusta ihmeestä?

Ilosanoma: Jeesus on kutsunut sinut tähän raamattupiiriin voidakseen sanoa sinulle nämä sanat: ”*Poikani/ tyttäreni, sinun syntisi annetaan sinulle anteeksi.*” Jeesuksen oli kuitenkin maksettava kova hinta tästä synninpäästöstä: hänestä itsestään tehtiin samanlainen syntiuhri kuin mitä tuohon aikaan temppelissä uhrattiin.

66 JEESUKSEN LÄHETILÄÄT

21. sunnuntai helluntaista (1. vsk.): Matt. 22:1–14

Taustaa: Häät olivat ajanlaskumme alun Lähi-idässä parasta vaihtelua, mitä arkisen aherruksen keskellä yleensä saattoi odottaa. Ilmestyskirjassa taivasta kutsutaan Karitsan hääjuhlaiksi. **Kutsuvieraat** tarkoittivat ensin juutalaisia, mutta nykyään he tarkoittavat ketä tahansa ihmistä, joka on kasvanut kristillisen kirkon vaikutuspiirissä, mutta hylännyt myöhemmin Jumalan kutsun.

Alustavat kysymykset

- Palauta mieleesi kuninkaalliset häät, joita olet seurannut mediasta. Millaisia ihmisiä kuninkaallisiin häihin yleensä kutsutaan?
- Millaiset ihmiset saattaisivat ehkä meidän päivinämme käyttäytyä kuten ne, joita jakeet 3–5 kuvaavat?

Jakeet 1–6

- Mitä vertauksen kutsuvieraat kuninkaastaan ajattelivat?
- Miksi kutsuvieraiden oli suhteellisen helppo kieltäytyä kutsusta?
- Miksi kieltäytyjät eivät ajatelleet tekonsa mahdollisia seurauksia?
- Jumala kutsuu ihmisiä taivasten valtakuntaan palvelijoidensa ja Raamatun kautta. Miksi useimmat ihmiset suhtautuvat hänen kutsuunsa jakeissa 3 ja 5 kuvatulla tavalla?
- Miten sinä reagoit, jos joku kutsuu sinua kirkkoon, raamattupiiriin tai hengelliseen tilaisuuteen keskeltä kiireitäsi?
- Mitä reaktiosi sinusta kertoo?
- Mistä johtuu, että Jumalan palvelijoita kohdellaan tässä maailmassa jakeessa 6 kuvatulla tavalla?

Jae 7. Kuningas tarkoittaa vertauksessa Jumalaa.

- Mistä vertauksen kuningas tarkalleen ottaen vihastui?
- Millä tavalla Jeesus kuvaa Jumalan vihaa niitä ihmisiä kohtaan, jotka vainoavat hänen sanansaattajiaan?
- Miksi useimmat meidän aikamme ihmiset vastustavat Raamatun opetusta Jumalan pyhydestä ja hänen vihastaan?
- Miten ja milloin tämä jae on jo toteutunut, ja miten se vielä toteutuu Jeesuksen kutsun hylänneiden ihmisten kohdalla? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)

Jakeet 8–10

- Vertaa ensimmäistä kutsuttujen joukkoa toiseen joukkoon – miten näiden ryhmien arkipäivä poikkesi toisistaan (5,10)?
- Keitä meidän aikamme ovat ne, jotka tulevat teiltä ja toreilta Jumalan valtakuntaan (9–10)?
- Miten rupusakki pystyi uskomaan, että kuninkaan kutsu oli tarkoitettu vakavasti otettavaksi?
- Millaiset ihmiset iloitsivat meidän päivinämme siitä, että heidätkin kutsutaan taivaalliseen hääjuhlaan?

Jakeet 11–13. Yleensä ajatellaan niin, että kuninkaalla oli varastossaan valmiita juhlapukuja niitä varten, jotka hän oli kutsunut kadulta pitoihin. Raamatussa hääpuku tarkoittaa usein sitä vanhurskauden vaatetta, jonka Jumala pukee syntisen päälle.

- Vertaus: Miettikää, miksi yhdelle vieraille ei kuninkaan antama asu kelvannut?
- Sovellutus: Millainen usko on sillä ihmisellä, joka arvelee voivansa mennä taivaaseen ”omissa vaatteissaan”? (Miksi taivaan hääjuhliin ei kukaan pääse omista vaatteistaan?)

Jae 14

- Mitä jae 14 tarkoittaa tämän vertauksen valossa?
- Ketkä eivät vielä ole saaneet kutsua Jumalan valtakunnan hääjuhlaan?
- Ketkä on valittu, ja keitä ei ole valittu taivaan hääjuhliin? Pysykää tekstissä.

Kokoava kysymys

- Miksi Jeesukselle kävi hänen elämänsä lopussa kuten hääpuvuttomalle vieraille: hänet sidottiin käsistä ja jaloista ja heitettiin ulos pimeyteen?

Ilosanoma: Ilmestyskirjassa kerrotaan taivaan hääpuvusta seuraavaa: *Yksi vanhimmista kysyi minulta: »Keitä nämä valkeavaatteiset ovat? Mistä he ovat tulleet?» Minä vastasin: »Herra, sinä sen tiedät.» Hän sanoi minulle: »Nämä ovat päässeet suuresta ahdingosta. He ovat pesseet vaatteensa ja valkaisseet ne Karitsan veressä.»* (Ilm. 7:13–14.)

67 PYHIEN YHTEYS

Pyhäinpäivä (kaikki vuosikerrat): Matt. 5:1–12

Taustaa: Vuorisaarna alkaa niin, että Jeesus esittää onnellisen ihmisen määritelmän. (Autuas sanahan tarkoittaa ”ikionnellista”.) Määritelmä poikkeaa suuresti siitä, miten ympäröivä maailma onnen määrittelee. Jeesus ei kuitenkaan puhu onnen tunteista, vaan siitä, onko ihminen objektiivisesti ottaen ja Jumalan silmissä autuas eli pääseeke hän taivaaseen.

Jakeet 1–3

- Kummalle Jeesus mielestänne piti vuorisaarnansa: kansanjoukolle vai opetuslapsilleen? Katsokaa jakeita 1 ja 25.
- Mitä hengessään köyhä ihminen ajattelee omasta hengellisyydestään?
- Mikä on hengellisesti köyhän vastakohta?
- Miksi vain hengellisesti köyhät pääsevät taivasten valtakuntaan?
- Oletko sinä autuas jakeen 3 perusteella? (Voit vastata hiljaa sydämessäsi.)

Jae 4

- Miksi murheettomat eivät ole autuaita?
- Mieti jotain tilannetta, kun olit äärimmäisen onneton, mutta sait Jeesukselta lohdutuksen. Voitko jäljestäpäin sanoa, että olit silloin autuas? Miksi voit, miksi et voi?
- Saako jokainen uskova varmasti kaikkiin suruihinsa lohdutuksen? Perustele vastauksesi.
- Oletko sinä autuas jakeen 4 perusteella? Voit vastata hiljaa sydämessäsi.

Jae 5. Vanha käänös puhuu ”hiljaisista”, uusi ”kärsivällisistä” ihmisistä. Jeesuksen mukaan tällaiset ihmiset perivät luvattun maan (sekä Kaananin maan että uuden luomakunnan).

- Miksi kärsimättömät eivät peri luvattua maata?
- Millaisessa tilanteessa uskova ihminen tarvitsee kärsivällisyyttä kaikkein eniten?
- Oletko sinä autuas jakeen 5 perusteella? Voit vastata hiljaa sydämessäsi.

Jae 6. Sana vanhurskas tarkoittaa Jumalalle kelpaavaa.

- Millainen on ihminen, joka ei tunne vanhurskauden nälkää eikä janoa? Miksi hän ei voi olla autuas?
- Mikä tekee vanhurskauden nälkää ja janoa kokevan ihmisen ikionnelliseksi?
- Milloin ja miten vanhurskauden nälkää ja janoa tunteva ihminen ravitaan?
- Oletko sinä autuas jakeen 6 perusteella? Voit vastata hiljaa sydämessäsi.

Jae 7. Vanha käänös sanoo: laupias. Uusi sanoo: toisia armahtava.

- Miksi laupeudeton tai toisia armahtamaton ihminen ei voi olla onnellinen?
- Milloin ja miten toisia armahtavat ihmiset armahdetaan?
- Oletko sinä autuas jakeen 7 perusteella? Voit vastata hiljaa sydämessäsi.

Jae 8. Vanhassa testamentissa kukaan ei saanut nähdä Jumalaa. Nyt Jeesus lupaa tämän etuoikeuden puhdassydämisille.

- Mikä on puhtaan ja likaisen sydämen ero?
- Miksi sellainen ihminen ei voi olla onnellinen, jolla on likainen sydän?
- Miten puhdassydämisiksi tullaan?
- Milloin puhdassydäminen ihminen saa nähdä Jumalan?
- Oletko sinä autuas jakeen 8 perusteella? Voit vastata hiljaa sydämessäsi.

Jae 9

- Miettikää, mitä Jeesus tarkoittaa rauhantekijöillä?
- Mikä on rauhantekijän vastakohta ja miksi hän ei ole autuas?
- Milloin ja missä rauhantekijöitä kutsutaan Jumalan lapsiksi?
- Oletko sinä autuas jakeen 9 perusteella? Voit vastata hiljaa sydämessäsi.

Jae 10

- Millä perusteella vanhurskauden tähden vainottu Jumalan lapsi voi olla onnellinen ihminen?
- Mitä Jeesuksen kuulijat ehkä ajattelivat tästä väitteestä?
- Oletko sinä autuas jakeen 10 perusteella? Voit vastata hiljaa sydämessäsi.

Jakeet 11–12

- Mistä asioista ihmiset solvaavat tänä päivänä kristittyjä, vainoavat heitä ja valehtelevat heidän päälleen?
- Millä eri tavoilla solvauksiin voi suhtautua?
- Mitä pitäisi tapahtua, että sinä voisit suhtautua saamaasi pilkkaan jakeessa 12 kuvatulla tavalla?

Kokoaavat kysymykset

- Vertaa Jeesuksen määritelmää onnellisuudesta siihen, mitä itse olet tästä asiasta tähän asti ajatellut.
- Mitkä näistä autuaaksi julistuksista voitaisiin soveltaa Jeesukseen itseensä?
- Mitä tapahtui sille palkalle, jonka Jeesuksen olisi pitänyt saada?
- Kuka tämän tekstin mukaan pääsee taivaaseen?

Ilosanoma: Jeesus oli rikas, mutta tuli meidän tähtemme köyhäksi. Hän oli murheellinen, kärsivällinen, armahtava, puhdassydäminen, rauhantekijä ja vainottu. Hän oli tätä kaikkea meidän puolestamme ja meidän sijastamme. Hän ei kuitenkaan saanut tästä kaikesta mitään palkkaa, vaan päinvastoin ristin häpeän. Palkkansa hän luovutti meille, jotka emme ole olleet kärsivällisiä, armahtavia puhdassydämisiiä ja rauhantekijöitä. Näin hän ansaitsi meille taivasten valtakunnan, lohdutuksen ja Jumalan lapsen oikeudet.

68 USKON PERUSTUS

Uskonpuhdistuksen muistopäivä (1. vsk.): Joh. 4:46–54

Taustaa: Tekstimme kuningas oli se **Herodes Antipas**, joka oli pidättänyt Johannes Kastajan ja tappanut hänet. (Betlehemin lastenmurhaan syyllistynyt Herodes oli ollut tämän kuninkaan isoisä.) Herodekset olivat vain puoliksi juutalaisia ja erittäin epäsuosittuja kansan silmissä. **Kapernaumista Kaanaan** on matkaa 38 km; korkeuseroa on 700 m. Parantumisihme tapahtui 7. tunnilla, mikä tarkoittaa klo 12–13 keskipäivällä. Huomatkaa, että isä lähti heti Jeesuksen lupauksen kuultuaan kotimatalle. Hän ei kuitenkaan ehtinyt palata Kapernaumiin valoisan aikaan, vaan joutui yöpymään matkalla.

Jae 46. Poika sairasti varmaan malariaa, joka oli yleinen tauti järven rannalla tuohon aikaan. Malaria on hengenvaarallinen lapsille ja vanhuksille.

- Kuvitelkaa tämän Kapernaumissa asuvan Herodeksen virkamiehen elämää ennen pojan sairastumista. Mitä hyvää ja mitä huonoa siihen ehkä sisältyi?
- Miettikää, miten tämä virkamies oli ennen pojan sairastumista suhtautunut niihin juttuihin, joita hän Jeesuksesta kuuli?
- Miten poikaa oli ehkä koetettu parantaa, ennen kuin isä lähti pitkälle matkalle Jeesuksen luo?

Jae 47. Jeesus oli tulossa Jerusalemissa Samarian kautta. Emme tiedä, miten virkamies sai kuulla hänen olevan Kaanassa asti tulossa. Ilmeisesti virkamiehellä ei ollut hevosta käytettävissään, vaan hän kulki jalkaisin koko tuon neljän peninkulman matkan.

- Mitä se osoittaa, ettei Herodeksen virkamies lähettänyt palvelijaansa Jeesuksen luo, vaan päätti kulkea itse tuon pitkän matkan?
- Mihin aikaan isä joutui lähtemään kotoaan voidakseen olla Kaanassa puolenpäivän aikoihin? Montako kilometriä tunnissa hänen piti kävellä?
- Mitä luulet isän miettineen, kun hän käveli tuota pitkää ylämäkeä Kapernaumista Kaanaan?
- Miksi Herodeksen virkamiehen oli erityisen vaikea pyytää Jeesukselta palvelusta?
- Jos sinun on joskus ollut vaikea pyytää Jeesukselta apua, mistä se johtui?
- Mikä oli ehkä isän ruumiinkunto hänen saapuessaan Jeesuksen eteen?
- Miksi isä olisi halunnut Jeesuksen lähtevän mukanaan takaisin Kapernaumiin, ja miksi Jeesus ei suostunut hänen pyyntöönsä?

Jae 48

- Miten nämä Jeesuksen sanat kuuluvat kertomuksen yhteyteen?
- Kenelle Jeesus kohdisti sanansa?
- Mitä pahaa siinä on, että joku tavoittelee ihmettä ja merkkiä voidakseen uskoa?
- Voidaanko Jeesuksen sanat jakeessa 48 mielestänne soveltaa sairaan pojan isään? Perustelkaa vastauksenne.

Jakeet 49–50

- Mitä ajattelette isän vastauksesta Jeesuksen väitteeseen (jakeessa 48)?
- Mikä sai Jeesuksen vastaamaan isän pyyntöön?
- Mitä se osoittaa, että isä lähti paluumatkalle vaatimatta enää Jeesusta mukaansa?
- Miksi väsynyt isä ei jäänyt Kaanaan yöksi, vaan lähti heti kävelemään takaisin Kapernaumiin?
- Miten isän usko muuttui Jeesuksen tapaamisen myötä (47, 50b)?
- Miksi meidän on usein vaikea uskoa pelkkään Jumalan sanaan ennen kuin koemme hänen apunsa?
- Mikä on se Jeesuksen lupaus, jossa sinun pitäisi tällä hetkellä riippua kiinni?

Jakeet 51–54.

- Miksi palvelijat olivat lähteneet isäntäänsä vastaan?
- Miksi pojan parantumisen hetki on kirjoitettu Raamattuun?
- Mitä isä oppi tämän tapauksen kautta Jeesuksen sanasta?
Luukkaan evankeliumissa kerrotaan, että Jeesusta seuraavien naisten joukossa oli muuan Johanna, Herodeksen korkean virkamiehen Kuusaan vaimo (Luuk. 8:3). Ilmeisesti hän oli tekstimme sairaan pojan äiti.
- Miten Kuusaan ja Johannan perhe-elämä muuttui, kun kaikki perheenjäsenet uskoivat Jeesukseen?
- Miksi Johanna jätti perheensä ja kulki Jeesuksen seurueessa seuraavat pari vuotta?
- Miten uusi usko vaikutti ehkä Kuusaan työhön Herodeksen palveluksessa?
- Jeesus vietiin viimeisenä aamunaan Herodeksen kuulusteltavaksi, mutta hän ei sanonut tälle sanaakaan. Jos Kuusas oli paikalla, mitä hän tuosta kuulustelusta ehkä ajatteli?

Kokoavat kysymykset

- Mikä on ”usko” sanan merkitys tässä evankeliumitekstissä?
- Miksi Jeesus ei käyttänyt voimallista sanaansa silloin, kun hänet itsensä tuomittiin ja tapettiin?

Hosanoma: Jeesuksen sanassa on voima siksi, että siitä on maksettu kallis hinta. Kuninkaan virkamiehen poika sai elää. Sen sijaan Jumalan Pojan piti kuolla.

69 ANTAKAA TOISILLENNE ANTEEKSI

23. sunnuntai helluntaista (1. vsk.): Matt. 18:21–35 (Käsikirja: 23–35)

Taustaa: Tässä vertauksessa **kuningas** tarkoittaa Jumalaa, **palvelijat** meitä ihmisiä, velka meidän syntejämme ja **vankityrmä** helvettiä. **Yksi talentti** vastaa seitsemäntoista vuoden palkkaa. Koska yksi denaari on yhden päivän palkka, **sata denaaria** vastaa runsaan kolmen kuukauden palkkaa. Tämä vertaus on tarkoitettu erityisesti niille, jotka ovat joskus sanoneet toiselle ihmiselle: ”En anna ikinä sinulle anteeksi sitä, mitä sinä olet minulle tehnyt!”

Alustavat kysymykset

- Palauta mieleesi jokin vaikea ihmissuhteesi. Montako kertaa sinä olet jaksanut antaa tuolle toiselle anteeksi, jos hän on tehnyt sinulle saman ilkeän tempun yhä uudelleen?
- Miten me yleensä puolustaudumme, kun emme tahdo antaa toiselle ihmiselle anteeksi hänen pahoja tekojaan ja ilkeitä sanojaan?

Jakeet 21–22

- Miettikää, miksi Pietari meni kysymään Jeesukselta tuollaista asiaa?
- Mitä Jeesus tarkoitti vastauksellaan?

Jakeet 23–25

- Jos yksi talentti on 17 vuoden palkka, niin kuinka suurta summaa nykyrahassa vastaa 10000 talenttia?
- Miten on mahdollista, että yksi ihminen oli voinut pistää menemään tuollaisen tähtitieteellisen rahasumman?
- Mitä mieltä olet kuninkaan langettamasta tuomiosta: oliko se oikeudenmukainen? Perustele vastauksesi.

Jakeet 25–27

- Miksi palvelija ei pyytänyt kuninkaalta velkaansa anteeksi?
- Millä tavalla palvelija ehkä arveli hankkivansa tuon suunnattoman suuren summan maksaakseen velkansa takaisin kuninkaalleen?
- Mitä se osoittaa kuninkaasta, että antaessaan anteeksi hän oli valmis kärsimään noin suuren taloudellisen tappion?

Jakeet 28–30

- Miettikää eri syitä, miksi velan anteeksisaaminen ei tehnyt palvelijaa iloiseksi ja kiittolliseksi?
- Mikä palvelijan käytöksessä toista palvelijaa kohtaan oli erityisen kylmäveristä?
- Miten pitkään suunnilleen olisi kestänyt kolmen kuukauden palkkasumman säästäminen?
- Mitä ensimmäiselle palvelijalle olisi pitänyt tapahtua, että hän olisi voinut antaa toverinsa velan anteeksi?

Jakeet 31–34

- Mikä vaikutus yhden palvelijan armottomuudella oli toisiin palvelijoihin?
- Miten armottoman palvelijan anteeksiantamaton sydän olisi voinut muuttua anteeksiantavaksi?
- Millainen tulevaisuus armotonta palvelijaa odotti?
Vertauksen sovellutus ja jae 35
- Mitä yhteistä synnillä on velan kanssa?
- Kuvitellaanpa, että Jumala perii ihmiseltä jokaisesta valheesta satasen, riidasta tai murjottamisesta viisisatosen, rakkaudettomuudesta jotakuta lähimmäistä kohtaan tuhat euroa per päivä, jne.. Kauanko siinä menisi, ennen kuin 10000 talentin velka olisi koossa?
- Hiljaa vastattavaksi: Miten olet ajatellut selvittää omasta velastasi Jumalan edessä?
- Mitä sen ihmisen uskossa on vikana, joka sanoo Jumalalle samat sanat kuin vertauksen palvelija isännälleen jakeessa 26?
- Tarkoittaako armoton palvelija mielestänne uskova kristittyä vai sellaista ihmistä, joka ei usko Jumalaan? Perustelkaa vastauksenne.
- Mikä ero on näiden kahden ihmisen tilanteessa: sen joka ei tahdo antaa anteeksi lähimmäiselleen, ja sen, joka kyllä tahtoi, mutta ei pysty siihen?
- Mitä tapahtuisi, jos Jumala painaisi villaisella jakeessa 28 kuvatun käytöksen, ja antaisi sen aina vain mukisematta anteeksi?
- Miksi taivaallinen Isä ei anna lupaa toisen vihaamiseen vaikka tuo toinen olisi tehnyt meille millaisen vääryyden hyvänsä (35)?
- Millä tavalla ja missä valuutassa Jeesus maksoi taivaalliselle Isälle meidän kymmenentuhannen talentin velkamme?

Ilosanoma: Jeesus vaihtoi paikkaa meidän velkaantuneiden palvelijoidensa kanssa. Hän maksoi velkamme ja koko ihmiskunnan velan viimeistä ropoa myöten. Valuutta, millä syntivelkamme kuitattiin maksetuksi, ei ollut kulta eikä hopea, vaan Jeesuksen pyhä veri (1. Piet. 1:18–19).

70 KAHDEN VALTAKUNNAN KANSALAISENA

24. sunnuntai helluntaista (1. vsk.): Matt. 22:15–22

Taustaa: Fariseukset olivat isänmaan ystäviä, kun taas **herodilaiset** kannattivat valtaapitäviä roomalaisia ja heidän vasallikuningastaan Herodesta. Tavallisesti nämä kaksi puoluetta olivat tukkanuottasilla keskenään. Nyt fariseukset kuitenkin pyysivät herodilaisilta apua Jeesuksen selättämiseen. Juutalaisten oli maksettava **veroja roomalaisille**. Verotuloilla rakennettiin teitä ja siltoja, mutta osa niistä saattoi mennä myös Rooman harjoittamaan keisarinpalvontaan. Siksi verojen maksaminen oli fariseuksille vaikeaa. Herodilaiset sen sijaan hyväksyivät asian mukisematta.

Alustavat kysymykset

- Miksi kysymys veroista nostattaa tunteita jokaisessa yhteiskunnassa?
- Mieti, miten sinä itse suhtaudut verojen maksamiseen? (Voit vastata hiljaa mielessäsi.)

Jakeet 15–16. Vanha käännös puhuu ”sanoissa solmimisesta”. Uusi käännös puhuu ”ansasta”.

- Miksi fariseukset eivät menneet kysymään asiaa Jeesukselta, vaan lähettivät opetuslapsensa asialle?
- Mikä saattoi olla Herodeksen kannattajien motiivi, kun he tulivat mukaan tähän projektiin?
- Mitä fariseusten opetuslapset ja herodilaiset luulivat voittavansa imartelullaan?
- Miksi kyselijät valitsivat juuri jakeessa 16 mainitut asiat imartelunsa perusteeksi?
- Minkä verran luulette imartelun hämänneen paikalla olijoita, siis kansaa ja opetuslapsia?

Jae 17.

- Missä tässä kysymyksessä oli se ansa? Toisin sanoen: kuka olisi suuttunut, jos Jeesus olisi vastannut kysymykseen myöntävästi? Kuka olisi suuttunut, jos Jeesus olisi vastannut kysymykseen kieltävästi?
- Mitä seurauksia siitä olisi tullut Jeesukselle itselleen, jos hän olisi vastannut kysymykseen joko kieltävästi tai myöntävästi?
- Mitä ovat ne tahot, jotka koettavat meidän päivinämme saada kristityt solmituiksi sanoissaan?

Jakeet 18–21a.

- Miksi Jeesus puhutteli kysymyksen esittäjiä kovin epäkohteliaasti?
- Miten kysyjät ehkä kokivat Jeesuksen tyrmäyksen?
- Jeesus tiesi varsin hyvin, että jokaisessa denaarissa oli keisari Tiberiuksen kuva. Miksi hän siis käski fariseusten näyttää kolikkoa ja kysyi vielä varmuuden vuoksi, kuka siihen oli kuvattu?

Jae 21b

- Mitä Jeesus tahtoi sanoa tällä vastauksellaan?
- Kysymyksen esittäjien mietittäväksi jäi, mitkä asiat kuuluvat keisarin päätösvaltaan, mitkä Jumalan. Miksi verot kuuluvat keisarin päätösvaltaan?
- Jokainen ihminen on luotu Jumalan kuvaksi. Mitä valoa tämä seikka tuo Jeesuksen sanoihin?
- Mikä Jeesuksen vastauksessa oli erityisen nerokasta?

Jae 22

- Miksei kukaan väittänyt Jeesusta vastaan?
- Mitä nimenomaista asiaa vastustajat hämmästelivät?

Kokoavat kysymykset

- Mitä tapahtuu, jos annamme esivallalle sen, mikä Jumalalle kuuluu, tai Jumalalle sen, mikä esivallalle kuuluu?
- Saako kristitty mielestäsi jossakin tapauksessa kiertää veroja? Miksi saa, miksi ei saa?
- Mitä jae 21 sanoo esimerkiksi harmaasta taloudesta ja pummilla matkustamisesta?
- Mitä kristityn pitää tehdä, jos Jumalan laki ja maan laki ovat ristiriidassa keskenään? (Voiko kristitty osallistua virkansa puolesta raskauden keskeyttämiseen, voiko hän vihkiä sukupuolineutraalin parin jne.?)

Hosanoma: Jeesus alistui lain alle tullessaan ihmiseksi eli siis antoi keisarille, mikä keisarin on. Mutta Jeesus myös antoi aina Jumalalle mikä Jumalan on: uskon ja palvonnan. Silti hänet tuomittiin kapinasta keisaria vastaan. Jos meille käy samoin, seisoo Jeesus vierellämme ja vahvistaa meitä.

71 KUOLEMASTA ELÄMÄÄN

25. sunnuntai helluntaista (1. vsk.): Matt. 9:18–26

Taustaa: Markuksen evankeliumissa nämä kaksi tapausta kerrotaan tarkemmin. Kuolleen tytön isä oli synagogan esimies, Jairos nimeltään. Tyttö oli hänen ainoa lapsensa ja 12 vuotta vanha.

Jakeet 18–19. Ensin mietitään, mitä Jairoksen perheelle oli tapahtunut viimeisen 12 vuoden aikana.

- Millaista oli ehkä juutalaisen miehen elämä, jos hänellä ei ollut yhtään poikaa, vaan vain yksi tytär?
- Mitä yleensä tapahtuu, jos syntyvällä lapsella on vanhempien mielestä ”väärä” sukupuoli?
- Miettikää, mitä Jairos oli joutunut kokemaan ainoan lapsensa sairauden aikana.
- Synagogan esimiehet eivät yleensä veljeilleet Jeesuksen kanssa. Mistä se on osoitusta, että Jairos kuitenkin päätti tulla hakemaan häneltä apua?
- Mitä ajattelette isän käytöksestä Jeesuksen edessä? (Jos teiltä olisi puoli tuntia sitten kuollut rakkain ihminen, millaisessa tilassa te nyt olisitte?)
- Miksi äiti ei tullut mukaan pyytämään apua Jeesukselta?
- Kukaan ei uskonut vielä tässä vaiheessa, että Jeesus voisi herättää kuolleita henkiin. Mistä synagogan esimies oli saanut tuollaisen uskon?
- Mitä opetuslapset ja kansanjoukko ehkä olettivat Jeesuksen vastaavan Jairoksen pyyntöön?
- Millä mielellä synagogan esimies kulki Jeesuksen vierellä kohti kotiaan?
- Mitkä olivat ehkä opetuslasten tunnelmat tuon kävelyn aikana?

Jakeet 20–22. Mooseksen lain mukaan nainen on verenvuodon aikana kultillisesti saastainen. Häneen ei saa koskea, eikä hän saa mennä siinä tilassa temppeliin (3. Moos. 15).

- Mitä kaikkia seurauksia verenvuodosta oli tullut tekstimme naisen elämään?
- 12 vuotta aikaisemmin oli yhdessä Kapernaumin talossa vallinnut suuri ilo, toisessa suuri suru. Vertaa, millaista elämää viimeiset 12 vuotta oli eletty a) Jairoksen kodissa ja b) verenvuotoa sairastavan naisen kodissa.
- Vertaa, millaista oli uskonnon harjoitus ollut nämä 12 vuotta näissä kahdessa kodissa?
- Millaista verenvuotoon sairastuneen naisen vanhempien elämä oli ehkä ollut?
- Miksi nainen ei pyytänyt Jeesukselta apua, vaan aikoi vain koskea hänen vaatteisiinsa?
- Mitä yhteistä oli verenvuotoa sairastavan naisen ja synagogan esimiehen uskossa (19,21)?
- Millaista meidän elämämme olisi, jos meillä olisi sama usko kuin noilla kahdella?
- Mitä ajattelette niistä sanoista, jotka Jeesus sanoo naiselle? Huomatkaa että ”parantaa” ja ”pelastaa” ovat kreikan kielessä sama verbi.
- Jeesus on kutsunut sinut tähän raamattupiiriin voidakseen sanoa sinulle jakeen 22 sanat. Mitä ne merkitsevät sinulle nykyisessä elämäntilanteessasi?

Jakeet 23–26

- Mitä naisen parantuminen vaikutti ehkä synagogan esimieheen?
- Jeesus keskeytti hautajaisvalmistelut Jairoksen talossa. Mitä hän tarkoitti sanoillaan jakeessa 24?
- Mitä se osoittaa, että ihmiset nauroivat Jeesuksen sanoille?
- Mitä yhteistä kuolemalla on unen kanssa?
- Miksi Jeesus ei halunnut herättää tyttöä kuolleista kaikkien nähden?
- Yleensä ruumiiseen ei koskettu, koska siitä tultiin kultillisesti saastaiseksi. Miksi Jeesus tahtoi herättää tytön henkiin nimenomaan tarttumalla hänen käteensä?
- Miten tekstimme Jairoksen tyttären ja verenvuodosta parantuneen naisen elämä nyt muuttui?
- Mitä huomaatte Jeesuksen tavasta kohdella naisia? (Mistä me huomaamme, että Jeesus piti naisia täsmälleen yhtä suuressa arvossa kuin miehiäkin?)
- Mikä on tämän kertomuksen sanoma juuri sinulle juuri tänään?

Hosanoma: Koskemalla kultillisesti saastaisiin ihmisiin Jeesus keräsi päälleen heidän saastaisuutensa. Tässä tekstissä se tapahtui kaksi kertaa. Kun Jeesus teki kuolemaa, ei kukaan ojentanut hänelle kättään, ei edes hänen taivaallinen Isänsä. Kukaan ei lohduttanut häntä sanomalla: ”Poikani, ole turvallisella mielellä.” Ei, ristillä riippuessaan Jeesus oli Jumalankin hylkäämä – meidän syntiemme ja saastaisuutemme tähden.

72 VALVOKAA!

Valvomisen sunnuntai (1. vsk.): Matt. 25:1–13

Taustaa: Sulhanen tarkoittaa Jeesusta ja **hääjuhla** taivasta, jonne Jeesukseen uskovat pääsevät hänen toisen tulemisensa jälkeen. **Öljy** tarkoittaa Raamatussa yleensä Pyhää Henkeä. **Morsiusneitojen** tehtävä oli valaista sulhasen tietä pimeyden keskellä, kun hän siirtyi morsiamen kodista omaan kotiinsa. Iloisen kulkueen oli määrä sekä näkyä että kuulua. **Lamput** tässä tekstissä ovat joko soihtuja, jotka piti kastella öljyyn silloin tällöin tai kahvikupin kokoisia saviastioita, joissa oli puuvillalanka sydämenä.

Alustavat kysymykset

- Miten sinä henkilökohtaisesti suhtaudut ajatukseen Jeesuksen paluusta tänne maan päälle?
- Jos jokin asia huolestuttaa sinua Jeesuksen paluussa, niin mikä se on?
- Miksi Jeesus ei anna ihmiskunnalle eikä edes kristityille selvää varoitusta tulostaan, vaan haluaa pitää paluunsa ajankohdan salassa?

VERTAUS

Jakeet 1–5

- Millaisia ihmisiä valitaan yleensä morsiusneidoiksi, kaasoiksi ja bestmaneiksi?
- Etsikää mahdollisimman monta asiaa, jotka ovat yhteisiä kaikille kymmenelle morsiusneidolle?
- Miettikää, miten ja miksi viisaat morsiusneidot olivat varanneet kylliksi öljyä mukaansa?
- Miksi tyhmit morsiusneidot eivät pitäneet huolta siitä, että heillä olisi ollut tarpeeksi öljyä, viipyipä sulhanen miten kauan hyvänsä? (Jollei heillä ollut rahaa öljyyn, mitä heidän olisi pitänyt tehdä?)
- Mitä eroa oli viisaiden ja tyhmien suhtautumisessa sulhaseen – miettikää eri vaihtoehtoja?

Jakeet 6–10

- Öljy tarkoittaa siis Pyhää Henkeä. Mitä se tarkoittaa kristittyjen elämässä, että öljy on varattava etukäteen?
- Mitkä ovat ne välineet, joiden kautta saamme Pyhän Hengen?
- Mitä olisi tapahtunut, jos viisaat morsiusneidot olisivat antaneet osan öljyään tyhmille?
- Mistä viisi tyhmää tyttöä olettivat saavansa öljyä keskellä yötä?
- Mikä ero on sen kristityn uskossa, joka on valmistautunut Jeesuksen tuloon verrattuna sen kristityn uskoon, joka ei siihen ole valmistautunut?

Jakeet 11–13

- Sulhanen oli oletettavasti tavannut kaikki morsiusneidot ennenkin. Miksi hän kuitenkin sanoi tyhmille, ettei hän tuntenut heitä?
- Missä ja miten sulhanen oli ehkä oppinut tuntemaan paremmin ne morsiusneidot, jotka pääsivät häihin?
- Miten me voimme oppia tuntemaan Jeesuksen ja miten Jeesus oppii tuntemaan meidät?
- Mitä Jeesus tahtoi sanoa kertoessaan vertauksen, jossa vain puolet häntä odottavista ihmisistä pääsee perille?
- Mikä oli perimmäinen syy siihen, etteivät tyhmit morsiusneidot päässeet häihin?
- Keitä Jeesus siis tarkoitti viisailla morsiusneidoilla? Entä tyhmillä? (Miten vertauksen tulkinta muuttuisi, jos Jeesus olisikin puhunut viidestä hyvästä ja viidestä pahasta morsiusneidosta?)
- Mitä Jeesus tahtoo opettaa meille sanoessaan, että **kaikki kymmenen** morsiusneitoa nukahtivat kesken odotuksen?

Kokoavat kysymykset

- Mitä tämä vertaus sanoo niille ihmisille, jotka ehkä on kastettu ja jotka ovat käyneet rippikoulun, mutta eivät sen jälkeen ole käyneet kirkossa eivätkä avanneet Raamattua?
- Mitä meidän pitäisi tehdä, jos huomaamme olevamme tyhmiä neitsyitä?
- Jeesus sanoo jakeessa 13, että me emme tiedä päivää emmekä hetkeä. Mitä meidän pitäisi tehdä, että olisimme joka päivä ja joka hetki valmiita hänen tuloonsa?

Ilosanoma: Emme voi oppia tuntemaan toista ihmistä, jollei hän paljasta meille huonoja puoliaan. Jeesuskin oppii tuntemaan meidät vain niin, että kannamme syntimme joka päivä ristin juurelle ja joka pyhä ehtoollispöytään. Kun hän antaa meille anteeksi, me opimme tuntemaan häntä ja hänen rakkauttaan yhä syvemmin.

73 KRISTUS, KAIKKEUDEN HERRA

Tuomiosunnuntai (kaikki vuosikerrat): Matt. 25:31–46

Taustaa: Vertaus vuohista ja lampaista kertoo meille, millä perusteella meidät kerran tuomitaan joko taivaaseen tai kadotukseen. Tämän vertauksen tulkinnassa on aikojen saatossa esiintynyt kolme vaihtoehtoa. Vähimmät veljet tarkoittavat a) kärsiviä kristittyjä, b) kärsiviä juutalaisia, c) kaikkia kärsiviä ihmisiä maan päällä.

Alustava kysymys

- Kuvitellaanpa tilannetta, ettei viimeistä tuomiota tulisikaan. Hitleriä ei tuomittaisi eikä sitä ihmistä, joka on tehnyt sinulle jotain todella paha. Valheita ei oikaistaisi. Emme pääsisi selville, kuka murhasi Kyllikki Saaren. Mitä ajattelette tällaisesta historian päätöksestä?

Tuomari. Jakeet 31–33

- Millä kaikilla tavoilla Jeesuksen ensimmäinen ja toinen tuleminen eroavat toisistaan? (Vastaukset osittain tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Mitä Jeesus tahtoo kertoa itsestään titteliensä valinnalla, katsokaa jakeita 31–34?
- Mistä lammaspaimen tietää, mikä hänen eläimistään on vuohi, mikä lammas?

Vähimmät veljet, kuusi ryhmää

- Miksi meidän on vaikea nähdä Jeesusta nälkäisessä, janoisessa, kodittomassa, alastomassa, sairaassa ihmisessä ja (etenkin!) vangissa?
- Mikä näistä ihmisryhmistä on mielestäsi kaikkein vaikein autettavaksi?
- Mitä tämä vertaus puhuu meille maahamme tulevasta pakolaisista?
- Montaako näistä vähimpien veljien ryhmistä sinä itse olet joskus auttanut? (Voit vastata myös hiljaa mielessäsi.)
- Minkä verran sinun seurakuntasi tai kristillinen järjestösi panostaa näiden kuuden ryhmän auttamiseen?
- Mikä alussa mainituista kolmesta tulkinnasta on mielestäsi oikea: ketä vähimmät veljemme ovat?
- Mitä seurauksia tulee käytännön toimiimme riippuen siitä, mitä kolmesta tulkinnasta pidämme oikeana?

”Lampaat” jakeissa 34–40

- Miksi ”lampaat” hämmästyivät kuninkaan sanoja? (Mitä ajattelisit siitä, jos lampaat olisivatkin sanoneet kuninkaalle: ”Aivan oikein, juuri sen me olemme sinulle tehneet”?)
- Mistä ”lampaat” olivat saaneet voimaa rakastaa sellaisiakin ihmisiä, jotka eivät todellakaan olleet rakastettavia?
- Varmaan ”lampaatkin” ovat **joskus** laiminlyöneet **jonkun kärsivän** auttamisen. Miksi Jeesus ei mainitse noita laiminlyöntejä tuomiopäivänä?

”Vuohet” jakeissa 41–45

- ”Vuohetkin” hämmästyivät vilpittömästi tuomiotaan. Miksi he olivat luulleet sen olevan toisenlainen?
- Miten ”vuohet” ehkä puolustelivat käytöstään: miksi he eivät olleet auttaneet noita kuutta vähimpien veljien ryhmää?
- Jos ”vuohet” olivat joskus antaneet rahaa Pelastusarmeijan joulupataan tai yhteisvastuukeräykseen, miksi Jeesus ei ottanut sitä huomioon tuomion päivänä?

Taivas ja helvetti jakeissa 34, 41 ja 46

- Millaisten ihmisten pitäisi tavallisella maalaisjärjellä ajateltuna päästä taivaaseen ja millaisten joutua helvettiin?
- Miten Jeesus kuvaa taivasta ja kadotusta? (Millä nimillä hän niitä kutsuu? Mitä hän paljastaa niiden olotilasta?)
- Mikä on se synti, joka tämän vertauksen mukaan vie ihmisen helvettiin?
- Mitä opimme Jumalan siunauksesta ja kirouksesta näiden kolmen jakeen perusteella?

Usko vai teot?

- Vertaus viimeisestä tuomiosta näyttää puhuvan vain teoista. Missä kohtaa usko kuitenkin tulee kuvaan mukaan? (Minkä perusteella ihmiset oli jo alun perin jaoteltu vuohiin ja lampaisiin?)
- Jeesus käyttää lampaista sanaa ”vanhurskaat” (46). Mitä valoa se tuo tämän vertauksen tulkintaan?
- Maailmanlaajuinen kristillinen kirkko on viimeisen 2000 vuoden aikana auttanut noita kuutta vähimpien veljien ryhmää enemmän kuin mikään uskonto tai ideologia. Miettikää, miksi media vaikenee tästä tosiasiaa meidän aikanamme.

Jeesus vähimpänä veljenä

- Milloin Jeesus itse koki vähimpien veljiensä kohtalon? Milloin hän oli nälkäinen, janoinen, koditon, alaston, sairas ja vangittu?
- Miksi Jeesukselle luettiin sama tuomio kuin vuohille jakeessa 41?

Ilosanoma: Koko maailmanhistoriassa on vain kaksi tärkeää oikeudenkäyntiä: Jeesuksen tuomio ja viimeinen tuomio. Jokainen meistä joutuu vastaamaan laiminlyönneistään vähäisimpiä veljiä kohtaan jommallakummalla kerralla. Jos uskot, että syntisi on tuomittu jo Jeesuksen oikeudenkäynnin yhteydessä, niin saat myös olla varma, että sinut luetaan lampaiden joukkoon nyt ja viimeisenä päivänä.